

Tomáš Pala

Poodhalené tajemství

Úvahy o listu Efezským

Úvod

Apoštol Pavel je autorem řady listů, které máme zaznamenány v Novém zákoně. Jsou to listy jednotlivým církvím, nebo také jednotlivcům (Timoteovi, Titovi a Filemonovi). Všechny mají veliký význam, jako ostatně všechny knihy v Bibli obsažené. Pavel byl jak velkým teologem, tak i učitelem v praktických věcech. Z hlediska věrouky mají však zásadní význam dva z jeho listů. Je to předně

list Římanům,

ve kterém popisuje princip života jednotlivého křesťana. Prvních osm kapitol tohoto listu se dá nazvat příručkou „normálního křesťanského života“ – tedy toho, jak vypadá a jak by vypadat měl. Na čem je postavena naše spása a jak má náš život jako jednotlivce vypadat.

Stejně významným je pak

list Efezkým,

který obsahuje zásadní principy církve.

Církev je něco nového, něco, co dříve bylo zakryto rouškou tajemství. Starý zákon o církvi neříkal nic konkrétního. Nenajdeme v něm ani to, že by nějaká církev vůbec měla vzniknout. Jen tu a tam probleskuje v prococtvích zvěst o tom, že spása není jen pro Izrael, ale že Boží plán je širší. Tak to nalézáme např. u Izajáše, nebo v některých Žalmech. Je to právě apoštol Pavel a to zejména právě v listu Efezkým, kde poodhaluje toto *tajemství od věků ukryté v Bohu*. Je-li list Římanům příručkou křesťana – jednotlivce, pak je list Efezkým příručkou života církve. Nikde jinde nenajdeme takové vysvětlení, co je to církev, jak vznikla, koho se týká, a jak se vůbec v církvi máme chovat, jako právě v tomto listě.

Církev je a zůstává tajemstvím. Její velikost a krásu zatím jen tušíme – v plné míře ji zakusíme, až ji uvidíme jako Jan v knize Zjevení, jako nevěstu, choť Beránkovu (Zj 21,9). Mnohdy ji vnímáme bolestně – je to proto, že ji vidíme z bezprostřední blízkosti, jako její součást. Možná nás zarazí, že je zde řada věcí, které by tu podle nás být neměly. Nemáme prostě ten odstup, abychom ji viděli v jejím

celku, v její nádheře a slávě, v tom, že je *bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, svatá a bezúhonná.*

Proto jsem tuto knihu nazval „Poodhalené tajemství“. Protože ji poznáváme (jako ostatně všechno zde na této zemi) jen zčásti. Proto ani není možno církev definovat a popsat konkrétními slovy – možná jste si toho všimli, že je vždycky v Bibli popsána jen obrazně, v podobenstvích, jako tělo, jako stavba, jako chrám, jako pole, jako město, jako nevěsta apod. Církev je budována samotným Pánem – ne námi lidmi, i když si to tak někdy mylně představujeme. On je tím, kdo vsazuje jednotlivé živé kameny na jejich místo. On ví, co je třeba na nás „otesat“ (a to je to, co vnímáme bolestně) a on také ví, kde je třeba přidat to, co my nemáme a mít nemůžeme.

Církev je unikátní společenství, přesahující všechno lidské pomyšlení. Spojuje lidi v jediný harmonický celek, navzdory lidským předpokladům a předsudkům.

Církev je společenství lidí všech věkových kategorií – od malých až po ty nejstarší. Ve společnosti se hodně mluví o generačním problému, o tom, že staří si obvykle nerozumí s mladými lidmi. Ale v církvi jsou malé děti i starci. Nikde jinde není tak úzký vztah mezi lidmi různého věku.

Církev je společenství lidí různých zájmů. Obvykle se sdružují lidé, kteří mají společné zájmy – ať už jsou to zahrádkáři, rybáři, myslivci, nebo politické strany, profesní sdružení či kluby duchodců. Ale v církvi jsou zastoupeni lidé nejrůznějších zájmů.

Obvykle se sdružují lidé, kteří mají vůči sobě sympatie – ale církev obsahuje lidi sympatické i nesympatické – a přesto jdou spolu.

Ve společnosti se obvykle sdružují lidé bohatí (aby si své bohatství uhájili) a lidé chudí (kteří chtějí na tom být lépe). Ale v církvi jsou chudí i bohatí – zaměstnavatelé i zaměstnanci, a jdou spolu za svým Pánem.

Lidé obvykle rozlišují různé národnosti a barvy pleti. Obvykle je tato různost zdrojem napětí a nenávisti. Ale v církvi Pána Ježíše jazyk a barva pleti nerozhoduje.

Je toho hodně, co lidi rozděluje a vyvolává nepřátelství a nenávist. Církev je místo, kde tyto věci jdou stranou. Dosud nepřestávají

existovat – ale najednou nejsou to podstatné pro náš život.

Všichni potřebujeme Boží odpuštění a milost k smysluplnému životu. Tento prostor nalézáme právě v církvi – ve společenství, do kterého uvádí a zapojuje sám Kristus.

A list Efezkým je takovým průvodcem tímto prostorem.

Moc vám přeji, abychom ho mohli ve svém životě prožívat. Stojí to za to.

Tomáš Pala

Odesílatel

1,1 Pavel, z Boží vůle apoštol Ježíše Krista

Je jím *Pavel*, apoštol Pána Ježíše Krista. Pavel se představuje zajímavým způsobem. Jeho původní občanské jméno bylo jiné – byl přece znám jako „Saul Tarsenský“. Byl přece farizeus, vyučený v zákoně Mojžíšově u nejvýznamnějšího rabína Gamaliela, byl Žid, který mohl doložit svůj rodokmen (pocházel z kmene Benjamin). Navíc byl od narození římským občanem, což v tehdejší době něco znamenalo. Ale ve vztahu k Božím věcem se Pavel o žádné z těchto předností nezmiňuje. Je velmi skromný a říká si pouze „Pavel“ = „malý“. Tím je příkladem skromnosti Božího služebníka.

Apoštol Ježíše Krista – jím poslaný, jeho vyslanec. Úřad apoštolů je neopakovatelný. Pavel se jím nestal z vlastní vůle či vůle lidí, nebyl jím ustanoven ani vzkládáním rukou, ani žádnou jinou ordinací. Stal se jím stejně jako ostatní apoštolové osobním vyvolením Ježíšem Kristem. Stalo se tak na cestě do Damašku, kam jel pronásledovat křesťany. Místo toho se setkal s Kristem a ten ho povolal do své služby (viz Sk 9,1-16).

Adresát

Ib svatým, kteří jsou v Efesu, věrným v Kristu Ježíši

Svatým a věrným – uvádí v nadpisu věřícím Pavel. Není zcela jisté, zda se opravdu jednalo o list věřícím v Efezu. V některých „originálech“ slovo *v Efesu* chybí. Ba i styl dopisu neodpovídá psaní věřícím v Efezu, které přece ze svého poměrně dlouhého pobytu dobře znal a kteří dobře znali jeho. Někteří vykladači říkají, že se možná jedná o list Laodicejským, poslaným po Tychikovi – odvozují to z poznámky v Ko 4,15.16, ze které plyne, že šlo o okružní listy, které byly adresovány všem věřícím. A tak nás nemusí rmoutit, že neznáme konkrétního adresáta – můžeme si jej přivlastnit i pro sebe.

Svatým = odděleným. Mají tedy žít pro Boha, jsou jeho vlastnictvím. Je zcela mylný názor, že svatými se lidé stávají až po smrti.

Svatost je stav. Žijeme oddělení či vyhrazení pro našeho Boha. Oddělujeme se od hříchu, od jeho vlivu na nás? Nestrpíme ve svém životě zlo? Jsme opravdu svatí? Takoví, kteří nemohou mít nic společného s žádnou špatností?

Být svatým znamená oddělit se od hříšného způsobu života, neznamená to ale, že se budu oddělovat od hříšných lidí v tomto světě. K tomu nejsme nikde vyzýváni. Naopak, naše místo je mezi nimi. Poslal nás tam sám Pán. *Jako ty jsi mne poslal do světa, tak i já jsem je poslal do světa* – modlí se Pán Ježíš ve své velekněžské modlitbě (J 17,18). Jsme postaveni mezi nevěřící lidi, ale máme být svatí – máme žít jinak, jim na svědectví.

Věrným – to je druhý titul adresátů listu. Věrnost se svatostí úzce souvisí. Není svatosti bez věrnosti. Věrnost je jedním z ovoce Ducha svatého. Ve světě se věrnost moc necení. Proto není divu, že celé dějiny lidstva jsou poznamenány věrolomností a zradou.

Co je to věrnost, čím se projevuje?

* **svou stálostí** – být věrný znamená být věrný za všech okolností – tedy nejen tehdy, když mne to nic nestojí a když mi nic nehrozí, ale i tehdy, vydávám-li se nebezpečí. Věrný přítel svého druha neopustí v nouzi. Teprve tam se věrnost projeví. Jsme věrní Pánu za všech okolností, anebo ho zapíráme anebo dokonce zrazujeme?

* **svou jedinečností, výhradností**. Být věrný v manželství znamená, že už nemohu myslet na nikoho jiného než na svou ženu či muže. Ostatní nepřicházejí v úvahu, že bych si s nimi něco začínal. Jsme-li věrní, patříme výlučně svému partnerovi. Jsme takto věrní svému Pánu, nebo chceme patřit i světu?

Pavův pozdrav

2 Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.

Každý z nás máme svůj charakteristický způsob oslovení či pozdravu při psaní dopisu. Měl ho i Pavel. Všechny jeho listy začínají přáním milosti a pokoje od Boha. Mělo by to být motivací i pro nás, abychom to podobně cítili ke svým spolubratřím a sestřám. Kolik

milosti potřebujeme na naší životní cestě uprostřed všech nástrah, které na nás číhají a při všech těch našich pádech a poklescích, kterých se dennodenně dopouštíme. A zcela určitě potřebujeme také *pokoj* uprostřed neklidné doby, ve které žijeme.

Pavel tyto dvě věci pokaždé věřícím, se kterými byl ve styku, přál a také jim je vyprošoval i na svých modlitbách za ně. Mělo by to být pro nás motivací, aby i naše vzájemné vztahy byly takto krásně podbarveny.

1. kapitola

Pavlův chvalozpěv (Ef 1,3-14)

Důvod chvalozpěvu

3 Pochválen buď Bůh a Otec našeho Pána Ježíše Krista, který nás v Kristu obdaril vším duchovním požehnáním nebeských darů;

Pavel nezapomíná vzdát chválu Bohu, která mu náleží plným právem. Jeho velikost v lásce, ve spravedlnosti i v moudrosti převyšuje všechny a všechno. A to tím více, že tento spravedlivý a moudrý Bůh se ve své lásce sklání k nám lidem, chce nás k sobě pozvednout a obdarovat nás. Pavel to zdůrazňuje – všechno co jsme a máme, máme od něj.

On nás v Kristu obdaril... požehnáním – požehnal nám. Čím a jak?

Lidé (nás nevyjímaje) jsou zvyklí považovat za požehnání pozemské věci, blahobyt a dostatek všeho potřebného k životu a do jisté míry i pohodlí. Za požehnání lidé považují mnohdy majetek. Jistě – to vše je Boží dar – a určitě se sluší za něj Pánu Bohu být vděční. Ale bohatství ještě samo o sobě není požehnání. Abram byl v Egyptě nesmírně bohatý, a přece mu to nebylo k požehnání, spíše ke škodě, protože ho to vedlo od Boha. Dnes je to podobně.

To největší Boží požehnání je jinde – on nám požehnal *v Kristu* a to *vším duchovním požehnáním nebeských darů* (nebo jak uvádějí kraličtí: *v nebeských věcech*).

Naše pravá vlast je v nebi – tam máme mít svůj poklad a své srdce (viz Mt 6,19-21). A právě tam nám Bůh požehnal. Tam máme všechny dveře otevřeny. Není to pádný důvod k tomu, abychom Pána Boha spolu s Pavlem chválili také? Jsme si vědomi, že zde nemáme trvalé místo, že naše vlast je v nebesích?

Co jsme v Kristu získali?

V následujícím oddílu ve verších 4 – 14 se mnohokrát opakují

slova *v něm* – tím je míněn Kristus. Stojí to za to si to připomenout. V zásadě by se dalo toto Boží požehnání obsahově rozdělit do tří oblastí, jimiž jsou:

- * zvolení za syny (a dcery) Boží již před stvořením světa,
- * dílo vykoupení v jeho plnosti,
- * dědictví v nebesích.

Není bez zajímavosti, že každá z těchto oblastí končí chválením jeho slávy:

- *a chválili slávu jeho milosti* (v.6),
- *abychom my... stali se chválou jeho slávy* (v. 12),
- *těch, které si Bůh vydobyl k chvále své slávy* (v. 14).

Pán Bůh nám daroval v Kristu úžasné věci (to je obsah toho výroku veškeré duchovní požehnání). Dal nám je zdarma a bez zásluh – ale nedal nám je jen tak, pro nic za nic. Tyto věci mají sloužit Bohu ke cti a slávě. Má na nás být vidět, že chceme žít svůj život tak, aby byl z něho náš Pán oslaven. Pánu Bohu nestačí, že ho ctíme svými ústy, on chce, aby celý náš život byl chválou jeho slávy.

Boží vyvolení

4 v něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. 5 Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny, 6 a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nejmilejším.

Z tohoto místa a z textu v Ř 8,29-30 a dalších míst, jako Sk 2, 23,31, Ř 11,2, Ga 3,8 a 1Pt 1,2,20 vzniklo tzv. učení o predestinaci (o Božím předurčení), zdůrazňující, že spasení mohou být jen ti lidé, které si Bůh předem zvolil, které k tomu určil. To je ale poněkud zjednodušující a zkratkové tvrzení.

Existují období v lidské historii, kdy Pán Bůh s některými lidmi nejednal, kdy jednal jen se svým „vyvoleným národem“, ale i tehdy byla cesta ostatních lidí k němu právě přes tento národ otevřena.

Podívejme se na Boží vyvolení v Ř 8,29,30:

29 Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; 30 které

předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.

Boží plán záchrany člověka je velmi rozsáhlý. Byla období, kdy nejednal se všemi lidmi. Ale podle svého plánu se rozhodl, že přijde den, kdy bude jednat se všemi lidmi. Toto rozhodnutí padlo ještě před vznikem tohoto světa (viz v. 4), a vstoupilo v platnost po smrti Pána Ježíše Krista. Tím začalo nové období otevřené pro všechny lidi – je to doba milosti. Dnes platí to, co napsal ve výhledu Izaiáš v 55,1: „*Vzhůru! Všichni, kdo žízníte, pojd'te k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Pojd'te, kupujte a jezte, pojd'te a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko!*“

Text v Ř 8,29-30 ukazuje vzájemnou závislost či sled jednotlivých kroků.

Které předem vyhlédl, ty také předem určil. Předem stanovil, že v určitou dobu vyhlásí „milostivé léto“ – dobu milosti. Ta byla již předem připravena, vždyť o tom mluví proroci. A teď se to uskutečnilo. Tedy všichni v době milosti jsou předem určeni k tomu, aby byli zachráněni. Je to Boží přání – Bůh přece chce, *aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu.* (viz 1Tm 2,4). Nikdo nemůže říci: „Já nejsem předurčen...“ Ale neznamená to, že by všichni předurčení také dosáhli cíle svého předurčení. Je to podobné jako např. při studiích na vysoké škole. Tam jsou všichni studenti, kteří se zapsali na fakultu, předurčení k tomu, aby z nich byli doktoři či inženýři podle svého studijního oboru. Počítá se, že jimi budou. Ve třetím ročníku nám říkali 3/5 inženýři, ve 4. ročníku 4/5. A přece všichni až k cíli nedošli. Stejně je tomu i v životě víry. Všichni lidé této doby byli a jsou předurčení k záchraně. Ale ne všichni jsou zachráněni. Z Boží strany byly vytvořeny všechny předpoklady, aby zachráněni byli. Měli nést *podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími.*

Které předem určil, ty také povolal – to je další krok. Nyní Bůh povolává – z těch kteří byli předem určeni. Proto zve: *Všichni, kdo žízníte, pojd'te k vodám... (Iz 55,1) Pojd'te ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout. (Mt 11,28). Kdo žízní, ať přistoupí; kdo touží, ať zadarmo nabere vody života. (Zj 22,17)* Tedy – všichni jsou povoláni, zváni – ale bohužel,

je mnoho povolanych, ale málo vyvolených. Je málo těch, kdo tuto nabídku využijí. Je to podobné jako dnes v nabídce supermarketů – kde se nabízí výhodné ceny v akcích. Je pro všechny, kdo se o tom dovědí – ale zdaleka ne všichni ji využijí.

Které povolal, ty také ospravedlnil. Ti, kdo se dali Ježíšem pozvat, zažili úžasnou milost, byli ospravedlněni. Jen ti, kdo jeho pozvání, kdo využili jeho povolání. Ti jsou prohlášeni za spravedlivé. Ne pro své skutky, ale pro svou víru.

A které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy.

Ospravedlnění hříšníci dosahují spolu s Kristem i jeho slávu. Je to sláva, kterou si dost dobře nedovedeme představit, ale přesto nás u našeho Pána čeká.

Cíl Božího vyvolení

- být Božími dětmi

5 Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny.

Být Božími dětmi – dětmi krále králů. To je veliká věc, které si obvykle dost neceníme. *Vy všichni jste přece skrze víru syny Božími v Kristu Ježíši.* (Ga 3,26). *Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme!* (1J 3,2) Stali jsme se tedy „královskými dětmi“. To ale s sebou kromě výsad nese i řadu povinností. Královské dítě si nemůže dělat co chce, jako mnohdy obyčejné dítě. Nemůže se válet ve špíně jako žebrák, musí dbát na svůj zevnějšek, musí se učit dvorní etiketě a vybranému chování. Královské dítě to má mnohem složitější než obyčejní lidé. Nemusí to být vždy příjemné – a někdy mohou mít královské děti chuť si to vyměnit s obyčejnými lidmi – jak to popisuje Mark Twain ve své povídce „Princ a chud’as“, ve které si budoucí král Anglie vymění šaty (a osudy) s podobným chlapcem – tulákem.

Jsme si vědomi toho, že jsme královské děti a že si nemůžeme dělat, co chceme? Reprezentujeme svým životem svého nebeského Otce? Lidé jej budou posuzovat podle našeho jednání!

Královské dítě musí procházet výchovou a kázní. Jsme si toho vědomi? Obyčejné dítě si může dělat co chce a pokud příliš ne-

vybočuje z mezí, nikdo si ho ani nevšimne. Ale dítě králů sledují paparaziové a ti jen čekají na nějakou senzaci, aby měl bulvár o čem psát. Mnoho lidí tohoto světa páchá beztrestně zlo, ale pokud to uděláme my, budeme ihned přistiženi a bude z toho velká ostuda, nejen pro nás, ale hlavně pro našeho Pána. Proto nás náš Pán často sám ve své milosti chrání a nedovolí nám udělat to, co bychom chtěli. Možná se vzpouzíme a vadí nám to. Ale to je kázeň, o které píše pisatel listu Židům: *Naši tělesní otcové nás trestali, a přece jsme je měli v úctě; nemáme být mnohem víc poddáni tomu Otci, který dává Ducha a život?* (12,9)

- rozhodnutím jeho dobroty,

tedy ne pro naše zásluhy, ale protože se On sám ve své dobrotě k nám sklonil. Ne my jsme jej hledali, ne my jsme jej milovali – ale on miloval nás a On sám nás hledal.

- skrze Ježíše Krista.

Božím dítětem se člověk může stát jedine tímto způsobem. V Pánu Ježíši se nám Bůh stává Otcem. Pán Ježíš to řekl sám: „*Já jsem ta cesta, pravda i život. Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.*“ (J 14,6) To je skutečnost, která dříve nebyla lidem dána. Staří Izraelci věděli, že Bůh je jejich Otec, ale nikdy Boha neoslovovali „Otče!“ Teprve Pán Ježíš nám svou smrtí otevřel cestu k Bohu jako k Otci.

Je pro tebe Bůh Otec, ke kterému můžeš přijít kdykoliv a s čím-koliv? Anebo je někde velice daleko a cizí neznámý, kterého se bojíš? Ale k Bohu jako k Otci vede jen jedna jediná cesta, všechny ostatní jsou zavádějící a nevedou k cíli. Je to jako v bludišti – je spousta cest a cestiček – ale jen jedna jediná vede ven.

- Ke chvále slávy

6 a chválili slávu jeho milosti, kterou nám udělil ve svém Nej-milejším.

Oč jde v tomto složitém sousloví? Člověk si bezděčně připomíná dobu nedávno minulou, kdy se při významných dnech oslavovala vládnoucí třída a její budovatelské úspěchy. Lidé procházeli pod tribunami s představiteli vládnoucí moci a volali „Ať žije...!“ – i když si mnohdy mysleli něco zcela jiného.

O tohle proklamované oslavování určitě nejde! Každá taková chvála určitě smrdí. Jde ale o něco jiného. Když si nás Pán Bůh vy-

volil, abychom se stali Božími dětmi – pak to učinil nejen kvůli nám (jako bychom my byli středem vesmíru), ale také kvůli dalším lidem. Aby ta zvěst o Boží milosti se šířila dál. Máme chválit a doporučovat lidem tuto milost, kterou jsme dosáhli, aby se i oni po ní roztoužili. Dobré zboží nepotřebuje zvláštní reklamu – chválí se samo. Ale lidé se o něm potřebují dozvědět, potřebují vědět, že něco podobného existuje. Ta milost, kterou jsme zažili, potřebuje být šířena dál. Je to na nás vidět, že jsme živi milostí? Šíříme ji kolem sebe? Nejde jen o naše svědectví ústy (i když to je nezbytné). Ale jsme my sami chválou slávy jeho milosti? Kéž by tomu tak bylo.

Nikdy nezapomeňme sami a nezapomeňme to také říkat jiným – že tato milost je výhradně darem a že je nerozlučně spjata s tím, kdo je Bohu nejmilejší – s Pánem Ježíšem Kristem. Jen v něm a pro jeho zásluhy jsme se stali Božími dětmi.

Dílo vykoupení

Cena vykoupení

7 V něm jsme vykoupeni jeho obětí a naše hříchy jsou nám odpuštěny pro přebohatou milost,

8 kterou nás zahrnul ve vší moudrosti a prozíravosti,

Kralický překlad říká: *v němž máme vykoupení skrze krev jeho – jsme vykoupeni tím, co učinil Kristus na Golgathě. V listě Židům čteme: „Podle zákona se skoro vše očišťuje krví, a bez vylití krve není odpuštění.“ (Žd 9,22) Cena, která musela být zaplacená, byla cenou nejvyšší – byla to krev Božího Syna. Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomíjitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou – píše apoštol Petr (1Pt 1,18.19).*

Právě proto, že byla zaplacená ta nejvyšší cena, můžeme mít jistotu, že *jsme vykoupeni*. Všimněme si, že je tu napsáno prostě *jsme vykoupeni*. Ne „možná budeme“ a také ne s oním příslovečným „když“. Nic takového není napsáno zde i na dalších místech Bible. Není to ve spojitosti s naším životem, s našimi dobrými skutky, úsilím líbit se Bohu a dalšími podmínkami, kterými lidé tak často možnost spásy podmiňují. Je to *pro přebohatou milost, kterou nás zahrnul*.

Připomínáme si tuto cenu, kterou náš Pán za nás musel zaplatit a kterou ochotně a rád zaplatil? Pokud tak budeme činit, pak nás to bude méně svádět k tomu, abychom si dělali, co chceme ve velmi ošidné naději, že tuto jistotu přece nemůžeme ztratit. Což mohu při pohledu na jeho rány mu působit bolest svým svévolným jednáním, o němž vím, že se Bohu nelíbí?

Odhalené zaslíbení

... pro přebohatou milost, 8 kterou nás zahrnul ve vši moudrosti a prozíravosti, 9 když nám dal poznat tajemství svého záměru, svého milostivého rozhodnutí, jímž si předsevzal, 10 že podle svého plánu, až se naplní čas, přivede všechno na nebi i na zemi k jednotě v Kristu.

Pán Bůh své plány s lidmi příliš nezdůrazňoval – i když je netajil. Pavel píše o tom, že jemu a jeho současníkům *dal poznat tajemství svého záměru*. Pán Bůh se netajil tím, že jeho záchrana se neomezuje pouze na Izrael – napsal to přece už nejznámější izraelský prorok Izaiáš: *Obráťte se ke mně a dojdete spásy, veškeré dálavy země. Já jsem Bůh a jiného už není.* (45,22). *On dále řekl: „Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.“* (49,6) Mluví o zaslíbeném Mesiáši: *„Hle, dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, příběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.“* (55,4.5) A kdybychom hledali ve Starém zákoně, našli bychom nepochybně řadu dalších míst, která neskrývají Boží záměr zachránit všechny lidi. Přesto to zůstalo tajemstvím, které se teď najednou objevilo v plné své šíři: Bůh předem připravil den, kdy se otevrou dveře spásy všem lidem. Apoštolové se toho dožili – dne, kdy Pán začal plnit tuto část svého plánu spásy lidí. Záchrana je nyní pro každého, kdo v něho věří – jak pro Židy, tak i pro nás pohany.

Náš podíl je v Kristu

11 On je ten, v němž se nám od Boha, jenž všechno působí rozhodnutím své vůle, dostalo podílu na předem daném poslání,

Dostali jsme podíl na předem daném poslání, na záchraně pro věčnost. A je to v Kristu. Žádným jiným způsobem nemůže člověk dosáhnout záchrany. Nezáleží na našem úsilí a schopnostech, na našich zásluhách či vinách. Zde v tomto smyslu má pravdu Jan Kalvín, když mluví o předurčení ke spáse. V konečném důsledku je to opravdu jen Kristus – kdo rozhoduje o naší věčnosti. Záleží na něm, ne na nás. Toho bychom si měli být vědomi – určitě by nás to vedlo k pokornějšímu způsobu života. Je to tak, jak to zpíváme v písni:

*Nic není mé, než co z milosti mám,
tu udělil mi můj Spasitel sám.*

*Odejdi chloubu, vyznat chci všem,
Jen z milosti pouhé spasen jsem.*

A jaká by měla být odezva? Je v následujícím verši:

12 abychom my, kteří jsme na Krista upnuli svou naději, stali se chválou jeho slávy.

Náš život by měl být oslavou jeho slávy – měl by ukazovat, jak velký je náš Spasitel.

Ověření dědictví

13 V něm byla i vám, když jste uslyšeli slovo pravdy, evangelium o svém spasení, a uvěřili mu, vtisknuta pečeť zaslíbeného Ducha svatého

14 jako závdavek našeho dědictví na vykoupení těch, které si Bůh vydobyl k chvále své slávy.

Účastnili jste se již dědického řízení? Máme-li na úradech doložit oprávněnost našeho nároku či žádosti nebo věrohodnost našeho prohlášení, potřebujeme přiložit věrohodný doklad. Dnes to bývá většinou fotokopie dokumentu, opatřená razítkem matriky či notáře. Dříve to byla pečeť, která byla na dokument vtisknuta. Tím se tato kopie stává rovnocennou originálu a je takto posuzována.

Když jsme uvěřili v Pána Ježíše Krista, byla nám rovněž *vtisknuta pečeť*, která je průkazem toho, že naše svědectví je pravdivé. Je to Duch svatý, kterého nám jako svému vlastnictví vtiskl sám Bůh. List bez pečeti je neplatný – protože není zřejmé, kdo ho napsal. Právě tak i věřící bez Ducha svatého není Božím dítětem. ...*ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho... Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží.. Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti* (Ř 8,9.14-16).

Slovo závdavek (arrabwn) je obchodní pojem. Znamená zálohu na budoucí užitek. Když někdo kupuje drahou věc, musí někdy ještě před dodáním zaplatit zálohu – a to je závdavek. V nebi máme připraveno úžasné dědictví. O dědictví se obvykle vedou spory – protože každý člověk chce uchvátit co nejvíc pro sebe. Ale o toto dědictví, které je připraveno vykoupeným v nebi, není třeba vést spory. Je dostatečně velké pro všechny, nikdo nepřijde zkrátka. Ale již zde na zemi smíme zakoušet předchuť toho, co zažijeme v plné míře v nebi.

Pavlova solidarita s věřícími (v Efezu) **(1,15-19)**

15 Proto i já, když jsem uslyšel o vaší víře v Pána Ježíše a lásce ke všem bratrům, 16 nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách. 17 Proším, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali 18 a osvíceným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal, jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu 19 a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme.

Po úvodním chvalozpěvu Pavel projevuje svou solidaritu a souzájemnost s adresáty dopisu – s věřícími v Efezu, pokud byl dopis opravdu adresován věřícím v Efezu, neboť jak jsme si řekli, v některých rukopisech toto určení chybí. To ale není podstatné – protože jde o nepochybně vřelý vztah k adresátům. To zda je známe nebo ne, nemění nic na obsahu zvěsti. Je vidět, že prospěch věřících Pavlovi ležel na srdci – zajímalo ho, jak si stojí – a jeho vztah navíc umoc-

ňuje to, že je provázel svými trvalými modlitbami. To by mělo charakterizovat i náš vztah k vykoupeným. I my bychom měli mít zájem o vykoupené i na jiných místech, zejména o ty, se kterými nás pojí určité pouto (jako Pavla), mělo by nás zajímat, jak se jim vede, jaké mají problémy, s čím se potýkají a také bychom se za ně měli modlit.

Jaká je tvá víra?

15 Proto i já, když jsem uslyšel o vaší víře v Pána Ježíše...

Je slyšet o naší víře? Možná namítneš – já jsem přece uvěřil v Pána Ježíše jako svého Spasitele. To je v pořádku. Ale není to všechno. Pavel přece píše lidem věřícím v Ježíše. Vědí to lidé kolem tebe, nebo jsi „tajným učedníkem“ jako Nikodém nebo Josef z Arimatie? Ale ani to ještě není všechno. Jde o to, co Pán Ježíš řekl učedníkům: *Mějte víru Boží* (Mk 11,22). Víru, která mění život. Jde o náš život víry. Chodíme věrou v očekávání na svého Pána, anebo řešíme životní situace svým rozumem a lidskými prostředky, které nesvědčí o naší víře a mnohdy bývají i ne právě čisté...

Je potěšující, že v tomto sboru byli lidé, o jejichž víře bylo slyšet. Nejen v bezprostředním okolí, ale zvěst o tom, jak si počínají, se donesla až k Pavlovi. Bylo na nich poznat, že to s Ježíšem míní vážně.

Je řada lidí, kteří se hlásí k Pánu Ježíši, ale na jejich praktickém životě to není poznat. Nezměnil se.

Jak je tomu se mnou?

A co tvoje láska?

15 Proto i já, když jsem uslyšel o vaší ... lásce ke všem bratřím...

To je další oblast, ve které dnešní křesťanství značně pokulhává. Ve světě kolem nás lásku nenajdeme. Lidé jsou sobečtí, nelaskaví, hrubí. Sledují své zájmy, touží po své cti, po seberealizaci, aby nepřišli o svá práva. Na druhé dbají jen potud, pokud z toho něco kyne... Tento trend proniká občas i mezi křesťanská společenství. I zde se projevuje nezájem o bratra, starost pouze o sebe. Často slycháváme: „Nemám čas!“ Ale láska má čas. Neměli bychom spíše

někdy říci: „Nemám dost lásky, abych si udělal čas na...“

A také nejde o lásku jen k někomu možná blízkému, ale *ke všem bratřím*. Míváme rádi ty, kdo nám jsou sympatičtí, ale Bible nás učí milovat všechny. I ty, kdo se nám nelíbí, kdo nám možná někdy ublížili. Je o naší lásce slyšet? Nebo jsme zahořklí vůči někomu? Pamatujme na závažnost toho, co píše Jan: *Řekne-li někdo: „Já miluji Boha“, a přitom nenávidí svého bratra, je lhář. Kdo nemiluje svého bratra, kterého vidí, nemůže milovat Boha, kterého nevidí.* (1J 4,20) Náš Pán nás miloval *všechny*, takové, jací jsme byli. Za *všechny* zemřel. Kéž i my dovedeme milovat všechny vykoupené, aby naše láska byla známa všem.

Pavlova solidarita s bratry a sestrami se projevuje především jeho vytrvalou modlitbou za ně. Modlí se za ně.

Vděčnost a přímluva

16 nepřestávám za vás děkovat a stále na vás pamatuji ve svých modlitbách.

Pavel je pro mnoho z nás příkladem hodným následování. Jen se upřímně zastavme a nechme si před očima defilovat bratry a sestry ze svého sboru. Za které z nich nepřestáváme Bohu děkovat? Mnohdy místo díky a vděčnosti si na spoluvykoupené stýskáme. Buď si naříkáme na to, že jsou příliš vlezlí (ať se stará sám o sebe), nebo naopak na jejich nezájem (ani si člověka nevšimne). Vadí nám jejich povahové vlastnosti, vadí nám jejich zvyky, jejich vyjadřování... a tak bychom mohli pokračovat. Pavel ale za ně děkuje! Byli lepší než ti naši bratří a sestry, co nám mnohdy spíš lezou na nervy? To určitě ne! Jiný byl Pavlův postoj. A kdybychom se podívali do ostatních Pavlových listů, našli bychom totéž (1K 1,4; Ř 1,18; Fp 1,3; Ko 1,3; 1Te 1,2; 2Te 1,3). Tam všude Pavel píše, že za své spoluvykoupené děkuje.

Pavel sledoval jejich růst a radoval se z něho. A provázel je svými modlitbami a to ne jednou, ale stále! Přímlouvá se za ně a vyprošuje pro ně Boží požehnání. Tím je příkladem i nám, abychom i my si počínali podobně. Jsme tak rychlí jiné kritizovat, pokud nevyhovují

našim představám – jsme ale stejně rychlí se za ně modlit a přimlouvat?

Obsah Pavlovy modlitby za věřící

Pavel píše, že se o nich zmiňuje na svých modlitbách (B21). Ale tou zmínkou nekončí, v následujícím textu popisuje obsah své modlitby za ně. Mnohdy se modlíme za řadu spoluvykoupených, ale ne konkrétně, co pro ně chceme, prosíme za ně, ale jen je zmiňujeme. Naše modlitby by ale měly být konkrétní, jinak se připravujeme o nádhernou možnost přesvědčit se o tom, jak Pán Bůh naše prosby vyslýchá. Nebo zase někdy ve svých modlitbách chceme svým způsobem Pánu Bohu určit způsob, jak má našim milým pomoci.

Boží slovo nás zde na Pavlově příkladu učí, že naše modlitby za jiné mají být konkrétní. Podívejme se, zač se Pavel modlí:

Poznat Boha

17 Prosím, aby vám Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy, dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali...

To je první část Pavlovy modlitby za věřící v Efezu. Pána Boha můžeme poznat jen tak, že se nám sám dá poznat. Pavel nám připomíná, že Pán Bůh je svrchovaný. Popisuje to slovy *Bůh našeho Pána Ježíše Krista, Otec slávy*. Tohle máme vědět především – že on je svrchovaný, on je Otec slávy. A Pavlovi šlo o to, aby *ho poznali*, aby věděli, kým je a jaký je a co si přeje. K poznání Boha vedou dvě cesty – proto Pavel prosí za *ducha moudrosti* a dále za *zjevení*.

Pán Bůh nám dal rozum, abychom ho poznali. V Ř 1,19-21 čteme o tom, že Bůh dal lidem schopnost poznat jeho veliké divy a přesvědčil se o jeho moci a uznal ji, ale že to lidé neudělali. Nemohou se vymlouvat. Člověk má možnost přesvědčit se o Boží existenci v jeho stvořitelské činnosti. Stopy jeho činnosti jsou nesporné. Vzpomínáte, jakou hrůzu vyvolal v Robinsonovi Crusoe nalezený otisky lidské nohy v písku na pobřeží? Bylo jasné – byl tu někdo jiný než on sám.

Ale vědomí existence je málo. Kdo to byl? Co asi tu hledá? Proč tu je? To nám naše smysly už neumožňují. Vidíme lidi, umíme je roz-

lišit, třídíme si je do různých škatulek. Ale co si myslí? To nevíme. Je jen jedna cesta, jak se to dovědět – a to tak, že nám to řeknou, že nám „zjeví“ své nitro, co cítí, co si přejí. Jinak se jen domníváme.

Úplně stejné je to i s poznáním Boha. Cesta moudrosti nás přivede jen k velkému Božímu dílu, k jeho moci a velikosti, dále ne. O Boží vůli, jeho přání, o jeho lásce a cestě k záchraně, kterou pro nás připravil, bychom se nikdy nedověděli, kdyby nám to Pán Bůh nezjevil. Pavlovo přání pro Efezské (a potažmo i pro nás) bylo, aby poznali Boha v plnosti – v jeho nezměrné velikosti a slávě, ale také i v jeho lásce k lidem.

Proto prosí, abychom viděli tři věci:

** k jaké naději vás povolal,*

** jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu,*

** jak nesmírně veliký je ve své moci k nám.*

A dále nám ukazuje, že tyto tři věci dokázal Bůh na Kristu a to tak, že

Vzkřísil ho z mrtvých,

posadil po své pravici v nebesích,

‘všechno podrobil pod jeho nohy’ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve.

Naděje našeho povolání

Abyste... 18 osvíceným vnitřním zrakem viděli, k jaké naději vás povolal...

Naší největší nadějí je vzkříšení. Tak, jako byl vzkříšen Pán Ježíš, budeme vzkříšeni i my. Naše nejslavnější naděje, o které píše Pavel, je – *avšak Kristus byl vzkříšen (1K 15,20)*. Náš život není omezen jen na tuto zemi – přesahuje do věčnosti. Počítáme s tím? Pavel píše také: *Víme přece, že bude-li stan našeho pozemského života stržen, čeká nás příbytek od Boha, věčný dům v nebesích, který nebyl zbudován rukama (2K 5,1)*. Věčný život – to je ta nejslavnější naděje, kterou nedává nikdo jiný než Pán Ježíš. Jak pevně zní slova Pána Ježíše u Lazarova hrobu: *„Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ (J 11,25.26)* A na jiném místě: *a já jim dávám*

*věčný život: nezhynou navěky a nikdo je z mé ruky nevyrvé. (J 10,28) Naděje vzkříšení je naše největší naděje. Pavel o vzkříšení píše: *Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději. Věříme-li, že Ježíš zemřel a vstal z mrtvých, pak také víme, že Bůh ty, kdo zemřeli ve víře v Ježíše, přivede spolu s ním k životu. (1Te 4,13.14)* To je naděje v Pánu Ježíši Kristu. Máš tuto naději? A to i ve chvílích, kdy se nám zdá, že všechno je ztraceno? Právě taková naděje v podobných situacích pomáhá projít vítězně!*

Obrovské dědictví

Abyste... 18 a osvíceným vnitřním zrakem viděli... jak bohaté a slavné je vaše dědictví v jeho svatém lidu

Vědomí, že na nás čeká dědictví, je motivující. Jak jinak se chováme k majetku, o kterém víme, že nám jednou připadne než k tomu, který patří někomu jinému. Snažíme se ho uchovat v co nejlepším stavu. Těšíme se, až bude jednou opravdu náš.

A o to Pavlovi jde – abychom si uvědomili, že nejsme bezdomovci, nejsme žebráci, ale máme v nebi slavné dědictví. Na zemi i tak velmi blízcí lidé jako jsou sourozenci nezřídka vedou ostré soudní spory o dědictví. Ale o toto dědictví vést spory nemusíme, je tak bohaté a slavné, že bude stačit pro všechny.

Tím, že nás Bůh vzkřísí, že nám dá nová, neporušená a neporušitelná těla, tím naše naděje nekončí. Dědictvím našeho Pána je místo po pravici Boží. A toto dědictví je i naším dědictvím. Proto Pavel později píše Efezským: *Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši, aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši. (Ef 2,6)*

Nevím, čím vším museli věřící v Efezu procházet. Nemuseli to mít vždy lehké, protože Pavel píše Korint'ánům: *Jestliže jsem v Efezu podstoupil zápas se šelmami jen z lidských pohnutek, co mi to prospěje? Jestliže mrtví nevstanou, pak `jezme a pijme, neboť zítřka zemřeme´. (1K 15,32)* Nevíme, oč vlastně šlo – ale nebyla to určitě lehká situace, šlo o život. Do podobné situace se můžeme dostat i my

dnes. Ale vědomí, že nakonec nás čeká jedinečné dědictví, je dostatečným motivem k tomu, abychom vytrvali.

Kristova moc v životě křesťanů

Abyste... 18 osvětleným vnitřním zrakem viděli, ... 19 a jak nesmírně veliký je ve své moci k nám, kteří věříme.

Určitě obdivujeme nesmírnou Boží moc v životě některých křesťanů. Vzpomeňme otce sirotků Jiřího Müllera nebo misionáře Hudsona Taylora v Číně. Ale můžeme si připomenout také kázání Billyho Grahama nebo Ulricha Parzanyho v naší době. Vždy najdeme celou řadu takových Božích svědků, které obdivujeme a kterým tiše závidíme. Kdyby to tak šlo v mém životě... povzdechne si občas v duchu.

Ale on je velký ve své moci i v našem životě. On nechce, abychom podávali heroické výkony. On chce, abychom se dívali na svého Pána a očekávali na něj. Jak krásně to vyjadřuje Pavel ve svém listě Korint'ánům: *My kážeme Krista ukřižovaného. Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.* (1K 1,23-25) Pavel sám prožil situaci, kdy toužil po vítězství nad svou slabostí. Píše: *Kvůli tomu jsem třikrát volal k Pánu, aby mne toho zbavil, ale on mi řekl: „Stačí, když máš mou milost; vždyť v slabosti se projevuje má síla.“ A tak se budu raději chlubit slabostmi, aby na mně spočinula moc Kristova.* (2K 12,8.9) Nejsme totiž důležití my, není důležité to, co my dokážeme nebo uděláme, ale důležité je, aby Pán mohl projevit svou moc v našem životě. Abychom mu k tomu dali příležitost a prostor. O to totiž jde.

Pohled na Krista (1,20-23)

20 Sílu svého mocného působení prokázal přece na Kristu: Vzkřísil ho z mrtvých a posadil po své pravici v nebesích,

21 vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna

jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v bu-doucím.

22 `Všechno podrobil pod jeho nohy´ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve,

23 která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest.

Boží moc se může projevat v našem životě. Pán Bůh si může použít i nás. Je ale vázána na nadvládu Pána Ježíše v našem životě. Proto chce Pavel upřít náš pohled na Ježíše – původce a dokona-vatele naší víry (viz Žd 12,2).

Věřící v Efezu si měli uvědomit tři základní pravdy o Pánu Ježíši v současnosti.

Vzkříšení

Vzkřísil ho z mrtvých

Pán Ježíš vstal z mrtvých – tak to zní na mnoha místech Bible. To je ústřední zvěst Nového zákona. Kristus nezůstal mrtvý – ale vstal. Jeho hrob je prázdný. Ani hlídka vojáků, ani přivalený zapečetěný balvan jej v hrobě nezadržel. Nedělní velikonoční ráno je svědectvím o tom, že Kristus vstal.

Jsme si toho vědomi ve svém životě, že Kristus žije? Mění to nějak náš pohled na svět kolem nás?

Nanebevstoupení

... a posadil po své pravici v nebesích, 21 vysoko nad všechny vlády, mocnosti, síly i panstva, nad všechna jména, která jsou vzývána, jak v tomto věku, tak i v budoucím.

Pán Ježíš nezůstal se svými učedníky – ale po 40 dnech vstoupil ke svému Otci na nebe. Tak nám to popisují evangelia i kniha Skutků. Nyní sedí po pravici svého Otce. Přimlouvá se za nás při žalobách ďábla. Připravuje nám příbytky, do kterých nás chce vzít, abychom byli spolu s ním natrvalo.

Kristovo povýšení nade vše zaujalo Pavla tak, že o tom píše i Filipským: *Proto ho Bůh vyvýšil nade vše a dal mu jméno nad každé jméno, aby se před jménem Ježíšovým sklonilo každé koleno - na nebi, na zemi i pod zemí - a k slávě Boha Otce každý jazyk aby vyznával: Ježíš Kristus jest Pán.* (Fp 2,9-11)

Hlava církve

22 *‘Všechno podrobil pod jeho nohy’ a ustanovil jej svrchovanou hlavou církve, 23 která je jeho tělem, plností toho, jenž přivádí k naplnění všechno, co jest.*

V Novém zákoně je řada obrazů, které nám přibližují tajemství církve. Zcela určitě k nim patří i tento obraz – obraz těla, jehož hlavou je Kristus. Ty obrazy jsou zde proto, že církev je opravdu něčím tajemným, něčím, co nedokážeme svými smysly dostatečně vnímat, natož pak pochopit. Jsou to jakési „modely“ – na nichž můžeme pochopit některé její vlastnosti. Obrazu církve jako lidského těla použil Pavel již v listu Korintským (1K 12,12): *Tak jako tělo je jedno, ale má mnoho údů, a jako všechny údy těla jsou jedno tělo, ač je jich mnoho, tak je to i s Kristem.* Tento obraz bychom mohli rozebírat do detailů, mohli bychom si ukázat na svázanost jednotlivých orgánů a jejich vzájemnou závislost. Ale vraťme se zpět k hlavní myšlence, o kterou jde Pavlovi v listu Efezským – o vztahu věřících k Pánu Ježíši Kristu.

Lidské tělo je podřízeno hlavě (přesněji jejímu centru – mozku). Žádný, ani ten nejsvalnatější úd nevykoná sebemenší pohyb bez příkazu z hlavy, z mozku. Každý orgán je propojen nervovým systémem s mozkiem a je jím ovládán. Přerušil-li se nervová soustava, stává se příslušná část těla ochrnutou, bezvládnou, neschopnou ničeho.

Právě tak je tomu i s námi. Proto Pán Ježíš říká svým učedníkům před svým odchodem: *Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten nese hojně ovoce; neboť beze mne nemůžete činit nic* (J 15,5). Necháme-li se jím řídit, je-li spojení mezi námi a ním jako hlavou v pořádku, pocítíme velikost jeho moci. Bez Božího vedení, bez podřízení se jemu, nemůžeme očekávat v životě žádný zázrak. Někdy se nám zdá, že naše křesťanství je bezmocné, že ani Bůh nám nemůže pomoci. Bývá tomu tehdy, pokud chceme něco konat sami. Boží moc se neprojevuje tam, kde není přijímána věrou. Bůh nikoho k ničemu nenutí. Ale pokud se člověk oddá cele jemu, smí zakoušet velikost jeho moci k němu, moci, která mění lidské životy. A o to přece jde!

2. kapitola

Židé i pohané jedno v Kristu

Čteme-li tuto kapitolu, určitě si všimneme zájmen „my“, „vy“ v různých pádech. Tato osobní zájmena často slouží k vymezení jedné skupiny vůči druhé. Ale zde je tomu právě naopak – Pavel nám ukazuje, že jak „my“, tak i „vy“ máme společné něco velmi důležitého.

Pod pojmem „my“ chápe Pavel Židy – neboli „obřízku“, pojmem „vy“ jsou označeni pohané, jak jasně plyne z verše 11. a z 3,1.

Tato kapitola popisuje vztah Boha k oběma skupinám v období „církve“ – tedy v období po nanebevstoupení Pána Ježíše a seslání Ducha svatého do doby, než bude „plnost pohanů“.

Je to zvláštní doba – doba, kterou Židé neregistrovali. Považovali se za „vyvolený národ“ a nepředpokládali, že Pán Bůh bude jednou jednat také i s pohany. Je to právě Pavel, kdo toto „tajemství“ odhaluje.

2. kapitola má architekturu, která stojí za povšimnutí. Dala by se znázornit takto:

Stav lidí před Bohem

Pohané	Židé
<i>mrtvi pro své viny a hříchy (v.1)</i>	<i>mrtvi pro své hříchy (v.5)</i>
<i>v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa (v.2)</i>	<i>žili jsme sklonům svého těla (v. 3)</i>

Boží zásah v životě člověka – Boží spasení (v.5-10)

- * *probudil nás k životu – (v.5)*
- * *spolu s ním nás vzkřísil – (v.6)*
- * *spolu s ním uvedl na nebeský trůn – (v.6)*

Pohnutky k tomuto zásahu

- * *bohatý v milosrdenství, z velké lásky – (v.4)*
- * *aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti*
- * *je v jeho dobrotě k nám – (v.7)*

Cíl tohoto zásahu

- * *stvoření k tomu, abychom konali dobré skutky – (v.10)*

Důsledky pro pohany (v.12n)

- kdysi vzdálení, nyní blízkými – (v.13)*
- dříve bez Krista – (v.12), nyní v Kristu – (v.13)*
- odloučení od společenství Izraele – (v.12)*
- on dvojí spojil v jedno (tj. Izrael i pohany) – (v.14)*
- bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení – (v.12)*
- A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, ... stanout před Otcem – (v.18)*
- bez naděje – (v.12)*
- usmířil s Bohem – (v.16)*
- bez Boha na světě – (v.12)*
- máte právo Božího lidu – (v.19)*
- Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině – (v.19)*
- Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš – (v.20)*

Stav lidí před obrácením

- I I vy jste byli mrtvi pro své viny a hříchy...*
- ... když jsme byli mrtvi pro své hříchy. – (v.5)*

Pád člověka přinesl se sebou smrt. Smrt neznámá jen konec pozemské existence jednotlivce. Smrt má mnohem hlubší důsledky, týkající se věčnosti.

Už v ráji řekl Bůh člověku: „Ze stromu poznání dobrého a zlého však nejez. V den, kdy bys z něho pojedl, propadneš smrti.“ (Gn 2, 17). Adam nezemřel okamžitě po požití ovoce ze zapovězeného

stromu, ale přesto pro Boha byl mrtvý, nepoužitelný. A jeho čas byl tímto okamžikem sečten. Stejně je tomu tak i dnes. Odplata za hřích nepřichází okamžitě, nicméně je stejná – je to smrt.

Člověk, který zhřešil, je pro Boha mrtvý. Nemůže ho k ničemu použít. Na tom nemění nic ani to, že může být přesvědčen o perspektivě a trvalosti svého života. Je jako virus, který nepozorovaně působí v našem nitru. Navenek se vše zdá být v pořádku – ale naše dny jsou sečteny.

Jediným lékem, který nás může zachránit z tohoto stavu, je záchrana, kterou připravil Bůh. A tou je Boží Syn, Pán Ježíš Kristus. Ten přišel na tuto zemi právě pro naši záchranu. To byl jediný důvod, který jej na tuto zemi přivedl. Proto je krajně nemoudré a nezodpovědné tuto pomoc odmítat. Člověk sám nad hříchem a smrtí totiž nezvítězí – potřebuje pomoc zvenčí.

Co ovládá lidi bez Boha?

2 v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa, poslušni vládců nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu

3 I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy, a tím jsme nutně propadli Božímu soudu tak jako ostatní.

Náš text nám ukazuje, co působí na člověka bez Boha – tedy mrtvého pro své viny a hříchy. Jsou to tři zásadní vlivy, které jeho rozhodování ovlivňují:

běh tohoto světa – způsob života lidí kolem lidí ovlivňuje zásadním způsobem. Nikdo nechce „vybočovat z řady“ – dívá se kolem sebe, jak to dělají jiní.

vládců nadzemských mocí – Bible ho nazývá „Satan“. Ten vede výslovně proti Bohu

sklony těla – prosazující to, co je našemu tělu příjemné, takže to pak dostává v rozhodování prioritu.

Tak to na světě chodí

2 v nichž jste dříve žili podle běhu tohoto světa

Dr. Petruš překládá: „Žili jste, jak to chodí ve světě“. Lidé mají

tendenci se přizpůsobovat svému okolí. A to i tehdy, nejsou-li ve svém nitru přesvědčeni o správnosti toho, co se děje. Rozhodující je, co dělá většina a také to, co dělají v moci postavení lidé, případně celebrity. Bojí se být jiní, aby nebyli předmětem posměchu a ústrků. Tyto obavy nejsou neopodstatněné.

A pak je tu ještě druhá stránka věci. Posuzování hodnot podle měřítek tohoto světa. Lidé často namítají: „Vždyť jsem lepší než ostatní.“ Srovnávají se s druhými, ale neptají se, co chce Pán Bůh. A tak lidé používají prostředky, které používají jiní, aby dosáhli svých cílů.

Jak je tomu s námi? Často vyznáváme s Pavlem, že „chodíme v novotě života“, je to ale pravda? Byli jsme Kristem vysvobozeni – a tak pro nás nemá být směrodatné to, co dělají lidé kolem nás, nemají být pro nás rozhodující neustále se měnící normy jednání lidí kolem nás. Nepoužívejme jejich zvyky a způsoby, nenechme se ovlivnit jejich názory a měřítky. Je to cesta vedoucí „do pekel“. Vždycky mějme na mysli, co říká náš Pán, ptejme se, co by dělal On na našem místě.

Šedá eminence

2 v nichž jste dříve žili ..., poslušni vládce nadzemských mocí, ducha, působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu

Všimli jste si už někdy toho, že lidé mnohdy jednají očividně proti svému vlastnímu přesvědčení a názorům? Že někdy jedná jinak, než bychom o něm předpokládali? Anebo že je vysloveně slaboch, který nedokáže žít tak, jak by si přál? Co je tím určujícím prvkem pro jednání člověka? Už jsme si řekli, že to může být naše okolí, které nás ovlivňuje v našem rozhodování.

Ale příčina je hlubší. Pavel píše o *vládci nadzemských mocí* (Kraličtí a jiné překlady uvádějí *mocné kníže v povětrí*). Je to Satan. Jeho moc je neviditelná, duchovního rázu. Je to taková šedá eminence, která tahá za nitky v pozadí každé akce, směřující proti Bohu. Navenek sám nevystupuje. Proto řada lidí si z jeho existence dělá legraci.

Slovo *povětrí* je vlastně *atmosféra*. Dábel vytváří atmosféru davo-
vé psychózy nebo tísně či strachu – a lidé jednají podle jeho přání. Je to sféra, do které se dostal po svém pádu ze svého postavení Lucifera

(světlohoše) (viz Iz 14,11-15; Ez 28,12-18). Dá se říci, že je to oblast duchovna na tomto světě.

Pokud jde o lidi, kteří v Boha nevěří, je zřejmé, že jsou ovládáni výhradně touto mocí. A co my, křesťané? Byli jsme vykoupeni – už této šedé eminenci nepatříme a nemá na nás právo. Teoreticky si to uvědomujeme – a dokonce se z toho i radujeme. Ale jak je tomu prakticky? Co když začne opět vytvářet atmosféru strachu a hrozeb?

Je na nás, abychom si své vysvobození uvědomovali a dali mu to na vědomí. Abychom se slovy Bible poddali Bohu a vzepřeli se ďáblu (viz Jk 4,7).

Jak působí tento *vládce nadzemských mocí*? Jde mu o to, abychom žili v hříchu a abychom tak byli diskvalifikováni.

Působícího dosud v těch, kteří vzdorují Bohu – nebo také v synech vzpoury, či jak překládá Luther, v dětech nevěry. Satan zatvrzuje lidská srdce vůči Bohu. Lidé pak reagují podobně jako farao v Egyptě. Lidé mohou dokonce znát Boží vůli, ale vědomě ji ignorují a za každou cenu prosazují svou vůli. Tuto skutečnost krásně popisuje John Bunyan ve své knížce „Svatá válka“, kde ukazuje, jak Satan vyzbrojil svými zbraněmi lid podmaněného města „Duše člověka“ k boji proti Šaddajovi – tj. proti Bohu. Satanova vláda je neviditelná, lidé si ani neuvědomují, že jsou jím ovládáni. Přichází k lidem jako přítel a dobrodince a nabízí velké věci za „zcela nepatrné ústupky“. Na pokušení Pána Ježíše na poušti (Mt 4,1-11) máme vykresleno, s čím přichází:

Nabízí hmotnou zabezpečení – chléb, to je něco, co potřebují všichni lidé – a dnes je to velmi aktuální (v období hospodářské krize)

Nabízí bezpečí – *seskoč dolů* – jinými slovy, ty si to můžeš dovolit, tobě se nic nemůže stát

Moc a slávu. „*Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět.*“

Totéž nabízí za stejných podmínek i dnes lidem. Pod touto vládou jsou všichni lidé na tomto světě, kromě těch, kdo byli vykoupeni z této rafinované ďábelské moci obětí Pána Ježíše.

V dětech nevěry.

Nevěra, to je další oblast Satanova působení. Jeho cílem je, aby-

chom nevěřili Božím slibům. Chce, abychom spoléhali sami na sebe, na svůj rozum, schopnosti a prostředky, které máme k dispozici, na lidi kolem sebe, na nové technologie a co já vím ještě, zkrátka věřit všemu, jen ne Bohu a jeho zaslíbením.

Jsmo vysvobození z moci tohoto knížete? Vysvobození je jen v Ježíši Kristu. A co my, věřící v něj, nejsme též někdy vzpurní nebo nevěrní? Utíkejme se do ochrany a péče našeho Pána. To naše vykoupení je věčné – ale předpokládá nestále znovu a znovu se utíkat ke svému Pánu.

Naše tělo (a mysl) – sluha nebo pán?

3 I my všichni jsme k nim kdysi patřili; žili jsme sklonům svého těla, dali jsme se vést svými sobeckými zájmy dělali jsme to, co se líbilo tělu a mysli (NBK, kral, KMS).

Naše tělo a naše mysl se mohou stát rafinovanou zbraní v rukou našeho nepřítele. Satanovi se tak úspěšně daří přesvědčit lidi (i nás křesťany), že to, co nám nabízí, je pro naše dobro. Lidé, patřící satanovi, jsou zcela ve vleku této satanovy taktiky. A i my křesťané jsme často oklamáni. Je to přece tak hezké a příjemné, tak proč si to odpírat? Žijeme přece jen jednou, ne? Už jste někdy slyšeli takový „vnitřní hlas“?

Dnes je in kult těla. Jako by naše tělo bylo to nejdůležitější, co máme. A tak řada lidí vyplývá veškerou svou energii na to, aby jejich tělo bylo „zdravé“ a aby odpovídalo svou vizáží představám o zdravém těle. Proto tolik lidí navštěvuje fitnessy a posilovny, běhá denně spoustu kilometrů, pojídá bio stravu, případně nejí maso. A když to nepomáhá, přichází na pomoc plastické operace.

Nemám nic proti zdravému způsobu života – ale jde o to, aby to nebyl cíl našeho života.

Pak jsou lidé, kteří jsou otroky svého těla. Jíst je nezbytné – je ale dobré se přecpávat jen proto, že na nějaké jídlo mám nezřízenou chuť? Pít je nutné – ale opíjet se? Je správné vyhovovat požadavkům těla na návykové látky, nikotin, drogy? Sexuální pud je nádherný dar od Pána Boha – ale co sexuální nevázanost dnešní doby?

Člověk, který podléhá svému tělu a dělá to, co si ono žádá – jde nutně „cestou ovce přivázané ke stromu“ – okruh jeho možností se

neustále zmenšuje, až nakonec vůbec nemůže dosáhnout ničeho, po čem původně toužil.

Existuje další poněkud drsné, ale výstižné přirovnání. „Jde cestou prasat za fazolemi“. Tak vodívají vynalézaví farmáři prasata na jatka. Fazole jsou jim dražší než život. To je jeden z extrémů – nechat se naprosto ovládnout tělem – to je satanská cesta vedoucí k hříchu a tím k smrti.

Existuje však i jiný extrém: někteří lidé tvrdí, že tělo je samo o sobě hříchem, a proto s ním zacházejí naprosto nešetrně. Jsou to asketové, kteří si zakládají naopak na své schopnosti tělo ovládat a potlačovat. Jedí jen to nejnutenější, spí holé zemi, bičují se atd. Domnívají se, že tak slouží Bohu. Ale copak nám Bůh dal tělo proto, abychom ho zničili?

Co říká Bible o našem těle? Podle jejího svědectví je naše tělo chrámem Ducha svatého v nás (1K 6,19). A v následujícím 20. verši je pak napsáno, že máme svým tělem oslavovat Boha.

Naše tělo je tedy dar, který nám Pán Bůh svěřil. Je prostředkem umožňujícím naši existenci, nositelem toho, co je v nás božského. Proto máme o ně pečovat, aby bylo důstojným Božím stánkem. Není to úžasné?

Bratr Dr. Kořínek to nám mladým křesťanům (viz kniha Zápas o čisté mládí) demonstroval na příkladu jezdce a koně. Kůň je velmi užitečný služebník člověka, ale musí být nejdříve zkrocen a ovládnut. Normální stav je ten, že člověk jede na koni (ten ho veze). Bylo by absurdní, kdyby člověk tahal koně na zádech, nebo kdyby kůň po něm šlapal. Kůň má sloužit člověku. Samozřejmě, člověk se o něj musí starat, aby byl užitečný, dát mu dobře nažrat, musí ho ošetřovat, vyhřebelcovat, dobře mu podestlat a také ho čas od času okovat. A při vlastní jízdě mu občas musí přitáhnout uzdu anebo ho pobídnout ostruhami.

Ale kůň není takto připraven od narození. Musí se nejprve zkrotit. Zprvu se vzpíná, vyhazuje zadkem, kope, válí se po zemi a snaží se jezdce všemožně setřást. Ale až si zvykne, je svému pánu obrovskou pomocí a oporou. Je na něho naproste spolehnutí.

Podobně je tomu i s naším tělem. Musí být zkroceno, poddáno našemu duchu a jemu sloužit. Člověk nemá ducha proto, aby sloužil

potřebám těla, ale naopak, tělo má sloužit potřebám ducha. Chodit podle žádostí těla vede k hříchu a ke smrti (viz Ga 5,16).

Chod'me tedy Duchem!

Nejen tělo, ale i naše mysl!

Dělali jsme to, co se líbilo... myslí

Jsou lidé, kteří tyto skutečnosti chápou a ovládají docela rozumně své tělo. Ale jejich život má daleko k tomu, aby se líbil Bohu. Žijí si podle svých představ a jdou za svými zájmy. Mnohdy zcela arogantně a bez jakýchkoliv skrupulí. Dělají to, co se líbí jim, jejich myslí. Na druhé lidi a na Boha pak už vůbec nemyslí.

Šťastný a harmonický život je však možný jen tehdy, jestliže se naše mysl podřizuje Boží vůli. A to bývá většinou bolestný zápas. Není snadné se vzdát svých představ, svých plánů a ambicí kvůli jiným lidem. Ale je to cesta Božího požehnání. Naopak, nechat se ovládat svou myslí a svým rozumem znamená chodit v hříchu.

Jak je tomu s námi, kteří náležíme Pánu? Co určuje náš život dnes, v této chvíli? Je to Boží vůle, anebo co se líbí našemu tělu či naší myslí? Dovedeme říci podobně jako náš Pán: *ne má nýbrž tvá vůle se staň ?*

Exkurz – starozákonní předobrazy

Při úvahách o vlivu těchto tří činitelů na náš život si můžeme tyto skutečnosti ilustrovat či demonstrovat na událostech 2. knihy Mojžíšovy (Exodus). Je to takové plastické znázornění našich každodenních životních situací na životě Božího lidu.

Dělám tento exkurz proto, že mnoha lidem pomáhá pochopit principy Božího jednání s námi. Sám k nim patřím také! Miluji Starý zákon proto, že nám ukazuje na obyčejném jednání lidí v tehdejší době na duchovní principy, se kterými se potýkáme i my dnes. Ale proto, že jsou duchovní, je jinak neumíme uchopit, než právě na příkladech.

Egypt – obraz okolního světa

Význam slova Egypt znamená *černý*. Je tedy Egypt příkladem duchovní tmy. Egypt byl v době Mojžíšově velmocí. Ohromoval tehdejší svět svou mocí, imponoval svou vědou a oslňoval svým hmotným i kulturním bohatstvím. Egyptané dokázali stavět s nesmírnou přesností obrovské pyramidy a sochy faraonů způsobem, nad nímž si lámou hlavu i dnešní odborníci. Přinesli světu papyrus (předchůdce dnešního papíru) a hieroglyfické písmo. Faraonovi kněží a kouzelníci dokázali napodobovat zázraky Mojžíše a Arona. Egypt nabízel hodně. Byla to země velkých možností.

O Mojžíšovi, muži, který měl reálnou šanci tyto možnosti využít, čteme, že *Kristovo pohanění pokládal za větší bohatství než všechny poklady Egypta, neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě*. (Žd 11,26) Dokázal se jich zřící ve prospěch svého národa. Tím je nám vzorem.

Egypt – to ale nebyla jen sláva a moc, pyramidy a obrovské stavby, umění a moudrost. Měl i svou odvrácenou stranu. Egypt – to byly také cihelny, v nichž farao trápil hebrejské dělníky, bylo to otroctví, břemena, daně, hořkost a trápení, těžká roboty, někdy i nesmyslná (Ex 1,14). Patřila k němu i nelítostná bezcitnost úředníků stejně jako zabíjení novorozeňat.

Egypt je obrazem světa. Stejně rysy charakterizují i svět, ve kterém žijeme.

Ten také imponuje lidem svou vysokou úrovní. I dnes jsou lidé postižení podobnou posedlostí jako Egypt'ané – gigantománií – stále usilují o něco většího, mocnějšího, dokonalejšího, prostě NEJ... Národy se sdružují ve velké celky. Je to gigant nad giganty.

Jak obdivuhodná je dnešní věda se svými moderními technologiemi, umožňujícími jak lety do vesmíru, tak i rozbíjení atomu a proniknutí do nitra hmoty. Jak velké jsou úspěchy v oblasti biologie, lékařství, ale hlavně v kybernetice a v oblasti médií. Lidský rozum je na vrcholu svého rozvoje. Svět ve kterém žijeme, nabízí netušeně obrovské možnosti... je zde vysoká životní úroveň, člověk si toho může dopřát nevidaně...

Ale i svět, ve kterém žijeme, má svůj rub. Tyto možnosti jsou velmi draze zaplacený. Je tu řada vedlejších efektů – věcí, které nás dusí. Které jsme nechtěli, ale ony tu jsou a my se s nimi musíme učit žít.

Platíme daň za své pohodlí. Chceme-li něco mít, stojí to peníze, chceme-li to uchovat, stojí to další peníze, máme s tím obrovské starosti a stojí nás to spoustu času. Světové radovánky něco stojí, jsou vždy na úkor něčeho jiného.

Za každou sladkostí, kterou si dopřejeme, přichází hořkost, notná dávka pelyňku, kterou musíme zkousnout.

Robota a otroctví. Kolikrát musíme dělat, co nechceme. Stáváme se novodobými otroky ve štvanci za vyšší zisky – požadují se po nás stále vyšší a vyšší výkony za stejný plat. Jsme otroky civilizace.

Zneužívání je dalším rysem této bezbřehé honby za zisky a osobním prospěchem zaměstnavatelů. Svět dovede zneužívat, vykořisťovat a sobecky využívat lidi pro svůj prospěch.

Nelítostnost – to je další charakteristický rys světa, ve kterém žijeme. Na tomto světě se soucit nenosí. Platí jen ostré lokty. Kdo nestačí, má smůlu – je tu spousta dalších zájemců, kteří čekají na příležitost. Platí zákony džungle – vlčí politika. K čemu sentimentální soucit se slabšími? Vždyť je to jen přítěž.

To jsou charakteristické rysy světa, ovládaného jeho vládcem.

Z tohoto začarovaného kruhu nás vysvobodil Kristus. Tak jako

Židé vyšli z Egypta jako svobodní lidé, byli jsme i my vysvobozeni z duchovní moci našeho otrokáře Satana, který nás štvál, abychom nepřemýšleli o svobodě.

Vliv Egypta na Boží lid, putující do Kanánu

Izraelci mocným Božím zásahem vyšli z Egypta jako svobodní lidé. Na cestu byli zaopatřeni nebeským pokrmem, manou. Tu nedostávali jen občas, ale pravidelně, v dostatečném množství (gomer na osobu a den. 1 gomer = 3,5 litru – Ex 16,16-18). Pán Bůh je zaopatřil čistou nezávadnou vodou, aby měli co pít. Základní potřeby jejich života byly zaopatřeny. Přesto po nějaké době došlo k nespokojenosti. Lidé začali vzpomínat na to, jak to bylo v Egyptě dobré! A tak čteme: *Izraelci začali znovu s pláčem volat: „Kdo nám dá najíst masa? Vzpomínáme na ryby, které jsme měli v Egyptě k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, na pór, cibuli a česnek. Jsme už celí seschlí, nevidíme nic jiného než tu manou.“* (Nu 11, 4-6). Nebeský chléb jim zevšedněl, už si ho tolik nevážili. Ba dokonce ve své nevěře prohlásili: *„Tato nutná strava se nám už protiví.“* (Nu 21,5).

Jak je to možné? Je to proto, že dali sluch lidem, kteří vytáhli z Egypta s nimi, ač nebyli Izraelité. Byli to Egyptané, kteří jim připomínali, že to v Egyptě nebylo tak špatné. Nebeská strava se na jednu stala nezáživnou a jednotvárnou a oni zatoužili po změně, po něčem pestřejším. Začali reptat a toužit po egyptských pochoutkách. A Bůh se rozhněval.

Jak je nám to z našeho historického nadhledu jasné! Jejich nesprávný postoj je zcela zřejmý a snadno se dostaneme do pokušení je kritizovat.

Měli bychom však být velmi opatrní ve svých soudech. Protože je to napsáno nám k poučení. I my na své cestě do „zaslíbené země“ – do příbytků, které nám připravuje náš Pán, se dopouštíme podobných přestupků, které si někdy neuvědomujeme, a někdy, což je horší, je pácháme vědomě.

I my jsme byli vybavení chlebem z nebe – Božím slovem – jímž se máme denně sytit. Spokojíme se s tímto pokrmem? Nebo se nám Boží slovo časem stalo také nezáživné a nudné, takže toužíme po

nějaké změně, po něčem pestřejším a pikantnějším? Nehledáme je v tom, z čeho jsme byli vysvobozeni? Neříká vám to ani náhodou nic? Žijeme v době, kdy je pro mnoho křesťanů běžné vracet se zpět v hledání pokrmu pro svou duši do světa, ze kterého byli vysvobozeni. Poučení z historie je zřejmé – je to velmi nebezpečný krok, který se nevyplácí. Kéž nás Pán před ním chrání.

Nezapomínejme, že tím, že jsme byli z tohoto světa vysvobozeni, jeho vliv na nás nekončí – ba spíš naopak. Budeme stále mít dojem, že to, co jsme opustili, není tak špatné a že jsme to přehnali. Svět kolem nás bude mít zájem na tom, abychom se vrátili zpět. Nečiňme to!

Farao – kníže tohoto světa

Farao představuje kníže tohoto světa. Vládl v Egyptě zcela despoticke. Jeho vzpoura proti Bohu je charakterizována jeho výrokem: *„Kdo je Hospodin, že bych ho měl uposlechnout a propustit Izraele? Hospodina neznám a Izraele nepropustím!“* (Ex 5,2).

Farao byl duší celého tažení proti Izraeli. On inicioval jednotlivá opatření směřující k potlačení Izraele, usiloval o jeho zničení. (viz Ex 1). Byl to on, kdo nedbal ani na varování svých poddaných, ve své nenávisti vůči Hebrejům nebal ani na zkázu vlastní země.

Z moci faraonovy nebylo vysvobození lidskou cestou a lidskými prostředky. Žádný zázrak, byť i vykonaný lidmi, které za ním poslal Bůh, jako byli Mojžíš a Aron, nemohl Boží lid vysvobodit z ruky faraonovy. Ke svobodě byla jen jedna cesta a to Božím soudem. Teprve smrt prvorozených otevřela Hebrejcům cestu ke svobodě ven z egyptského zajetí.

Vystihuje to dobře i naši situaci. I my jsme se dostali do sféry satanovy moci. Patřili jsme mu, byli jsme jeho majetkem. Nebylo úniku. Nemohli jsme utéci a zemřeli bychom jako jeho otroci, kdyby nedošlo k soudu nad Božím prvorozeným – Pánem Ježíšem. Jeho smrt nám otevřela cestu ke svobodě – těm, kdo na něj spolehli, kdo uvěřili v moc jeho krve.

Odchodem z Egypta faraonova úloha nekončí. Židé si nemohli říci: „Konečně máme od něho pokoj!“ Farao o sobě dal velmi brzy

vědět. Shromáždil vojsko, veškerou svou brannou moc a začal Boží lid pronásledovat. Po zuby ozbrojení Egypťané honili Boží lid po poušti.

I v tom je velká paralela. Satan nenechá své bývalé vlastnictví jen tak klidně odejít – s celou svojí mocí se pustí do pronásledování věřících. Počítáme s touto skutečností, že i nás bude pronásledovat a že nebude litovat námahy, jen aby nás dostal zpět do svého područí?

V čem bylo vítězství Izraele? V jejich statečném a srdnatém odporu? Vůbec ne. Vždyť byli na smrt vyděšení. Jejich vítězství bylo v tom, že stáli a viděli „spasení Hospodinovo“ – spolehli cele na svého Boha a na cestu, kterou pro ně připravil. Stejně tak i naše vítězství je ve spolehnutí se na Boha a na jeho pomoc.

Zákeřný Amálek – naše tělo

Známý bratrský biblista C. H. Mackintosh uvádí příběh Amáleka jako prototyp našeho těla.

Některé charakteristické rysy:

Jeho jméno: *Amálek = obyvatel údolí*

Naše tělo je to, co nás táhne dolů, k této zemi. Touha těla a jeho cíle se týkají pozemských věcí – zde dole na zemi, tedy „v údolí“.

Jeho původ: Byl vnukem Ezau, bratra Jákobova. S Izraelem ho tedy poutaly příbuzenské vztahy. Ale po celou dobu existence měl vůči Izraeli nepřátelské postoje. Ezau stál většinou proti Jákobovi. Izraelský král Saul přišel o své království proto, že selhal v boji proti Amálekovcům (viz 1S 15). Poslední zmínka o Amálekovcích spadá do knihy Ester. Haman byl rovněž urputným nepřítelem Izraele a usiloval o jeho vyhlazení.

Amálek byl prvním nepřítelem, se kterým Izraelci museli bojovat. Až dosud „stáli a viděli“ Hospodinovo vysvobození. Ale s Amálekem museli bojovat. Tělo se může stát naším nepřítelem, který se nám staví do cesty na pouť pouští.

Průběh boje: *Jozue* bojuje a *Mojžíš* se modlí

Význam jmen: *Jozue* = *Hospodin vysvoboditel*. Je to totéž jméno jako Ježíš. *Jozue* bojoval, *Mojžíš* = z *vody vytažený*, se modlil.

Jozuovo vítězství záviselo na tom, jak se *Mojžíš* modlil. Obdobně je tomu i s námi; naše vítězství je závislé na tom, do jaké míry očekáváme na našeho Pána.

Amálek bojoval s Izraelem po celou dobu jeho existence. Nikdy na této cestě pouští nebyl poražen tak, že by s Božím lidem přestal bojovat. Tak i naše tělo bojuje proti našemu duchu neustále po celou dobu našeho pozemského života, našeho putování pouští tohoto světa.

Touhy lidské přirozenosti (těla) směřují proti Duchu Božímu, a Boží Duch proti nim. (Ga 5,17) Je to boj, který na této zemi nikdy nekončí. Čeká nás denně a na nás je, abychom se modlili a nechali Pána Ježíše bojovat.

Spasení – Boží zásah do života člověka

4 *Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval,*
5 *probudil nás k životu spolu s Kristem, když jsme byli mrtvi pro své*
hříchy. Milostí jste spaseni!

6 *Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn*
v Kristu Ježíši,

7 *aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství*
milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši.

8 *Milostí tedy jste spaseni skrze víru.*

9 *Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se*
nikdo nemůže chlubit.

Spasení je od Boha – jeho čin

Ale Bůh – spojka „ale“ je odporovací, to, co následuje po ní, odporuje tomu, co je před ní. A opravdu tomu tak je. Bůh se ze své *velké lásky, jíž si nás zamiloval*, nespokojil se stavem, ve kterém jsme byli (mrtví ve vinách a hříších), ale udělal všechno pro to, aby tomu tak nebylo. Zabýval se námi,

– přestože jsme žili a řídili se zvyky tohoto světa, lidí kolem nás, místo aby pro nás bylo směrodatné jeho Slovo a jeho vůle,

– navzdory tomu, že místo abychom byli poddáni Knížeti pokoje Pánu Ježíši, jsme sloužili knížeti tohoto světa Satanovi,

– a přesto, že místo abychom Bohu vydávali svá těla ke svaté službě, jsme sloužili svému tělu a jeho žádostem.

Přesto vše, ba snad právě proto se Bůh námi zabýval a vysvobodil nás z tohoto stavu. A o tom jsou následující verše.

Pavlova řeč je velmi bohatá na rozvíjející přívlastky, takže bude dobře, když si zdůrazníme hlavní větu, abychom neztratili její smysl. Zní takto:

„Bůh... nás... obživil spolu s Kristem.“

Udělejme si větný rozbor tohoto výroku, abychom pochopili jeho smysl.

Hlavním větným členem je podmět a přísudek. Na podmět se

ptáme otázkou: „Kdo nebo co je působcem děje?“ Je to sám **Bůh**. To je velmi důležité, protože celý následující děj je způsoben Bohem, jeho zásahem, jeho mocí. Naše záchrana je výhradně Boží záležitostí. Jen Bůh mám moc nad životem, může život dát, ať už tento pozemský život, či život věčný. Člověk nemůže dosáhnout života svým úsilím, nepomohou mu žádné skutky, ani vzorný život, či příslušnost k nějaké náboženské organizaci.

Lidé dělají často zásadní chybu – snaží se sami zaujmout místo činitele, působícího záchranu člověka. Ale to je fatální chyba – záchrana a život je výhradně Boží doména.

Obživil – to je druhý základní větný člen, tedy přísudek. Je to činnost, přisuzovaná působiteli děje podmětu, tedy Bohu. Při větném rozboru se ptáme: „Co pravíme o podmětu (tj. o Bohu)?“ – Odpověď zní: *obživil!* Daroval život, přivedl nás k životu. Náš život dostal smysl a cíl. Už nejsme pro Boha mrtví, ale smíme s ním prožívat nádherné společenství, jak nás učí naše kapitola.

Darovat život je Boží výsada, to nedokáže nikdo jiný.

I nás – to je předmět, další větný člen, označující, koho se Boží činnost týká. Jsme to my, kteří jsme si to nezasloužili, proto platí ono *milostí jste spaseni*. Můžeme ale všichni opravdu říci, že to slovo *i nás* se vztahuje i na nás? Kéž by tomu tak bylo! Možné to je – dílo Kristovo je pro všechny, kteří je přijímají vírou. Pán Ježíš je nabízí všem lidem. *Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* (J 3,16) Můžeš říci s vděčností, že i ty jsi obživen

Spolu s Kristem – na tuto skutečnost se ptáme: Jak? Jakým způsobem? To je přísluvečné určení způsobu. Jak dosáhnout věčného života, jak být oživen? Mezi Bohem a člověkem je nepřekonatelná propast – hřích. Jak nás mohl Bůh oživit?

Je jen jedna cesta a tou je Pán Ježíš. *Nikdo nepřichází k Otci než skrze mne.* (J 14,6) Jiná možnost není. Nepomohou vlastní skutky, ani mravný život, ani cokoli jiného mimo onoho *spolu s Kristem*. Vzkříšení Pána Ježíše je zárukou našeho života. Jsme-li zahrnuti s Kristem v jeho smrti, v jeho oběti, pak jsme také *spolu s Kristem* vzkříšení a posazeni na nebesích, jak uvádí tento verš dále. Je i tvůj život založen na oběti Pána Ježíše, na jeho smrti i pro tvé hříchy?

Spasení je z milosti

Milostí jste spaseni!

To je dodatek – či vysvětlivka k předchozímu textu. Tak to děláme i my, chceme-li něco blíže vysvětlit. Do závorky pak uvedeme poznámku, která uvedené místo blíže vysvětluje. Tato poznámka je opakována ještě v 8. verši, kde je rozvedena a má nás naučit základním pravdám křesťanského učení, a to především o

jistotě spasení a pak dále

o spasení z milosti

Co je to spasení?

Dnes má slovo spasení zcela jiný význam a je občas předmětem nedorozumění a někdy dokonce i vtipů.

Význam slova **spasení** či **spása** v biblickém smyslu je **záchrana, vysvobození**. Z toho okamžitě vyplývá otázka: Záchrana před čím, vysvobození z čeho? Ze souvislosti textu je zřejmé, že jde o stav, který Pavel právě popisoval, o následků hřícha, vedoucího k věčné záhubě a k věčnému odloučení od Boha.

Mzdou hříchu je smrt, ale darem Boží milosti je život věčný v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Ř 6,23).

Člověk propadl hříchu, stal se jeho otrokem, žil v hříchu podle obyčeje tohoto světa, a tím propadl i smrti. Z této situace se sám nemohl zachránit, asi tak, jako se nemůže z bahna zachránit člověk, který nemá pevnou půdu pod nohama. Musí přijít záchrana zvenčí. A ta je v Pánu Ježíši Kristu.

Jistota spasení

Na otázku, co s námi bude po smrti, dostaneme nejrůznější odpovědi. Dají se roztrždit od ateistického popírání existence po smrti přes různou nejistotu, přes představy o převtělování a reinkarnaci či nejrůznější proměny v něco jiného až po křesťanskou jistotu příchodu Páně. Nejčastěji však slyšíme: „To nikdo nemůže vědět... nikdo se odsud ještě nevrátil, aby nám to sdělil. To se uvidí až tam!“ A obvykle více nebo méně optimistický názor: „Myslím, že Bůh je láska a že se nad námi slituje....“

Co říká o tom, co s námi bude, Bible?

Nejen v naší kapitole, ale i na jiných místech Bible se hovoří o naší záchraně jako o hotové, ukončené skutečnosti. Uveďme si několik příkladů za všechny:

* *Milostí jste spaseni!* (v. 5 a 8) – tedy ne možná budete, když...

* *probudil nás k životu spolu s Kristem* (v.5) – ne probudí, ne to nikdo nemůže vědět,

* *Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši* – (v.6)

* *v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými* – (v.13)

* *v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem* – (v.18)

* *Ale Kristus nás vykoupil z kletby zákona* – (Ga 3,13)

* *Kdo věří v Syna, má život věčný* – (J 3,36)

* *Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a neopodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života* – (J 5,24)

Je mnoho dalších míst v Písmě, které naprosto jednoznačně hovoří, že naše „spasení“ či „záchrana“ „má jistotu“, to znamená, že je to skutečnost, na kterou mohu spolehnout.

Už jsi spolehl na tuto jedinečnou jistotu, jejímž garantem je sám Bůh – jsou to prohlášení, obsažená v jeho slově. Můžeš říci, že jsi milostí spasen skrze víru a že máš věčný život? Slovo Boží tuto jistotu dává a můžeme na ni plně spolehnout. Není to tedy projev duchovní pýchy, kterou nám občas lidé vyčítají, je to jen dětská důvěra v pravdivost Bible.

Na druhou stranu je ovšem třeba pro úplnost také říci, že může existovat falešná jistota, plynoucí z falešné víry. Jsou lidé, kteří se drží výše citovaných míst, ale přitom nikdy nečinili pokání ze svých hříchů. Jejich život je beze změny. Je to to, čemu se říká „laciná milost“. Na tu upozorňoval např. Dietrich Bonhoeffer. S tím nelze než souhlasit. Není milosti pro toho, kdo by ji chtěl vědomě zneužívat.

S Kristem vzkříšení a posazení na nebi

6 Spolu s ním nás vzkřísil a spolu s ním uvedl na nebeský trůn v Kristu Ježíši

Svým obsahem tento verš potvrzuje to, co bylo řečeno o jistotě křesťana. Význam tohoto místa hezky vysvětluje V. Paul Flint ve své knize „List Efezským“ (EKK) jako odpočinutí křesťana. Něco, co je v Kristu objektivně již skutečností. Neznamená to ovšem, jak se občas projeví nestřízlivé názory, že v našem životě je již vše skončeno a že na našem životě zde na zemi tedy nezáleží. Záleží. Naše vzkříšení a uvedení na nebeský trůn je záležitost našeho postavení v Kristu. Ale to není náš stav na této zemi. Pro Boha, pro něhož není čas ani prostor limitující skutečností, jsme opravdu v Kristu na nebi. Ale zároveň z lidského hlediska jsme na zemi a bytostně se nás týká duchovní boj, o kterém bude ještě řeč v závěru listu Efezským. A také všechno to, co uvádí Pavel jako pokyny věřícím.

Proč to Bůh učinil?

7 aby se nadcházejícím věkům prokázalo, jak nesmírné bohatství milosti je v jeho dobrotě k nám v Kristu Ježíši.

Čteme-li tak velká slova, co pro nás náš Pán učinil – že nás vzkřísil a posadil na nebesích, pak si nutně asi položíme otázku: A proč to udělal? Co ho k tomu vedlo?

První část odpovědi je už ve 4. verši: *Ale Bůh, bohatý v milosrdenství, z velké lásky, jíž si nás zamiloval...* Je tedy motivem Boží záchrany Boží velké milosrdenství – protože Bůh je milosrdný a nemá zájem na záhubě svého stvoření, jak se nám to d'ábel občas snaží namluvit. Miluje své stvoření a nesmírně mu na něm záleží. Tuto pohnutku asi nikdy nedovedeme pochopit – Boží lásku k nám. Je to veliká skutečnost, kterou si uvědomoval již ve Starém zákoně Mojžíš. Na konci svého života řekl ve svém požehnání: *Ó, jak miluješ lidi! Všechny své svaté v ruce máš. Oni se k tvým nohám přivinuli, přijímat budou slova tvá* (Dt 33,3 – NBK). V Novém zákoně to vyjádřil Pán Ježíš v rozhovoru s Nikodémem: *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho*

věří, nezahynul, ale měl život věčný. (J 3,16)

Takže jedinečná Boží láska je motivem, který vedl Boha k záchráně člověka.

Ale to není jediný motiv. V 7. verši je naznačeno, že tento čin Boží milosti je určen výhledově jako motivace pro další generace, včetně té naší. Abychom mohli vědět, že tato milost je všeobsáhlá a určená pro všechny lidi. Nikdy bychom sami tuto lásku neviděli a nepoznali. Aby nám ukázal, jak velice nás má rád, musel se skutečně nad námi slitovat a vysvobodit nás. A také to na této zemi nikdy dostatečně nepochopíme – až jednou v nebesích u Otce. Pak teprve v plném rozsahu poznáme, co znamená **spasení** v celém svém rozsahu. Tento pohled je nám zde na zemi občas zastřen a milost vnímáme mnohdy mlhavě.

Opakování – spása je z milosti!

8 Milostí tedy jste spaseni skrze víru.

To je ta velická věc, kterou po dlouhém hledání objevil Dr. Martin Luther. „Sola gratia“ – pouhá milost. Záchrana je milost.

Je to jako s odsouzení. Po vyčerpání všech opravných prostředků dojde na výkon trestu. V naší zemi byl trest smrti zrušen – ale není tomu tak všude. Pak už odsouzení zbývá jen jediné – žádat o milost. A je pak obvykle na hlavě státu, aby tuto žádost posoudil a rozhodl se.

Milost si nikdo nezaslouží – je to rozhodnutí panovníka uchránit odsouzence před exekucí. Milost lze pouze přijmout.

My všichni jsme propadli trestu. Porušili jsme nesčíslněkrát Boží jasně definovaný zákon a zasluhujeme výjimečný trest – smrt. Odvolání nepomůže. Je jen jediný prostředek pro naši záchranu – udělení milosti. A Bůh jako nejvyšší soudce ji udělil ve svém Synu Ježíši Kristu. Tato milost byla vyhlášena veřejně – je zapsána v Novém zákoně, který Bůh nechal napsat. Tuto milost však nutno využít – znamená to naši aktivitu. V čem spočívá tato aktivita? Je vyjádřena dvěma slovy: *skrze víru*. Člověk musí vírou přijmout to, že to platí i pro něho.

Exkurz: Víra nebo skutky?

Vzhledem k tomu, co říká předchozí verš a vzhledem k tomu, co říkají o spasení lidí, bude účelné udělat si takový malý exkurz o vztahu víry a skutků.

Otázka „víra nebo skutky?“ není v křesťanství ničím novým. Lidé si vždy kladli otázku, co je třeba udělat, aby byl člověk „spasen“ neboli zachráněn pro věčnost. Mnoho lidí se domnívá, že do nebe přijdou ti, kdo byli zde na zemi hodní, žili spravedlivě a příkladně. Jiní se domnívají, že je třeba dodržovat určitá pravidla či zákony a člověk bude zachráněn. Veškerá jejich snaha pak směřuje k tomu, aby plnili zákon. Jiní spoléhají na Boží dobrotu a lásku, že přece nemůže své stvoření zavrhnout, že se nad ním musí slitovat. Ale to jsou lidské představy a názory.

Směrodatné je, co říká na toto téma Písmo. Podívejme se na některé jeho důležité a zásadní výroky v tomto směru:

Jsme totiž přesvědčeni, že se člověk stává spravedlivým vírou bez skutků zákona – (Ř 3,28).

Kdo se nevykazuje skutky, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost – (Ř 4,5).

Je jasné, že nikdo není před Bohem ospravedlněn na základě zákona, neboť čteme: `Spravedlivý bude živ z víry.´ - (Ga 3,11).

Milostí tedy jste spaseni skrze víru – (Ef 2,8)

Dala by se pochopitelně připojit další místa. Tato místa jednoznačně říkají, že ospravedlnění, což je jeden z důsledků odstranění následků hřícha, je z víry, ne ze skutků.

Podívejme se na tři příklady z Písma, které nám to budou ilustrovat.

Příběh první – bohatý mládenec (viz Mk 10,17-22).

Ptá se Pána Ježíše: „*Mistře dobrý, co mám dělat, abych měl podíl na věčném životě?*“ Pán mu odpověděl: „*Příkázání znáš...*“ a uvedl mu příklady. Mladík mu odpověděl: „*Mistře, to všechno jsem dodr-*

žoval od svého mládí." A co na to Pán? „*Jedno ti schází. Jdi, prodej všechno, co máš, rozdej chudým a budeš mít poklad v nebi; pak přijď a následuj mne!*” Pán mu nepoložil tuto otázku proto, aby se snažil zachovávat přikázání, ale proto, aby **mu ukázal, že zákon nedovede naplnit**. Všechna citovaná přikázání se snažil poctivě dodržovat, ale něco mu chybělo: nedokázal milovat Pána Boha nade vše, nedokázal se pro něj vzdát svého majetku. A tak cesta zákona nevede k ospravedlnění. K čemu vede? Pavel píše: *Víme, že co zákon říká, říká těm, kdo jsou pod zákonem, aby byla umlčena každá ústa a aby celý svět byl před Bohem usvědčen z viny. Vždyť ze skutků zákona `nebude před ním nikdo ospravedlněn´, neboť ze zákona pochází poznání hříchu.* (Ř 3,19.20) Tento mladík odešel smutný, nespolehal na Boha, ale ve skutečnosti ve své zásluhy, na svůj bezúhonný život. To je málo. Tato naděje neospravedlňuje.

Příběh druhý – farizeus a celník (viz L 18,10-14).

I farizeus žil spravedlivě, bezúhonně, plnil zákon, dával almužny, desátky, a přece nebyl ospravedlněn, protože spolehal na své zásluhy a ne na Boží dílo záchrany. Naproti tomu celník, který tu stál v ústraní bez zásluh, hříšný, byl ospravedlněn, protože prosil o milost, o níž dobře věděl, že ji potřebuje.

Příběh třetí – žalárník ve Filipis (viz Sk 16,23n).

Na otázku, co má dělat, aby byl zachráněn, dostává odpověď: „*Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.*” A on uvěřil – a byl zachráněn a mohl se radovat.

Bible nás nikde neučí, že máme něco dělat, abychom byli spaseni. Pro svou spásu nemůžeme **udělat nic** kromě jediného – **chopit se vírou Pána Ježíše**.

Nač spoleháš? Pokud na svůj život, svou bezúhonnost, na své skutky, budeš v konečném výsledku zklamán. Pokud na Ježíše a jeho dílo záchrany na kříži, jsi zachráněn a můžeš se z toho radovat.

Není to naše zásluha

9 Spasení není z vás...

(*Není to vaší zásluhou* – dr. Petru). Zde nám Boží slovo jasně říká, že to není naše zásluha, že jsme spaseni. Pro svou spásu jsme nemohli udělat nic, bylo to nad naše síly a možnosti. Boží slovo to říká zcela srozumitelně: *Nikdo nevykoupí ani bratra, není schopen vyplatit Bohu sám sebe. Výkupné za lidský život je tak velké, že se každý musí provždy zříci toho, že by natrvalo, neustále žil a nedočkal se zkázy.* (Ž 49,8-10) Tak to čteme i na jiných místech, že cena za vykoupení je příliš vysoká. O této ceně vykoupení píše také Petr: *Víte přece, že jste z prázdnoty svého způsobu života, jak jste jej přejali od otců, nebyli vykoupeni pomůžitelnými věcmi, stříbrem nebo zlatem, nýbrž převzácnou krví Kristovou. On jako beránek bez vady a bez poskvrny byl k tomu předem vyhlédnut před stvořením světa a přišel kvůli vám na konci časů.* (1Pt 1,18.19)

Žádná jiná cena nebyla pro naše vykoupení dostatečná. Není to tedy naše zásluha – je to jen neskonalá Boží láska a milosrdenství, která vedla Pána Ježíše k tomu, aby nás vykoupil.

Je to Boží dar

9 Spasení je to Boží dar;

Spasení je Boží dar lidem. Dar je vždy zdarma, za dar se neplatí – jinak by to už nebyl dar, ale zboží.

Věříme tomu, že je Boží záchrana zdarma? Boží slovo nás o tom ujišťuje na více místech. Tak např. už prorok Izaiáš volá: *„Vzhůru! Všichni, kdo žtzníte, pojdte k vodám, i ten, kdo peníze nemá. Pojdte, kupujte a jezte, pojdte a kupujte bez peněz a bez placení víno a mléko! Proč utrácíte peníze, ale ne za chléb? A svůj výdělek za to, co nenasytí? Poslechněte mě a jezte, co je dobré, ať se vaše duše kochá tukem! Nakloňte ucho a pojdte ke mně, slyšte a budete živi! Uzavřu s vámi smlouvu věčnou, obnovím milosrdenství věrně Davidovi prokázaná.”* (55,1-3).

Pavel píše: *Jsou ospravedlnováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši* (Ř 3,24).

Izaiáš říká tak krásně: *Toto praví Hospodin: "Byli jste prodáni zadarmo, bez peněz budete vykoupeni."* (Iz 52,3).

A na konci knihy Zjevení čteme: *Tomu, kdo žízní, dám napít zadarmo z pramene vody živé.* (Zj 21,6) a dále: *kdo žízní, ať přistoupí; kdo touží, ať zadarmo nabere vody života* (Zj 22,17).

Můžeme se jen těšit z toho, že záchrana, věčný život, je zdarma. Dodnes jej Bůh nabízí všem lidem jako dar. Dar je však třeba přijmout. Už jsi jej z jeho ruky vzal, anebo jsi jím pohrdl jako něčím nepotřebným? Ale jinak člověk záchranu nedosáhne!

Ne ze skutků!

9 Spasení není z vás, je to Boží dar; není z vašich skutků, takže se nikdo nemůže chlubit.

Svémi skutky se nemůžeme chlubit – konat dobro je totiž naše povinnost! A navíc, naše skutky jsou nedostačující, neodpovídají Boží normě. Tímto slovem Pavel otázku získání spásy uzavírá. Dává jednoznačně najevo, že **je z milosti**, je to **dar**, je zdarma pro každého kdo věří v Ježíše Krista. Cesta skutků je falešná cesta, cesta vedoucí do záhuby.

Pavel říká: *nikdo se nemůže chlubit*. Některé jiné překlady, např. kralický, uvádí zase *aby se někdo nechlubil*.

V otázce spásy není sebemenší důvod k chloubě. Je také proto darem, abychom na tom byli všichni stejně – jako ti, kteří dostali milost.

Je to krásně vyjádřeno v písni:

Jedině tím se chlubím směle,
že slitování došel jsem...

Cíl spasení

10 Jsme přece jeho dílo, v Kristu Ježíši stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky, které nám Bůh připravil.

To, že jsme spasení, není samoúčelné. Jestliže nás Bůh zachránil a investoval do nás tak velké výkupné, pak měl s námi určitý záměr, určitý cíl. Ani my přece ve svém životě neděláme nic „jen tak“ –

z okamžitého hnutí myslí.

Pán Ježíš nás tedy vykoupil – patříme jemu, ne sami sobě, On je naším Pánem. Bůh nás stvořil a následně vykoupil pro sebe. A tak si tedy nemůžeme žít, jak bychom chtěli sami, dělat to, co se líbí nám.

Jsme *stvořeni k tomu, abychom konali dobré skutky*. A tak teď Pavel ukazuje na význam a místo skutků v životě člověka

Víra a skutek patří nerozlučně k sobě. Je to jen rub a líc téže mince. Lidé tyto věci někdy od sebe odtrhují, ba dokonce je někdy staví proti sobě, ale ony jdou vždy ruku v ruce. Víra je nominální – je to líc mince. Určuje nám hodnotu, cenu, kterou představuje. Ale opravdová víra musí mít podklad – a tím jsou skutky, které jsou jakoby pečeti na rubové straně mince, dokazující platnost toho, co je deklarováno. Jak vážně zde platí slova Jakubova: *Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá* (Jk 2,17).

Víra, to není jen proklamace nějakého učení, to není je vyjádření souhlasu s nějakou pravdou. Víra, to je především čin, skutek. Opravdová víra se musí projevit skutky. Bratr Vincenc Diatka jednou řekl, že to doma musí poznat i pes a kočka, že jejich pán uvěřil. Kolik lidí vyznalo, že uvěřili v Pána Ježíše, ale není to na nich poznat, nic se v jejich životě nezměnilo. V takovém případě (a není jich málo) je otazník, jak tomu s jejich vírou skutečně je. *Co je platné, moji bratří, když někdo říká, že má víru, ale přitom nemá skutky? Může ho snad ta víra spasit?* ptá se Jakub (2,14). A nakonec dodává: *Jako je tělo bez ducha mrtvé, tak je mrtvá i víra bez skutků* (Jk 2,26).

O jaké skutky jde?

Teď je ale otázka, o jaké skutky jde. Musí to být zřejmě jiné skutky než ty, o kterých Pavel psal v předchozích verších. Musíme si předně uvědomit, že nejde o **naše** skutky, ale o *skutky, které nám Bůh připravil*. Pán Bůh pro každého z nás připravil cestu a celou řadu úkolů či skutků, které máme vykonat. Je na nás, abychom si nechali Bohem zjevit jeho vůli a abychom zjevenou vůli pak také uskutečnili – to je význam sousloví „chodit ve skutcích, které nám Bůh připravil“.

Je vidět naši víru na skutcích, jak to předkládá apoštol Jakub? Anebo jsme zůstali jen na půl cestě – u svého vyznání? Kéž nám Pán Bůh dává ochotné srdce k tomu, abychom mu sloužili, abychom poznali smysl svého života a abychom jej také naplnili.

Co znamená spása pro pohany?

11 Pamatujte proto vy, kteří jste svým původem pohané a kterým ti, kdo jsou obřezaní na těle a lidskou rukou, říkají neobřezanci,

12 že jste v té době opravdu byli bez Krista, odloučení od společenství Izraele, bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení, bez naděje a bez Boha na světě.

V těchto verších je uvedeno šest věcí, které charakterizovaly nás pohany před obrácením a také to, jak se vše změnilo dílem spásy.

Před smrtí Pána Ježíše na kříži byli pohané „mimo mísu“ – spása se jich netýkala. Ta byla určena jen pro „vyvolený národ“. Ale kříž Ježíše Krista otevřel cestu spásy všem lidem na světě bez výjimky.

Bez Krista

12 že jste v té době opravdu byli bez Krista...

Slovo *Kristus* pro nás neznamenal nic. Nevěděli jsme o své ztracenosti a o potřebě záchrany od věčné záhuby. Pána Boha jsme neznali a tak jsme si žili podle svých představ a podle své vůle.

Nikdo z nás asi nepochybuje o vlivu křesťanství na dějiny lidstva. Vždyť křesťanství způsobilo pád otrokářského řádu (i když nikdy nepomýšlelo na žádnou revoluci). Křesťanství způsobilo, že kani-balové přestali pojídat své nepřátele. Křesťanství zmírnilo mnohé sociální i jiné křivdy – i když to není jeho posláním.

To vše jsou ale jen vedlejší efekty. Pán Ježíš nepřišel nastolit sociálně spravedlivou společnost, nebyl jejím reformátorem. Cílem jeho působení jsem byl já a ty. Přišel kvůli nám, jednotlivcům. A tak my, kteří jsme *byli bez Krista*, jsme se stali **v Kristu** novým stvořením. (viz 2K 5,17.18). Vše je teď nové, našli jsme Pána Ježíše, on se stal naším Spasitelem a změnil náš život. Patříme teď jemu.

Odloučení od společnosti Izraele

12 že jste v té době ... byli... odloučení od společenství Izraele.

Byli jsme na straně nepřátel Božího lidu. Je zvláštní, jak v průběhu dějin Židé byli a jsou většinou lidí nenáviděni a jak jim tuto nenávist dávají znát. A přitom mnohdy k tomu nemají sebemenší důvod. Před lety (ještě za komunistického režimu jsem byl s dětmi na výletu v Praze. Šli jsme se podívat do národního technického muzea na Letné. A cestou k muzeu jsem viděl nastříkaný nápis: „Židé do plynu!“ Kdo ho tam nastříkal? Určitě nějaký mladík, puberták. Ale ten o Židech nic nemohl vědět, nemohl s nimi mít osobní zkušenost, protože komunistický režim o Židech zarytě mlčel. O mnoha lidech jsme vůbec nevěděli, že jsou Židé, i když jsme je znali. Co vyvolalo tuto nenávist? A tak to bylo po celá staletí. Židé museli žít v ghettech, nemohli vést normální život, měli to velmi složité v zaměstnání.

A nyní jsme v Pánu Ježíši všichni, kdo v něm máme svého Spasitele, bratry. A tato víra v Ježíše z nás činí děti Abrahamovy. Vzpomeňme jen na zaslíbení dané Abrahamovi: *Převelice tě rozplodím a učiním z tebe pronárody, i králové z tebe vzejdou.* (Gn 17,6). A o jeho ženě Sáře Pán Bůh řekl: „*požehnám ji a stane se matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů.*“ (v.17). Všimněme si, že o pronárodech se zde mluví v množném čísle!

A v Novém zákoně čteme: *Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil* (Ga 3,29). I sám Pavel nám to vysvětluje ve verši 15.: *... aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír.* A tak nepřátelství mezi Izraelem a pohany bylo zrušeno. Křesťané by tedy neměli v žádném případě mít v nenávisti Izrael. Už proto, že by vůbec neměli nikoho nenávidět, a pak proto, že Pán Bůh si je vyvolil za svůj národ a tuto svou volbu **nikdy nezrušil**. Je to smutná svévole, jestliže lidé, kteří vyznávají, že jsou křesťany, zastávají podobné názory. Nemají v Písmu žádné opodstatnění!

Bez zaslíbení

... bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení

Pročítáme-li Dt 28, čteme tam o celé řadě příslibů, které Bůh dal ve Starém zákoně svému lidu. A dějiny SZ nám ukazují, že pokud Izraelci plnili dané podmínky, že Bůh svému slovu vždy dostál a že jeho zaslíbení se plnou měrou naplnila. Opravdu to stojí se nad touto podivuhodnou kapitolou zamyslet. A slyšíme-li o utrpeních a hrůzách, které museli Židé v dějinách protrpět, zejména za doby holocaustu, musíme mimoděk myslet na varování: *Hospodin na tebe přivede pronárod zdaleka, od konce země, jako přilétá orel, pronárod, jehož jazyku nebudeš rozumět, pronárod kruté tváře, který nebere ohled na starce a nad chlapcem se nesmiluje* (Dt 28,49.50).

My pohané jsme na rozdíl od Židů od Boha žádný slib neměli. Žili jsme tak, jak jsme žili, zdánlivě zcela stranou Božího zájmu, vskutku *bez účasti na smlouvách Božího zaslíbení*. Ale nyní čteme: *Proto mluvíme o spravedlnosti z víry, aby bylo jasné, že je to spravedlnost z milosti. Tak zůstane v platnosti zaslíbení dané veškerému potomstvu Abrahamovu – nejen těm, kdo stavějí na zákoně, ale i těm, kdo následují Abrahama vírou. On je otcem nás všech* (Ř 4,16). Tak jsme i my v Ježíši Kristu dospěli k pokladům zaslíbení.

Zaslíbení Židů byla svázána s jejich zemí, kterou jim Bůh daroval. Byla to nádherná zaslíbení, ale jen časná. Nám se po jejich selhání spolu s nimi dostalo v Pánu Ježíši mnoho nových zaslíbení, která jsou věčná. Pisatel listu Židům to vyjadřuje slovy: *Neboť Bůh, který zamýšlel pro nás něco lepšího, nechtěl, aby dosáhli cíle bez nás* (Žd 11,40).

Bez naděje

12 že jste v té době... byli... bez naděje...

„Naděje umírá poslední“ – říkávají lidé. Je to zlé, jestliže člověk ztratí naději. Pak není motivován k ničemu.

Život pohanů byl takovým životem bez naděje. Ne, že bychom naději neměli, ale pokaždé končila v okamžiku smrti. Mohli jsme mít a mívali jsme různé ambice, ale ty se týkaly jen tohoto pozemského života. Smrtí končí všechny lidské naděje. Bez Krista, bez zaslíbeného Mesiáše, jsme nemohli mít naději, která by přesahovala náš život. Židé očekávali (a dodnes očekávají) Mesiáše, který jednou

přijde a napraví všechno.

Nyní máme v Kristu nádhernou naději – naději věčného života v Boží přítomnosti jako jeho děti. V 1K 15,19 Pavel píše: *Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí! Ale pak jedním dechem dodává: Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života.* (v.20-22).

Bez Boha na světě

12 že jste v té době opravdu byli bez... Boha na světě.

Možná jsme měli spoustu bohů, jako je měli starověcí Řekové, přesto však o nás platilo to, co je v tomto verši. To proto, že to byli bohové vytvoření „lidskýma rukama“. To platilo o starověku, ale platí to stejně i dnes. Možná to bude náš rozum, možná „věda“, nové technologie, které nás mají zachránit. Zkrátka, lidé

zaměnili slávu nepomíjitelného Boha za zobrazení podoby pomíjitelného člověka, ano i ptáků a čtvernožců a plazů (Ř 1,23) a vyměnili Boží pravdu za lež a klanějí se a slouží tvorstvu místo Stvořiteli (Ř 1,25). Ateismus je ve své podstatě stejný jako polyteismus pohanů. Jen modly jsou jiné. Lidé slouží stvoření – kdysi to byli zlatí a stříbrní bůžkové, kterým se obětovaly krvavé oběti, dnes slouží „svému stvoření“ – obdivuje své dílo, jeho dokonalost. Jemu obětuje všechn svůj čas, své peníze i sílu. A jsou to stejní mrtví bohové, kteří nevidí, neslyší a nevnímají. Pohané opravdu žili a žijí bez Boha na světě.

Častokrát se mluví o křesťanských národech a o křesťanské Evropě. Ale to je omyl – kdo nemá Krista, byl, je a zůstává pohanem, o kterém platí všechny výroky dnešního verše.

Důsledky Kristova díla pro pohany

V následujících verších čteme o tom, co Kristovo dílo znamená ve svých důsledcích pro pohany:

Obrovské přiblížení

13 Ale v Kristu Ježíši jste se nyní vy, kdysi vzdálení, stali blízkými pro Kristovu prolitou krev.

Jako mladý kluk jsem obdivoval dalekohled. To, co bylo daleko přede mnou, se najednou při pohledu do okuláru ocitlo přímo přede mnou. Třeba lidé, kteří se spolu bavili možná 100m ode mne, najednou jakoby stáli přímo přede mnou. Mohl jsem vidět, jak pohybují rty – jen jsem nerozuměl, co si říkají. Stejně je to u nových kamer, kde je funkce „zoom“. To, co je daleko, se dá přiblížit.

Podobně to udělal Pán Ježíš Kristus s námi pohany. My jsme byli někde na okraji dění. Nikdo se o nás nezajímal. A pak jsme se dostali do zorného úhlu Pána Boha. A v Kristu Ježíši (asi jako v tom dalekohledu) jsme najednou byli zcela blízko. Najednou se Pán Bůh sklonil i k nám.

V moderních technologiích je to jen optický klam – objekt zůstává stejně daleko, jako byl předtím. Ne tak je to ale s Kristem. Kristova prolitá krev způsobila, že se otevřely dveře spásy i pro nás dokořán. Tak se jen naplnilo to, co psal již prorok Izaiáš (55,5): *„Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, přiběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.“*

Není to důvod k tomu, abychom byli Pánu Bohu vděční?

Konečně pokoj!

14 V něm je náš mír, on dvojí spojil v jedno...

Pokoj, mír... je něco, po čem lidé vždycky toužili a touží. Nikdy se tolik nevolalo po míru jako na konci 20. století. A nikdy nebyl mír tak relativní a vratký, jako v této době. Co pro nás znamenal zásah Pána Ježíše?

V češtině máme pro neválečný stav dva výrazy. Je to „mír“ a „pokoj“. Zdánlivě mezi tím není rozdíl. A přece je tu veliký rozdíl.

Mír je jen „status quo“. Je to doba, kdy se neválčí. Ale to neznamená, že je to trvalá záležitost. Rád bych to ukázal na příkladu bývalé Jugoslávie. Když se dostal k moci Josip Broz Tito, došlo k sjednocení různých národů, etnik a náboženství. Po čtyřicet let žila země v míru. Žili tak vedle sebe Srbi, Chorvati, Bosňané, Černohorci a Slovinci. Žili vedle sebe katolíci, pravoslavní i muslimové. Byli sousedé, dokonce se vzájemně ženili a vdávali. Ale ve skrytu doutnalo něco velmi zlého, které pak najednou vyvěřelo v obrovské etnické a náboženské čistky. Co bylo příčinou? Bylo tu nevyřešené dědictví minulosti. A jakmile k tomu nastala příležitost, nenávist znovu vzplála naplno.

Pán Ježíš přišel dát **pokoj**. Tu se také neválčí. Ale pokoj je mnohem víc než mír. Je trvalý, protože příčina nepokoje není potlačena, není „zametena pod koberec“, ale vyřešena.

Krev Pána Ježíše řeší nepřátelství – odstraňuje příčiny. Už není důvod k nepřátelství – protože záležitost byla urovnána.

Pán Ježíš nepřišel proto, aby přinesl „mír na zemi“. Říká to sám zcela jasně: *Nemyslete si, že jsem přišel na zem uvést pokoj; nepřišel jsem uvést pokoj, ale meč.* (Mt 10,34) Příchod Pána Ježíše nepřinesl mír, ale rozdělení, vyvolal také nenávist zla vůči všemu, co je Boží.

Ale přinesl zcela určitě pokoj do lidských srdcí. *Pokoj vám zanechávám, svůj pokoj vám dávám; ne jako dává svět, já vám dávám.* (J 14,27) Tedy ne světu, ale těm, kdo jsou jím vykoupeni. Dosáhli jsme pokoje s Bohem (viz Ř 5,1).

Svět nabízí falešný pokoj – je to něco jako narkóza, která odstraňuje bolest, ale neřeší její příčinu.

Zbořená hradba

... *když zbořil zeď, která rozděluje a působí svár.*

Mezi námi a Bohem byla nepřekonatelná hradba. Rád bych tu použil srovnání misionáře Paula Whitea v jeho knížce „Pod Buyu stromem“ v povídce „Zeď“. Je to bajka ze života zvířat v pralese. Jednoho rána vyrostla v pralese zeď. Všechno krásné bylo na druhé straně. Zvířata se pokoušela zeď překonat: nosorožec ji chtěl prorazit, slon vyvrátit, hyena obejít, had podlézt, opičák přelézt, ale všechno marně. Byla nepřekonatelná.

Stejně tak nepřekonatelná je hradba hříchu. Je jen jedna možnost, jak tuto hradbu překonat – krví Kristovou. To je jediná cesta k tomu, abychom mohli přistoupit k Bohu. A krev Kristova je také jediný prostředek, který dovede spolehlivě odstranit hradby i mezi lidmi.

Nový člověk

*Svou obětí odstranil 15 zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho **nového člověka**, a tak nastolil mír.*

Pokoj ve svém srdci může zažít jen **nový člověk**. Starý člověk je v zajetí svého nepřátelství a prožitých křivd. Stále znovu se k nim vrací. Proto dílo Pána Ježíše vytváří nového člověka, který není zatížen minulostí. Ta zemřela na kříži.

16 Oba dva usmířil s Bohem v jednom těle, na kříži usmrtil jejich nepřátelství.

17 Přišel a zvěstoval mír, mír vám, kteří jste dalecí, i těm, kteří jsou blízcí. 18 A tak v něm smíme obojí, židé i pohané, v jednotě Ducha stanout před Otcem.

Platí to i ve vztahu Židů a pohanů. Mezi nimi bylo odjakživa velké napětí až nepřátelství. Stačí projít historií od starověku až do dneška. Kolik to bylo pogromů na Židy! Museli žít v ghettech, museli nosit žlutou hvězdu a já nevím co ještě. Mohli za všechna neštěstí... Odpláceli stejnou mincí. Ač potupováni a bez oficiálních práv, dokázali mít „v hrsti“ i mocné panovníky a ti byli závislí na půjčkách od jejich bohatých představitelů. Nenávist plodila nenávist.

Až bezmocný ukřižovaný Kristus odstranil toto odvěké nepřátelství. Nový člověk nemůže cítit nepřátelství k nikomu, natož pak k příslušníku národa, nad kterým bdí Bůh zcela zvláštním způsobem, který přirovnává dotyku zřítelnice oka. Proto Boží děti cítí zvláštní, těžko vysvětlitelnou a těžko definovatelnou náklonnost k Izraeli.

Příslušnost k Boží rodině

19 Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božního lidu a patříte k Boží rodině.

Cizinci a přistěhovalci to nemají v životě jednoduché. V naší zemi se po otevření hranic objevila spousta cizinců, kteří tu přišli většinou z míst, kde je velká bída. Přišli tu, aby si vydělali peníze a pomohli svým doma. Dělají většinou podřadné práce, které domácí dělat nechtějí, protože jsou namáhavé a špatně placené. Bydlí na ubytovnách, mají problémy domluvit se. Často jsou obětmi mafií, které je vydírají, takže se mnohdy dostanou na úroveň otroka bez jakýchkoliv práv. A když práce není, jsou první, kdo o ni přijdou. Není divu, že mnozí z nich skončili v oblasti kriminality.

Jaká výhra je to pro takového člověka, když dostane konečně občanství! Už ho mafie nemohou vydírat. Je svobodným člověkem.

Tak nějak jsme to mohli prožít i my v životě víry. Už nejsme cizinci a „přistěhovalci“ (lidé to dovedou dát druhým najevo), ale máme právo Božího lidu a dokonce patříme do Boží rodiny! Pán Bůh nás přijal za své děti – a velice mu na nás záleží.

Exkurz: „Hosté a příchozí“

Citovaný verš 19.: *Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině* nás přivádí k biblickému tématu „Hostů a příchozích“ či „cizinců a přistěhovalců“. To je zásadní téma, které je v Bibli pojednáváno vícekrát. Např. podobné označení nalézáme v 1Pt 2,11: *Milovaní, v tomto světě jste cizinci bez domovského práva. Prosím vás proto, zdržujte se sobeckých vášní, které vedou boj proti duši, a žijte vzorně mezi pohany...* Tato dvě místa nejsou v rozporu – naopak patří k sobě, doplňují se a vymezují přesně naše postavení. Bude velmi dobře, když si budeme vědomi, kde je naše místo v životě.

První místo z listu Efezských vymezuje náš vztah ke spolu-vykoupeným. Když jsme uvěřili, stali jsme se příslušníky Boží rodiny, jsme „domácí Boží“ – patříme k Boží rodině. Je škoda, že si to řada křesťanů neuvědomuje – jsou ve shromáždění jen hosty, bez zájmu účastnit se sborového života, aby si vzájemně jako údy těla Kristova sloužili. Odmítají jakoukoliv odpovědnost, tu vnímají jako nežádoucí břemeno. Považují svůj vztah k církvi za nezávazný. A je to pak o to smutnější, že právě takoví věřící bývají nejčastějšími kritiky toho, co se ve sborech děje.

Jako Boží děti jsme postaveni do Boží rodiny, kde máme své úkoly. Je smutné, že dnes existuje takové velké množství křesťanských „bezdomovců“. Potřebujeme jedni druhé. Pavel to ukazuje na obrazu církve jako těla: *Bůh dal tělu údy a každému z nich určil úkol, jak sám chtěl. Kdyby všechno bylo jen jedním údem, kam by se podělo tělo? Ve skutečnosti však je mnoho údů, ale jedno tělo. Oko nemůže říci ruce: „Nepotřebuji tě!“ Ani hlava nemůže říci nohám: „Nepotřebuji vás!“ A právě ty údy těla, které se zdají méně významné, jsou nezbytné (viz 1K 12,18-22).*

Dovedeme dostatečně ocenit, co to znamená Boží rodina a nový domov. Jistě, v církvi bývají i nedostatky. Mnohdy nám na našich sourozencích ve víře může leccos vadit, na lecco můžeme mít různé pohledy. Ale jsme Boží rodina. Jak krásně to vyjádřil David v Ž 27, 4: *O jedno jsem prosil Hospodina a jen o to budu usilovat: abych*

v domě Hospodinově směl bydlet po všechny dny, co živ budu, abych patřil na Hospodinovu vládnost a zpytoval jeho vůli v chrámu. Je to pravda i v našem životě?

Druhé místo určuje náš vztah k našemu okolí, ve kterém žijeme. Jsme si zároveň vědomi toho, že na této zemi jsme cizinci a poutníci, kteří jsou na cestě do nebeského domova? Škoda, že na to často zapomínáme a zaměňujeme Boží požehnání s přepychem. Nemáme čas pro svého Pána, protože si musíme stavět *domy vykládané dřevem* (viz Ag 1,4) a *větší stodoly* (viz L 12,16-21). Našli jsme zde poklady a pošetile je chceme uchovat. Chováme se podobně jako Lot, který se postupně víc a víc blížil Sodomským branám.

Je dobře si tyto meze našeho života občas připomenout. Dáblu se to občas daří zaměnit. Ve shromáždění, kde bychom měli být doma, se cítíme jako hosté a ve světě, kde bychom měli být cizinci, se cítíme jako ryba ve vodě. Ke své vlastní škodě.

Domácí prostředí

Domov je místo, kam se vracíme po celodenním shonu. Doma si můžeme odpočinout od starostí v zaměstnání a načerpat sílu k dalšímu životu. Doma očekáváme a většinou i nalézáme porozumění a pomoc našich nejbližších. Zde se můžeme svěřit se svými trampotami a obavami a najdeme někoho, kdo nás povzbudí. Zde se můžeme sdílet i se svými úspěchy a radostmi.

Je tomu tak i v našem duchovním životě? Je shromáždění místem odpočinku, kde čerpáme sílu do dalšího boje, do našeho zítřejšího „zaměstnání“? Je místem, kde najdeme bratry a sestry, u nichž najdeme porozumění, kde se můžeme svěřit se svými obavami a kde najdeme posilu? Važme si tohoto krásného prostředí, které je hostům nedostupné. Tohle host neprožívá. V cizím a neznámém prostředí není kouzlo domova. Dostalo se nám nezasloužené milosti – smíme opravdu prožívat, že *není nikoho, kdo opustil dům nebo bratry nebo sestry nebo matku nebo otce nebo děti nebo pole pro mne a pro evangelium, aby nyní, v tomto čase, nedostal spolu s pronásledováním stokrát více domů, bratří, sester, matek, dětí i polí a v přicházejícím věku život věčný* (viz Mk 10,30). Snažme se to krásné

prostředí nejen přijímat, ale i sami dál šířit, chovat se přívětivě ke svým bratrům a sestrám a nést jejich břemena a také přivádět své „hosty“ k tomu, aby toto teplo domova mohli poznat také.

Doma a na návštěvě

Přijdeme-li někam na návštěvu, obvykle nás hostitelé obsluhují. Donesou nám jídlo, uvaří nám kávu, snaží se s námi komunikovat, abychom se nenudili. To známe dobře z našeho běžného života.

Jaké by to ale bylo, kdybychom se doma chovali jako hosté? Kdybychom se posadili a čekali, že nás někdo obslouží. Ale večeri musí někdo uvařit, stůl se musí prostřít, nádobí umýt a pokoj uklidit. To by pak byl brzy doma pěkný pořádek!

A naprosto stejně je tomu i v duchovním životě. V Boží rodině nemůžeme zůstat hosty. Zde jsme domácí. Čeká nás práce, kterou je třeba vykonat. Jinak i zde bude nepořádek a chaos. Krásná rodinná atmosféra je podmíněna právě tím, že všichni přiloží ruce k dílu – že nejsou někteří, kteří se mohou strhat a jiní, které to nezajímá.

Jsme si vědomi této stránky „domácích Božích“? Je škoda, že mnozí z těch, kdo vyznávají Pána Ježíše, přichází do shromáždění podle toho, jak se jim to hodí. Takoví lidé jsou zde pouze hosty, kteří sice dovedou být velmi nároční a kritičtí k práci jiných, ale nikdy nemohou sdílet radost ze společenství se spoluvykoupenými.

Mladičký Samuel byl připraven ke službě třeba i v noci. Učme se i my být hotovi ke službě svým bližním, kdykoli je to třeba.

Doma to znám

Občas lidé říkávají: „Ale co doma? Tam to přece znám jako své boty!“ Ale znalost toho, jak to doma je, je úžasná věc. Manželka mne po celý život vychovávala slovy: „Dávej si věci na své místo... Nebudeš je pak hledat!“ – Moudrá zásada, kterou doporučuji všem.

Přijdeme-li do neznámého místa a někoho hledáme, musíme se vypyávat, mnohdy velmi složitě, abychom zjistili, kam máme jít. Jsme zde cizinci a nevíme, kde co je. Naproti tomu domácí dobře ví, kam má jít, když něco potřebuje. Právě tak dobře známe svou do-

mácnost. Každý předmět má své místo, a když ho potřebujeme, tak jen prostě sáhneme do příslušné přihrádky.

Stejně je tomu i v životě víry. Jsme „domácí Boží“? Pak bychom se měli ve svém domově vyznat. Měli bychom vědět, co je třeba udělat, komu je třeba pomoci, kterou starou sestru či bratra je třeba navštívit, koho potěšit. Máme znát své místo i svou práci a věrně ji také konat. To také patří ke „spoloměšťanství svatých“ či k domácím víry, jak bychom to asi řekli dnes. Je to smutné, jestliže se někdo sice „vzná“, ale ve věcech pomíjejících a časných a přitom v Božích věcech je cizincem. Naše srdce prozrazuje, kde je náš poklad.

Mějme smysl pro nebeské věci, pro bratry a sestry, aby náš život ukazoval, že zde nejsme hosty a cizinci, ale že jsme domácí Boží.

Duchovní příbytek

20 *Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš.*

21 *V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu;*

22 *v něm jste i vy společně budováni v duchovní příbytek Boží.*

Poslední praktický obraz toho, co pro pohany znamená dílo Kristovo, je obraz stavby, do které byli začleněni. Tou stavbou je nepochybně církev – to tajemství, které dříve nebylo známo. Stavba církve dodnes není hotova a ukončena. Ještě dnes Boží království i církev (tyto dva pojmy jsou sice velmi blízké a související, ale nejsou identické) roste. V našem oddíle je to připodobněno průběhu stavby. Povšimněme si několika důležitých bodů:

Apoštolský základ

20 *Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové...*

Každá stavba má základ, na kterém stojí. O nás, „domácích Božích“ je řečeno, že jsme postaveni na *apoštolský základ*. Co to znamená? Během staletí prodělalo křesťanství značné proměny. Z pokořované a neznámé hrstky pronásledovaných křesťanů vyrostla církev, která má někdy odvahu nazývat se „vítězná a panující“. Z prostého bratrského společenství vyrostla hierarchie se svými úřady. Prosté společenství nahradily pompézní liturgie. Z hlediska lidského myšlení to může být potěšitelný růst. Ale ne už z Božího hlediska.

Jasně Boží pravdy byly zamlženy nejasnými obrazy a symbolikou. Srdečná opravdovost se změnila ve zbožný formalismus. To jsou nebezpečí, která hrozí křesťanům stále, za všech dob a ve všech společenstvích. Chceme-li být opravdovými učedníky Pána Ježíše, musíme se neustále vracet zpět k církvi prvního století, k němu a k jeho učedníkům či apoštolům.

Závazné jsou pro nás jeho slova a to, jak je první učedníci převáděli do života. Chceme-li být věrni tomuto apoštolskému základu, nemůžeme jinak, než věřit tomu, čemu věřili oni, konat to, co konali

oni (ale ne dělat to tak, jak to dělali oni!), učit to, čemu učili oni. Závazné je pro nás to, co učí Bible, Boží slovo.

Prorocký základ

20 Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci...

S apoštolským základem souvisí úzce základ prorocký. Jak Pán Ježíš, tak později i jeho učedníci se neustále odvolávali na prorocství Starého zákona zejména o Mesiáši. Z toho vidíme, že Starý zákon je nedílnou součástí Božího zjevení člověku. Kdo popírá Starý zákon, se dopouští velkého zla. Starý zákon je Božím slovem! Vše, co Pán Ježíš konal a učil, dokládal slovy Písem, že se to dělo, aby se naplnila Písma. Ta vydávají svědectví o něm!

Jistě, Starý zákon psal o Božím plánu spásy, který prožíval Izrael. Ale přerůstal dál – zahrnuje i nás.

Navíc – a to je důležité – obě části Písma, Starý i Nový zákon, mají společný bod, cíl, ke kterému směřují. Tím cílem je *úhelný kámen sám Kristus Ježíš*.

Pán Ježíš je podstatou a smyslem jak Starého, tak i Nového zákona. Nikdo nebyl tak jako Ježíš Kristus důsledně předpověděn starozákonními proroky. Jak přesně byly předpovězeny klíčové body jeho života! (původ, místo narození, životní poslání, způsob smrti i vzkříšení). Cílem všech Písem je Ježíš Kristus. To je základ celého Božího zjevení. Proroci usilovali vystihnout tohoto Spasitele. I když žili v různých dobách a vzájemně se neznali, je jejich svědectví svorné a jednomyslné. A Nový zákon je jeho zjevením se na této zemi, ukazujícím, jak přesně se jednotlivá prorocství vyplnila, event. jak se plní a jak je čím dal reálnější splnění i toho, co z prorocství ještě naplněno není.

Exkurz: Stavba chrámu za dob Šalomounových

Rád zde heslovitě načrtl několik myšlenek o stavbě chrámu za dob krále Šalomouna. Je to vzpomínka na kázání bratra Dr. Karla Kořínka.

Vlastní stavba chrámu byla provedena z dovezených opracovaných kamenů. *Když byl dům budován, budovali jej z kamene opracovaného již v lomu.* (1Kr 6,7). Tedy z již hotového, otesaného kamení. O nás křesťanech se v Bibli mluví jako o stavebních kamenech: *I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům* (1Pt 2,5). Kameny na stavbě se zpravidla nedají použít ve své přirozené podobě, musí se nejprve otesat. Neotesané kameny jsou nepoužitelné balvany. Je z nich nejprve nutno odstranit to, co překází k tomu, aby mohly být připojeny k jiným kamenům. Tak je tomu i v našem životě – máme-li být použitelní ke stavbě tak vznešené budovy, jako je chrám, musíme být otesáni, zformováni tak, abychom byli použitelnou součástí stavby, jak co do funkčnosti, tak i co do krásy.

Základním kamenem této stavby je Pán Ježíš. Čteme-li o jeho životě, zjišťujeme, že právě On byl také „otesáván“ – a to mnohem víc, než my. On sám, ač byl svatý a dokonalý, byl *mužem bolesti* (viz Iz 53). Proč to tak muselo být? Kvůli nám, mně a tobě. Pro naši nezpůsobilost k použití. Tam, kde my už jsme byli nepoužitelní, musel být na našem místě „otesán“ On sám.

Na hoře Moria pak vlastní stavba proběhla velmi rychle. *V domě nebylo při budování slyšet kladivo ani dláto, vůbec žádné železné nástroje* (1Kr 6,7). Až si přijde Pán pro svou církev, pak už nebude tesání – jen se z hotových, předem připravených kamenů, stavba sestaví do své nádherné podoby.

Jsme živé kameny

21 *V něm je celá stavba pevně spojena a roste v chrám, posvěcený v Pánu*

Jak už jsme viděli, stavba se skládá z jednotlivých kamenů. Každý z nich má svou funkci – někdy nosnou, někdy ozdobnou. Když se díváme na některé gotické katedrály, můžeme to vidět velmi názorně.

Těmi jednotlivými kameny jsme my, věřící křesťané. Tak to popisuje apoštol Petr: *I vy buďte živými kameny, z nichž se staví duchovní dům (1Pt 2,5). Dohromady tvoříme chrám Ducha svatého: My jsme přece chrám Boha živého. Jak řekl Bůh: `Budu přebývat a procházet se mezi nimi, budu jejich Bohem a oni budou mým lidem.`* - píše apoštol Pavel v 2K 6,16.

To je jeden z pohledů na církev, zobrazenou jako stavbu – jako výsledek činnosti pilných stavebníků. Často obdivujeme nádherné lidské chrámy – vzniklé z genia stavitele a z potu a námahy dělníků.

Takový bude jednou i pohled na církev, když se objeví v celé své nádhře, bez poskvrny a vady.

Naše spoluúčast

Ale na církev jako na stavbu se dá dívat i jinak. Pavel píše v 1K 3,9-16:

9 Jsme spolupracovníci na Božím díle, a vy jste Boží pole, Boží stavba. 10 Podle milosti Boží, která mi byla dána, jako rozumný stavitel jsem položil základ a druhý na něm staví. Každý ať dává pozor, jak na něm staví. 11 Nikdo totiž nemůže položit jiný základ než ten, který už je položen, a to je Ježíš Kristus. 12 Zda někdo na tomto základu staví ze zlata, stříbra, drahého kamení, či ze dřeva, trávy, slámy – 13 dílo každého vyjde najevo. Ukáže je onen den, neboť se zjeví v ohni; a oheň vyzkouší, jaké je dílo každého člověka.

Nejsme tedy jen pouhými pasivními členy – kameny, které někdo oteše a pak někam vsadí. Jsme *živé kameny*. Stali jsme se dokonce Božími spolupracovníky na stavbě. Máme stavět na základ – na Ježíše Krista. Lze totiž stavět i bez základu, anebo mimo základ – to ověří bouře, které přijdou. Ale máme také dávat pozor na to, z čeho

stavíme, co na ten drahocenný základ pokládáme. Oč nám jde – o naše sobecké lidské zájmy, anebo o to, co slouží Pánu Bohu. To se pozná také – protože to bude vyzkoušeno – tentokrát pro změnu ohněm. V každém případě naše stavba bude vyzkoušena – tak jako lidské stavby před předáním do užívání musí projít kolaudačním řízením, které má ověřit, jak byla stavba provedena. Jak to s ní asi dopadne? Měli bychom na to myslet.

Připomíná mi to jeden příběh. Jistý stavitel dostal zakázku od jednoho investora. Jak už to na stavbě chodívá, snažil se ušetřit, kde se dalo. Používal levnější materiály, než byly předepsány v projektu, ušetřil na krovech – zvětšil mezery mezi nimi, ušetřil na betonu tím, že směs neobsahovala tolik cementu, jak by měla a podobně.

Stavba probíhala rychle a úspěšně. Když byla předána – pozval si investor stavitele a protože už spolupracovali řadu let, řekl mu:

„Jako výraz naší velké vděčnosti za dlouholetou spolupráci jsme se rozhodli, že vám tuto stavbu darujeme...“

Jak by asi stavitel stavěl, kdyby věděl, že tato stavba bude jednou jeho?

Jaké je to s naší „stavební činností“ na stavbě církve?

Naše vzdělávání

22 v něm jste i vy společně budování v duchovní příbytek Boží.

Překlad B21 píše (a podobně i KB): *V něm se i vy společně budujete, abyste byli Božím příbytkem v Duchu.*

Tam, kde jsou pracovní aktivity, je třeba i vzdělávání. Tak můžeme chápat i to slovo „budování“ v našem verši. Máme si tedy vzájemně sloužit, vzdělávat se, aby naše služba byla efektivní, aby bylo vidět, že patříme Pánu. Ta výzva platí pro všechny živé kameny bez rozdílu. Apoštol Pavel nám dává i konkrétní návod, jak má to naše vzdělávání vypadat. Jde mimo jiné i o naše scházení. Pavel píše Korint'ánům (1K 14,26-31): *Co z toho plyne, bratří? Když se shromažďujete, jeden má žalm, druhý slovo naučení, jiný zjevení od Boha, ještě jiný promluví ve vytržení a další to vyloží. Všecko ať slouží společnému růstu. Pokud jde o mluvení jazyky, ať promluví dva nebo tři, jeden po druhém, a někdo ať vykládá. Kdyby neměli vykladače, ať*

*ve shromáždění mlčí, každý ať mluví ve vytržení jen pro sebe a před Bohem. Z proroků ať promluví dva neb tři a ostatní ať to posuzují. Dostane-li se zjevení jinému ve shromáždění, nechť ten první umlkne. Jeden po druhém můžete všichni prorocky promluvit, aby všichni byli **poučeni** a všichni také **povzbuzeni**.*

Každý má svůj úkol, své obdarování. Co znamená to slovíčko **má**? Především to, to má připraveno. Do shromáždění máme chodit s připraveným darem ode Pána. Dnes se to mnohdy nahrazuje tím, že jsou připraveni určití bratři – ale v principu by měl být připraven každý vždycky! Služba Pánu předpokládá přípravu a to poctivou a svědomitou. Jinak se stává, že nemáme ani píseň, ani učení, ani nic jiného. Jistěže, Pán může dát myšlenku i během shromáždění, ale k vedení Duchem svatým patří i to, že se mu dám vést nejen ve shromáždění, ale i doma.

Být připraven neznámá, že to, co mám připraveno, musím říci za každou cenu. Nemusím – a nemusím ani přitom cítit hořkost, že na mne nedošlo, že někdo jiný řekl něco jiného. Učme se tedy **mít** připraveno něco, co slouží k **budování** církve.

V Duchu

Jsem-li připraven, mohu dát možnost Duchu svatému, aby si mne použil (nebo nepoužil), jak se jemu líbí.

Učme se být i v této věci použitelní. Připravujme se v rámci svých možností. A hovoříme-li, hovoříme jasně a stručně.

Bratr Eduard Ulahla jednou napsal: Duchem svatým není veden ten, kdo byl pověřen říci pět slov srozumitelných, ale místo toho pronáší 10 000 slov nesrozumitelných.

3. kapitola

Třetí kapitolu lze prakticky rozdělit na 2 velká témata:

- tajemství církve (v. 2.-13.)
- druhá Pavlova modlitba za Efezské (3,14-21)

Tajemství církve

1 Proto jsem já, Pavel, vězněm Krista Ježíše pro vás pohany. 2 Slyšeli jste přece o milosti, kterou mi Bůh podle svého plánu udělil kvůli vám: 3 dal mi ve zjevení poznat tajemství, které jsem vám právě několika slovy vypsál. 4 Z toho můžete vyčíst, že jsem porozuměl Kristovu tajemství, 5 které v dřívějších pokoleních nebylo lidem známo, ale nyní je Duchem zjeveno jeho svatým apoštolům a prorokům: 6 že pohané jsou spoludědicové, část společného těla, a mají v Kristu Ježíši podíl na zaslíbeních evangelia. 7 Jeho služebníkem jsem se stal, když mě Bůh obdaroval svou milostí a působí ve mně svou mocí: 8 mně, daleko nejmenšímu ze všech bratří, byla dána ta milost, abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství 9 a vynesl na světlo smysl tajemství od věků ukrytého v Bohu, jenž vše stvořil: 10 Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církve dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, 11 podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.

Co je to za tajemství, o kterém teď Pavel píše? Jde o rozšíření zvěsti, kterou zahájil již sám Pán Ježíš svým prohlášením Petrovi: „Blaze tobě, Šimone Jonášův, protože ti to nezjevilo tělo a krev, ale můj Otec v nebesích. A já ti pravím, že ty jsi Petr; a na té skále zbuduji svou církev a brány pekla jí nepřemohou...“ (Mt 16,17.18) Tajemství církve není něco nového, co by se tu najednou objevilo zčista jasna jako blesk z nebe. Bylo to jen něco, o čem se obecně nevědělo. V době Starého zákona se o církvi nemluvalo. Nebylo o ní nic známo, přestože proroci prorokovali o tom, co se stane – jen to nenazvali církví. Lidé těmto proroctvím nerozuměli, chápali je tělesně.

Podobně to bylo i s naším Spasitelem: jeho současníci nerozuměli jeho poslání, chápali je doslovně, tak, jak to bylo v té době obvyklé. Měl-li být králem, pak to mělo být se vším všudy: měl zde mít svůj trůn, svou zemi, své poddané. Měl-li být Záchrancem národa, pak to chápali tak, že vysvobodí Izrael (který byl v tu dobu v římském područí jako jeho protektorát) k národní suverenitě, a nenáviděné okupanty vyžene. Jeho slova o utrpení se mýjela účinkem, nechápali to ani jeho nejbližší, jeho vlastní učedníci. Do doby, než zemřel, to bylo tajemství. Teprve pak se jim najednou otevřely oči a oni poznali, že se to všechno muselo odehrát právě takto, aby se naplnila Písma.

Podobně tomu je i s církví. Ve Starém zákoně je řada míst, která hovoří otevřeně o tom, že i pohané budou zachráněni. Uvedme si několik příkladů.

Už v 1. Mojžíšově čteme, že Hospodin o Sáře řekl (Gn 17,15.16): „*Svou ženu nebudeš už nazývat Sáraj, její jméno bude Sára (to je Kněžna). Požehnám ji a dám ti také z ní syna; požehnám ji a stane se matkou pronárodů a vzejdou z ní králové národů.*” Tedy nejen Izrael, ale i další národy se budou odvozovat právě z dětí Sáry. Můžeme předpokládat, že to nejsou jen potomci Ezauovi, z nichž vzejdou *králové národů*. Je zajímavé povšimnout si zde množného čísla. O kousek dál říká Hospodin Abrahamovi (Gn 18,18): „*Mám Abrahamovi zamlčet, co hodlám učinit? Abraham se jistě stane velikým a zdatným národem a budou v něm požehnány všechny pronárody země...*“

Celá řada míst, týkajících se záchrany pohanů, je v proroctví Izajášově.

V proroctví o „služebníku“ – což je zaslíbený Mesiáš se říká v 42, 6.7: „*Já Hospodin jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům, abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě...*“ I v následujících verších čteme o tom, že dílo „služebníka“ se týká mnoha dalších národů.

V 45,22.23 vyzývá: „*Obrátte se ke mně a dojdete spásy, veškeré dálavy země. Já jsem Bůh a jiného už není. Při sobě samém jsem přísahal, z mých úst vyšla spravedlnost, slovo, které se zpět nenavráť.*“

Dále píše Izaiáš slova o naději pro pohany také i v 49,6: „*Nestačí, abys byl mým služebníkem, který má pozvednout Jákobovy kmeny a přivést zpátky ty z Izraele, kdo byli ušetřeni; dal jsem tě za světlo pronárodům, abys byl spása má do končin země.*”

A ve známé kapitole 55,4.5 je zaznamenáno: „*Hle, dal jsem ho za svědka národům, národům za vévodu a zákonodárce. Hle, povoláš pronárod, který neznáš, pronárod, který tě nezná, příběhne k tobě kvůli Hospodinu, tvému Bohu, za Svatým Izraele, který tě oslavil.*”

Ale není to jen prorok Izaiáš, který má naději i pro pohany, pohrdané a přehlížené *gojim*, pronárody. Prorok Amos píše: *V onen den postavím padající Davidův stánek a jeho trhliny zazdím, opravím, co na něm pobořeno, a zbuduji jej jako za dnů dávných. Podrobí si pozůstatek lidu edómského a všech pronárodů; i budou nazývány mým jménem, je výrok Hospodina, který toto činí.* (Am 9,11-12)

Určitě to nejsou všechna místa, která hovoří o tom, co Pán Bůh udělá pro další národy mimo Izraele. Je to málo? A přece to za dob Pavlových nebylo známo. A to i navzdory jasnému pokynu Páně učedníkům: „*Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření...*” (Mk 16,15)

Právě apoštola Pavla si vyvolil Pán Bůh, aby ukázal lidem, že Pán Bůh miluje opravdu všechny lidi a že otevřel cestu spásy všem dokořán. V době, kdy se Izrael zatvrdil vůči Mesiáši, který jim byl poslán, kdy ho ty „přirozené ratolesti“ ve valné míře odmítly, se radostné poselství o spáse otevírá všem. A to cestou „církve“ – nového, jedinečného útvaru. Jiného než byl Izrael.

Mnozí jsou toho názoru, že církev je pokračováním nebo náhradou Izraele. To vede k mnoha bludným uzávěrům. Tak svědkové Jehovovi hovoří o 144 000 ze Zjevení jako o příslušnících jejich hnutí. Zcela ignorují to, co Pavel píše o Izraeli v Ř 11, o tom, že jejich částečné zatvrzení otevřelo cestu nám pohanům. A že se Pán Bůh k Izraeli znovu vrátí a bude s ním jednat.

Církev není „duchovní Izrael“ a Izrael nenahrazuje.

Je jiná – není vázána na „zemi“. Její požehnání je „*v nebeských věcech v Kristu*“ – ne v hojnosti úrody, ne v *díži a koši, a v množství potomstva* – jak to bylo zaslíbeno Izraeli. Její naděje je věčná – v nebesích. Nekonkuruje Izraeli, není a nemůže být jeho nepřítelem.

Už proto ne, že mají společný průsečík – osobu Božího Syna, Ježíše Krista. Ten je pro církev „hlavou těla“ a jejím „Ženichem“ – pro Izrael pak jeho Králem *království, které nebude zničeno navěky* (Da 2,44).

Pavel – apoštol pohanů

Pavel – vězeň Krista Ježíše

I Proto jsem já, Pavel, vězněm Krista Ježíše pro vás pohany.

Vězení bývá obvykle prostředkem k zamezení šíření zločinnosti. Zde jsou izolováni různí provinilci, aby neovlivňovali další lidi a aby si zde odpykali uložený trest. Denně se však přesvědčujeme o nedokonalosti lidské spravedlnosti. Kolik lidí je ve vězeních nevinně, mnohdy i bez soudu a rozsudku. A naopak, kolik zločinců, i právoplatně odsouzených, se volně pohybuje na svobodě a šíří zlo dál. Kolik justičních omylů, ať už nechtěných, či dokonce i chtěných v zinscenovaných procesech, bylo v historii lidstva.

Co spáchal Pavel, že je ve vězení? Zabil někoho, okradl někoho nebo něco zpronevěřil? Ohrožoval mravní výchovu nebo byl vězněn z politických důvodů pro odpor k tehdejšímu režimu? Nic takového. Žil bezúhonným životem – a přece značnou část svého života strávil ve vězení. Historie církve nám ukazuje, kolik věrných svědků Pána Ježíše bylo ve vězeních a kolik jich dokonce zemřelo násilnou smrtí na popravišti.

Apoštol Petr píše: *Moji milovaní, nebuďte zmateni výhnní zkoušky, která na vás přišla, jako by se s vámi dělo něco neobvyklého, ale radujte se, když máte podíl na Kristově utrpení, abyste se ještě více radovali, až se zjeví jeho sláva. Jestliže jste hanobeni pro jméno Kristovo, blaze vám, neboť na vás spočívá Duch slávy, Duch Boží. Ale ať nikdo z vás netrpí za vraždu, za krádež nebo jiný zlý čin anebo za intriky. Kdo však trpí za to, že je křesťan, ať se nestydí, ale slaví Boha, že smí nosit toto jméno.* (1Pt 4,12-16) Zde je vymezen náš vztah k vězení. Křesťan se může snadno dostat do vězení, ale nikdy by to nemělo být pro obecné trestné činy. Těmi Pánu čest neděláme a z těchto důvodů bychom tam jako jeho reprezentanti být neměli.

Ale může se stát, že se do vězení dostaneme právě proto, že jsme křesťany. Takové utrpení pro naši zkoušku je spojeno s blahoslavenstvím a mělo by být pro nás ctí. A přesně takovým vězněm byl Pavel. Proto také to označení *vězněm Krista Ježíše*.

Ale ještě jeden pohled na Pavlovo vězení. Je skryt ve slovech *pro vás pohany*. Cesty Páně jsou vskutku nevyzpytatelné (i když to někteří lidé říkají se značnou dávkou ironie). Může si využít i ty zdánlivě nepřekvapivější způsoby k tomu, aby dosáhl svého cíle. Tam, kde se našemu lidskému rozumu zdá, že satan zcela triumfuje, zakouší naopak tu největší porážku. Vidíme to už na smrti našeho Spasitele. Zdánlivý satanův triumf je jeho největší porážkou. Lidé si říkají: *A my jsme doufali, že on je ten, který má vykoupit Izrael. Ale už je to dnes třetí den, co se to stalo* (L 24,21). Ale skutečnost je jiná: *Pro Židy je to kámen úrazu, pro ostatní bláznovství, ale pro povolání, jak pro Židy, tak pro Řeky, je Kristus Boží moc a Boží moudrost. Neboť bláznovství Boží je moudřejší než lidé a slabost Boží je silnější než lidé.* (1K 1,23-25) A to se v dějinách mnohokrát opakovalo.

Pán musel na církev v Jeruzalémě dopustit velké pronásledování, aby se rozprchli po celém okolí a tam o něm svědčili. Žili spokojeně uzavřeni pro sebe a neměli se k tomu, aby šli do Judstva a do Samaří a natož až do posledních končin země a zvěstovali evangelium všemu stvoření. Žili jen pro Židy. A tak paradoxně až teprve pronásledování způsobilo, že činili to, k čemu je jejich Pán poslal.

Podobně tomu bylo i s Pavlem. Byl předurčen k tomu, aby *nesl mé jméno národům i králům a synům izraelským*. (Sk 9,15) A už při jeho obrácení a při setkání s Ananiášem byla řeč o jeho utrpení. Pán si použil jeho věznění k tomu, aby mohl nejučinněji svědčit všem citovaným skupinám. Právě jeho vězení mu otevřelo cestu ke králům. K těmto lidem by se Pavel jinak vůbec nedostal – takto se před ně dostal i bez svého přičinění.

Pavel nemusel být ve vězení. Stačilo dát do Felixovy natažené ruky nějaký i pro něj přijatelný obnos (je zvláštní, jak za všech dob byli státní úředníci zkorumpovaní) a byl by na svobodě. Stačilo se neodvolávat k císaři a byl by svoboden. Ale Pavlovi nešlo o osobní svobodu. Byl poslušný hlasu Páně: *„Neztrácej odvahu! Jako jsi*

svědčil o mně v Jeruzalémě, tak musíš svědčit i v Římě." (Sk 23,11)
Byla to Bohem připravená cesta, jak se dostat k vysoce postaveným osobnostem, i když to mělo být v okovech. Pavel toho využil. Kdyby nebyl vězněm *pro vás pohany*, nikdy bychom nemohli číst Pavlův vzkaz v listu Filipským (4,22): *Pozdravují vás i ostatní bratří, zvláště ti, kteří jsou z císařského domu.*

A kdyby Pavel nebyl vězněm a byl svobodným člověkem – co myslíte, existovaly by jeho nádherné dopisy z vězení, které máme v Bibli, včetně toho, který teď rozvažujeme? Právě tam měl čas se soustředit a formulovat jasně své myšlenky a zjevení, které mu Pán svěřil. Právě tam vznikaly listy, které jsou požehnáním i po staletích nám.

Byl vězněm pro pohany. Záminkou k jeho uvěznění byla neověřená pomluva, že přivedl do chrámu, kam pohané nesměli, Trofima Efezského.

Byl vězněm – ale i ve vězení byl pod ochranou Páně. Nikdo mu nemohl ublížit. Římští vojáci jej museli (bez lidského zásahu) chránit, aby Židé, kteří přísahali, že nebudou jíst a pít, dokud jej nezabijí, neměli příležitost svou hrozbu uskutečnit (Sk 23,12n). Naopak, Pán Bůh způsobil, že mohl kdykoliv přijímat návštěvy a mohli mu pomáhat (Sk 24,23). Na cestě do Říma mohl v Sidonu navštívit své blízké a odpočinout si u nich (Sk 27,3). V Římě bydlel jako vězeň dva roky a mohl přijímat návštěvy všech, kdo toužili po Božím slově.

Pán Bůh může své děti ochránit ode všeho zlého i tam, kde se to zdá být nemožné. Pavlův příběh by měl být pro nás povzbuzením a potěšením. I my jsme v péči a ochraně svého Pána. On o nás ví a pečuje o nás za všech okolností, byť i zdánlivě zcela nepříznivých.

Pavel – služebník

2 Slyšeli jste přece o milosti, kterou mi Bůh podle svého plánu udělil kvůli vám:

7 Jeho služebníkem jsem se stal, když mě Bůh obdaroval svou milostí a působí ve mně svou mocí

Pavel si dále uvědomuje své postavení před Pánem Bohem – že je

služebníkem svých bratří. To není tak zcela samozřejmé.

Jestliže někdo v něčem vyniká – obvykle tento pohled ztrácí. Jsou vynikající odborníci na různá řemesla či služby, kteří jsou mistry svého oboru – dovedou opravdu to, co jiní ne. Lidé by dali všechno za to, aby se k nim dostali. Jenže tito lidé obvykle zapomínají na to, že to, co si lidé na jejich činnosti vážící, je služba. Ale oni bývají mnohdy arogantní, kladou si podmínky a mnohdy pomoc odmítnou, protože jim se to nevyplatí. Mají jiné, lukrativnější zakázky.

Toto nebezpečí hrozí i nám.

Pavel nikdy neztratil z mysli, že jeho posláním je služba – je zde kvůli nám a je služebníkem. Jasně vyplývá z úvodu jeho dopisu Korint'ánům (1K 3,5-7): *Kdo je vlastně Apollos? A kdo je Pavel? Služebníci, kteří vás přivedli k víře, každý tak, jak mu dal Pán. Já jsem zasadil, Apollos zaléval, ale Bůh dal vzrůst; a tak nic neznamená ten, kdo sází, ani kdo zalévá, nýbrž Bůh, který dává vzrůst.* A ani my nesmíme nikdy zapomenout, že jsme jen služebníci. Nejsme ani páni, ani majitelé, ale správci, kteří za svěřenou službu nesou odpovědnost. Je to na našem chování poznat?

Pavel – apoštol pohanů

8 mně, daleko nejmenšímu ze všech bratří, byla dána ta milost, abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství

Saul z Tarsu byl povolán zvláštním způsobem jako nikdo jiný z apoštolů. Jako ostatní apoštoly jej povolal sám Pán Ježíš osobně – ale za zcela jiných okolností než je. Zapřisáhlého nepřítele křesťanů zasáhl světlem s nebe, které jej srazilo k zemi a dočasně jej oslepilo. Ale zároveň dostal pověření, o jakém netušil a které od základu změnilo celý jeho život. Byl poslán k pohanům. Dveře k pohanům otevřel již Petr, ale služba těmto lidem byla svěřena Pavlovi. On byl nástrojem, který si vybral sám Bůh (Sk 9,15). A jistě ne náhodou.

Pavel byl člověk zásadový, který stál na svém celou svou bytostí. Tak jako před svým obrácením byl přesvědčený farizeus, který učení farizeů zastával důsledně, tak po svém obrácení byl důsledným následovníkem Ježíše, kterému se dříve protivil.

Ale přitom to byl člověk pokorný – a to nebývá obvyklé. Zásadoví

lidé bývají suverénní až arogantní. Pavel takový nebyl. Považoval se, vzhledem ke své minulosti a k tomu, že byl povolán mnohem později, za *nejmenšího ze všech bratří*. A také věděl, že jeho úkol zvěstovat evangelium pohanům je *milost*, že to není nic, čím by se mohl vynášet. Takle kombinace nebývá běžná – ale přitom to byl ten nejefektivnější způsob, jak pohany oslovit. A Pán Bůh to věděl.

Z tohoto můžeme vyvodit i obecné podmínky pro službu křesťana.

Být služebníkem je Boží milost

2 Slyšeli jste přece o milosti, kterou mi Bůh podle svého plánu udělil kvůli vám

To snad ne, řekneme si možná. Je to přece moje rozhodnutí, moje ochota sloužit Bohu. To určitě ano – ale je to především milost. Jen se podívejme do našeho praktického života na naše zaměstnání. Je to určitě naše rozhodnutí, že práci, kterou konám, konat chci. Ale je tu také druhá strana – náš zaměstnavatel. Je na něm, zda nás přijme nebo ne. Může přijmout na naše místo kohokoliv jiného. A víme, jak velmi si například v době krize vážíme svého místa. Není to vůbec samozřejmost.

Není to naše záslužná činnost, jak si někdy myslíme. Buďme si vědomi toho, že Pán Bůh nás používá za své nástroje ze své milosti, ne jako odměnu za naše zásluhy. Občas se rádi pochlubíme tím, co jsme pro Pána vykonali. Ale to, že jsme to mohli vykonat, je jen milost. Máme si být vědomi toho, že i když vykonáme všechno, zůstáváme neužitečnými služebníky. Nemáme právo se svou službou chválit a vyvolávat tak obdiv a uznání našich bližních. Učme se být pokornými služebníky, kteří si váží Boží milost, jak nás tomu učí Pavel.

Služba předpokládá odpovědnost

Různé překlady 2. verše zdůrazňují naši odpovědnost. Je vyjádřena výrazy: „udělit“, „správa“, „pověřil mne“, „dané mi“, „o správě milosti“ nebo „úřad“. To vše nám ukazuje, že služba znamená správcovství (viz 1K 4,1). Správce odpovídá za svěřený majetek. Pro

mnohé z nás je výmluvným svědectvím o tom, jak si máme počínat podobenství Pána Ježíše o hřivnách. Petr připomíná (1Pt 3,15): *Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslychal o naději, kterou máte, ale činite to s tichostí a s uctivostí.* Pavel byl vždycky připraven vydat počet ze své činnosti. Jsme i my takto použitelní? Pán nám dává ke službě jiným dary – hřivny. Dává nám je ne proto, abychom se jimi chlubili, jak jsme bohatí, ale ke službě druhým. Pavel využíval dary, které mu Pán svěřil: dokázal být Židu Žid, Řeku Řek, otroku otrokem a svobodnému svobodným – ale vždy měl na mysli to, aby někteří byli zachráněni. Dal své přednosti – to co mu Pán svěřil, Pánu k dispozici.

Cíl služby

Každá služba má nějaký smysl, sleduje určitý cíl. Ten je skryt ve slovech *pro vás* nebo také *kvůli vám*. To nám občas působí potíže. Vždy jsme v pokušení svěřené dary použít pro svou vlastní potřebu. Ale to, co nám Pán Bůh svěřuje, je určeno pro službu jiným.

Typickým příkladem, který ukazuje, jak si mnohdy lidé představují službu, je pojem „ministr“. Je to odvozeno z latiny, kde „ministro“ znamená „sloužím“. Co nás ale napadne nejdříve, když uslyšíme slovo ministr? Zřejmě si představíme krásnou černou limuzínu, uctivě se tvářící lidi a možná slavnostní přivítání. Ministr je prostě pán. Jeho slovo platí a všichni se snaží je splnit. Dokážeme si představit, že by nás ministr obsluhoval a plnil naše přání? To je absurdní. A přitom je ale absurdní, že nese název „ministr“. Komu slouží?

Je mnoho „Božích služebníků“, kteří chápou službu takto. Vystavují na odiv své zásluhy, chlubí se svým pověřením, svými dary – a slouží – ale sami sobě, své popularitě. Ale my máme sloužit jiným, cítit a vnímat jejich potřeby a ty naplňovat. Vše, co nám bylo svěřeno, nám bylo svěřeno k tomu, abychom posloužili bližním.

V souvislosti s tím chci uvést ještě jednu věc. Občas se mi stane, že mne někdo pochválí za to, co jsem řekl. Prosím, nedělejte to. Mně chvála nepřísluší – ta patří někam jinam. Jste-li někdy opravdu potěšeni – poděkujte Pánu a chvalte jej, protože to je ta správná adresa.

Jeden velký kazatel (tuším, že to byl C. H. Spurgeon) řekl jedné posluchačce, která mu pochválila jeho kázání, že už na kazatelně mu to řekl ďábel, jak hezky to řekl.

Pavlovi nikdy nešlo o to, aby ho lidé chválili. Šlo mu vždy o posluchače samotné, aby pochopili podstatu zvěstovaného slova a aby to, co slyšeli, také konali. Cílem není hezky hovořit a ani to nejsou duchaplné úvahy. Cílem je, aby lidé šli a udělali to, co si Pán Bůh přeje.

Pokora – nezbytná podmínka služby

8 mně, daleko nejmenšímu ze všech bratří, byla dána ta milost, abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství

Bez pokory není pravé služby. Sloužit – to znamená zapřít sám sebe, vzdát se svých ambicí a nároků ve prospěch jiných. Pán Ježíš to ukázal učedníkům sám na příkladu mytí nohou. Když se u Poslední večeře hádali o to, kdo z nich je větší, odstoupil od stolu, odložil svůj šat, vzal si zástěru, nalil vodu do umyvadla a začal umývat nohy svým učedníkům.

Občas jsme v pokušení myslet, že „mytí nohou“ je svým způsobem poukazování na to, že druzí nemají právě čisté nohy. Ale o to zde nešlo.

Pán nám chtěl ukázat, že on, Mistr a Pán, se ponížil a šel dělat práci otroka, protože mytí nohou byla právě práce otroků. A podobný postoj zaujímal také i apoštol Pavel. To nebylo jeho původní jméno. Ale když uvěřil, přijal je za své. To jméno totiž znamená „malý“.

Cílem samozřejmě byly čisté nohy – ale patřilo k tomu nezbytně také obcerstvení. Zkusili jste to někdy, jak je to příjemné si po namáhavé cestě horkem umýt nohy? Určitě ano. A o to právě jde. Naše služba musí být pokorná a pak také přinese úlevu a obcerstvení těm, kterým sloužíme.

Zjevení – podmínka odkrytí Božích tajemství

3 dal mi ve zjevení poznat tajemství, které jsem vám právě několika slovy vypsál.

Boží tajemství nejsou odkryta všem lidem. Pro řadu lidí je Bible přes veškerou jejich moudrost i nemalé úsilí a poctivé studium nic neříkající knihou. Rád bych to podtrhl, že nikdo svým vlastním rozumem a úsilím Boží tajemství neodhalí. Ta jsou pro lidi nedobytnou pokladnou se zámkem na heslo.

Pán Ježíš jednou prohlásil: „*Chválím tě, Otče, Pane nebe i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými a zjevil jsi je nemluvňatům*“ (Mt 11,25 – B21).

V čem je vlastně heslo k pochopení těchto tajemství? Je ukryto ve slovech *zjevil jsi je*. Bez zjevení není poznání Božích tajemství. Proto i Pavel píše *dal mi ve zjevení poznat tajemství...* Proto se také modlil v 1,17: *Prosím, aby vám Bůh... dal ducha moudrosti a zjevení, abyste ho poznali*. Jen tak, že se nám Pán Bůh zjevil, jsme pochopili, jaká je jeho vůle a co nám chce říci. Jen tak jsme mohli poznat, že Bible není snůškou bájí a mýtů bez smyslu, ale Božím slovem, průvodcem našeho života a ukazatelem Boží vůle.

Obsah tajemství

4 Z toho můžete vyčíst, že jsem porozuměl Kristovu tajemství, 5 které v dřívějších pokoleních nebylo lidem známo, ale nyní je Duchem zjeveno jeho svatým apoštolům a prorokům: 6 že pohané jsou spoludědicové, část společného těla, a mají v Kristu Ježíši podíl na zaslíbeních evangelia.

8... abych pohanům zvěstoval nevystižitelné Kristovo bohatství

9 a vynesl na světlo smysl tajemství od věků ukrytého v Bohu, jenž vše stvořil: 10 Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církve dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, 11 podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.

V následujících verších je ukázán obsah tohoto tajemství, které dříve známo nebylo (i když, jak jsme si ukázali, Pán Bůh je ne-skrýval). Ale teď Duch svatý lidem tuto skutečnost vypíchl před oči, takže mohli vidět, že to není nic nového, že není důvod se znepokojovat a mít obavy. To, co bylo dávno předpovězeno, se teď najednou stalo skutečností. A učedníci Pána Ježíše to měli před očima.

Pro Židy bylo nemyslitelné jít a mít společenství s pohany. Pán Bůh musel Petrovi zvláštním způsobem ve snu ukázat, že to, co on očistil, nemá považovat za nečisté. (Sk 10). Pak byl vyzván, že má jít do domu římského důstojníka Kornelia v Cesareji. A když pak Kornelius s celým svým domem uvěřil a Pán Bůh to potvrdil tím, že na ně sestoupil Duch svatý, nemohl Petr, než říci: „*Kdo může zabránit, aby byli vodou pokřtěni ti, kteří přijali Ducha svatého jako my?*“ *A dal pokyn, aby byli pokřtěni ve jménu Ježíše Krista* (Sk 10,47.48). A když se pak Petr vrátil do svého domácího sboru, stal se okamžitě terčem kritiky: *Když přišel Petr do Jeruzaléma, začali mu bratři židovského původu vyčítat: „Navštívil jsi neobřezané lidi a jedl s nimi!“* (11,2-3). Po podrobném vysvětlení ale došli k závěru: „*Tak i pohany povolal Bůh k pokání, aby dosáhli života!*“ (11,18)

A tak se stalo zřejmým to, co dříve nikoho ani nenapadlo, že *pohané jsou spoludědicové, část společného těla, a mají v Kristu Ježíši podíl na zaslíbeních evangelia*. Pomalu se lidem začaly skládat jednotlivá proroctví jako součást mozaiky a najednou s překvapením odhalili, že Boží spasení je nejen pro Židy, ale že je pro všechny lidi! A pochopili, že to, co prožívají, není náhodné, ale že je to jen úžasný projev Boží dobroty ke všem lidem, jak to Pavel psal Efezským ve své 2. kapitole. Sám Pavel to vyjadřuje s údivem v Ř 11,30-33: *Jako vy jste kdysi Boha neposlouchali, nyní však jste došli slitování pro jejich neposlušnost, tak i oni nyní upadli v neposlušnost, aby také došli slitování, jakého se dostalo vám. Bůh totiž všechny uzavřel pod neposlušnost, aby se nade všemi slítoval. A dodává: Jak nesmírná je hloubka Božího bohatství, jeho moudrosti i vědění! Jak nevyzpytatelné jsou jeho soudy a nevystopovatelné jeho cesty!*

A tak, v souladu s tím, co bylo napsáno v Ef 2,1-10 je zřejmé, že pohané, kdysi vzdálení, bez smluv, bez zaslíbení, jsou nyní spoludědicové všech velkých Božích slibů, jsou částí jednoho nového tajemného těla církve právě tak jako ti, kdo v Pána Ježíše uvěřili z židovského národa. A mají podíl na všem tom, co je v evangeliích napsáno. Není to fantastické? Není to důvod k vděčnosti našemu Pánu za jeho jedinečnou milost?

Smysl tajemství

9 a vynesl na světlo smysl tajemství od věků ukrytého v Bohu, jenž vše stvořil

Pavlovi byla dána milost, aby nám pohanům zřetelně ukázal *smysl* církve. Tím, že jsme uvěřili v Pána Ježíše, jsme byli včleněni do *tajemství od věků ukrytého v Bohu*, stali jsme se jeho nedělitelnou součástí. A to určuje náš život. Už si nemůžeme žít, jak chceme sami. To, co církev skutečně je, nedokážeme na této zemi pochopit v plnosti. Proto Boží slovo používá tolik obrazů církve, abychom pochopili její základní principy.

Nikdo jiný než Pavel nám neukázal lépe, jak se v něm máme chovat. Právě z Pavlových listů se dozvídáme základní pravdy o křtu a o tom, kdo má být pokřtěn a co křest vlastně znamená, o Památce Páně, kdo se jí smí zúčastnit a co vlastně zobrazuje. Ukazuje nám třeba principy kázně v církvi anebo to, jak může vypadat průběh shromáždění. Z knihy Skutků a z Pavlových listů si můžeme vytvořit rekonstrukci prvotní církve, jak vypadala, jak žila a můžeme se jí tak blížit.

Po svém obrácení už nemůžeme žít jako jednotlivci, na vlastní pěst, ale patříme do církve, do společenství vykoupených. Odhalujme tedy v Písmě tento *smysl tajemství*. Uvědomme si také, že tyto pokyny jsou závazné a že se musíme podříditi Božímu řádu. Samozřejmě ne zákonicky, ne otrockou podřízeností, ale dobrovolně a s radostí a vděčností svému Pánu, že nám dopřál tuto milost být v jeho těle. Vždyť i doma se děti musí podříditi řádu, který je zaveden doma. Nemohou si samy svévolně dělat, co chtějí samy, bez ohledu na vůli rodičů. Jinak by to špatně dopadlo. Stejně je tomu i v církvi. Je to především „Boží dům“ a podléhá tedy jeho vůli. Nechtějme tam zavádět své pořádky, ale ptejme se, jak chce Pán Bůh mít svůj dům uspořádán. To neznamená, že je jednou pevně daný a že nelze změnit nic – ale je to hledání, které vyžaduje i to, že se dovedeme sami poddat a neprosazovat své vlastní představy. I zde můžeme využít Pavlovy služby.

Prezentace v nebi

10 Bůh chce, aby nebeským vládám a mocnostem bylo nyní skrze církev dáno poznat jeho mnohotvarou moudrost, 11 podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu.

Toto je zajímavá myšlenka: Bůh chce na nebi na církvi demonstrovat svou moudrost a dílo.

Pán Bůh je opravdu nevystižitelná bytost. Svým rozumem jej nikdy neobsáhneme, je nad rámec našich schopností a možností. Asi jako když se u počítače objeví hlášení, že nemá dostatek potřebné paměti. Můžeme o něm vědět jen tolik, kolik nám o sobě sám zjeví. Obecně lze konstatovat, že moudrost člověka odráží jeho dílo. Čím je moudřejší, tím lepší dílo vytvoří, tím udělá větší objev, tím dokonalejší sestaví výtvar.

Podobně je tomu i v nebeských věcech. Pána Boha svým tělem a svými smysly nedokážeme vnímat. Můžeme však vidět jeho dílo a podle jeho kvality usuzovat na jeho moudrost. Je nám prezentována jen po částech v jeho díle. Ve stvoření můžeme svým omezeným rozumem částečně chápat Boží stvořitelenskou moudrost.

Ale v našem textu jde o něco jiného. Jde o nebeské bytosti, o anděly a mocnosti. Tyto bytosti jsou samy o sobě pro nás záhadou, víme o nich jen něco málo, co nám o nich říká Bible, zbytek jsou spekulace. Naš text ukazuje, že Pán Bůh zjevuje svou moudrost i jim. Ani tyto bytosti neznají Boha v plné šíři. Boží slovo nám zjevuje, že Bůh jim na příkladu církve demonstrovuje svou moudrost. Je to jistě zajímavé být v takové škole.

Předpokládám, že andělé a nebeské bytosti věděly již dávno předtím, než Pán Ježíš přišel na tento svět, co se bude dít. Věděli, čeho chce Bůh dosáhnout a na příkladu církve museli žasnout, jak Bůh dokáže realizovat svou předem zjevenou vůli. Chápu to tak, že je to podobné, jako když astronom vypočte, kdy dojde k zatmění slunce a lidé pak s napětím pozorují, zda to tak opravdu je. Vezmou si ve stanovenou dobu speciální brýle, nebo začerněná skla či nepoužívané diskety a zjistí – hle, on měl pravdu, skutečně to funguje! Jak museli andělé žasnout nad Boží moudrostí, když mohli pozorovat, jak se přes všechny možné i nemožné překážky plní všechna proctví. Na

církvi mohou poznat jeho mnohotvarou moudrost, podle odvěkého určení, které naplnil v Kristu Ježíši, našem Pánu. Mohou vidět, jak se předem ohlášená proroctví v Pánu Ježíši bod po bodu postupně naplňují navzdory všem překážkám a úsilí nepřitele ďábla.

2. Pavlova modlitba v listu Efezským

Poté, co Pavel ukázal na tajemství církve jako hlavní téma svého listu – přechází k modlitbě za to, aby to, co jim řekl, dokázali pochopit a vstřebat. Ale ještě než poklekne (je zajímavé vědět, jak se Pavel modlil!), ukáže nám dvě důležité věci, spojené s modlitbou a to, že záleží na našem vztahu k Bohu (aby byl v pořádku) a že naopak nezáleží na vnějších okolnostech, ve kterých jsme (resp. ve kterých byl Pavel jako vězeň).

O vztahu k Bohu

12 V něm smíme i my ve víře přistupovat k Bohu svobodně a s důvěrou.

Podobně to čteme v listě Žd 4,16: *Přistupme tedy směle k trůnu milosti, abychom došli milosrdenství a našli milost a pomoc v pravý čas.* To je jedna stránka mince. Ale abychom „neujeli“ – je tu i druhá stránka mince a ta zní: *A tak, moji milí, jako jste vždycky byli poslušní – nikoli jen v mé přítomnosti, ale nyní mnohem více v mé nepřítomnosti - s bázní a chvěním uvádějte ve skutek své spasení* (Fp 2,12).

Pavel nás učí správnému vztahu k Bohu. Pro věřící z pohanů to mělo velký význam, vždyť jejich představy o Bohu byly velmi různorodé a mnohdy naivní. Předně – jejich bohové byli povětšinou zlí, nevěděli, co je to slitování a milosrdenství. Jejich rozhnívání se muselo neustále usmiřovat stále novými oběťmi a jejich zloba se musela uplácet. Jiný pohled byl ateistický (jak ho můžeme vidět např. na postoji asyrského krále Sancheriba (viz 2Kr 18,19). Bohové jsou jen lidské dílo, není třeba si z nich vůbec nic dělat, jsou to jen

bezmocné kusy kamene či dřeva nebo zlata.

Židé naproti tomu znali jako jediní ve své době pravého Boha, Tvůrce všeho. Věděli, že je vševědoucí, všemohoucí a všudy-přítomný. Znali jeho svatost a spravedlnost a také i to, že je milosrdný a dlouhoshovívající.

Když jsme se v Pánu Ježíši – a výhradně v něm – stali i my pohané Božími dětmi, smíme k němu mít správný vztah. A tomu nás učí mj. i citovaná místa. Ta vymezují náš postoj k němu. Není to jen smělost a důvěra, ale také bázeň. Tyto dvě věci si neodporují, naopak vzájemně se doplňují a přesně určují, jak se máme chovat k Pánu Bohu. Je třeba důvěry i smělosti, ale i bázně, vše na svém místě. A co je kde na místě, o tom nás Boží slovo nenechává na pochybách.

Smělost a důvěra – u trůnu milosti

12 V něm smíme i my ve víře přistupovat k Bohu svobodně a s důvěrou.

Svobodně a s důvěrou smíme přistupovat k „trůnu milosti“, abychom *nalezli milost a pomoc v pravý čas* (Žd 4,16). To je oblast, kde se nemusíme a nemáme bát. Bůh je vždy ochoten člověku pomoci. A prosbu o pomoc vždycky slyší.

Kdykoliv se dopustíme něčeho zlého, co se Pánu Bohu nelíbí a litujeme toho, smíme přicházet k trůnu milosti. *Jestliže doznáváme své hříchy, on je tak věrný a spravedlivý, že nám hříchy odpouští a očišťuje nás od každé nepravosti* (1J 1,9).

Kdykoliv si nevíme rady, jsme-li bezmocní a potřebujeme pomoc, smíme přicházet k Bohu směle a s důvěrou. Žádný náš problém není tak velký, aby jej Bůh nemohl vyřešit a žádný není tak malý, aby se Bůh nemohl k němu sklonit a zabývat se jím.

Smělí také máme být v přivlastňování si Božích požehnání a slibů. Často nemáme dost odvahy a smělosti brát to, co Bůh nabízí. Máme obavy, abychom nebyli pyšní. Anebo máme falešné ohledy a obavy, že „živé vody“ nebude dost pro všechny žíznivé. Copak je náš Bůh, který zve všechny, tak chudý, že by mu pochybělo?

Boží bázeň v životě

Prof. Roháček překládá: *Pracujte na svojom spasení*. Jsme už nyní spaseni – z milosti. A teď máme na svém spasení pracovat – máme svým životem dokazovat, že jsme Božími dětmi. A k tomu je třeba Boží bázeň. Máme dbát na to, aby náš život odpovídal vůli našeho nebeského Otce. Máme se bát je zarmoutit, působit mu bolest. Máme se bát vyvolat pohoršení mezi lidmi. Máme se bát hřešit. Vždyť stačí tak málo, a naše svědectví ztrácí věrohodnost.

Máme žít tak, abychom nepůsobili újmu Božímu království. Máme se bát zarmoutit svým jednáním bratry a sestry.

To je smysl Boží bázně. To není strach ze zlého Boha, kterého je třeba si stále něčím usmiřovat.

Smělost a bázeň na nepravém místě

Satan je mistr lži a podvodu. Dovede překroutit i Boží slovo a postavit je ve zcela jiném světle, než bylo řečeno. A tak se stává, že lidé (křesťany nevyjímaje) mají strach jít k Bohu, když provedou něco špatného. Místo abychom šli a své přestoupení před ním vyznali, se raději skrýváme a bojíme se, že náš hřích je tak velký, že nemůže být odpuštěn. Máme strach jít k trůnu milosti – ke své vlastní škodě.

A naopak – často dovedeme žít docela odvážně a směle. Mnohdy se vůbec neptáme, zda to, co chceme udělat, se Pánu Bohu líbí. Přisvojujeme si právo posuzovat sami, co je a co není správné. Jsme přece sami svými pány! Jak často na to pak sami doplácíme.

Potřebujeme milost k tomu, abychom se naučili směle přistupovat k trůnu milosti a na druhé straně žít v Boží bázni. Jen tak bude v našem životě Pán Bůh oslaven.

Povzbuzení, když je to jinak, než chceme

Apoštol Pavel se jako vůdčí osoba duchovního hnutí zcela nezaviněně dostal do vězení. A trávil tam už značnou dobu. Soudní proces se pomalu vlekl a nebral konce. To vše mělo vliv na jeho blízké – začali se bát a také začali pochybovat o správnosti a účel-

nosti nastoupené cesty. Viděli neustálou hrozbu pronásledování, ztráty životní existence, pohrdání a posměchu. To není právě povzbudivá perspektiva.

Proto je Pavel povzbuzuje. A jeho povzbuzení si můžeme vztáhnout na svůj život i my.

13 Proto prosím, abyste se nedali odradit tím, že pro vás musím trpět; vždyť se to obrátí k vaší slávě.

Podívejme se na některé jiné překlady tohoto místa. Každý z nich nám může toto povzbuzení ukázat z jiného zorného úhlu:

Proto prosím, abyste neklesali na duchu... (polský překlad M – milénium)

A proto prosím, abyste neochabovali pro ta moje soužení, která snáším pro vás. Naopak, můžete se tím chlubit... (Petru)

Proto vás prosím: neztrácejte odvalu pro mé trápení... (Elberfeldský překlad)

Luther píše: *Nebud'te unavení...*

Každý z těchto pohledů může být povzbuzením i pro nás, protože rychle klesáme na duchu, jsme malomyslní a skládáme zbraně. Naše síla rychle ochabuje při nepříznivých zprávách. Možná to Efezany deprimovalo, když viděli, že jejich vzor a vůdce je ve vězení. Přišly pochybnosti, zda to, co dělá a učí, má praktický význam a zda to stojí za to. Ale Pavel je povzbuzuje – to, co dělá, je dobrá investice, která časem přinese užitek pro ně – *vždyť se to obrátí k vaší slávě*. Stojí za to připomenout si slova Izaiáše (40,29-31): *On dává zemdlenému sílu a dostatek odvahy bezmocnému. Mladíci jsou zemdlení a unavení, jinoši se potácejí, klopýtají. Ale ti, kdo skládají naději v Hospodina, nabývají nové síly; vznášejí se jak orlové, běží bez únavy, jdou bez umdlení.*

Proto nebud'me unavení. Naše síla se může obnovit. I zde platí to připomenutí o smělý přístup k trůnu milosti. Zde je na místě.

Druhá modlitba

Je to již druhá Pavlova modlitba v listu Efezským.

Modlitba v 1. kapitole byla prosbou, aby věřící z pohanů plně poznali své postavení v Kristu. Druhá modlitba se týká jejich života,

prosí, aby poznanou pravdu mohli prožívat. Pavel prosí, aby u jeho spoluvykoupených:

Bůh svým *Duchem posílil a upevnil `vnitřního člověka`*

Aby Kristus skrze víru přebýval v jejich srdcích

Aby byli zakořeněni a zakotveni v lásce

Aby mohli pochopit rozměry Kristovy lásky

Aby se mohli dát se prostoupit vši plností Boží.

Na kolenou

14 Proto klekám na kolena před Otcem

V Bibli je uvedena celá řada modlitebních poloh či postojů. Jistěže není podstatné, v jaké poloze je při modlitbě naše tělo – Pán Bůh nevyžaduje výslovně, jak se máme modlit. Nicméně tyto postoje spíše vyjadřují náš vztah k Pánu Bohu. Máme-li k někomu úctu, přistupujeme k němu uctivě. Třeba tak, že povstaneme anebo klekneme či dokonce padneme před ním na tvář, jako třeba David (2S 12,16).

Pamatuji se dobře na dobu, kdy jsme při modlitebních hodinách pravidelně klečeli na kolenou (pouze ti, kdo měli s koleny problémy, zůstávali sedět). Abychom si neumazali kalhoty a aby nás kolena příliš netlačila, měli jsme na to zvláštní klekátko. Máme je ve sboru dodnes, z nějakého důvodu je nikdo nevyhodil, ale už se nepoužívají. Modlíme se dost často vsedě, někdy si stoupneme. Jistě – je to jen forma, která se může stát zvykem. Člověk může klečet a přitom si „myslet své...“, co nemá s úctou vůči Pánu Bohu nic společného.

Ale přitom bychom měli mít, podobně jako Pavel, hlubokou úctu před Pánem Bohem. Je víc než náš dobrý kamarád. Je to svrchovaný vládce vesmíru, a proto mu patří úcta. Uděláme dobře, pokud ji skutečně budeme mít.

Důvod modlitby

13 Proto prosím, abyste se nedali odradit tím, že pro vás musím trpět; vždyť se to obrátí k vaší slávě.

Pavel se modlí za spoluvykoupené z pohanů. Možná, že viděl, že

jeho vězení a pronásledování je odrazuje, že klesají na duchu, ztrácejí odvahu a že i ti nejvěrnější jsou už unaveni. Proto se za ně modlí. Děláme to podobně i my? Záleží nám na nich natolik, že mají prostor a čas v našich modlitbách? Podporujeme svými modlitbami klesající a unavené? Nebo je spíše pomlouváme?

Nezapomínejme na spoluvykoupené. Kéž za ně dovedeme děkovat, těšit se z jejich úspěchu a růstu. Kéž za ně dovedeme prosit i ve chvílích, kdy to potřebují, kdy se třeba dopustili nějakého poklesku či pádu, či procházejí nějakou nemocí. Jakub píše: *modlete se jeden za druhého, abyste uzdraveni byli. Velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.* (Jk 5,16)

Jakubova slova se vztahují jak na nemoci těla, tak i na nemoci ducha. Nemocní lidé potřebují pomoc. Pomoc praktickou, ale také i naše modlitby!

Ke komu se modlí?

*14 Proto klekám na kolena před Otcem (našeho Pána Ježíše Krista),
15 od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod,*

Je zajímavé všimnout si, ke komu se Pavel modlí. Ke komu se modlíme my? Pavel se obrací k Otci (některé překlady dodávají „našeho Pána Ježíše Krista“). Jistě – nebeský Otec je nesporně Otcem našeho Pána Ježíše Krista. Tento vztah je jedinečný a neopakovatelný. Sám nebeský Otec ho vyjadřuje slovy: *„To je můj milovaný Syn, ve kterém mám zalíbení...“* Ale sám Pán Ježíš nás učil modlit se „Otče náš...“ – to znamená, že v Ježíši Kristu je i naším Otcem.

Ke komu se modlíme my ve svých modlitbách. Je to zajímavý námět k přemýšlení. Většina věřících oslovuje ve svých modlitbách Ježíše Krista. Nebudu k tomu zaujímat zvláštní stanovisko, co je lépe. Ale je zajímavé všimnout si, ke komu se modlí učedníci a apoštolové v Písmě.

Od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod – to lze chápat v různé šíři smyslu. Například v širším slova smyslu – ve smyslu stvořitelském. Bůh je tvůrcem všech bytostí na nebi (andělských bytostí) i na zemi (nás lidí). Tak, jak používáme i my lidé slovo

„otec“ ve vztahu k nějaké oblasti (např. Konstantin Ciolkovskij býval nazýván „otcem kosmonautiky“).

Lze to ale chápat i v užším slova smyslu: Stali jsme se dětmi nebeského Otce vírou v Pána Ježíše Krista jako Spasitele. Byli jsme tak včlenění do Boží rodiny, do církve.

Zde se mi stala vzácná myšlenka, vyjádřená v překladu Dr. M. Luthera „který je **pravý** Otec nade vším, co se jmenuje dětmi, na nebi i na zemi.“

Vyznáváme, že jsme zde na zemi jen hosté a příchozí, že náš pravý domov je v nebi. Vyznáváme, že jsme se stali Božími dětmi. Máme tedy i pravého Otce. Našich pozemských otců si vážíme a máme je rádi, přesto se však ale stává, že nám někdy v něčem nerozumí, nebo nás nechápu a že nám nemohou pomoci. Ale náš Otec v nebi je **pravý** Otec, který vždy zná a rozumí našim potřebám a může nám vždy pomoci.

Od něhož pochází každý nebeský i pozemský rod – snad nám to může evokovat myšlenku na Boží lid nebeský a zemský – na církev a Izrael. Možností je mnoho, nedokážeme přesně definovat, čeho všeho je Bůh Otcem. Ale jedno víme – je i naším Otcem a můžeme k němu přicházet.

Obsah Pavlovy modlitby

Tato Pavlova modlitba má určitou gradaci. Prosí za věci v určitém sledu, každý stupínek předpokládá předcházející, vzájemně na sebe navazují.

Oč se tedy Pavel modlí?

16 aby se pro bohatství Boží slávy ve vás jeho Duchem posílil a upevnil `vnitřní člověk`.

Pavel prosí předně o to, aby věřící vykoupení lidé byli **silní**. Nemáme být bezmocní, ustrašení a bázliví, zmítaní sem a tam, ale náš vnitřní člověk má být posílen mocí, utvrzen, máme mít sílu. Jde přitom o určitý druh síly – duchovní sílu. Máme mít sílu k boji s hříchem, k boji s nápirem světa a jeho knížete – ďábla a k boji se samým sebou. Křesťané jsou mnohdy slaboši. Kolik je to nesplněných předsevzetí, že něco změníme. Přirozený člověk nemá sílu,

aby změnil svůj život, aby žil lépe. Bůh dává sílu k tomu, abychom mohli vítězit v životě. Jak je tomu s námi? Máme tuto sílu, anebo jsme bezmocní? Zdrojem této síly není nikdo jiný než Bůh. A to Pavel svým bratřím v Efezu přál.

... jeho Duchem.

Není to naše přirozená schopnost, ale Boží síla, daná nám skrze Ducha svatého.

17 a aby Kristus skrze víru přebýval ve vašich srdcích

... *aby Kristus* – kdo je centrem našeho myšlení? Čím se zabýváme ve své mysli? Je to opravdu Pán Ježíš, nebo naše vlastní zájmy a touhy našeho srdce? Pavlovi šlo o to, abychom celou svou bytostí žili právě pro Krista. Je nám Kristus drahý, jde nám především o něj?

... *skrze víru* – jen tak lze dosáhnout společenství s Bohem. Věrou spoléháme na svého Pána, věrou se odevzdáváme jeho vůli, spoléháme na jeho vedení, svěřujeme mu svůj život. K tomu, abychom dovolili Pánu, aby konal s námi to, co se jemu líbí, je třeba víry. Věříme opravdu svému Pánu – anebo to jen prohlašujeme?

... *prebýval* – zde jde o trvalý stav, ne o jednorázovou záležitost. Nemysleme si, že stačí, že jsme jednou otevřeli své srdce Pánu. Nejde o to, aby k nám občas přišel jako host, ale aby tam byl trvale, jako domácí a pán. To není samozřejmé. *Hle, stojím přede dveřmi a tluču; zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou.* (Zj 3,20). Často tato slova používáme k evangelizaci, ale ona byla napsána křesťanům v Laodikeji. Jsou určena primárně věřícím a ne nevěřícím. Jak je tomu se mnou? Je Pán Ježíš u mne hostem, anebo je zde doma?

... *ve vašich srdcích* – srdce je centrem bytosti. Kdo si získá srdce – získal si celého člověka. Proto Pánu Ježíši jde o naše srdce. Je jeho obyvatelem právě Kristus? Uvědomme si v této souvislosti dvě zásadní skutečnosti:

Pokud do prázdného a vyčištěného domu nevpustíme Ježíše (viz Mt 12,43-45), vrátí se tam vyhnaný nečistý duch ještě se svými kolegy a poslední věci takového člověka jsou horší než na počátku.

Do plné nádoby není možno již nic přidat. Je-li naše srdce plné

našeho smýšlení, pak tam již není místo pro Krista.

... a tak abyste zakořenění a zakotvení v lásce...

Tato slova nám ukazují, v jakém prostředí máme žít, z čeho máme vyrůstat a vycházet ve svém životě. Pavel prosí za správnou živnou půdu pro věřící v Efezu (a potažmo i pro nás). A tou je láska. Vyrůstáme v lásce, jsme v ní zakořenění a zakotvení? Vždyť to je ta nejcennější devíza, kterou nikdo a nic nemůže nahradit. Jde především o lásku Kristovu, z té máme vyrůstat a bez ní nemůžeme žít. Ale jde i o naši lidskou lásku jedněch k druhým. Není duchovního pokroku tam, kde není láska.

Pavel prosí, abychom byli v této lásce *zakořenění*. To znamená, aby to byla v našem životě zcela samozřejmá věc. Aby ta naše láska byla trvalá, stálá, nezávislá na okolnostech, jako rostlinka, která má hluboko kořeny, není závislá na tom, zda právě prší nebo svítí sluníčko.

A také máme být v lásce *zakotvení*. Kotva drží pevně na jednom místě. A to i v bouřích. To, co nás drží ve společenství víry, nemá být naše poznání, ani společné zájmy či sympatie, ale láska Kristova. To je pravý základ našeho společenství.

Jsme v lásce opravdu *zakořenění a zakotvení*? Kéž nám Pán k tomu dává milost.

Čtyři rozměry Boží lásky

18 mohli spolu se všemi bratřími pochopit, co je skutečná šířka a délka, výška i hloubka: 19 poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vší plností Boží.

V běžném životě jsme zvyklí používat trojrozměrný prostor. Čtvrtý rozměr si nedovedeme ani představit, ani jej vnímat. A přesto existuje rozměrů víc – vědci s nimi při svých výpočtech pracují. Vyplývá to z toho, že existují věci, které nijak nevidíme, jdou nějak mimo nás. Navíc jsou ve světě veličiny, které nedokážeme a neumíme objektivně měřit. Jednou z takových veličin je láska. Její vřelost se nedá vyjádřit stupni Celsia, neumíme měřit její intenzitu, ani další

její vlastnosti. Boží slovo však hovoří o některých rozměrech Boží lásky.

Šířka

U lásky se dá mluvit o šířce, kterou zasahuje lidi kolem sebe. Představme si, že je oblast jejího působení znázorněna plochou. Je celá řada lidí, u nichž se šířka lásky rovná bodu – a tím bodem jsou oni sami. Milují pouze sebe a to, co slouží jejich zájmům. U někoho bychom mohli kolem tohoto bodu vytvořit malou plošku – tou jsou naši nejbližší a lidé nám drazí. U dalších lidí se tato plocha rozšiřuje a může být obdivuhodně velké. Jsou však v ní občas díry – to jsou lidé, kteří nám nejsou sympatičtí, které zrovna nemusíme. To je ta naše lidská láska – i ta nejlepší, nesobecká je občas děravá.

Do jaké šíře zasahuje Boží láska? Na koho všeho se vztahuje, koho se týká? *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.* (J 3,16). *To je dobré a vítané u našeho Spasitele Boha, který chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu.* (1Tm 2,3.4) Celá řada dalších míst Bible nám ukazuje šíři Boží lásky, že Bůh miluje všechny lidi, že mu na všech záleží a že touží všechny zachránit. Máme tedy se všemi spoluvykoupenými pochopit šíři této lásky. Ne proto, abychom to jen věděli, ale aby to vyvolalo v nás odezvu, abychom i my tuto lásku šířili ve svém okolí, abychom ji nesli lidem kolem sebe, nejen těm, kdo jsou nám drazí a pro nás užiteční, ale i těm, které nemusíme.

Délka

Druhým rozměrem lásky je délka. Jak dlouho trvá lidská láska? Podívejme se kolem sebe otevřenýma očima. Dnes se k sobě náruživě tisknou a líbají na ulici a zítra jdou k soudu se rozvést pro „nepřekonatelný odpor“. To je dnes zcela normální. Aby se vyhnuli soudním výlohám, mnozí raději ani do manželství nevstupují a žijí spolu jen po dobu, kdy jim to vyhovuje. Jak často má dnes láska jepičí život. Ale nemusí to tak být vždycky. I dnes jsou lidé, kteří dovedou mít rádi i přes nepochopení a nezájem. Ale i zde je délka lásky omezena. Je tu mj. smrt, která končí i tu nejhezčí lidskou lásku.

Písmo nám poodhaluje další rozměr Boží lásky – její délku a trvání: *„Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství“* (Jr 31,3). Boží láska je věčná, stálá, ne-

mění se, nepodléhá nepříznivým okolnostem. A nikdy nekončí. *Ať se děje cokoliv, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne* (1K 13,7.8). Za Boží láskou hrob nedělá tečku. *Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!* (1K 15,19). Ale my máme v Kristu věčnou naději!

Kéž dovedeme pochopit délku Boží lásky k nám. Kéž i naše láska má tento charakter, stálost a neměnnost za všech okolností.

Výška

Třetím rozměrem Boží lásky je její *výška*. Ta nám dává nahlédnout, do jaké výše nás Pán povznáší. To je pro nás lidi ten nejméně pochopitelný rozměr. Vnímáme, že nás povznáší do své slávy. Ale jaká ta sláva bude, to ještě nevíme. Ještě neumíme ocenit, co to znamená být „posazen v Kristu na nebesích“. Víme pouze, že je to na základě Kristovy oběti skutečnost, jíž se z milosti účastníme. Jan to vyjadřuje slovy: *Milovaní, nyní jsme děti Boží; a ještě nevyšlo najevo, co budeme! Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest.* (1J 3,2). A Pavel to ve své „chvále svaté lásky“ říká takto: *Nyní vidíme jako v zrcadle, jen v hádance, potom však uzříme tváří v tvář. Nyní poznávám částečně, ale potom poznám plně, jako Bůh zná mne* (1K 13,12).

Bude to vrchol zjevení Boží lásky, až budeme uvedeni do výše, ve které přebývá Bůh. Tak velice nás Bůh miluje, že nás chce pozvednout k sobě, abychom byli tam, kde je jeho milovaný Syn, ve kterém má zalíbení. Sklonil se k nám a pozvedl nás jako milosrdný Samařan, který se ujal oloupeného člověka. Dovedeme se i my sklánět s láskou k našim bližním a pozvedat je. Může je naše přítomnost povznést? Anebo jsme naopak těmi, kdo je sráží a ubíjejí. Pravá láska povznáší!

Hloubka

Posledním rozměrem lásky je *hloubka*. Hloubka je dána tím, jak hluboko se dovede milující sklonit, ponížít, jak dalece se dovede vzdát třeba i oprávněných nároků a toho, co mu patří. Láska je totiž především znamená obět'. Láska, která má ráda jen tehdy, když to nic nestojí, je mělká a povrchní. To není hluboká láska.

Není větší lásky nad tu, kterou nám projevil Kristus. Jeho láska

byla tou největší obětí, jaká mohla být přinesena. Dal pro lidi vše, co měl: svou slávu, moc, důstojnost, čas a dokonce i vlastní život. A miloval nejen ty, kdo mu lásku spláceli. Jeho láska zahrnovala a zahrnuje dodnes i ty, kdo jím pohrdali, kdo se mu posmívali, kdo ho uráželi a kdo mu usilovali o život. Pro ně zemřel na kříži jako zločinec. Je snad větší láska než tak, která zaznívá v prosbě za ty, kteří ho přibíjeli ke kříži: *Otče, odpusť jim, vždyť nevědí, co činí!* ? On přece věděl, jak se lidé k němu zachovají – vždyť to řekl předem svým učedníkům, kteří nechápali, oč jde. A přece neustoupil – nedovolila mu to láska, kterou miloval lidi až do konce.

Tuto lásku máme pochopit a žít ve svém životě! Naše láska nemá být povrchní, nemají to být jen pouhá slova. *Především mějte vytrvalou lásku jedni k druhým; vždyť láska přikryje množství hříchů* (1Pt 4,8). Bible hovoří o *nepředstírané lásce* (2K 6,6; 1Pt 1,22).

Tento rozměr Boží lásky máme rovněž vyzařovat a šířit kolem sebe.

Boží plnost

19 poznat Kristovu lásku, která přesahuje každé poznání, a dát se prostoupit vši plností Boží.

Cílem je plnost. Máme tedy být naplněni – náš život má být plný. Život mnoha lidí kolem nás je prázdný. Jejich život nemá smysl. To se projevuje nudou.

Lidé nemají pro koho žít, nemají žádný životní cíl, o který by usilovali. Kdyby teď zemřeli, tak by se vůbec nic nestalo.

Nuda je projevem prázdnoty života. Chci to podtrhnout, protože jsou i křesťané, kteří se ve svém životě často nudí.

A zde je velké nebezpečí. Prázdnota totiž není přirozená vlastnost. Vyčerpáme-li odněkud vzduch, bude se tam tlačit všemi škvírami. A tak tomu je i s prázdným, nenaplněným životem. Člověk nemůže zůstat v nečinnosti. Lidé, kteří se nudí, hledají zábavu. Proto se mladí lidé, aby se nenudili, vybíjejí na diskotékách, popíjejí a „zabíjejí čas“ – u hracích automatů, divokými hrami na počítači či sledováním krváků. Naplňují tak svůj život – ale tím, co nenasycuje, co naopak velmi škodí.

Pavlovi nejde jen o to, abychom se nenudili. Velmi záleží na tom, čím je náš život naplněn. Jeden z hrdinů řeckých bájí – Sysifos měl život také naplněn – a to věcí velmi potřebnou a veskrze užitečnou – prací. Ale ta jeho práce měla jeden háček: byla totiž zbytečná a marná. Jak často i my zbytečně valíme svůj balvan do vrchu, každý den znovu a znovu, aby se nám opět pokaždé skutálel dolů. Náš život je mnohdy vyplněn marnou dřinou. Ale o to Pavlovi nejde: jemu jde o Boží plnost. Možná také prací, ale prací, která přináší užitek, která nese ovoce. Pokud máme být naplněni prací, pak takovou, která má smysl a přináší ovoce. Kéž bychom na sklonku svého života mohli spolu s Pavlem říci: *Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokončil, víru zachoval. Nyní je pro mne připraven vavřín spravedlnosti, který mi dá v onen den Pán* (2Tm 4,7.8).

Pavel usiluje také, abychom byli naplněni *vší plností Boží*. Náš život víry má být vyplněn všestranně. Mnoho věřících lidí se rozvíjí jednostranně – berou z toho, co Pán nabízí, jen něco. Máme být *prostoupeni vší plností Boží*. Náš život má mít hluboký smysl pro spravedlnost, ale pouhá spravedlnost je málo, právě tak potřebujeme mít lásku a smysl pro pochopení slabosti bližních. Jinak jsme jednostranní.

Máme se naučit čekat na pokyn svého Pána, ale právě tak být připraveni vykročit, když nás vybízí, abychom něco udělali a nečekali, že to udělá někdo jiný za nás.

Máme dobře znát Boží slovo a jeho vůli. Ale právě tak máme podle poznané vůle jednat.

Máme vyrůstat a být *prostoupeni vší plností Boží*. Pán Bůh nepotřebuje úzké specialisty, kteří v jiných oblastech jsou zcela bezmocní. To lidé si vynucují na Pánu jen určitý směr, určitý dar, určité nadání. Ale Pánu jde o to, aby jeho děti si poradily za všech okolností.

Víc, než si dovedeme představit

20 Tomu pak, který působením své moci mezi námi může učinit neskonale víc, než zač prosíme a co si dovedeme představit...

Pavlova modlitba se blíží k závěrečnému chvalozpěvu (doxologii)

Pánu Bohu. Pán Bůh je nám představen jako ten, kdo přesahuje náš rozum, smysly a chápání. Nikdy se nevejde do rámce, do kterého bychom si ho chtěli zasadit. Jeho možnosti jsou vždy větší než naše představy o nich. Umíme si představit jen věci známé. Ale Bůh má nekonečně větší možnosti. Izaiáš to vyjadřuje slovy: *Jako jsou nebesa vyšší než země, tak převyšují cesty mé cesty vaše a úmysly mé úmysly vaše* (Iz 55,9). Veškerá lidská technika, na kterou býváme někdy tak hrdí, zejména při pohledu na nové technologie posledních let, je jen ubohou napodobeninou Boží techniky, která zde je od pradávna. A nad to je nekonečně nepochopitelná Boží láska.

Naše prosby jsou často omezeny naším chápáním. Netroufáme si prosit o víc, než dovedeme pochopit a představit si. Chceme Pánu Bohu vnutit naše řešení problému, které považujeme za ideální a divíme se, že Pán Bůh toto řešení neakceptuje, (ale ne nevyslychá). Teprve časem poznáváme, jak byly naše prosby krátkozraké a někdy přímo hloupé. Kdyby nás Pán Bůh vyslyšel, mohlo by to znamenat otevření cesty do záhuby.

Učme se prosit v dětinské důvěře, že náš Bůh nám může dát víc, než si dovedeme představit. Že on sám učiní vše nejlépe. Uvědomme si, že on ve své lásce může věci řešit i jinak, než tomu rozumíme my, a že to bude neskonale lepší, že nám může dát mnohem víc, než prosíme nebo si dovedeme představit.

Závěrečný chvalozpěv

21 jemu samému buď sláva v církvi a v Kristu Ježíši po všecka pokolení na věky věků! Amen.

To je na Pavlově modlitbě opět velmi zajímavé a mělo by to ovlivnit i naše modlitby. Čím končí Pavel svou modlitbu? Co pokládá za velmi důležité?

Je to chvalozpěv – oslava našeho Boha.

Pánu Bohu patří čest a sláva. Žalmista píše: *Ne nás, Hospodine, ne nás, ale svoje jméno oslav pro své milosrdenství a pro svou věrnost!* (Ž 115,1). A na konci téhož žalmu stojí: *Avšak my budeme Hospodinu dobrořečit nyní i navěky. Haleluja* (v.18). A celý konec knihy Žalmů, ono slavné „Halelu“ – je chvalozpěvem Bohu. I my se

chceme připojit k tisícům těch, kdo Pánu přinášejí poctu, které je hoden a která mu patří.

Jemu samému buď sláva v církvi – především zde má znět Bohu čest a chvála. Kniha Zjevení nám poodhaluje, jak jednou budou vykoupení chválit svého Pána. Mělo by tak tomu být již dnes. Kéž i v nás, v celé naší bytosti, jednání, konání i řeči zaznívá to slavné HALELUJAH = sláva Bohu!

v Kristu Ježíši – Bůh je oslaven vpravdě ve svém Synu: „*Nyní byl oslaven Syn člověka a Bůh byl oslaven v něm*“ (J 13,31).

Po všechna pokolení na věky věků! Za všech životních okolností, za dob dobrých i zlých, v době hojnosti i v času nouze, v době prosperity i za dob krize a války. V dobách, kdy je víra v Boha samozřejmá i v dobách nevěry.

Job dokázal říci *jméno Hospodinovo buď požehnáno* (Jb 1,21) ve chvíli, kdy z lidského hlediska ztratil vše: majetek, služebnictvo, dobytek i děti.

Kéž i v našem životě zní chvála Pánu Bohu vždycky, za všech okolností, *po všechna pokolení na věky věků! Amen.*

4. kapitola

Kapitolu můžeme rozdělit na tři hlavní témata:

O jednotě církve (4,1-16)

Starý a nový člověk (4,17-24)

Praxe všedního dne (4,25-32)

Jednota církve

1 Proto vás já, vězeň kvůli Pánu, prosím, abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo,

2 dělali čest svým životem, vždy skromní, tiší a trpěliví. Snášejte se navzájem v lásce

3 a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojeni svazkem pokoje.

Hodně povolání

... abyste tomu povolání, kterého se vám dostalo, dělali čest svým životem

Pavel prosí, abychom svým životem dělali čest svému povolání. To znamená, aby náš život byl v souladu s tím, co vyznáváme, že jsme od Boha přijali. Uvědomujeme si, že je to třeba? Naše svědectví musí být v souladu s životem. Jinak je znehodnoceno a děláme svému Pánu ostudu. Lidé pozorují náš život. A našeho Pána spolu s naším svědectvím berou vážně jen do té míry, jak to dovedeme MY ve svém životě uskutečňovat. A Pavel tento požadavek upřesňuje a dává mu zcela konkrétní podobu:

... vždy skromní (kral. se vši pokorou)

Prvním předpokladem křesťanské jednoty a křesťanského života vůbec je pokora či skromnost. *‘Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost.’* (Jk 4,6). Pyšné lidi nemá nikdo rád a ani je nebere,

pokud nemusí, vážně. I my dokážeme být pyšní. Pýcha je ale vážná překážka jak pro svědectví, tak i pro společenství. Tam, kde nejsou lidé pokorní, nemůže být ani řeči o jednotě, tam jsou jen třenice a boj o moc. Tam, kde bratří a sestry *mají jedni druhé za důstojnější sebe*, je splněn základní předpoklad pro společenství a jednotu.

Tiší (ČSP: a mírností)

Tichost či mírnost jsou dalším nezbytným předpokladem. Učme se „ztišit“ před svým Pánem, který nám říká: *učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete odpočinutí svým duším* (Mt 11,29). Být tichý neznamená mlčet, jen „držet hubu a krok“ – ale znamená neprosazovat se násilím.

Boží přítomnost není v hlasitém projevu (viz Eliáš na Orébě – 1Kr 19,12).

Tichost či mírnost má svá velká zaslíbení:

Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví (Mt 5,5)

Ale pokorní obdrží zemi a bude je blažit dokonalý pokoj (Ž 37,11)

A kde se má tichost projevovat?

* v napomínání - *vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti* (Ga 6,1)

* v přijímání napomenutí, neurazit se - *v tichosti přijmete zaseté slovo, které má moc spasit vaše duše* (Jk 1,21)

* v našem svědectví, kázání a napomínání - *napomínej v trpělivém vyučování* (2Tm 4,2), *Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslyšel o naději, kterou máte, ale činite to s tichostí a s uctivostí* (1Pt 3,15.16).

Snášejte se navzájem v lásce

To je podmínka NUTNÁ pro zachovávání jednoty. Bez snášenlivosti není možná jednota! Kde každý prosazuje svou vůli, tam nemůže být JEDNOTA ani jednomyslnost. Učme se přijímat spoluvykoupené takové, jací jsou, s jejich přednostmi i nedostatky. Pavel píše ve svém slavném hymnu lásky následující slova: *láska... všechno snáší, všemu věří, ve vše doufá, všechno vydrží* (1K 13,7 – ČSP) Snášenlivost není možná bez lásky. Učme se jí. Nesnášenlivost a hašteřivost není jen vážnou překážkou našeho vzájemného spole-

čenství, ale i našeho svědectví.

Zachovat jednotu Ducha

3 a usilovně hleďte zachovat jednotu Ducha, spojení svazkem pokoje.

Dnes se mluví hodně o jednotě křesťanů a o její potřebě. Lidé si ovšem pod pojmem jednotu křesťanů představují leccos. I to, co je na této zemi nereálné. Například to, že křesťané by měli mít jednotné vedení (o to usiluje zejména katolická církev, která se považuje za jedinou církev, která má apoštolskou posloupnost od Petra). Nebo že by měli mít jednotnou liturgii. Nebo že by měli mít jednotné poznání pravdy. Kdo se dívá na věci jinak – je kacír. Ale tak tomu není. Nemáme na zemi společného Svatého otce – vždyť máme jen jednoho Otce, toho v nebesích (a na zemi nemáme jedni druhé nazývat Otce – i když mezi námi jsou duchovní otcové a díky za ně! – 1K 4,15). Nemáme jednotné poznání – *vždyť naše poznání je jen částečné* (1K 13,9). Ani nemáme jednotnou liturgii – vždyť Bible nám neposkytuje popis toho, jak se první křesťané scházeli, jak za sebou následovaly písničky (a jaké), jak se modlili apod. Proto je možno nekonečně mnoho způsobů, jak pořádat bohoslužby. Nemáme přesný návod – jen obecné pokyny v 1K 14. V těchto věcech asi jednotu na této zemi nebude. To by byla spíše uniformita. A je otázka, zda má smysl o takovou jednotu usilovat.

Přirozeným stavem věcí je nejednotnost. Lidé mají rozdílné názory, rozdílné zájmy a cíle, které jsou velmi různorodé a často protichůdné. Jeden chce, aby svítilo sluníčko, aby se mohl opalovat, jiný chce, aby mu zase popršelo na zahrádku. A stejně je tomu i v shromážděních křesťanů. Jsme lidé s různými zájmy a snahami.

Oč by ale všem Božím dětem ze srdce mělo být, je *zachovat jednotu Ducha*, kterou vytvořil Duch svatý. Ta existuje a o tu máme usilovně bojovat. Není vytvořena námi lidmi – ale samotným Bohem. Je už zde a my máme bojovat o to, aby se nám neztratila.

O tom, co jednotu Ducha vlastně je, si povíme dále.

Připomeňme si však nejprve, proč ji máme usilovně zachovat. Proč je jednotu Ducha tak důležitá?

Předně – jednota je nutná k tomu, aby naše práce měla žádoucí efekt. Tu se musíme všichni spojit, sjednotit se a dát stranou naše osobní zájmy. Jinak se naše síly budou vzájemně tříštit, ba budou dokonce působit proti sobě. Říká se, že v jednotě je síla.

Co znamená jednota, si můžeme demonstrovat na příkladě magnetismu. Vezměme dva kusy železa – jeden je zmagnetovaný a druhý ne. Oba jsou ze stejného materiálu. A přece se chovají k jiným kouskům železa zcela odlišně. Zmagnetovaný k sobě přitahuje další kousky železa, kdežto nezmagnetovaný nepřitahuje nic. V čem je rozdíl? Je dán jejich strukturou. Atomy můžeme s ohledem na jejich magnetické spiny považovat za miniaturní, tzv. elementární magnety. U nezmagnetovaného železa je každý z nich orientován náhodně, takže jejich účinky se navzájem ruší, jsou ve vzájemné rovnováze a celý kus se jeví jako magneticky neutrální.

Jestliže však dodáme vnějším magnetickým polem magnetickou energii, dojde ke změně, kterou nazýváme polarizace – všechny elementární magnety se natočí do jednoho směru a jejich účinky se začnou sčítat. Už nejsou zanedbatelné – jsou pozorovatelné zvenčí. I po odstranění vnějšího magnetického pole zůstanou orientovány stejným směrem. A jejich síla se dá využít k přitahování kousku jiného železa.

To je přesně to, co potřebujeme v našem životě víry – působením vnějšího pole – působením Ducha svatého se zorientovat všichni jedním směrem. Naše síly se pak budou sčítat a my začneme k sobě přitahovat jiné. Jinak se budou ty naše elementární síly zákonitě rušit a výsledek bude prakticky nulový.

Dalším důvod, který nám ukazuje, jak je jednota důležitá, vyplývá z příkladu z naší národní historie. Za dob věrozvěstů Konstantina a Metoděje byla v naší zemi Velkomoravská říše. Jeden z jejich knížat, kníže Svatopluk si dal dle pověsti před svou smrtí pozvat své tři syny, dal jim svazek prutů a požádal je, aby jej přelomili. Nikdo z nich to nedokázal. Pak jej rozpletl a požádal je, aby přelomili jednotlivé pruty. To šlo celkem snadno. Pak jim řekl, aby vládli ve svornosti. Oni však na to nedbali a po jeho smrti Velkomoravská říše poměrně brzy zanikla.

S námi křesťany je to podobně. Budeme-li odolávat útokům naše-

ho nepřítel Satana, hříchu i okolního světa společně, budeme úspěšnější, než kdybychom tak činili každý sám.

...spojeni svazkem pokoje.

Není jednota jako jednota. Ve světě se občas vyskytuje nápadně dokonalá jednomyslnost a jednohlasnost. Zejména ve státech a společnostech, které jsou svým principem totalitní. Tam se hlasuje obvykle jednomyslně a jednohlasně. I když si lidé myslí něco úplně jiného. I to je jednota, ale ne *ve svazku pokoje*. To je jednota na základě MOCI – a o takovou jednotu Pánu Bohu nikdy nejde. Nechce, abychom byli jednotni proto, že musíme, ale abychom to cítili jako svou niternou potřebu. Je to jednota, vypůsobená Duchem a která je motivována láskou k němu.

Jednota není uniformita. Neznamená to, že musíme být všichni stejní, mít stejné uplatnění, stejné dary, dělat totéž.

Pavel nám v následujícím ukáže, že jednota spočívá v různosti darů při zachování jejich zvláštností ve stejném zaměření, k oslavě našeho Pána.

Co je to jednota Ducha?

V následujících verších nám Pavel podává definici jednoty – ukazuje nám sedm věcí, které ji tvoří, v nichž jsou křesťané – Boží děti nesporně zajedno. Jsou to věci, které je spojují nerozborným poutem. Tato jednota je dokonalá, nemá mezery jako lidská ustanovení. Jednotlivé články spolu souvisí a jsou vzájemně podmíněny.

4 Jedno tělo a jeden Duch, k jedné naději jste byli povoláni;

5 jeden je Pán, jedna víra, jeden křest,

6 jeden Bůh a Otec všech, který je nade všemi, skrze všechny působí a je ve všech.

Jedno tělo

Není to jen leccaké tělo – zde nejde o nic menšího než o Tělo Kristovo – o církev. Bible prohlašuje, že je jen jedno tělo – tedy jen

jedna Církev. To je závažné prohlášení. Podíváme-li se kolem sebe – vidíme desítky „církví“, které říkají: „My jsme ta pravá církev“. A tak nutně vyvstává otázka: která je ta pravá církev? Která je tím tajemným „Tělem Kristovým“? Jsou to katolíci nebo evangelíci, adventisté nebo baptisté, metodisté, nebo kdo vlastně?

Udělám nejlíp, podíváme-li se do Bible, co říká o Církvi, kdo ji založil, kdo tam patří a jak se tam dostal.

U každé organizace je důležité, kdo je jejím zakladatelem.

Církev založil sám Ježíš Kristus. *A na té skále zbuduji svou církev a brány pekla ji nepřemohou.* (Mt 16,18) Tou skalou, na které je zbudována, není Petr, jak si řada lidí myslí. Aby nedošlo k omylu, vysvětluje nám to sám Petr (viz 1Pt 2,4-7).

K tomu, abychom pochopili, kdo patří do Církve, kterou založil sám Ježíš Kristus a jak se tam dostal, si přečteme Sk 2,47: *A Pán denně přidával k jejich společenství ty, které povolával ke spáse.* Z toho vyplývají dvě závažné skutečnosti:

Do tohoto společenství (církvě) přidává další lidi výhradně Pán Ježíš. Není jiná cesta, jak se do církve dostat. On sám to říká, když církev připodobňuje k ovčinci. Tam říká: *Kdo nevchází do ovčince dveřmi, ale přelézá ohradu, je zloděj a lupič* (J 10,2). Zároveň říká: *Já jsem dveře. Kdo vejde skrze mne, bude zachráněn, bude vcházet i vycházet a nalezne pastvu* (J 10,9). Tedy žádný lidmi konaný obřad (ať už je to křest, biřmování, konfirmace, ani cokoliv jiného) nemůže otevřít člověku vstup do církve. To neznamena, že by ty obřady byly zavrženíhodné, ale nejsou vstupem do církve. Pokud není v mém životě ono *skrze mne*, je to jen pokus o přezení ohrady. Uvedl tě do církve Pán Ježíš? Vešel jsi do ní „skrze něj“?

Církev sestává výhradně z těch, *kteří povolával ke spáse*, tedy ze „spasených“ lidí, kteří mají „věčný život“. Pán nepřidával k církvi lidi nespasené. Jsi spasen? Máš věčný život v Pánu Ježíši? Pokud ne, pak ani nemůžeš být v církvi Kristově – v jeho Těle.

Z toho vyplývá závažná otázka: Která církev je složena jen ze spasených lidí? Zeptáme-li se příslušníků jakéhokoliv společenství, zda jsou spaseni, jen malá část odpoví: Ano, jsem spasen (zachráněn), protože Pán Ježíš mne vykoupil z mých hříchů. Naprostá vět-

šina lidí své spasení něčím podmiňuje, není si jím jista. Ale Pán přece přidával ty, které povolával ke spáse, kteří byli spaseni (Kral.). Můžeme bez nadsázky říci, že není lidská organizace, která by tyto podmínky splňovala beze zbytku. Lidské organizace (byť se nazývaly církve) tvoří lidé, další příslušníky opět uznávají lidé.

Jak poznáme my lidé, kdo je a kdo není spasen? Jsme odkázáni jen na vnější projevy, na vyznání a na život. A často pochybujeme, jak se věci skutečně mají. A jednou na věčnosti se budeme zřejmě divit, až tam uvidíme lidi, které bychom tam nečekali a naopak budeme postrádat ty, o nichž jsme nikdy nepochybovali. Pán ale vidí na rozdíl od nás do lidských srdcí, zná naše nitro. On ví bezpečně, kdo je a kdo není spasen.

V listu Židům je dále napsáno: *Vy stojíte před... shromážděním církve prvorozených, jejichž jména jsou zapsána v nebi* (Žd 12,22. 23). Příslušníci Kristovy církve jsou tedy zapsáni v nebi, ne v jakékoliv lidské matrice. Která církev se může chlubit, že její členové jsou skutečně zapsáni v nebi?

Pavel dále píše, že *on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná* (Ef 5,27).

To vše nás vede k přesvědčení, že to jediné Kristovo Tělo, jeho Církvev, nemůže být lidské dílo. Je to neviditelné společenství **znovuzrozených** z Ducha svatého. Jsou rozptýleni po celém světě, mezi všemi národy, jsou to lidé mladí i staří, vzdělaní i prostí, chudí i bohatí, všech ras a národů, a jsou v nejrůznějších lidských denominacích či církvích. Kdo věrou spolehl na Pána Ježíše, byl jím samotným přidán do jeho církve. Není jediného spaseného člověka, který by nepatřil do církve a naopak, není ani jediný nespasený člověk, který by k ní patřil. Tím, kdo přičleňuje k církvi, je samotný Ježíš. A on ví, koho přičleňuje. Vidí do srdce, ne jen to, co se zdá být navenek.

A jak je tomu s lidskými společenstvími? Jsou to jen lidské pokusy o realizaci církve. Mnohé z nich obsahují spasené lidi, kteří do Boží církve opravdu patří. Ale mohou obsahovat a také obsahují i lidi nespasené a to často i v rozhodující míře. Žádné z nich si nemůže osobovat právo na to, že jen ona je tím Tělem Kristovým. I v tom nejlepším případě je pouze jeho částí.

To je otázka Těla Kristova jako celku. Něco jiného však je otázka místního sboru neboli církve v určitém místě. Otázka místní církve je jiného charakteru, zde však jde o církev jako celek – jako **Tělo Kristovo**. To je opravdu jen jedno.

K problému místního sboru – Tělo Kristovo je zde na zemi realizováno místními církvemi, sbory, které rovněž tvoří organický celek a o nichž se apoštolové podrobně rozvádějí.

... jeden Duch

Neboť my všichni, ... byli jsme jedním Duchem pokřtěni v jedno tělo a všichni jsme byli napojeni týmž Duchem.

Podivuhodná skutečnost **jednoho Těla** byla umožněna prostřednictvím jednoho Ducha – Ducha svatého. Ten je spojujícím prvkem jednotlivých částí či „úďů“ těla Kristova. Přítomnost Ducha svatého je nezbytným prvkem jednoty. *Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Boží Duch přebývá. Kdo nemá Ducha Kristova, ten není jeho (Ř 8,9). Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží (Ř 8,14).*

Pravou jednotu křesťanu vytváří právě Duch svatý. Nevynutí ji naše lidské úsilí ani naše snaha o její realizaci. V něm jsme se stali součástí Těla Kristova.

Křest Duchem svatým o letnicích byl počátkem vzniku církve.

Škoda, že se lidé neptají na Ducha svatého, ani na něj mnohdy neočekávají. Dají naopak na svého ducha. Proto je všude tolik nejednomyslnosti. Krásná jednota těla Kristova je podmíněna tím, že je bude řídit jeden Duch.

Jde o to, aby Duch svatý, kterého jsme dostali v okamžiku znovuzrození, v nás jednotlivcích měl průchod, abychom se jím nechali vést, abychom ho nezarmucovali svými hříchy ani neuhašovali tím, že neposloucháme to, k čemu nás vede. Ale právě tak je důležité, abychom mu nechávali průchod i v celku, v našich shromážděních.

Pán Ježíš řekl učedníkům při Poslední večeři: *Ale Přímluvce, Duch svatý, kterého pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všemu a připomene vám všechno, co jsem vám řekl (J 14,26).* A na jiném místě: *Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy,*

neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít. On mě oslaví, neboť vám bude zvěstovat, co přijme ode mne (J 16,13.14).

Hovořili-li jsme o jednotě těla jako o magnetu, složeném z jednotlivých elementárních magnetů, tvořených atomy, orientovaných do stejného směru, pak můžeme Ducha svatého připodobnit vlivu vnějšího magnetického pole, působícího polarizaci.

Právě Duch svatý působí, že se jednotliví členové církve natácejí jedním směrem a jejich účinky se sčítají. Není ho vidět, vidět je ale jeho působení, právě tak jako ještě nikdo neviděl magnetické pole, ale účinky jeho působení.

Kéž na toto působení Ducha svatého očekáváme a necháme jej ve svém životě působit.

Závěrem lze shrnout působení Ducha svatého na tomto světě:

Vůči světu - *On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud* (J 16,8)

V životě jednotlivého věřícího ve smyslu Ř 8,9.14

Ve vztahu k církvi (viz příklad polarizace feromagnetického materiálu)

Poslední bod lze vztáhnout v souvislosti s tělem. Pojem **jeden duch** navazuje na pojem **jedno tělo**. Tělo a duch patří k sobě, tvoří nedílnou jednotu. Co je platné byt' i sebekrásnější a sebeurostlejší tělo, není-li v něm duch? Pak je mrtvé a po čase se začne rozkládat. Duch tělo oživuje, řídí je a vede je. Když tělo nemá ducha, je zcela bezmocné. Je jako golem bez šému. To platí o našem lidském těle, ale právě tak i o církvi. Sebekrásnější a sebevětší církvev, která není řízena Duchem svatým, je mrtvým tělem, je bezmocná a dříve či později se rozpadne.

Je vidět působení Ducha svatého ve společenství, ve kterém žijeme?

Jedna naděje

Dalším prvkem společným pro všechny Boží děti je jedna naděje. O jakou naději jde? Lidé skládají naději do různých věcí, někdo spoléhá na svou sílu, rozum, schopnosti, peníze, přátele a známosti.

V čem je jedna naděje, do které jsme povoláni? Co je naší křesťanskou nadějí? Je to další stupínek jednoty všech vykoupených. Ti, kdo jsou účastni **jednoho těla**, které řídí **jeden Duch**, mají **jednu naději**.

Křesťanská naděje sahá tam, kde lidé už naději nemají. Je ve věčném životě. Pavel píše o této naději v 1Te 4,13n: *Nechceme vás, bratří, nechat v nevědomosti o údělu těch, kdo zesnuli, abyste se nermoutili jako ti, kteří nemají naději*. Dál pak hovoří o slavné naději vzkříšení a vtržení církve vstříc Pánu a končí slovy: *A pak už navždy budeme s Pánem*.

Korint'ánům Pavel připomíná, že *máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!* (1K 15,19). A pokračuje obsírně v popisu téže naděje.

Tuto křesťanskou naději zmiňuje také často ve svých obhajobách vůči žalobám, které na něho podávali Židé. Hovořil často o své naději ve vzkříšení (Sk 23,6; 24,15).

Velmi krásně nám tuto jedinečnou křesťanskou naději popisuje Jan: *Víme však, až se zjeví, že mu budeme podobni, protože ho spatříme takového, jaký jest. Každý, kdo má tuto naději v něho, usiluje být čistý, tak jako on je čistý* (1J 3,2,3).

Tuto naději nedává nikdo jiný než Pán Ježíš Kristus. Už nejsme cizí, odcizení, bez naděje – ale jeho majetek, jeho domácí, pro které si podle svého slibu brzy přijde. Proto Pavel končí v 1Te 4,18 slovy: *Těmito slovy se vzájemně potěšujte*. To platí i pro nás dnes!

Jeden Pán

A to ne lečjaký, ale Pán pánů, sám Spasitel. Na světě bylo, je a asi ještě bude hodně pánů, ale jejich moc a sláva je velmi vratká. Dnes se jim lidé klaní a uctívají je, ale zítra je mohou obrazně i doslova vláčet bahnem a špínou a proklínat je.

Naše **jedna naděje** je v **jednom Pánu**, Ježíši Kristu. U něj tomu bylo jinak než u zmíněných pánů v tomto světě. Opustil dobrovolně svou slávu, kterou měl u svého Otce, a prošel utrpením, těžkostmi, potupou a smrtí, než vešel opět do slávy. Všechno to utrpení, pohana, i ta smrt na kříži – to vše bylo kvůli mně a kvůli tobě, to byla cena

vykoupení, kterou zaplatil, abychom byli jeho majetkem. Je Ježíš i tvým Pánem?

Slovo **jeden Pán** má pro nás věřící ještě jeden hluboký význam – a tím je výlučnost. V životě křesťana má být jen **jeden** pán. Jsme si toho vědomi? Lidé často slouží více pánům a dostávají se tak do těžkých rozporů.

Pán Ježíš sám říká: *Nikdo nemůže sloužit dvěma pánům. Neboť jednoho bude nenávidět a druhého milovat, k jednomu se přidá a druhým potom pohrdne. Nemůžete sloužit Bohu i majetku* (Mt 6, 24). Komu sloužíme? Je Ježíš tvým svrchovaným pánem? Anebo máš pány dva, tři nebo ještě více? Ale to nejde bez úhony sloužit více pánům. Jen si vzpomeňme na ďábelníka z Gadary. Na otázku Ježíše, jak se jmenuje démon, jímž byl posedlý, odpověděl: „Legie“, protože jich bylo mnoho (legie čítala asi 6 000 mužů). Byla to řada pánů, která ho ovládala a každý z nich chtěl něco jiného. Jaký byl jeho život? Přečtěte si to např. v Mk 5,1-20. Podobně rozervaným životem budeme procházet i my, nebudeme-li mít jen **jednoho Pána**.

Pravá jednota Božích dětí je možná jen tam, kde je Ježíš svrchovaným pánem. Nebudeme moci zakoušet jednotu, budeme-li sloužit časným pánům kolem sebe.

Jedna víra

A kolik jich přitom je! Židovská, islám, buddhismus, učení Konfuciovo, animismus a celá řada dalších. Že jen křesťanská? Ale která? Katolická, evangelická, anglikánská, metodistická, baptistická, křesťanskosborová?

Každý člověk něčemu věří. Předměty víry jsou velmi rozmanité a mnohdy protichůdné. Někdo věří pověrám a duchům zemřelých, někdo různým náboženským učením, někdo zase v lidský rozum a zpracované vědecké teorie. Každý něčemu věří. Kdo nevěří ničemu, je ten největší ubožák.

Bez víry totiž není možné žít. A to ani v našem pozemském životě. Věříme hodinkám, kalkulačce, jízdnímu řádu, telefonnímu seznamu, nabídkám obchodních řetězců a já nevím čemu ještě.

Čím větší místo má víra v duchovním životě, kdy se jedná o věčný

život. Toho bez víry nelze dosáhnout. Bible říká: *Bez víry však není možné zalíbit se Bohu. Kdo k němu přistupuje, musí věřit, že Bůh jest* (Žd 11,6). A Pavel píše věřícím v Efezu: *Milostí tedy jste spaseni skrze víru* (2,8).

A právě teď nám jde o tu **jednu víru** – tu která vede ke spáse. Ne každá víra může člověka zachránit. Je-li předmět víry nepravdivý, může být víra sebepevnější, je marná. Ale ani víra v Boha samotného nemusí být dostačující. Jakub píše: *Ty věříš, že je jeden Bůh. To je správné. I démoni tomu věří, ale hrozí se toho* (Jk 2,19).

Jaká víra tedy může zachránit člověka? Jen ta jedna: „*Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě*“ (Sk 16,31). *Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný* (J 3,16).

Celá řada dalších míst Písma nám ukazuje, že jde vždy o tu **jednu víru**, víru v Ježíše Krista jako Božího Syna.

Mnozí teď možná namítnou: „Ale já přece v něho věřím. Věřím, že zde žil, že konal zázraky, o nichž píše Bible, že zemřel na kříži, že třetího dne vstal z mrtvých a po 40 dnech vstoupil na nebe...“ Tomu všemu můžeš věřit, a přece nemusíš být spasen, tato víra ti nemusí pomoci. Vím to z vlastní zkušenosti, také jsem tomu všemu věřil... a přitom věděl, že jsem ztracený hříšník.

Toto vše totiž ještě neznamená **věřit v Pána Ježíše**. Věřit v něj znamená věřit tomu, že On je opravdu tím, co o sobě říká, a že to, co slíbil, také udělá. Znamená to věřit, že je opravdu **Kristem**, tím poslaným a slíbeným **Mesiášem, Zachráncem, Božím Synem**, který zemřel za hříchy světa a tím i **za mne**. Věřit tomu, že je tím slíbeným Beránkem Boží, který snímá hřích světa, a že sňal i ten můj hřích, když jsem jej o to opravdově celým srdcem prosil. Věřit v něj znamená spolehnout se plně na něj, na to, co vykonal a věřit tomu, že to *již vykonal*.

To je ta **jedna víra v jednoho Pána** a v nic jiného. Mou spásu mi nevydobyly mé dobré skutky, bezúhonný život, má snaha, ale **On**, jedině **On** a nic jiného. Všechno ostatní je falešná víra.

Opusťme všechny ty lidské víry a mějme jen tu **jednu víru** – víru přinášející spásu, víru v Pána Ježíše Krista. Věříš v něj opravdově? Je tvým Spasitelem? Máš v něm věčný život? Vždyť on sám říká:

„Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ (J 11,25.26)

Jeden křest

Existuje spousta pohledů na to, co je to křest a jaký má význam. Existuje také celá řada forem křtu. Jedni křtí malé děti, jiní pouze dospělé lidi, někteří křtí pokropením vodou, jiní křtí ponořením do vody. Pro jedny je křest životně důležitá svátost, jiní považují křest za vyznání víry. Někteří lidé se domnívají, že křest odstraňuje dědičný hřích a že teprve křtem se člověk stává křesťanem a může být spasen. Proto ta snaha děti pokřtít co nejdříve, aby nezemřeli jako pohané. Ale Písmo nikdy a nikde neučí, že křtem se z pohana stává křesťan. A tak dodnes běhá po světě spousta pokřtěných pohanů. A také nikde Písmo neučí, že křest odstraňuje hřích. Pro to není v Písmu opodstatnění. Prostředek pro odstranění hříchu je jen jeden – a to je krev Ježíše Krista (viz 1J 1,7).

Co je to vůbec křest a proč se lidé křtí?

Se křtem se setkáváme nejprve v novozákonní době. Křtil předně předchůdce Pána Ježíše, který mu připravoval cestu, Jan Křtitel. To byl křest pokání. Lidé si uvědomovali, že jsou hříšní a potřebují obmytí. Na znamení toho se nechali křtít v Jordáně. Možná, že skupina esejců, kteří se křtili v dobách Pána Ježíše, byli právě učedníci Jana Křtitele. Bible totiž hovoří o Janových učednících.

Pán Ježíš se sám nechal pokřtít a to Janem Křtitelem. Sám křest nepotřeboval a Jan se zdráhal ho pokřtít. Čteme o tom v evangeliích (Mt 3,13-17; Mk 1,9-11; L 3,21.22; J 1,29-34). Ale na Ježíšovu výzvu *„Připusť to nyní; neboť tak je třeba, abychom naplnili všechno, co Bůh žádá“* ho pokřtil.

Pán Ježíš pak pověřil své učedníky, aby křtili ty, kdo se stanou Ježíšovými učedníky. Opět o tom čteme v evangeliích: *Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Duchu svatého* (Mt 28,19), (viz také Mk 16,15.16).

O významu křtu se dovídáme z Pavlova listu Římanům (6,3.4). Ponoření znamená ponoření do jeho smrti a povstání z vody znamená

nový život s Kristem.

Takže **jeden křest** je ustanovení Pána Ježíše samotného, které ti, kdo věří v něj, konají jako vyznání toho, že s Kristem zemřeli a chtějí žít Bohu. Je to Ježíšovo výslovné přání a máme je tedy konat.

Exkurz – o křtu

Co říká o křtu Bible?

Je to Ježíšův příkaz (viz již citovaný Mt 28,19 a Mk 16,15 a 16). *Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtěte ve jméno Otce i Syna i Ducha svatého.*

„Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen.“

Jedno z klíčových míst, hovořících o křtu, je v Ř 6,3.4. Zde cituji překlad dr. Petru, který je podle mého chápání Písma velmi výstižný: *„Což nevíte, že my všichni, kteří jsme byli křtem ponoření v Krista Ježíše, jsme tím křtem byli ponoření do jeho smrti? Tím křestním ponořením do jeho smrti jsme byli spolu s ním pohřbeni. A jako Kristus byl vzkříšen z mrtvých Otcovou slávou, tak i my teď smíme žít úplně novým životem“.*

Křest je akt, který konáme my lidé, je naším vyznáním, že jsme se věrou stali zajedno s Kristem. Je to naše vyznání – zemřel-li Kristus, zemřeli jsme i my a vstal-li On z mrtvých, povstáváme i my k novému životu. Je to **obraz** toho, co se s námi stalo ve chvíli znovuzrození, že jsme v Kristu a s Kristem zemřeli tomuto světu a hříchu a že jsme povstali k novému životu.

Kdo má být pokřtěn?

Podle světla, které máme ze Slova Božího věříme, že křtění mají být **jen věřící lidé** na základě svého vyznání víry v Pána Ježíše. Toto naše poznání se opírá o následující místa Písma: *Kdo uvěří a přijme křest, bude spasen; kdo však neuvěří, bude odsouzen* (Mk 16,16).

Křest je ve spojení s vírou toho, kdo má být pokřtěn (např. Sk 8,26n). Křest bez víry je jen mrtvá ceremonie.

Zajímavý je sled slov Pána Ježíše: kdo **1. uvěří** a **2. pokřtí se**, spasen bude. Tedy nejprve víra, potom křest. Totéž pořadí máme i v listu Efezským 4: ... JEDNA NADĚJE, JEDEN PÁN, JEDNA

VÍRA, JEDEN KŘEST, JEDEN BŮH A OTEC...

Podobně to říká Petr Židům, kteří se ho ptají, co mají dělat (Sk 2,38). „*Obraťte se a každý z vás ať přijme křest ve jménu Ježíše Krista na odpuštění svých hříchů, a dostanete dar Ducha svatého...*“ Tedy nejprve je zde pokání (obrácení), což je změna smýšlení a je to první krok k záchraně skrze víru, a teprve pak následuje křest.

Obdobný postup (neprve víra, pak křest) vidíme v praxi prvních věřících. V Bibli máme jedno konkrétní místo křtu – je to známá událost křtu etiopského komořího (Sk 8). Když se komorník ptal: „*Zde je voda. Co brání, abych byl pokřtěn?*“, odpověď Filipova zněla: „*Jestliže věříš z celého srdce, je to dovoleno*“ (ČSP). Filip položil důraz na opravdovou srdečnou víru, *z celého srdce*. Zřejmě by ho nepokřtil, kdyby komorník nevyznal: „*Věřím, že Ježíš Kristus je Syn Boží*“. Z toho vyvozujeme, že **víra je podmínkou pro křest**.

Z tohoto důvodu nekřtíme nemluvňátka ani malé děti, u nichž tato podmínka není splněna. Rovněž tak nemůžeme pokřtít někoho, u nějž není vidět pokání a od něhož neslyšíme vyznání víry ve Spasitele.

Jako důvod pro křest dětí se často uvádí příklad Kornelia (Sk 10) a příklad žalárníka ve Filipách (Sk 16). Zde je napsáno, že *se dal se všemi svými lidmi pokřtít*. (nebo také s celým svým domem). Podíváme-li se na tyto události pozorně, zjistíme, že Kornélius před Petrovou návštěvou svolal příbuzné a přátele (Sk 10,24). Také ze slov *hned se dal se všemi svými lidmi pokřtít* (Sk 16,33) nelze vyvozovat, že byly křtěny malé děti. Pod pojmem „*dům*“ v novozákonní době nebyla míněna jen dnešní rodina v úzkém slova smyslu, tedy rodiče a děti, ale starověká představa domu zahrnovala také služebnictvo a otroky. Vždyť ani nevíme, zda žalárník vůbec měl děti anebo zda už nebyly odrostlé. Podobné úvahy jsou jen spekulace a nelze na nich stavět tak závažnou věc, jako je křest. V celém Písmě není uveden jediný příklad křtu dítěte.

Skutečným podnětem pro křest dětí byl posun významu křtu – kdy se křest stal svátostí znovuzrození a děti byly křtěny proto, aby nezahynuly na věky. To je ale v rozporu se slovy Pána Ježíše: „*Nechte děti přicházet ke mně a nebraňte jim, neboť takovým patří království Boží.*“ (L 18,16) O jejich osud se bát nemusíme – patří Bohu.

Forma křtu

Za biblický opodstatněnou formu považujeme křest ponořením do vody a to z následujících důvodů:

1. Použité slovo „baptiso“ znamená ponoření – ne pokropení.
2. Z významu křtu v Ř 6,3.4 vyplývá, že křest je vyznáním toho, že člověk umřel světu a hříchu (a byl tedy pohřben) a že byl vzkříšen spolu s Kristem k novému životu. Tuto skutečnost vystihuje symbol ponoření = smrt a pohřeb a vynoření = vzkříšení. Pokropení tuto skutečnost nevystihuje. Jsem potěšen, že citovaný katolický překlad dr. Petruš překládá „křestní ponoření“.
3. Třetí důvod je historický. První křesťané křtili ponořením. Tak máme kromě biblické zprávy o křtu komorníka i historické důkazy o křtu ponořením. Mimo jiné uvádím také baziliku sv. Jana v Efezu, kde se zachovala křtitelnice – bazén, ve kterém se křtilo.

Samozřejmě tyto důvody jsou zdůvodněním praxe bratří – neměly by být důvodem ke sporům a roztržkám. Tam, kde člověk vírou přijímá svůj křest (který byl jinak), není důvod k tomu, abychom z toho „dělali vědu“ a považovali to za překážku společenství.

Jeden Bůh a Otec všech

Nakonec se vše uzavírá v jediném Bohu, svrchovaném Pánu všeho, jímž bylo všechno učiněno. Křesťané mají jediného Boha, stejného jako Izraelci. Mojžíš kdysi řekl Izraelcům: *Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou* (Dt 6,4.5). A tak se dostáváme od jednoho Těla přes jednoho Ducha, který je ovládá, přes jednu naději v jednoho Pána skrze víru v něj a přes křest, jímž tuto víru vyznáváme až k **jednomu Bohu**, od nějž všechno začíná a v němž se všechno uzavírá. Je tento Bůh i mým Bohem? Jaký mám k němu vztah?

Je to v mém životě tak, jak pokračuje text - ***a Otec všech***? Je tento veliký a jedinečný Bůh v mém a tvém životě takto blízko? Znáš jej jako svého Otce? To je možné jen uvedenou cestou, cestou víry v Pána Ježíše. Ne každý člověk může k Pánu Bobu přicházet jako ke svému Otci!

Braťe a sestro, kteří vyznáváte, že Pán Bůh je vaším Otcem, vážíte si tohoto otcovského přístupu? Vždyť to vůbec není samozřejmé! Bůh je přece

nade všemi

je nesrovnatelný s nikým a s ničím ve své moci, slávě, možnostech a vlastnostech,

skrze všechny působí

používá všeho k tomu, aby dosáhl svých cílů a záměrů. Může disponovat všemi přírodními vlivy, může využít politického vlivu velmocí, dovede využít lidský rozum i lidskou pošetilost, aby dosáhl svých cílů s lidmi.

... je ve všech

Pán Bůh je vždy přítomen mezi svými dětmi, ať jsou kdekoliv. Není vázán místem ani časem jako my lidé. A je ve všech nás, nejen v někom, v lidech všech národů i ras.

Realizace jednoty církve – dary a služby (v.7 – 16)

V předchozím textu byla definována jednotu církve – Těla Kris-

tova. Bylo uvedeno to, co má církve společného a v čem nesmí a nemůže být mezi Božími dětmi rozpor. Teď má Pavel na mysli druhou stránku mince – a to, jak se ta jednota realizuje. A tu vidíme **jednotu v různorodosti**. Už jsme si řekli, že jednota neznamena uniformitu, ale organické spojení a propojení různých členů, různých údů, které se samy mezi sebou vzájemně zásadním způsobem liší, jsou však vzájemně spojeny ke společné činnosti.

7 Každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování.

8 Proto je řečeno: 'Vystoupil vzhůru, zajal nepřátele, dal dary lidem.'

9 Co jiného znamená 'vystoupil', než že předtím sestoupil dolů na zem?

10 Ten, který sestoupil, je tedy tentýž, který také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co jest.

11 A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele,

12 aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby - k budování Kristova těla,

13 až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měreno mírou Kristovy plnosti.

14 Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení - lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu.

15 Buďme pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava,

16 z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.

Bůh – dárce všech darů

Z našeho textu je zřejmé, že dárce je Bůh, zjevený v Kristu. Vždyť On je ten, který 'Vystoupil vzhůru, zajal nepřátele, dal dary lidem.' On je tím, který vedl zajaté z domu služby do pravé svobody Božích dětí. Musel sestoupit na tuto zem, aby nám tuto svobodu vydobyl, jak nám to ukazuje 9. verš. A je také tím, kdo po svém vítězství také vystoupil nade všechna nebesa, aby naplnil všechno, co

jest. (v. 10) Vstoupil tak po dokonaném díle zpět ke svému Otci do jeho slávy.

O něm bylo napsáno ve Starém zákoně: „*Já Hospodin jsem tě povolal ve spravedlnosti a uchopil tě za ruku; budu tě opatrovat, dám tě za smlouvu lidu a za světlo pronárodům, abys otvíral slepé oči, abys vyváděl vězně ze žaláře, z věznic ty, kdo sedí v temnotě*“ (Iz 42,6.7).

O jednotlivých duchovních darech čteme velmi podrobně v 1K 12. Zde čteme důležitou spojitost ve verších 4-6: *Jsou rozdílná obdarování, ale tentýž Duch; rozdílné služby, ale tentýž Pán; a rozdílná působení moci, ale tentýž Bůh, který působí všechno ve všech.*

Můžeme zde vidět dokonalost Boží jednoty, která by měla být vzorem nám. Poznáváme zde **jednoho Boha** ve třech podobách jako **Otce, Syna a Ducha svatého**. A ti tři jsou jedno. Vidíme, že veškerá Boží činnost je zde v naprostém souladu a součinnosti. Bůh nám dává své dary celou svou bytostí, vším, čím je. Duch je tím, kdo dává dary, jsou ke službě Božího Syna a Otec jim propůjčuje svou moc.

Rozmanitost darů

Jak jsme si již řekli, nedal nám Pán Bůh všem stejné dary. Jsou velmi rozmanité.

7 Každému z nás byla dána milost podle míry Kristova obdarování. Ne stejně, ale každému tolik, kolik Pán považuje za účelné a vhodné. My lidé bychom přidělovali buď stejně (aby se nehádali), nebo zase naopak podle svých sympatií nebo jiných nálad. Bůh ale dává podle skutečných potřeb těla. U něho není ani falešné rovnostářství, ani diskriminace nebo naopak protekce. Je to rozmanitost v množství. Ale je také rozdíl v kvalitě darů a také rozmanitost v druzích darů.

11 A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele.

To je jen část toho, co Bůh dal církvi. Ale již tyto dary jsou značně rozdílné – a přece mají vést k jednotě Božích dětí. Pavel to vysvětluje v 1K 12 na příkladu lidského těla jako souboru zcela odlišných orgánů, které tvoří harmonický a nerozlučný celek. Tělo se přece

skládá z různých orgánů, z nichž je každý jiný (s výjimkou párových orgánů), a přece tvoří **jeden celek**. V lidském těle nemůže žádný orgán bez úhony chybět. Např. tělo má dvě ruce a dvě nohy. Nemá-li člověk jeden z nich, není to zdravý jedinec, ale invalida. Člověk má spoustu částí: hlavu, krk, trup, končetiny, ale také oči, uši, nos, ústa a také vnitřní orgány. Není-li cokoliv v pořádku, je zasaženo celé tělo a člověk není zdravý, ale je nějak postižený.

Abyste bylo všechno v pořádku – musí být něco nebo někdo, kdo ručí za to, že bude zachován zdravý vývoj. Proto píše Pavel v 1K 12,11: *To všechno působí jeden a týž Duch, který uděluje každému zvláštní dar, jak sám chce*. Jak chce On, ne jak bychom si to přáli **my**. Dovedeme odhadnout, jaké by to bylo, kdyby to záleželo na našich přáních? To by bylo spousta očí, ale žádné uši, každý by chtěl všechno vidět, ale nikdo poslouchat. A samá ústa, protože každý by „do toho chtěl mluvit“ a kritizovat. Asi by takové tělo bylo bez rukou, protože by nebylo těch, kdo by byli ochotni dělat, zejména nepříjemné a nedocenené úkoly. Zdravé tělo však potřebuje všechny orgány. Neřízený růst buněk je vlastně zhoubný nádor, je to rakovina. Díky Bohu, že rozdělení těchto darů je záležitostí Ducha svatého. Nebraňme mu v jeho činnosti!

My ve své zpozdilosti bychom byli rádi tím, čím nejsme. Vzpomínám si na své rané mládí. Když mi bylo asi 17 let, zpíval jsem spolu s dalšími mladými věřícími v pěveckém sboru. Podle svých hlasových možností jsem byl zařazen mezi tenory. Ale mně se tolik líbil bas a vnímal jsem to téměř jako diskriminaci, že nemohu zpívat bas. Jak to znělo, když měl bas sólo! A tak jsem škemral o to, abych mohl zpívat bas, i když jsem na to pochopitelně neměl. Ale „aspoň jednu písničku!“ Chudák dirigent! Děťinské, vidíte? Dnes by mne to už ani ve snu nenapadlo. Dnes už vím, že k čtyřhlasému zpěvu je třeba nejen bas, ale i soprán, alt a tenor. Už vím, že i tenor má krásná melodická sóla. A co víc – dnes už si uvědomuji, že můj hlas není tak vynikající, jak jsem si myslel (jako ta vrána se sýrem). Ale tenkrát...!

To je jen maličký příklad pro ilustraci. Často se však setkáváme s něčím obdobným v našem duchovním životě. Často jiným závidíme jejich duchovní obdarování, chtěli bychom být jako oni. Uvě-

domme si, že je to dětinské.

Tak smýšleli věřící v Korintě. Všichni chtěli mluvit jazyky či uzdravovat nemoci, aby si jich ostatní vážili, když jim Pán Bůh svěřil takovou moc. Ale což žijeme proto, aby si nás druzí **vážili**? V takovém případě je to s naší vírou na pováženou! Věřící v Korintě (a mnohdy i dnes) nečekali na to, co Duch chce, ale žádali, aby jim dal to, co chtějí oni.

Jaké by to bylo, kdyby nám měl vyhovět? Dovedete si představit člověka s očima jako taliře? Pavel jim musel ukázat, že potřebujeme **všechny** dary a **všechny** orgány, má-li být Tělo Kristovo zdravé a ne jednostranně vyvinuté.

A tak dodává: *Dokud jsem byl dítě, mluvil jsem jako dítě, smýšlel jsem jako dítě, usuzoval jsem jako dítě; když jsem se stal mužem, překonal jsem to, co je dětinské* (1K 13,11).

Nebudme dětmi, jako dospělí a odpovědní lidé se snažme konat to poslání, ke kterému nás náš Pán povolal. Nebojme se pracovat vskrytu, i když lidé naši práci neocení. Vždyť náš nebeský Otec to vidí – a to je důležité!

Podívejme se tedy na dary, které nám Bůh dal:

Jedny povolal za apoštoly – tj. Boží vyslance, kteří ustanovili učení Pána Ježíše. Bylo mnoho sporů o to, kdo je a kdo není apoštol. Byli to však ale lidé, které si osobně povolal Pán Ježíš. A bylo to jednorázové – apoštolové už nikoho po sobě neustanovovali jako své nástupce. Svého nástupce neurčil ani Petr, ani Pavel, ani nikdo z dalších apoštolů. Proto jsme dospěli k přesvědčení, že tento dar v prvotním slova smyslu už nemáme. Byl to počátek církve, kdy bylo třeba přímých svědků Pána Ježíše, kteří nám zanechali své poznatky o následování Pána Ježíše, Jeho slova a činy. Proto usilujeme zachovávat učení apoštolů.

Nicméně druhotný význam – vyslanec Páně, to nám zůstává dále. Máme být jeho vyslanci a podle toho se vždy a všude chovat.

I když tedy považujeme ustanovení apoštolů Pánem Ježíšem za uzavřenou záležitost, přesto musíme konstatovat, že všude tam, kde se rozvíjí víra v Pána Ježíše na novém místě v pohanském

prostředí (a může to být i prostředí ateistické), se opětovně setkáváme se stejnými fenomény, jako byly v knize Skutků (zázračné vysvobození z vězení, uzdravení nevyléčitelných chorob, vzkříšení z mrtvých, mluvení místním jazykem bez předchozího učení apod.) V určitém smyslu lze tedy mluvit i o různých misionářích jako o apoštolech – např. Jan Williams – apoštol Jižních moří apod.

... *jiné za proroky*

V prvotní církvi byli také proroci – je o nich zmínka vícekrát. Patřil mezi ně Agabus, který předpověděl hlad za Klaudia (Sk 11,28) a zatčení Pavla (Sk 21,10). Patřily mezi ně dcery Filipovy (Sk 21,9). Ale také Barnabáš, Simeon zvaný Černý, Lucius z Kyrény, Manahem, který býval druhem tetrarchy Heroda, a Saul (Sk 13,1). Musel mezi ně patřit i pisatel jediné prorocké knihy Nového zákona apoštol Jan.

Po uzavření kánonu Písma už zřejmě nemáme takovéto proroky, se kterými se setkáváme v Písmě. Ale prorocká služba je velmi potřebná a existuje dále. Pavel přece v 1K 14 píše: *Chtěl bych, abyste ... měli prorocký dar (abyste prorokovali)* (v.5) a také dále: *A tak, bratří moji, horlivě se snažte prorokovat...* (v.39)

Co to znamená?

Potřebujeme si vysvětlit význam slova „prorok“. V Písmě jsou v hebrejštině použity tři výrazy (viz např. Nový biblický slovník). Jedním z prastarých názvů proroka byl také „vidoucí“ – ten, který vidí (a oznamuje lidem) Boží vůli. Jiné dva z těchto výrazů znamenají „povolání“ (Bohem) a „volající“. Někteří proroci ani neprorokovali budoucí věci. Ale k prorokům se lidé obraceli, aby věděli, co si Bůh přeje. Proto byli např. na dvoře Davidově proroci Gád a Nátan. Prorok byl prostředníkem mezi člověkem a Bohem, zastupoval Boha v jednání s člověkem, prostřednictvím proroků Bůh zjevoval svou vůli lidem (je to protiklad ke knězi, který je prostředníkem mezi Bohem a člověkem, zastupuje lidi před Bohem, přinášel jejich oběti. Proroci přinášeli „výrok Hospodinův“. A tento význam prorocké služby zůstává dodnes. „Prorokovat“ znamená zjevovat lidem, co Bůh s nimi zamýšlí a co si přeje. Je to služba i dnes

velmi důležitá.

... jiné za zvěstovatele evangelia

Tedy ty, kteří šíří radostnou zvěst o spáse, záchraně v Ježíši Kristu. Je to úkol pro všechny křesťany, ale přesto existují lidé, kteří jsou v této činnosti výjimeční. Jsou „evangelisty“. Je třeba lidí, kteří dovedou jiným předávat srozumitelným způsobem zprávu o tom, jak velice je má Bůh rád. Buďme vděční za ty, kdo se dovedou efektivně přiblížit k lidem kolem sebe a zvát je ke svému Pánu. Nejde jen o to, abychom o Ježíši mluvili, ale abychom mluvili tak, aby nám lidé porozuměli, aby pochopili jádro zvěsti a mohli jí uvěřit. Je to velmi důležité. Uvěřili jsme jen proto, že byl někdo, kdo nám zvěst evangelia předal. *A jak mohou uvěřit v toho, o kom neslyšeli? A jak mohou uslyšet, není-li tu nikdo, kdo by ho zvěstoval? A jak mohou zvěstovat, nejsou-li posláni?* – ptá se právem Pavel v Ř 10,14.15. Proto jsou zvěstovatelé evangelia velmi důležitým darem Pána církvi.

Je to zároveň výzva i pro nás. Ne všichni budeme Billy Grahamem, Ulrichem Parzanyim nebo Moodym či Spurgeonem. Jsme za ně Pánu Bohu vděční. Nezapomínejme však na to, že být svědkem Pána Ježíše je naším posláním.

... jiné za pastýře

Pastýřská služba je jednou z velmi potřebných služeb v církvi. A můžeme říci, že všude narážíme na nedostatek skutečných pastýřů. To není jen „pastor“ (i když tento název je odvozen ze slova „pastýř“), ale někdo, kdo se svými „ovečkami“ žije, komu na nich záleží. *Dobrý pastýř položí svůj život za ovce* – říká ten nejlepší pastýř v J 10,11. Pastýřská služba dnes velmi chybí. O věřící lidi je třeba pečovat. Jestliže Bible je nazývá ovcemi, činí tak právem. Nejsou zcela samostatní, nevystačí si sami, i když si to řada z nich ke své škodě myslí. Mají své potřeby, potřebují radu, pomoc, potřebují se svěřit se svými těžkostmi, boji, problémy a mnohdy i pády. A to nejde každému. Pastýře potřebujeme všichni – i ti, kdo jsou křesťany již celá desetiletí. Tím více pak ti, kteří nedávno uvěřili.

Pastýř se stará o své svěřence – má s nimi soucit, dovede je po-

chopit, pomoci, poradit, ale je-li třeba, i napomenout a varovat před nebezpečím. V dnešní době vládne všeobecný nezájem a lhotejnost vůči druhým a z toho pak dochází k odcizení lidí. Na druhé straně přehnané vměšování se a překračování diskrétního prostoru vede u lidí k obranné reakci. Dobrý pastýř musí i toto respektovat a umět zachovat potřebný odstup – dokud není pozván dále.

Jak je tomu s námi? Jaký je náš vztah k lidem ve shromáždění? Jak se chováme k „domácím víry“ a jak k našim hostům? Jsou nám lhotejní? Pak se nedivme, že do shromáždění přestávají chodit.

Billy Graham jednou řekl, že kdyby se maminky staraly o novorozeňátka tak, jako my křesťané o znovuzrozené lidi, že by lidé brzy vymřeli.

Máme ve svém okolí bratry (ale právě tak to mohou být i sestry!), kteří dovedou být pastýři? Kteří dovedou navštívit nemocné, také ty, kteří přestávají chodit do shromáždění, nebo všimnout si osamělých ve společenství? Pastýře opravdu potřebujeme víc než kdy jindy a než cokoliv jiného!

... a učitele

Tím, že jsme se znovuzrodili, náš duchovní život nekončí – ba naopak, právě začal a spoluvykoupení očekávají, že budeme růst. Vždyť život zrozením nekončí, ale začíná. Stejně jako v pozemském životě předpokládáme růst a učení se novým věcem. Je velmi zlé, když dítě přestane růst a ustrne na určitém stupni vývoje. Narodí-li se malinké dítě, začíná nikdy nekončící proces výuky. Musí se naučit jíst, chodit, mluvit, číst, psát, počítat, a když to vezmeme dnes, musí se naučit používat mobil, PC, musí se vyučit zaměstnání... a pak se musí učit pracovat, jednat s lidmi, žít s manželkou, vychovávat děti... a pak naopak učit se žít v důchodu... pořád je co se učit.

Je smutné, že v životě víry je víc než mnoho infantilních křesťanů. Křesťanů, kteří uvěřili v Ježíše, a to jim stačí. „Co po mně ještě chcete, vždyť jsem spasen?“ – ptají se překvapeně.

Mnoho z těchto věcí se můžeme naučit. Ne každý ale má dar učitele, ne každý dovede získané dovednosti předávat dál. Buďme vděční za učitele, kteří nás vedou v cestě za naším Pánem.

Proč jsme dostali duchovní dary?

12 aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby.

Duchovní dary nejsou samoučelné. Nebyly nám dány proto, abychom se jimi chlubili, abychom je obdivovali (jejich výjimečnost, jejich skvělost), dostali jsme je proto, abychom jimi sloužili.

Tyto dary jsou dány proto, aby naše služba mohla být smysluplná a aby byla efektivní. V lidském těle každá činnost vyžaduje specifický orgán. Není to tak, že by každý orgán dělal cokoliv. Žaludek nebude nikdy okysličovat krev, plíce nebudou nikdy trávit potravu.

Pro naše úkoly v církvi potřebujeme určité specifické dary – a Pán Bůh je dává, abychom se na dílo služby připravili. A tato příprava nemá být leccaká, ale máme být připraveni *dokonale*...

... k budování Kristova těla, 13 až bychom všichni dosáhli jednoty víry a poznání Syna Božího, a tak dorostli zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti.

Jde tedy o dokonalost. Zde na této zemi se dokonalosti v absolutní míře nedočkáme. Ani v životě jednotlivce – to Pavel vyznává ve Fp 3,13.14: *Bratří, já nemám za to, že jsem již u cíle; jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, již je Boží povolání v Kristu Ježíši, a tím spíše ne v životě církve. Dorůst zralého lidství, měřeno mírou Kristovy plnosti, je běh na dlouhou trať. Ale o tento běh k dokonalosti nám má jít. Potřebujeme k němu vynaložit všechno své úsilí.*

Nebýt dětmi

Jedním ze znaků *zralého lidství* je stálost. Říká se, že slovo dělá muže. Pochopitelně slovo dodržené, ne jen slíbené, slovo, které platí. Zralý člověk nepodléhá vrtochům a náladám. Jedná zásadově, hledá pravdu a v poznané pravdě stojí, i kdyby měl utrpět škodu. Takovými lidmi pravdy máme být. Nemáme být jako malé děti, které jsou nestálé a nevyrovnané. Dnes chtějí něco, čeho si zítra ani nevšimnou. My však máme být stálí a nebýt zmítáni. Proto dává Pán evangelisty, kteří přináší skutečné evangelium draze zaplacené milosti, proto po-

třebujeme pastýře, aby pečovali o neutvrzené lidi, aby je potěšovali, povzbuzovali a pomáhali jim nést břemena. Proto dává učitele, kteří přinášejí zdravé učení, abychom byli stálí.

Proto Pavel píše dále:

14 Pak už nebudeme nedospělí, nebudeme zmítáni a unášeni závanem kdejakého učení - lidskou falší, chytráctvím a lstivým sváděním k bludu.

A kdyby to byl jen závan, ale mnohdy přímo vichřice – a jaké škody dovedou napáchat! Kolik je jen nejrůznějších falešných učeních a kolik je těch, kteří jsou jimi vláčeni, kteří nekriticky podléhají tomu, s čím se setkají. Mnohdy prožíváme bolestnou zkušenost, že naši bratři jsou nestálí, každou chvíli hledají nové, lepší učení, pachtí se blíž nedefinovaným „vyšším poznáním“. A přitom ve skutečnosti nic vyššího a lepšího tu není. Je to jen lidská faleš, chytráctví a lstivé svádění k bludu.

Není nic lepšího než to, co nám Pán Bůh zjevil ve svém slově. Stůjme na tom, co říká Písmo a na tom mějme dost.

Takovými dětmi byli věřící v Korintě. Nadchli se různými dary – charismaty, které byly velmi atraktivní a všichni po nich toužili. Pavel musí usměrňovat jejich dětinskost. Píše jim proto: *Usilujte o vyšší dary! A ukážu vám ještě mnohem vzácnější cestu* (1K 12,31). To muselo být něco pro Korintěany, kteří byli na své duchovní dary příslušně hrdí. „Co nám asi může ještě nabídnout?“ – mohli si myslet mnozí z nich. A Pavel jim to připomíná ve své nádherné písni o lásce jako o nejvyšším daru. To je ta vyšší cesta.

Prorocství ustanou, jazyky utichnou, učení se ztratí, ale láska, ta zůstává na věky. A pak dodává, že dokud byl dítě, přemýšlel a mluvil jako dítě, ale jako dospělý tyto dětinské názory opustil. Kéž i my dokážeme opouštět své dětinské představy o tom, co má v životě výry cenu a kdo je v Božím království největší. Není to ten, kdo má největší poznání, nejvzácnější dary, ale ten, kdo je služebníkem všech.

Výzva k růstu

Je třeba růst správným směrem, jak jsme si to právě nastínili. Tedy růst do Krista, tedy aby Kristus rostl v nás a naše já se menšilo. To

nastiňují další dva verše:

15 *Bud'me pravdiví v lásce, ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava,*

16 *z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.*

Tento růst má dvě základní podmínky: **pravdivost/pravdu a lásku**

Bud'me pravdiví

Má-li dojít ke skutečnému duchovnímu růstu, je nezbytným předpokladem pravda či pravdivost. Tam, kde je v jakékoliv formě převráčka či faleš, nemůže být řeč o růstu do Krista. Lež je nemyslitelná v žádné formě (ani tzv. milosrdná lež). K tomu patří i upřímnost. To je víc než pravdomluvnost. Zde nejde jen o řeč, ale i o smýšlení. Být upřímný znamená nemít vedlejší úmysly. Neupřímný člověk nemusí lhát, může říkat čistou pravdu a nic než pravdu.

Stejně nezbytná je i **láska**.

Bez lásky rovněž není růst v Krista možný. Láska nemůže být ale jen sama o sobě. Jistě všichni známe pojem „opičí láska“. Opice dají svým potomkům všechno, rozmazlují je. Malá opičátka jsou středem vesmíru. Někdy to tak dělají i lidé. Výsledek – rozmazlení fracci. Taková láska ve skutečnosti ublíží.

Pravda a láska musí jít společně ruku v ruce. Pravda bez lásky nepomůže, naopak zabíjí. Nepotřebujeme jen znát pravdu, ale i pomoc. A láska bez pravdy, nekritická, „opičí“ je rovněž nebezpečná, vede k nesamostatnosti, ke spoléhání se na druhé a ke zneužívání druhých.

Naše pravda musí být laskavá a láska pravdivá.

... *ať ve všem dorůstáme v Krista. On je hlava*

ve všem

Náš růst má být všestranný. Máme být podobni Pánu Ježíši vždy a ve všem, nejen v tom, co se nám daří, co je pro nás přirozené, ale i v tom, co nám nejde.

V běžném životě nám také jde o růst, ať jde o růst majetku, nebo kariéry či profese. Dobře si uvědomujeme, že to, co jsme dosáhli

dnes, už bude zítra málo, že musíme růst a vzdělávat se dál. A lidé činí vše možné i nemožné pro svůj růst, aby nezakrněli.

My máme růst do Krista – do jeho podoby. Uvědomujeme si, že je to stejné jako v občanském životě, že záleží na našem postoji? Máme růst – nebo přesněji dovolit Kristu, aby v nás rostl. Je smutné, že řada křesťanů o tento svůj duchovní růst vůbec neusiluje. Stačí jim to, co dosáhli včera a chtějí z toho žít celá další desetiletí. Ale to nejde.

Růst v Krista něco stojí. Neobejde se bez sebezapření, bez nesení kříže a následování. V Božím království je velký jen ten, kdo je služebníkem všech.

On je hlava

Hlavou církve je Ježíš Kristus, nikdo jiný. Žádný papež, žádný patriarcha, žádný člověk nemůže zaujmout toto místo. Pokud tak činí, je to výslovně svatokrádežný čin. Toto místo je vyhrazeno výslovně Ježíši Kristu.

Hlava je řídicí centrum celého organismu. Rozhoduje o tom, co bude tělo dělat. Odsud vycházejí všechny povely k jednotlivým orgánům pro jejich činnost. Zde jsou centra jednotlivých smyslů, zde se scházejí informace od jednotlivých čidel. V tomto ohledu se má církev podobat lidskému tělu.

Boží pravdy nelze pochopit jinak než cestou zjevení.

A ještě jeden postřeh. Veškerý pokrm pro tělo zajišťuje hlava (protože na ní jsou ústa). Je možná samozřejmě i výživa nitrožilními injekcemi – ale to není normální způsob obživy.

Máme-li růst, potřebujeme svou hlavu Krista i jako svůj zdroj pokrmu i nápoje. Nezapomínejme na to.

16 z něho roste celé tělo, pevně spojené klouby navzájem se podpírajícími, a buduje se v lásce podle toho, jak je každé části dáno.

Růst církve je i v tom, že to není jen souhrn jednotlivců, kteří se občas setkají na společné bohoslužbě. Je to organismus, ve kterém jsou jednotlivé prvky spolu svázány (v našem případě je použit obraz kloubů – pružného, ale přitom pevného spojení), tvoří jeden celek, kde se jednotlivé prvky vzájemně podpírají. Proto má naše tělo kostru, která tvoří pevný tvar těla. Bez kostry by tělo bylo beztvaré a také do značné míry bezmocné. Pak jsou zde svaly, které těmito

kostmi pohybují, jsou zde žíly, které je vyživují atd. Lidské tělo je velmi složitý organismus, kde jeden orgán slouží druhému. Právě tak je i církev velmi složitý útvar – ale jedno je zde stejné. Jednotlivé orgány budují ty ostatní.

Starý a nový člověk

V následujícím oddíle Pavel píše o velké změně, ke které došlo vlivem Božího aktu záchrany.

17 To vám říkám a dotvrzuji jménem Páně: nežijte tak, jako žijí pohané podle svých marných představ.

18 Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce.

19 Otupěli, propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci.

20 Vy jste se však u Krista takovým věcem neučili -

21 pokud jste ovšem o něm slyšeli a byli v něm vyučeni podle pravdy, která je v Ježíši.

22 Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi,

23 obnovte se duchovním smýšlením,

24 oblecte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.

Vlastnosti starého člověka

...pohané žijí podle svých marných představ.

Co to znamená? Tato slova se dají překládat různě. Dr. Petru překládá: „Jejich smýšlení je neplodné...“ Je spousta lidí, kteří žijí vysloveně destruktivně. Omezují se jen na kritiku nedostatků, ty vidí velmi ostře, ale sami řešení nemají a ani je nehledají. Kritika je potřebná. Nelze mlčet a trpět nedostatky. Ale význam má jen taková kritika, která ukazuje, jak z toho ven, jak problém řešit. Jinak postrádá smysl.

Jiný překlad říká: „Mají prázdnou mysl...“ Kdybychom to chtěli vyjádřit jinak, řekli bychom: „nemyslí vůbec“. Mnoho lidí bezmysl-

lenkovitě přebírá názory jiných a naučenými frázemi je reprodukuje. Německý pastor Wilhelm Busch jednou napsal: „... tehdy jsem poprvé zažil, jak dalece se lidé vzdali samostatného myšlení ve prospěch mechanického opakování a podléhali líbivým heslům... musím připojit, že jsem se s tímto jevem setkal později i u tzv. vzdělaných lidí. Hesla, jimiž odmítali Boží pozvání, byla sice jiná, ale rovněž nebyla výsledkem vlastního přemýšlení. Někdy se mi zdálo, že někdo lidem odňal mozek a zasadil jim do hlavy místo něho gramofonové desky, které se roztočí jen na určitá hesla... Nejzarmoucenější jsem, setkám-li se s touto skutečností u věřících křesťanů...“ (Vzpomínáme v mé pracovně, str. 33,34).

Charakteristický rys dnešní „instantní“ doby je přebírání již hotových prefabrikovaných názorů. Je to hlavně vlivem masmédií, které nepřímou lidem vnucují určité názory. Masívní propaganda dovede lidi přesvědčit, že právě tento způsob jednání je „normální“, protože to tak dělají všichni. To se projevilo výrazně za dob fašismu, ale dnes pod vlivem médií a reklamy je to obdobné.

Jak je tomu s naší myslí – není také „prázdná“? Věřící v Beroi přemýšleli o tom, co jim Pavel vyprávěl, zda tomu tak opravdu je. Následujme je a nepřebírejme nekriticky to, co říkají „autority“. I ony se mnohdy mýlí. Je jen jeden, kdo se nemýlí, a to je sám Bůh. Jeho výroky jsou „sedmkrát protříbené“. Pán Bůh nám dal rozum, cit a svědomí, abychom dovedli rozsuzovat, zda to, co je nám předkládáno, je správné.

Německé překlady, jak Lutherův, tak i elberfeldský toto místo překládají jako „ješitnost“ myslí. Neříká nám to nic? Není velkou překážkou našeho myšlení naše ješitnost?

Vedle marných představ je také řeč o *zatemnělé myslí*. Pavel k tomu v Ř 1,21.22 poznamenává: *jejich myšlení je zavedlo do marnosti a jejich scestná mysl se ocitla ve tmě. Tvrdí, že jsou moudří, ale upadli v bláznovství*. Lidé nedovedou moudrost využít k dobrému. Až příliš často jsou velké vynálezy a objevy nejprve zneužity proti lidem a teprve až potom se hledá, jak je využít k dobrému. Nemusí jít přitom zrovna o objev a využití atomové energie. Lidé jsou oslněni a opojeni vlastními úspěchy a mnohdy nedovedou posoudit důsledky svého jednání.

...odcizili se Božímu životu

18 Mají zatemnělou mysl a odcizili se Božímu životu pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce.

Člověk je tvor společenský. Bůh nás tak stvořil, že nemůžeme žít trvale sami. Potřebujeme někoho, s nímž bychom se sdíleli, vždyť člověk jako jediný tvor na celé zemi má dar sdílení myšlenek – dar řeči. Potřebujeme někoho, komu bychom se svěřili se svými radostmi a starostmi, toužíme být v přítomnosti někoho, kdo je nám blízký.

Byl to Boží záměr, aby člověk žil ve společenství. S Bohem i s lidmi. Pán Bůh si přál, aby lidé byli lidem bratry a sestrami, aby se měli vzájemně rádi, aby si pomáhali a žili v míru a v přátelství.

Jak se však ale lidé chovají? Boha nemohou potřebovat. Omezuje je, ničí jim kariéru, klade jim požadavky... a tak lidé Bohu nevěří a také nevěří v Boha, popírají ho a staví se proti němu.

A lidé mezi sebou? „Homo homini lupus“ – *člověk člověku vlkem* – každý myslí jen na své zájmy. Lidské dějiny jsou především dějinami válek, vražd, zrady, věrolomnosti a nepřátelství. Přesně tak, jak se s tím denně setkáváme ve zprávách médií. Lidé se odcizili Božímu způsobu života. Ale tím se odcizili zároveň i sami sobě.

Dnes je moderní mluvit o fenoménu odcizení. Lidé jsou si v podstatě čím dál tím více cizí. Dokonce i ti naši nejbližší, životní partneři a ostatní rodinní příslušníci jsou nám mnohdy tak vzdálení! A to zvláště s nástupem počítačů. Každý si žije svůj vlastní iracionální virtuální život, který se skutečným životem má jen tak málo společného. Dnešní člověk v železobetonovém mrakodrapu má ke svému sousedu mnohem dál, než kdysi lidé, kteří žili kilometry od sebe na samotách. Lidé jsou osamělí a osamocení. Nemají nikoho. Paradoxní – osamoceni uprostřed hlučícího davu.

A tak neznáme souseda v domě, manžel nemá ani tušení, co trápí jeho ženu, děti netuší, co trápí jejich rodiče a naopak. Každý si žije na vlastní pěst sám pro sebe.

Jak je tomu s námi křesťany? Měli bychom být jiní, měli bychom žít jako jedna rodina. Víme ještě, co dělá ten starý bratr, který už dlouho nebyl ve shromáždění? Jdeme ho občas navštívit? Anebo ho už vlastně ani neznáme?

... pro svou nevědomost a zatvrzelé srdce.

Stav odcizení není náhoda. Má své příčiny. Je to předně naše nevědomost a neznalost. Lidé nevědí, jak správně žít. Mnohdy jim nelze upřít snahu, ale je marná, protože na to lidé jdou ze špatného konce.

Základní nevědomost je ta, že lidé se neuvědomují, **že člověk je ve svém principu porušený a špatný**. Pořád si myslíme, že člověk je vlastně dobrý a že jen nepříznivé vnější okolnosti jej nutí být zlým. Myslíme si, že změnou prostředí a výchovou se člověk musí změnit k lepšímu. Ale to je fatální omyl. Člověk se k dobru vychovat nedá – zůstává stále stejný. Jeho kvalita se nemění – jen se dá přivést k větší rafinovanosti a opatrnosti, aby nebyl při konání zla přistižen. Ale dostatek neodnaučí zloděje krást ani závistivce nezbaví závisti. Naopak – s jídlem pouze roste chuť. Ke skutečné nápravě člověka je jen jedna cesta a ta se jmenuje **znovuzrození**. To je první předpoklad k nápravě člověka. Jen to, co začne Bůh, má skutečnou cenu, protože mění samu podstatu člověka. Proto jsou všechny pokusy lidí o nápravu společnosti marné. Ze špatných lidí totiž nelze vybudovat dobrou společnost. Asi jako ze špatného materiálu nevybudujeme dobrou stavbu. Základní chybou je špatná diagnóza. Pohled do dějin tuto pravdu jednoznačně potvrzuje.

Lidskou podstatu výstižně popisuje Bible v Ř 3,10-18. Je pravda, že se vždy neprojeví v plné nahotě, ale ve skutečnosti taková je. A jsou to paradoxně právě životní okolnosti, které nedovolují člověku, aby to, co v něm dříme, se plně rozvinulo. Okolnosti nutí lidi ovládat se. Ve skutečnosti je celý svět před Bohem vinen (Ř 3,19).

Proč tohle lidé nevědí? Copak Bůh lidem nechce pravdu zjevit? Problém je ve druhé příčině odcizení. Ta je horší než první, protože ji zapřičiňuje. Je to lidské **zatvrzelé srdce**. Lidé se vůči Bohu zatvrdili a odmítají nabízenou pomoc. Chtějí dál jít cestou, kterou považují za správnou. Lidská zatvrzelost je příčinou nevědomosti a ta je příčinou vši lidské bídy. Komu není rady, tomu není pomoci.

Proč to tak podrobně rozvádím? Má to totiž význam i pro církev. Nemáme žít jako pohané. To, co jsme si řekli, by se nás týkat nemělo. Odcizení bychom ani neměli znát. Ale lhali bychom, kdybychom řekli, že nás se to netýká.

Víme, co dělají a jak žijí naši staří a nemocní spolupoutníci na cestě

víry? Víme o tom, kdo potřebuje pomoc, a to mnohdy hned, neodkladně? Co je s těmi, kdo jsou na cestě opustit společenství? Proto ten Pavlův důraz: *To vám říkám a dotvrzuji jménem Páně: nežijte tak, jako žijí pohané.* V našem životě má dojít ke změně. Nemáme žít život toho starého člověka. Kéž nám Bůh k tomu pomáhá.

... propadli bezuzdnosti

To je další projev pohanství – starého, zkaženého člověka. Když Pán Bůh dával svému lidu normy pro mravní život, řekl nakonec: *Ničím z toho všeho se neznečišťuj, neboť tím vším se znečišťují pro národy, které před vámi vyháním* (3M 18,24).

V dějinách lidstva dosáhla často nemravnost vysokého stupně. A podíváme-li se do dějin, byla vždy předzvěstí přicházejícího úpadku a nastupujícího Božího soudu. Příkladů máme nespočet – Sodom a Babylon, Egypt, starověký Řím či Francie za Ludvíka XIV – krále Slunce.

19 Otupěli, propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci.

Odvrhli stud

Vidíme to zřetelně i dnes. Lidé se za své zlé nečisté myšlenky a skutky vůbec nestydí. Ba naopak se jimi chlubí. Nazývají to upřímností a pravdivostí, když dávají průchod zlu, které je v nich a ostatní, kteří jejich názory nesdílejí, považují za maloměřáky a šosáky.

Zmizel stud v odívání – nahota se vystavuje bez jakéhokoliv studu. Stačí jen projít kolem novinového stánku.

Zmizel stud v řeči – lidé dneška s oblibou vedou nemravné a dvoj-
smyslné řeči. Mnozí dokonce ani o ničem jiném nedovedou mluvit. To, co je v lidském životě to nejkrásnější, se stalo předmětem oplzlých hovorů a vtípů.

Zmizel stud v jednání – lidé odbourali zábrany, padly poslední předsudky. To, co dříve bylo naprosto nemyslitelné a absolutní tabu, dnes koná bez zábran spousta lidí. Začalo to homosexualitou – legalizovala se. Dnes usilují homosexuálové o možnost legálně vychovávat děti. Člověk si klade otázku – jak je budou vychovávat? K jaké orientaci? A jaké to bude mít dopady na společnost, na růst další

zdravé populace? Po homosexualitě dochází na další úchytky, jako je např. incest. Dříve nemyslitelné, dnes už řada lidí je ochotna jej tolerovat (neřku-li dokonce praktikovat). Svědomí lidí opravdu otupělo – lidé hledají další dráždidla, vskutku *propadli bezuzdnosti a s chtivostí dělají hanebné věci*.

Není to poprvé v historii lidstva. Zabýváme-li se dějinami, zjistíme, že to není nic nového pod sluncem. Je však třeba uvědomit si, že vždycky v historii následovaly Boží soudy.

Abrahamovi potomci si museli 400 let počkat, než se naplní nepravost původního obyvatelstva (viz Gn 15,16). Pak byli vyhnáni a Izrael byl důrazně varován, aby tyto zvyky nepřipustil ve svém národě (např. Dt 9,3-6).

Podobná situace byla v době vrcholu moci Římské říše – a pak následovaly nájezdy barbarů – a obrovská říše se rozpadla jako domeček za karet. Přišel Boží sud.

Bezuzdnost v sexuálním životě panovala také ve Francii za krále Ludvíka XIV – krále Slunce. Výsledkem pak byla Velká francouzská revoluce, která byla projevem Božího soudu.

Nemyslíte, že dnešní uvolněná doba (od 60 let minulého století) nepovede také k Božímu spravedlivému soudu? Není už např. existence HIV (která dříve nebyla známá) – jedním z těchto soudů?

A příčina tohoto otupění a bezhlavého vrhnutí se do víru vášní? Můžeme něco vytušit i z jednotlivých překladů tohoto místa. Jsou to možné pohledy. Zajímavý je kralický překlad tohoto místa: *Kteřížto zoufavše sobě, vydali se v nestydatost, aby všelikou nečistotu páchali s chtivostí*. Zoufalost z nesmyslnosti lidského života bez Boha, z toho, jak život nezadržitelně plyne, vede k zoufalé snaze urvat, co se dá. Proto ono „*Jezme a pijme, stejně zítra zemřeme!*“ (Iz 22,13)

To však není jediná příčina. Petřů např. překládá: „*jsou nevnímaví, a proto se oddávají prostopášnosti*“.

Bezcitnost – otupělé svědomí. Cit pro to, co se hodí a co je případné, se lidem vytratil. Lidé jsou bezcitní a cyničtí. Svědomí je možno otupit tak, že už člověk ani nevnímá, co je špatné. Otupěné a zahlušené svědomí je příčinou toho, že lidé bez zábran konají zlo. Ztrácejí smysl pro pravdu, spravedlnost, čistotu, mravnost a poctivost. Konají bez zábran to, co jim okamžitě přináší výhody.

„Když se svědomí poprvé umlčí, je zde pocit bolesti. Ale čím víc je tento hlas umlčováný, tím je slabší a jemnější, pocit bolesti je méně pronikavý, až je nakonec možno dostat se nad pocit bolesti...“ (viz Efežanom – tajemstvo cirkvi – William MacDonald).

Nový člověk

Předchozí verše nám ukázaly další pohled na stav „starého člověka“ a projevy jeho života. My jsme však v Kristu „nové stvoření“, a proto nemůžeme žít tak jako lidé bez Krista.

20 Vy jste se však u Krista takovým věcem neučili -

21 pokud jste ovšem o něm slyšeli a byli v něm vyučeni podle pravdy, která je v Ježíši.

Ve slovech *pokud jste ovšem o něm slyšeli* je důraz na to, že opravdové Boží dítě, které uslyšelo povolání Páně, už nemůže žít starým způsobem života. Kdo žije dál s klidným svědomím starým způsobem života, by si měl velmi vážně zabývat otázkou, zda **je Božím dítětem**, zda je opravdu spasen, aby nebyl oklamán ke své vlastní záhubě. Hlas Pána je tichý a kdo neslyší **jeho** povolání, nemůže být o něm ani *vyučen podle pravdy* a tedy ani nemůže žít novým životem.

V následujících verších nám Pavel obecně zobrazuje princip cesty k novému životu. Platí obecně **pro všechny lidi** – věřící i nevěřící. Velký důraz obvykle klademe na jeho váhu pro nevěřící lidi, ale naprosto stejně platí i pro každého věřícího člověka v **každém** poklesku. Je jen jedna cesta k **nápravě člověka**. Tato cesta, jak nám ji Pavel ukazuje, má tři fáze, které si nyní ukážeme:

Odložení starého člověka

22 Odložte dřívější způsob života, staré lidství, které hyne klamnými vášněmi.

To, co jsme dříve činili, musíme bezpodmínečně opustit – jinak se nedostaneme dál. To, čím jsme žili a co jsme dělali, musí stranou. Často děláme zásadní chybu – chceme následovat Krista se všemi svými zálibami, zájmy a požadavky. Ty ale máme *odložit*. Pán Ježíš řekl jednou učedníkovi, který se chtěl nejprve rozloučit se svými

příbuznými: „*Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není způsobilý pro království Boží*“ (L 9,62).

Rád bych zde položil důraz na slovo *odložte*. Máme „odložit“ – ne „odkládat“.

Mnohdy „odkládáme“ starý život celá léta a stále s tím nejsme hotovi a budeme-li pokračovat stejným způsobem, moc nepokročíme. Zde je třeba rozhodnost. Musíme razantně „odložit“, jednou provždy skoncovat s tím, co Bible nazývá „starým životem“. Bratr Miroslav Osouch jednou výstižně řekl, že jsme mnohdy archeology, kteří vykopávají, studují a zkoumají svůj starý život, místo abychom žili životem novým.

Svléknout starého člověka – to je to, co Boží slovo nazývá **pokáním** – změnou smýšlení. Vyžaduje to odvalu, odsoudit to, co jsem až dosud budoval. Musím být ochoten opustit to, co poznávám, že je špatné. Zkrátka – musím chtít tento krok učinit. To je ale jen první krok. Následuje další:

Obnova mysli

23 obnovte se duchovním smýšlením

Jak dosáhnout obnovy ducha, duchovního smýšlení? Na základě dobrého a poctivého předsevzetí? Proto, že jsme se k tomu upřímně rozhodli? Mám za to, že to není naše záležitost, že je to nad naše síly. To je něco, co může v nás učinit jen sám Bůh. Proto prosí David po svém těžkém poklesku: *Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha* (Ž 51,12). My sami se obnovit nedokážeme – ale můžeme o tuto obnovu mysli prosit. Nebojme se tak činit. Pán Bůh bere takovéto naše modlitby vážně.

A pokaždé, když znovu klesneme, jen jdeme znovu s touto touhou, s jakou to činil David, i my opět ke svému Pánu.

Možná, že budeme přemýšlet o tom, že přece nelze do nekonečna „obtěžovat“ svého Pána neustálou prosbou o totéž. Možná, že budeme uvažovat o tom, zda „nebereme milost nadarmo“. Ale není jiná cesta k obnově mysli. Samozřejmě, je nebezpečné zneužívat Boží milost. Ale Pán Bůh má hluboké pochopení pro naši lidskou slabost a nestálost. Jeho ochota odpustit a znovu se sklonit tam, kde je upřímná touha by nás měla povzbudit k tomu, abychom tak činili.

Třeba i s tím, že Pánu vyznáme svou neschopnost se sami změnit.

Oblečení nového člověka

24 oblecte nové lidství, stvořené k Božímu obrazu ve spravedlnosti a svatosti pravdy.

Jakmile člověk svleče starého člověka a jeho mysl je obnovena, musí „obléci nového člověka“. Kde je obnovená mysl, tam je tohoto nového člověka vidět. Už to nejsou špinavé hadry „vlastní spravedlnosti“ – té ubohé dřevé a nedokonalé lidské spravedlnosti, ale dostáváme novou spravedlnost – spravedlnost od Boha. O tomto novém oblečení máme v Bibli též několik zmínek.

To nové lidství – ten nový člověk – to není naše dobře míněná snaha o lepší život, ani naše dobré skutky či mravní bezúhonnost (i když všechny tyto věci jsou samy o sobě potřebné a užitečné) – to je něco, co je k Božímu obrazu, něco, co stvořil sám Bůh.

V jedné staré písni zpíváme:

*Kristova krev a spravedlnost
je svatební můj šat a skvost,
jímž pro nebe se přistrojím
a před Bohem ctně obstojím.*

To je ono – jediné Kristova krev a spravedlnost je naším novým oděvem.

...stvořené k Božímu obrazu

To byl Boží záměr při stvoření člověka – byli jsme stvořeni k Božímu obrazu. Ale pádem člověka do hříchu se tento obraz rozbil – zbyla z něho jen nepodařená karikatura. Je jen jeden, kdo žil a byl nepochybně k Božímu obrazu – a to byl Boží Syn – Ježíš Kristus. Proto je zde i ta výzva: oblecte se v Pána Ježíše Krista (Ř 13,14) a také ujištění: vy všichni, kteří jste byli pokřtěni v Krista, také jste Krista oblékli (Ga 3,27).

A v tomto novém lidství – v „novém člověku“ máme chodit. Má to být na nás vidět. Co to znamená?

Nový člověk – nové lidství – má své charakteristické rysy, jimiž se vyznačuje. Pavel uvádí opět tři z nich:

Spravedlnost *(ve spravedlnosti)*

Jak už jsme si řekli dříve, nejde o lidskou spravedlnost, ale o spravedlnost Boží, která není jako ta lidská se zavázanýma očima a s vahami a mečem v ruce. A tuto spravedlnost máme kolem sebe šířit. Ta spravedlnost z něj musí vyzařovat. Naše jednání má být poznamenáno hlubokým smyslem pro spravedlnost, která se nedá ani koupit, ani oklamat.

Dalším rysem je

Svatost *(a svatosti)*

Co je to svatost, jsme si pověděli už v úvodu listu. Nový člověk se odděluje pro Boha ode všeho, co by nás mohlo znečistit. (Pozor – nezaměňovat s oddělováním od lidí!) Oddělujeme se od způsobu života „starého člověka“, jeho hříšných zálib a sobeckých zájmů. Oddělujeme se od cílů, pro které žil starý člověk, kterého máme umrtvovat.

Tato svatost je dále nerozlučně spojena s

Pravdou

Život nového člověka, Bohem ospravedlněného a obnoveného, je životem pravdy. Zde už nemůže mít místo přetvářka, lest a klam či podvody.

* * *

To byl tedy Pavlův teologický úvod a zdůvodnění – co je to náprava člověka, co obnáší a jak má život křesťana vypadat. Shrňme-li to, dojdeme k tomu, že věřící člověk má:

svléknout starého člověka
obnovit svou mysl
obléci nového člověka

Co to může a má konkrétně v životě člověka znamenat, to nám Pavel ukazuje v následující části svého listu. Nadepisují ji názvem: „Praxe všedního dne“.

Praxe všedního dne

(křesťanská etika) Ef 4,25 – 6,9

Zbývající část 4. kapitoly a následně celá 5. kapitola a začátek šesté ukazují prakticky, co to znamená odložit starého člověka, obnovit mysl a obléci nového člověka. Abychom získali názornou představu, ukazuje nám Pavel změnu na našich vzájemných vztazích. *25 Proto zanechte lži a `mluvte pravdu každý se svým bližním`, vždyť jste údy téhož těla.*

26 `Hněváte-li se, nehřešte.` Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce

27 a nedopřejte místa d'áblu.

28 Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými.

29 Z vašich úst ať nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost.

30 A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení.

31 Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utržení a s tím i každá špatnost;

32 buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.

Lež a pravda

25 Proto zanechte lži a `mluvte pravdu každý se svým bližním`, vždyť jste údy téhož těla.

První, co máme opustit, je tedy **lež**. Tu Boží děti nemají používat. Co je to vůbec lež? Obecně lze říci, že **lež je vědomé podávání nesprávných či neúplných informací**. O tom, jak je lež v životě lidí rozšířena, je zbytečné mluvit. Platí tu Boží výrok: *Jeden druhého svou řečí šálí, mluví úlisnými rty a obojakým srdcem* (Ž 12,3). Lidé vyměnili Boží pravdu za lež (Ř 1,25).

Důvody, proč lidé lžou, jsou různé. Třeba proto, aby odstranili

důsledky svého předchozího špatného počínání, aby se nepřišlo na to, co vlastně udělali. Lež je každá nepoctivost, ať je to zastírání skutečnosti, zveličování, nedodržení slibu, atd.

Co říká o lži Bible? Lež je hřích a je Písmem jednoznačně odmítnuta. *Těchto šest věcí Hospodin nenávidí a sedmá je mu ohavností: ... křivý svědek, který šíří lži (Př 6,17-19). Vaše slovo buď 'ano, ano - ne, ne'; co je nad to, je ze zlého (Mt 5,37). Mluvte každý svému bližnímu pravdu (Za 8,16). Neobelhávejte jeden druhého... (Ko 3,9).*

Věřící lidé tedy mají zásadně za všech okolností mluvit pravdu. Neuznává lidské klasifikace lží na malé a velké či na neškodné nebo milosrdné. Neví nic o „nevinných“ lžích, které „nikomu neuškodí, ale mohou pomoci“. Nelze jím ospravedlnit „milosrdné lži“, jimiž chceme lidi chránit před nepříznivou skutečností. Rovněž tak je lží i teorie „dvojí pravdy“ – oficiálního názoru a vnitřního přesvědčení.

Zvláště se varujme lží v dobrém úmyslu pro dobrou věc. Boží věci se **nikdy** neobhájí nečestnými prostředky. Komenský řekl, že jsou-li nečestné prostředky, jsou nečestné i cíle, které jimi hájíme.

Učme se od našeho Mistra Jana Husa pravdu bránit, mluvit, držet až do smrti.

(Viz též William MacDonald: *Efežanom*, str. 83).

Někdy je opravdu nemilosrdné říci pravdu. Může to skutečně někomu z lidí ublížit (např. těžce nemocným říci jejich diagnózu). Ale člověk se nikdy nemá uchýlit ke lži. Potřebujeme k tomu životní moudrost od našeho Pána. Mluvit pravdu neznamená, že musíme říci vše, co víme. Moudrý člověk si občas musí ponechat pravdu pro sebe.

Umění zpracovat hněv

26 *'Hněváte-li se, nehřešte.'* Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce

27 *a nedopřejte místa d'áblu.*

Hněv je svým způsobem ovoce těla (viz Ga 5,20). Je to něco, co nás přirozeně v našem životě provází. Nikdo z nás asi nemůže říci: „Ale já se přece nikdy nehnevám!“ S hněvem zápasíme všichni, i když to někdy nedáváme najevo. Ale je to něco, co by v nás být

trvale nemělo. Jak čteme ve verši 31., měl by být od nás vzdálen. *Ale nyní odhodte to všecko: zlobu, hněv* – radí nám Pavel v Ko 3,8.

Je tedy hněv (který je nám tak přirozený) další věcí, se kterou se máme poprat, kterou potřebujeme zpracovat a odložit. Často je náš hněv neopodstatněný a pak je hříchem. V Bibli je málo míst, která člověka k hněvu „opravňují“. Je to náš text a pak také např. zmínka v Př 19,19: (Kral.): *Veliký hněv ukazuj, odpouštěje trestání, proto že poněvadž odpouštíš, potom více trestati budeš.*

Opodstatněný je pouze **spravedlivý hněv**, je-li vědomě pošlapávána spravedlnost. Nemůžeme být lhostejní, jestliže se tupí Bůh a jeho řády – děje-li se nespravedlnost a páchá-li se hřích. Pak nemlčí ani Bůh a dává projev svému hněvu a není špatné svůj hněv v takových případech dát najevo.

Ale v naprosté většině hněv snadno přivádí k hříchu. Většina lidí se domnívá, že se hněvají právem. A přitom se mýlí a hřeší. Často staví na domněnkách a na neověřených sděleních jiných lidí, místo na faktech a objektivních skutečnostech. Dbejme proto na pokyny Písma, abychom ve svém hněvu nehřešili.

Kdy se hněvat?

Apoštol Jakub nám dává moudrou radu: *Pamatujte si, moji milovaní bratří: každý člověk ať je rychlý k naslouchání, ale pomalý k mluvení, pomalý k hněvu; vždyť lidským hněvem spravedlnost Boží neprosadíš* (Jk 1,19.20). My to mnohdy děláme obráceně – okamžitě se rozpálíme hněvem, aniž bychom vůbec vyslechli, proč nám náš bližní udělal to, kvůli čemu se hněváme. Podobně nám to radí i Kazatel: *Nebud' snadno popudlivý k hněvu, mrzutost odpočívá v klíně hlupáků.* (7,9 – B21). Hněvejme se tedy s rozmyslem. A to i při zmíněném odpouštění trestu – zde máme hněv ukazovat, ne mít ho v sobě.

Jak dlouho se hněvat?

Je řada lidí, kteří neví, kdy s hněvem skončit. Abner to musel připomenout Joábovi po prohrané bitvě: *„Což musí meč požírat nepřetržitě? Nevíš, že nakonec zůstává jen hořkost? Kdy konečně poručíš lidu, aby se vrátil a nehonil své bratry?“* (2S 2,26). Jsou

i křesťané, kteří se hněvají, dokud postižený nepřijde s „přiměřeným pokáním“. Boží slovo dává jasný pokyn: *Nenechte nad svým hněvem zapadnout slunce*. Náš hněv nemá mít trvalý charakter, nesmí se stát chronickou záležitostí, jinak hřešíme. Proto onen dodatek: *a nedopřejte místa ďáblu*. (v.27). Dáváme příležitost ďáblu, aby rozbil naše vztahy, aby hněv přerostl v nepřátelství. Buďme hotovi vždycky svůj hněv rychle ukončit a nikdy jej nepřechovávejme.

Tento verš nám často připomínal můj tchán jako radu pro manželství. Říkal nám, že oni doma nikdy nešli spát, aniž by dali vše do pořádku, co se přes den stalo. Je to moudrá rada, kterou jsem vzal za svou a kterou jsem se snažil vštípit i svým dětem. To, co se během dne přihodí – je jako sněhová koule. Když ji vezmete do ruky, po chvíli se roztopí a není. Ale když ji vezmete a hodíte ze svahu dolů, nabaluje se na ni další a další snůh. Když to uděláte na kopci, můžete vyvolat lavinu, která vše zničí a rozbije.

Stejně je to i s neřešenými věcmi v našem životě, s neodpuštěním a setrváváním v hněvu. Nakonec je z toho hora, která náš vztah rozbije!

Hněv bez příčiny

Kdo se hněvá na svého bratra, (bez příčiny) bude vydán soudu – říká Pán Ježíš v Mt 5,22. To byl případ Kainův. Nevyvolávají i v nás úspěchy jiných (méně významných bratrů) pocity žárlivosti, které ústí do hněvu? Připomínejme si soud nad Kainem a varujme se tohoto zvláště ošklivého druhu hněvu.

A když se někdo hněvá na nás?

To se stává. Co dělat v takovém případě? Předně zjistit, zda se nehněvá právem. Pak je třeba udělat kroky k nápravě. Omluvit se, požádat o odpuštění.

Jsou ale také případy, kdy po poctivém zkoumání nechápeme důvod hněvu. Co teď? Jak reagovat?

Bible nám radí v podobných případech: *Vlídna odpověď odvrací rozhořčení, kdežto slovo, které ubližuje, popouzí k hněvu*. (Př 15,1) a dále připomíná, že *vznětlivý muž rozněcuje sváry, kdežto shovívavý spory uklidňuje* (Př 15,18). Nenechme se strhnout k hněvu také,

nepřilévejme oleje do ohně. Buďme ve svém hněvu podobní dětem.

A co když přes to všechno se náš protějšek nechce udobřit? Pak je možná jen jedna věc, kterou jsem prožil sám ve svém životě: Vylít svou duši Pánu Bohu, svěřit svého „protivníka“ jemu a nechat to na něm, aby jednal On. A věřte mi, Pán Bůh v mém případě jednal – i když to trvalo několik let. Jde jen o to, abychom my neodpláceli stejnou mincí – abychom takového člověka milovali a byli kdykoliv připraveni se s ním setkat s láskou.

Krádež a poctivá práce

28 Kdo kradl, ať už nekrade, ale ať raději přiloží ruce k pořádné práci, aby se měl o co rozdělit s potřebnými.

Bible je zcela nekompromisní i k dalšímu projevu „starého člověka“ – ke krádeži. Jak často se lidé řídí obecně známým pořekadlem: „Kdo nekrade, okrádá rodinu“. Už na počátku putování izraelského národa pouští zaznělo jako jedno ze základních přikázání (z Desatera) ono známé: „Nepokradeš!“ (2M 20,15). Pouhé jedno jediné slovo, ale s dalekosáhlým významem! Bůh dal svůj postoj ke krádeži jednoznačně najevo. A jeho slovo platí dodnes. Krást znamená vědomě přestupovat Boží jasně zjevenou vůli. Proto píše Pavel Korint'ánům: *Nemylte se: Ani..., ani zloději, ... nebudou mít účast v Božím království* (1K 6,9.10).

Mnohdy si myslíme, že vlastně nekrademe – jenže krádež není jen odcizení konkrétní věci konkrétní osobě. Za krádež nutno považovat i zcela jiné věci, např.:

- neplacení dluhů a závazků,
- neplacení daní a daňové úniky,
- používání upravených měř a vah (ve svůj prospěch),
- falšování a zneužívání dokladů,
- nedodržování pracovní doby a její nevyužívání k práci, za kterou jsme placeni,
- pirátské kopie nahrávek či počítačových programů,
- krást můžeme i čas bližních nebo také
- nápady jiných, které vydáváme za své.

Určitě to není seznam konečný – krást se dá cokoli.

Rád bych zdůraznil, že krádež není jen to, co odcizíme jedno-

tlivcům. Slovo „nepokradeš“ se v myslích mnoha lidí zafixovalo právě ve vztahu ke konkrétním osobám, ale daleko méně se bere vážně ve vztahu ke společenskému majetku. Lidé mnohdy říkávají: „Nikoho jsem neokradl...“, ale přitom si docela bez zábran a výčitek svědomí vezmou z továrny to, co právě potřebují. Ale to je také krádež. Přitom za dob minulých ledacos nebylo k sehnání, ale dnes jsou obchody plné nejrůznějších věcí.

Bible hodnotí jako krádež i krádež společného majetku. Jen si vzpomeňme na Jidáše. Boží slovo o něm píše, že byl „zloděj“ – i když nemůžeme říci, že by okradl Petra, či Jana či někoho z dalších učedníků (J 12,6). Zneužíval však společný majetek ve svůj prospěch. Láska k penězům z něj učinila zloděje.

Svévolné užívání toho, co není naše, je krádež a platí to i o majetku společnosti.

Jedna sestra měla sen: Ozval se zvuk polnice a mrtví vstali a živí byli proměněni a taženi vzhůru do oblak vstříc Pánovi. I ona byla tažena vzhůru, ale najednou zůstala stát a nemohla dál. A tak zjišťovala, co ji drží, a našla pod šaty omotaný kus látky, který nedávno odnesla domů z továrny a ten ji držel k zemi, takže nemohla dál... Jak si oddechla, když se probudila a zjistila, že to byl jen sen. Ale pak šla a látku vrátila zpět tam, kam patřila.

Starý člověk byl zaměřen na sebe, šlo mu o to, aby **on** měl, aby utrl pro sebe, co se dá a používal k tomu všech dosažitelných prostředků – i těch nečestných, nepoctivých, bez ohledu na to, že to, co získal, bylo na úkor jiných.

Nový člověk se od starého diametrálně liší. Je zaměřen na službu jiným, *aby se měl o co rozdělit s potřebnými*. Žije pro svého Pána a v něm pro druhé. A používá k tomu poctivé práce, pracuje svými rukama (nebo svým mozkiem), nežije z práce jiných.

Jsme těmi, kdo *přiloží ruce k pořádné práci?* A pracujeme proto, *abychom se měli o co rozdělit s potřebnými?* Nebo si chceme vše, byť i získané poctivou cestou, ponechat jen pro vlastní potřebu? Anebo snad dokonce používáme i nečestné způsoby získávání majetku nebo jiných hmotných či nehmotných statků? Pavel píše: *A to jste někteří byli. Dali jste se však obmýt, byli jste posvěceni, byli jste ospravedlněni ve jménu Pána Ježíše Krista...* (1K 6,19). Dá se to říci

i o nás?

Špatné a dobré slovo

29 Z vašich úst at' nevyjde ani jedno špatné slovo, ale vždy jen dobré, které by pomohlo, kde je třeba, a tak posluchačům přineslo milost.

Další oblastí, kde se má projevovat nový člověk, je naše řeč.

Z našich úst nemá vycházet *ani jedno špatné slovo* (Kraličtí překládají „mrzutá řeč“). Špatné slovo je dost široký pojem – je zajímavé podívat se i na jiné překlady. Petru překládá – *At' vám z úst nevychází žádná ošklivá řeč.*

Co z toho vyplývá? Naše řeč nemá být mrzutá a nevlídná – tedy ani my nemáme být mrzutí a nevlídní. Dovedeme si představit našeho Pána, že by se choval tak, že když se na něj obrátíme, tak ho vlastně obtěžujeme? Lidé kolem nás jsou mnohdy mrzutí a nevlídní, takže člověk se bojí za nimi jít. Ale „nový člověk“ by měl být přívětivý a laskavý – aby byla radost za ním jít.

Ale nejde jen o přívětivost a laskavost.

Za mého mládí se hodně dbalo na to, aby se mluvilo spisovně, aby se nepoužívala obhroublá slova a vulgarismy. V této oblasti došlo v posledních dvaceti letech k obrovskému úpadku. To, co se dnes běžně říká v médiích, se dříve zakrývalo pískáním, když šlo o dokumenty. Dnes je to naprosto běžné ve filmech i v televizních seriálech. Lidé mluví hrubě a sprostě. Zaráží mne, že tak dnes mluví i děvčata a ženy. Křesťan – nový člověk v Kristu – by neměl používat vulgarismy a neměl by být hrubý a sprostý. Nový člověk by se měl poznat i podle toho, že si dává pozor na to, jaká slova používá.

Ale Boží slovo jde ještě hlouběji. Nejde jen o naši náladovost, nejde jen o hrubá slova či vytrřbenou řeč, ale jde také o obsah toho, co říkáme.

Ten je nejdůležitější – je totiž možno s úsměvem a s vytrřbeným slovníkem druhého člověka urazit, snížit nebo pomluvit.

K tomu patří také i to, co píše apoštol Jakub: *Z týchž úst vychází žehnaní i proklínání. Tak tomu být nemá, bratří moji* (Jk 3,10). Znovuzrozený člověk nemá nikomu zlořečit, nikoho proklínat, přát mu zlo, ale naopak, má jiným žehnat a modlit se za ně.

Do oblasti „mrzutých řečí“ či špatných slov patří bezesporu pomluvy, ke kterým patří i nám tak blízké „zbožné klepy“. Varujme se toho, abychom posuzovali naše bližní v jejich nepřítomnosti.

Boží slovo nejen popisuje to, co se nehodí – ale uvádí také, co by mělo křesťany charakterizovat. Naše slovo by mělo být takové, aby pomohlo, kde je třeba. Máme dbát na to, aby naše řeč byla užitečná. Snažme se potěšit zarmoucené, povzbudit malomyslné a pochválit ty, kdo něco dělají.

Pisatel knihy Přísloví píše: *Unáhlené řeči bodají jako meče, jazyk moudrých je ale jako lék.* (Př 12,18 – NBK). Jak je tomu s námi? Je můj jazyk lékem na nemocná srdce, posilou klesajících kolen či povzbuzením pro ty, kdo ztrácejí naději, anebo dokážu jen ranit a „bodat“?

Zarmucování Ducha svatého

30 A nezarmucujte svatého Ducha Božího, jehož pečeť nesete pro den vykoupení.

Občas lidé kladou otázku, co to je – zarmucovat Ducha svatého. Nikde v Bibli nenajdeme napsáno: Zarmucovat Ducha svatého znamená...

Ale z kontextu 30. verše vyplývá, že Duch svatý je zarmucován, když znovuzrozený člověk žije dál starým způsobem života, místo aby opustil staré zvyky, nechal Boha obnovit mu mysl a aby „chodil v novotě života“. Ducha svatého zarmucujeme tím, že konáme to, co bychom už dělat neměli.

... *jehož pečeť nesete pro den vykoupení* – k tomu viz výklad k 1,13.

Vzájemné mezilidské vztahy

Poslední úsek 4. kapitoly hovoří o změně interpersonálních (mezilidských) vztahů. V těch se dopouštíme mnoha chyb a omylů. Mnohdy lidé dovedou mluvit pravdu, poctivě pracovat, vyvarovat se i nevhodného chování a řeči, ale chybují v poslední věci – nedovedou vycházet s jinými lidmi. A našemu Pánu jde o to, aby i naše vzájemné vztahy byly nové, aby **mezi novými lidmi panovaly nové vztahy**. Podívejme se na poslední dva verše kapitoly:

Verš 31. nám ukazuje, co ve vzájemných vztazích u nových lidí

být nemá:

31 Ať je vám vzdálena všechna tvrdost, zloba, hněv, křik, utrhaní a s tím i každá špatnost;

Všechna tvrdost (většina překladů uvádí **hořkost**)

Kdo uvěřil v Pána Ježíše, nemá mít v srdci hořkost. Žádná křivda ani utrpení v nás nemají vyvolat zahořklost vůči bližním. Učme se podobně jako Pavel ve Fp 3,13.14: ... *jen to mohu říci: zapomínaje na to, co je za mnou, upřen k tomu, co je přede mnou, běžím k cíli, abych získal nebeskou cenu, jíž je Boží povolání v Kristu Ježíši.* Zapomínat na zlé je velmi blahodárné. Mnoho lidí se ve svém nitru šíří skrytou hořkostí, nedovedou odpustit křivdu (často domnělou) a stále vzpomíná na to, co mělo být už dávno zapomenuto.

Proč se máme zbavovat hořkosti? Pisatel listu Židům píše: *Dbejte na to, ať nikdo nepromešká Boží milost; ať se nerozbují nějaký jedovatý kořen, který by nakazil mnohé.* (Žd 12,15) Je tu tedy reálné nebezpečí: neřešená hořkost je jako kořen, který je zpočátku nepatrný a bezmocný, ale časem sílí a trhá skály. Malý princ (Antoine Saint de Exupery) říká, že baobaby se musejí vytrhávat, dokud jsou maličké. Takový kořen hořkosti je překážkou růstu Boží milosti a co navíc: dokáže pošpinit mnoho lidí. Nepřechovávejme hořkost ve svém srdci – časem roste a čím déle ji chováme, tím hůře se jí zbavujeme. Učme se odpouštět a zapomínat, jak to činil Pán Ježíš.

Jak se zbavit hořkosti? Vzpomeňme si na Chanu, matku Samu-
elovu. *Ta ... vstala... a v hořkosti duše se modlila k Hospodinu a usedavě plakala.* (1S 1,10) Jen jdi do Boží přítomnosti a vylij na modlitbě své srdce před Pánem Bohem a svěř mu třeba i s velkým pláčem... a pak prožiješ to, co Chana: *Potom ta žena šla svou cestou, pojedla a její tvář už nebyla smutná.* (v.18)

Připomeňme si také Davida v jeskyni Adulam: *Také se kolem něho shromáždili všichni utlačovaní, všichni stíhaní věřitelem a všichni, jejichž život byl plný hořkosti. Stal se jejich velitelem* (1S 22,2). Máš v srdci hořkost? Jen přijď k němu, jen jdi do Adulam=odpočinutí. Jen se mu svěř, podříd se jeho vedení a zažiješ Boží milost, která mění zahořklého člověka v člověka plného radosti a optimismu.

... *zloba (prchlivost)*

Rovněž prchlivost je projevem „starého člověka“. Působí hanbu lidem, vyznávajícím Pána Ježíše. Věřící člověk nemá být prchlivý. Připomeňme si první projev prchlivosti v Bibli u Kaina. Bůh mu říká: „*Proč jsi tak vzplanul? A proč máš tak sinalou tvář? Což nepřijmu i tebe, budeš-li konat dobro? Nebudeš-li konat dobro, hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout.*“ Kéž nám tato Boží otázka zní v našem srdci. Odpovězme si na ni dříve, než v ukvapení provedeme něco, čeho bychom po léta litovali.

Pozor na prchlivost! Je to nepřítel, který dovede napáchat nenapravitelné škody. Boží křehké mosty lidských vztahů, které se jen těžko dají obnovit. Jak je snadné někomu v záchvatu prchlivosti ublížit nebo jej urazit. Ale je pak velmi těžké jít za ním, omluvit se a poprosit o odpuštění.

... *hněv* (viz výše – 4,26)

... *křik (hádky)*

Projevem starého člověka je také *křik* či jak uvádí jiné překlady *hádky*. Mnohdy se hlučně domáháme svých práv, jsme „oprávněně“ rozčilení a nervózní. Takovou atmosféru však jako křesťané kolem sebe šířit nemáme. Není to dobré vysvědčení, když naši sousedé od nás slyší hádky a zvýšený hlas. Charakter Pána Ježíše je zcela jiný - *nekřičí a hlas nepozvedá, nedává se slyšet na ulici* (Iz 42,2). Tento charakter bychom měli mít i my. Tam, kde jsou na denním pořádku křik a hádky, tam nelze mluvit o lásce a svědectví o Pánu Ježíši je narušeno, naráží na rozpor mezi našimi slovy a životem.

Jistěže není kostelíčka, ve kterém by nebylo kázáníčka – výměna názorů je nutná, věci nelze zametat pod koberec – ale věci mají své meze. Jsou i rozdíly mezi námi v našich povahách – ale nezapomínejme na to, že křik a hádky nemají být dominantní v křesťanských rodinách. Je to jakýsi teploměr naší duchovní úrovně.

Pavel psal Timoteovi (2Tm 2,24): *Služebník Kristův se nemá hádat, nýbrž má být laskavý ke všem, schopný učit a být trpělivý.* A také mu řekl: *Bezbožným a planým řečem se vyhýbej* (2Tm 2,16). Platí to

i o hádkách a sporech. Dá se říci, že to, co platí o křesťanských rodinách, platí stejně i o křesťanských společenstvích. Je někdy smutný pohled na bratrská setkání, kde se bratří vůči sobě chovají jako kohouti na smetišti.

... *utrhání (nactiutrhání)*

K utrhání (Kral. „rouhání“) patří znevažování bližních, jejich pomlouvání a zlehčování. Obvykle to rádi děláme v jejich nepřítomnosti, aby se nemohli bránit. I to je věc, které se jako křesťané máme vyvarovat.

... *každá špatnost*

Vše, co působí zlo, je ovocem starého člověka a má u nás mizet – máme „svlékat“ vše, co nás vede ke zlu.

Jak se k sobě chovat?

32 buďte k sobě navzájem laskaví, milosrdní, odpouštějte si navzájem, jako i Bůh v Kristu odpustil vám.

Poslední verš 4. kapitoly je pozitivní – ukazuje jaké jsou **vlastnosti nového člověka**, jak se tedy nový člověk chová, jaké jsou projevy jeho života, co by mělo pro něj být charakteristické.

... *buďte k sobě navzájem laskaví (dobrotiví) – (chréstos)*

Slovní základ *chrést* pro dobrotivost je použit mj. v následujících souvislostech:

Ovoce Božího Ducha však je ... laskavost... (Ga 5,22)

Láska je ... laskavá (1K 13,4). (chrestoenesthai)

Totéž najdeme u Ko 1,11 a 3,12.

Často se tento výraz používá pro Boží dobrotivost (Ž 31,20; 65,12; 86,17; Ř 2,4). V kalendáři Cestou životem 1973, str. 159 se říká, že dobrotivost znamená též ohleduplnost, šetrnost k druhým.

Znovuzrozený člověk tedy nejen opouští (svléká) staré vlastnosti, které byly zdrojem zla, neporozumění a těžkostí, ale má také nové vlastnosti, které přirozený člověk sám o sobě mít nemůže. Patří k nim zcela určitě **laskavost** či **ohleduplnost**. Starý člověk jde za svými zájmy a cíli, ohleduplnost je jen předstíraná. Nový člověk se ale ve svém nitru ptá, zda jeho zájmy nejsou na úkor ostatních a zda

nepůsobí bližním nějakou újmu, zda není příliš sobecký.

Časování starého člověka je notoricky známé: 1. osoba – já, 2. osoba – ty, 3. osoba – on/ona. Tedy – nejprve já, pak bližní a nakonec Bůh. Učme se však Božímu pořadí, které je přesně opačné – nejprve Bůh, pak bližní a nakonec já.

... *milosrdní*

Na jedné konferenci jsme si řekli, že milosrdenství je projev vůči tomu, kdo není schopen si pomoci sám. Je to čin na rozdíl od milosti. Milosrdenství je provázeno soucitem s bližními. Jejich osud nám není lhotejný. Ale je to víc než soucit – protože soucit je jen pocit. Milosrdenství končí činem ve prospěch potřebných.

Pán Ježíš řekl dvakrát *Chci milosrdenství, ne oběť* v souvislosti s prorockým slovem v Oz 6,6.

Poprvé tato slova řekl v souvislosti s celným Matoušem. Pro farizeje a „pravověrné Izraelity“ byl Matouš odepsaný případ – hříšník, který zasluhuje věčnou záhubu. Pán Ježíš se nedíval, jaký Matouš je, ale viděl, co z něj může být. Proto se k němu sklání.

Jedním z charakteristických rysů nového člověka je, že bere bližní bez předsudků – bez ohledu na to, co říkají jiní.

Podruhé tato slova řekl (Mt 12,7) ve chvíli, kdy farizeové obviňovali učedníky, že znesvěcují sobotu nedovolenou prací. Bylo to na poli, kde hladoví učedníci trhali klasy a jedli vydrolené zrní. Pán je ale proto na rozdíl od farizeů neodsoudil. Naopak – připomněl jim milosrdenství kněze, který se rozdělil s Davidem a jeho muži o chleby ze stolu ve stánku smlouvy, které měli jíst kněží. David měl hlad. Kdyby tyto chleby vzal sám – byla by to nepochybně svatokrádež. Ale velekněz byl milosrdný – viděl hlad těchto mužů a rozdělil se s nimi o to, co patřilo jemu. (viz 1S 21,1-7)

Učme se i my vidět potřeby našich bližních a mít s nimi soucit. Možná se nám bude zdát, že jsme duchovnějši, že **my** bychom tohle nepotřebovali. Nejde-li však o hřích, učme se milosrdenství.

Milosrdenství je víc než oběť. Není výstižnějšího obrazu než podobenství Pána Ježíše o milosrdném Samařanovi. Kněz i levita z tohoto příběhu byli nepochybně hluboce zbožní lidé, ale nepochopili, že jejich zbožnost je mimo.

Toto slovo platí pro celý náš život – jak pozemský, tak i život víry. Kolik je lidí, spěchajících obrazně z Jeruzaléma do Jericha – pryč od Boha, a následně zbitých, zmrzačených a bez pomoci! Kněz i levíta jej dobře viděli, ale obešli jej a šli dál. Nebyla to jejich povinnost! Ale **nový člověk** dělá víc než **povinnost**. Vždyť Pán Ježíš dělal nesrovnatelně víc, než byla **povinnost**, jemu šlo o záchranu člověka! A takoví máme být i my (viz též Ko 3,13).

... odpouštějte si navzájem

Další vlastností věřícího člověka má být schopnost odpouštět, zapomenout na zlo a křivdy a už **nikdy** je nepřipomínat. Boží vůle v tomto směru je jednoznačná. Jen si připomeňme následující místa: ... *odpouštějte, co proti druhým máte, aby i váš Otec, který je v nebesích, vám odpustil vaše přestoupení* (Mk 11,25). A nebo ... *odpouštějte a bude vám odpuštěno* (L 6,37).

V životě se často stává, že někomu, třeba i nevědomky, ublížíme. Totéž se stává i opačně. Jediná cesta k nápravě narušených vztahů je **odpuštění**, ne vynucená satisfakce (zadostiučinění). Bez odpuštění není společný život myslitelný. Proto máme odpouštět.

Petr se jednou ptal Ježíše, kolikrát má odpustit svému bratru, zda stačí 7x denně. (Mt 18,21). Ježíš mu odpověděl, že má odpouštět více (nejméně 70krát). U L 17,4 čteme o tom, že kdyby někdo proti nám zhřešil 7x během dne a litoval by toho, že mu máme odpustit. Uvedené číslo 7 nebo 70x7 není pouze číselným výčtem jednotlivých případů, po jejichž vyčerpání by už nebylo třeba odpouštět. Je to spíše jako číslo dokonalosti výrazem toho, že máme být **vždycky** hotovi odpouštět.

Jak máme odpouštět?

Jako i Bůh v Kristu odpustil vám. Když Bůh odpustí, už prohřešek nikdy nepřipomíná. Odpustím jim jejich nepravost a jejich hříchy už nebudu připomínat (Jr 31,34). *Já, já sám vymažu kvůli sobě tvoje nevěrnosti, na tvé hříchy nevzpomenu* (Iz 43,25). Stejně máme postupovat i my. Odpuštěné prohřešky nesmíme připomínat. „Odpustím, ale nezapomenu“ – to není odpuštění.

A kdy máme odpouštět?

Pokaždé nejdříve, jak jsme schopni – jakmile utrpěnou křivdu

zpracujeme (to obvykle chvíli trvá). Pán Ježíš (a podobně i první křesťanský mučedník Štěpán) prosil za své trýznitele okamžitě: *Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.* Nečekal, až ti, co mu ublížili, přijdou a budou prosit o odpuštění. My často ve své ješitnosti uraženi čekáme, až přijde ten druhý, vždyť přece on je vinen! Opomíjíme, že většinou bývá při střetech pochybení na obou stranách, že akce vyvolává reakci. Nebojme se udělat první krok – ten je požehnaný. Učme se odpouštět si vzájemně – vycházet si vstříc.

Exkurz – podmínka vyznání ve společenství

V souvislosti s odpouštěním je třeba se zamyslet i nad otázkou překážky společenství Božích dětí. Pokud jde o nevěřící lidi, těm máme odpustit vždy a to co nejdříve dovedeme. Ale mezi věřícími, kteří touží být ve vzájemném společenství, je to poněkud složitější.

Při narušení společenství je náprava kromě vlastního odpuštění vázána na jednu důležitou podmínku – **vyznání** hříchu, účinná lítost a skoncování s překážkou společenství.

Pán Ježíš říká: „*Když tvůj bratr zhřeší, pokárej ho, a bude-li toho litovat, odpusť mu. A jestliže proti tobě zhřeší sedmkrát za den, a sedmkrát k tobě přijde s prosbou: 'Je mi to líto', odpustíš mu!*“ (L 17,3.4).

Pro obnovu narušeného společenství Božích dětí musí předcházet pokání a vyznání přestupku. Můžeme a jistě máme odpustit – to máme dělat bez podmínek. Ale nemůžeme mít společenství (včetně účasti na Památce Páně) s někým, kdo žije v hříchu a nemíní s tím nic dělat.

Hřích narušuje společenství. Uvedu jeden příklad za mnohé:

V jistém shromáždění jedna sestra obvinila veřejně ženatého bratra, že má milostný poměr s jinou věřící sestrou a žádala, aby oba byli vyloučeni ze společenství. Šetřením se ale zjistilo, že to není pravda, že je to jen pomluva, kterou ona sestra o své újmě o nich šířila. Jak se mělo zachovat toto shromáždění a postižení? Měli jí automaticky odpustit a být s ní nadále ve společenství, jakoby se nic nestalo? To by jistě nebylo správné. Tato sestra musela nejprve vyznat svůj hřích a litovat jej, teprve pak mohla být opět ve společenství.

Tato součást odpouštění ve sboru Božích dětí je v úzké souvislosti se sborovou kázní. A právě v této oblasti máme velké dluhy, zde se dělají velké přehmaty. Často odpouštíme či dokonce přehlízíme to, co nemáme tolerovat. Jindy zase tvrdě postihujeme to, co si nezaslouží povyku kolem věci.

Pokud jde o přestupky proti tomu, co Bible jasně říká, ty nelze

přehlížet a přecházet jen tak. Je třeba je řešit tak, jako se musí řešit přestupky v rodině či ve společnosti. Přitom je ale třeba zachovávat postup, který nám odkázal náš Pán. Kázeň má několik stupňů a je třeba je využívat všechny, ne přehlížet menší přestupky a pak najednou využít to nejzazší.

1. Napomenutí mezi čtyřma očima.

Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. (Mt 18,15) Pokud se někdo proti nám provinil, máme nejprve jít za ním osobně a promluvit s ním o tom, máme se snažit věcně a klidně zjednat nápravu – rozebrat s ním, co a proč nám působí bolest. Je velká chyba, jestliže hned každou hloupost roztrubujeme kolem sebe. Kolika mrzutostí bychom se ušetřili dodržováním této zásady.

2. Napomenutí před svědky

Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby `ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď'. (v.16) Teprve poté, co první stupeň nesplnil své poslání a účel, máme vzít s sebou dva nebo tři svědky (to je biblický postup), nejlépe důvěryhodné a osvědčené starší bratry či sestry a spolu s nimi navštívit provinilce a projednat s ním jeho přestupek. Podobně by se měly řešit sporné záležitosti. Často vzniklo mnoho těžkostí jen proto, že se vyslechla jen jedna strana.

3. Řešení případu před sborem

Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi (v.17a).

Jsou-li oba předchozí stupně neúčinné, má se pak přestupek řešit veřejně ve sboru. I zde má být napomenut a vyzván k pokání.

4. Vyloučení ze společenství

jestliže však neuposlechne ani církev, ať je ti jako pohan nebo celník (v.17b).

Teprve po vyčerpání všech možností je možno (a také nutno) přistoupit k vyloučení ze sboru. Není-li nápravy, musí se k tomuto kroku přistoupit. Odmítá-li provinilec činit pokání, musí být vylou-

čen, neboť jeho setrvávání ve společenství by jednak působilo šíření zla dál a jednak by i on sám byl utvrzován v dojmu, že je s ním vše v pořádku. Zde by bylo „odpouštění“ falešné. Důležitost tohoto kroku potvrzuje sám Pán slovy: *Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi* (Mt 18,18). Pod tímto zorným úhlem musíme posuzovat i slova Páně učedníkům po vzkříšení: *Komu odpustíte hříchy, tomu jsou odpuštěny, a komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou* (J 20,23). Tam, kde není ochota k nápravě, musí nastoupit i toto opatření – a jeho důsledky platí! Ve společenství křesťanů nelze trpět hřích. Kde není lítost a touha věc napravit – musí dojít postupně až i na tento nejzazší krok. Ale pokud se situace změní, běda by nám bylo, kdybychom nevyšli vstříc. Zde platí ono „*Odpouštějte si navzájem...*“

5. kapitola

Pátá kapitola obsahuje dvě velká témata. V první části (5,1-20) Pavel popisuje vlastnosti nových lidí – děti světla. Ve druhé části (5,21-33) jsou Pavlovy pokyny pro jednotlivé praktické oblasti života, začíná vztahem muže a ženy. Co je ale pozoruhodné na tomto Pavlově popisu manželství, je to, že vztah muže a ženy je zrcadlem jiného vztahu – vztahu mezi Kristem a církví. Proto Pavel tento vztah popisuje jako „tajemství“.

Děti světla

- 1 *Jako milované děti následujte Božího příkladu*
- 2 *a žijte v lásce, tak jako Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá.*
- 3 *O smilstvu, jakékoliv nezřízenosti nebo chamtivosti ať se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu.*
- 4 *Vést sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči se nepatří; vy máte vzdávat Bohu díky!*
- 5 *Dobře si pamatujte, že žádný smilník, prostopášník ani lakomec, jehož bohem jsou peníze, nemá podíl v království Kristovu a Božím.*
- 6 *Nenechte se od nikoho svést prázdnými slovy, aby vás nestihl Boží hněv jako ty, kdo ho neposlouchají.*
- 7 *Proto s nimi nemějte nic společného.*
- 8 *I vy jste kdysi byli tmou, ale nyní vás Pán učinil světlem.*
- 9 *Žijte proto jako děti světla - ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda;*
- 10 *zkoumejte, co se líbí Pánu.*
- 11 *Nepodílejte se na neužitečných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem.*
- 12 *O tom, co oni dělají potají, je odporné i jen mluvit.*
- 13 *Když se však ty věci správně pojmenují, je jasné, oč jde.*
- 14 *A kde se rozjasní, tam je světlo. Proto je řečeno: Probud' se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus.*
- 15 *Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako*

nemoudří, ale jako moudří;

16 nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé.

17 Proto nebuďte nerozumní, ale hleďte pochopit, co je vůle Páně.

18 A neopíjejte se vínem, což je prostopášnost,

19 ale plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalo zpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce

20 a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otcí ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

Následovat Boží příklad

1 Jako milované děti následujte Božím příkladu

Dalším požadavkem na **nového člověka** je, aby následoval Boží příklad, aby se stal Božím **následovníkem**. To není zcela lehké. Je to víc než poslouchat Boží slovo a považovat je za pravdivé. Kdysi jsem četl tři maličké letáčky, které charakterizovaly Boží záměry s člověkem. Byly to německé letáčky, každý z nich měl v nadpisu jediné slovo.

První měl nadpis „SLYŠ!“ Máme-li uvěřit, musíme nejprve slyšet. Bible učí, že víra je ze slyšení. Je důležité dát pozor na to, co Bůh říká o sobě a o nás lidech.

Druhý se jmenoval „VĚŘ!“ Bez víry se člověk nemůže líbit Bohu (Žd 11,6). Nestací jen slyšet, je nutno slyšenému věřit.

A třetí zněl „NÁSLEDUJ!“ To je třetí krok, ke kterému nemáme vždy dost chuti a odvahy. Kolik je křesťanů, kteří poslouchají celá léta Boží slovo a věří mu, ale nečiní ten zásadní krok – nenásledují Krista. Slyšet a věřit je nesmírně důležité, ale je to málo. Kolik je pasivních křesťanů, kteří ale jsou nepoužitelní, protože nejsou ochotni učinit to zásadní – následovat Krista.

Co to znamená následovat?

Tedy řekl Ježíš svým učedníkům: "Kdo chce jít za mnou, zapřít sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj mne..." (Mt 16,24)

Následovat znamená především **zapřít sebe**. Znamená to vzdát se všech nároků, i toho, co mi „právem náleží“. Znamená to opustit vše jako Leví Alefeův, Jakub, Jan, Petr a Ondřej. Dokážeme opustit pro

svého Pána svého „otce“ i „loď se sítěmi“, která pro ně až dosud byla základem jejich existence? Nebo narazíme na stejnou překážku, jako bohatý mládenec (Mt 19,21)? Znamená to vzdát se všeho vlastního a dát všechno Bohu k dispozici. To není snadné. My rádi často říkáme a zpíváme „Vezmi Pane, život můj...“ – ale když to chce udělat, tak se vzpíráme a říkáme, že takhle jsme to nemysleli... Ale jak jsme to tedy vlastně mysleli?

Dále to znamená **vzít svůj kříž** – důsledky svého postoje k Pánu. Nebát se pro něj trpět i nepohodlí, nepřízeň apod. Jde o to, vzít svůj kříž. Často pošilháváme po kříži těch druhých, zdá se nám, že je lehčí. Ale máme vzít ten svůj. Ten je pro nás ten nejlepší, jak to ukazuje historka, kterou vyprávěl Wiliam MacDonald ve své knížce *Podmínka uřednictví*.

Následování má velké zaslíbení: *Ježíš k nim opět promluvil a řekl: „Já jsem světlo světa; kdo mě následuje, nebude chodit ve tmě, ale bude mít světlo života.“* (J 8,12)

Jak následovat Boha?

Jako milované děti.

Originál slova „následovníci“ je slovo „mimétés“, což je překládáno jako „napodobitelé“ nebo ve vazbě „napodobujte... jako“. Ostatně „mimétés“ nám okamžitě evokuje „mimiku“ či „mima“ – a tam je imitace skutečnosti výraznou podstatou.

Při jedné návštěvě u věřících přátel jsem si hrál s jejich asi čtyřletou dceruškou. A ta najednou mezi řečí zkřížila ruce na prsou a vážným hlasem se zeptala: „Co mám teď dělat?“ Všichni jsme se museli zasmát, protože to byla typická fráze a postoj její maminky, když si s dětmi nevěděla rady. Malé děti napodobují často své rodiče v jejich chování, používají stejná gesta, stejnou mimiku, dělají to, co oni.

A to je přesně to, co máme dělat my – napodobovat Boha. Následovat Krista znamená žít v jeho duchu, mluvit tak, jak by mluvil On, milovat tak, jak by miloval On (Ef 5,2), mít čas pro jiné jako On (J 3,1), vzdát se všeho pro bližní jako On, odpouštět, jako odpustil On nám (Ef 1,32).

Učme se následovat Boha jako jeho milované děti. Snad budou

zpočátku ty naše pokusy dětinské a snad se nad nimi po letech i zasmějeme, ale „napodobujme“ svého Otce.

Je to škoda, jestliže ustrneme ve vývoji, zůstáváme-li dětmi, které sice slyší a věří, ale které si Pán nemůže použít. A Pán chce, abychom nezůstali nemluvnaty, ale abychom „dospěli“, aby se mohl s námi sdílet, právě tak jako touží rodiče po tom, aby jejich děti prospívaly a zdárně se vyvíjely.

Žít v lásce

2 a žijte v lásce, tak jako Kristus miloval nás a sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá.

Život lásky – to je vrchol kladných vlastností **nového člověka**. Pavel v závěru své Ódy na lásku píše: *A tak zůstává víra, naděje, láska - ale největší z té trojice je láska* (1K 13,13). V tomto úseku Písma jasně vidíme, jaká je láska, kterou působí Bůh a která má být v životě nového člověka zřetelná.

Láska je trpělivá, laskavá, nezávidí, láska se nevychloubá a není domýšlivá. Láska nejedná nečestně, nehledá svůj prospěch, nedá se vydráždit, nepočítá křivdy. Nemá radost ze špatnosti, ale vždycky se raduje z pravdy. Ať se děje cokoli, láska vydrží, láska věří, láska má naději, láska vytrvá. Láska nikdy nezanikne. (1K 13,4-8). Taková láska má charakterizovat náš, můj a tvůj život.

... tak jako Kristus miloval nás

Jak nás Pán miloval? O tom jsme se již obšírně zmínili ve 3. kapitole (viz 3,19) při rozboru 2. Pavlovy modlitby za Efezské. Vy-píchněme však několik bodů, které jsou důležité:

- miloval nás všechny – neměl k někomu sympatie a k někomu antipatie
- miluje nás stále „milováním věčným“, bez ohledu na naše poklesky a pády – je vždy ochoten nám odpustit a znovu nás očistit. Máme takovou lásku ke svému okolí?
- dal pro nás vše - *a sám sebe dal za nás*. Kvůli nám opustil svou slávu, dokonce za nás dal svůj život, aby nás mohl zachránit. Dovedeme i MY vydat SEBE. Dovedeme pomoci

bližním, vzdát se svých zájmů a práv?

- pozvedl nás k sobě. Žalmista to vyznává slovy: *Vytáhl mě z jámy zmaru, z tůně bahna, postavil mé nohy na skálu* (Ž 40, 3). Dostali jsme se z otroctví hříchu do svobody Božích dětí. Dokážeme i my „vytahovat“ své bližní z jejich bídy a zoufalství?

... sám sebe dal za nás jako dar a oběť, jejíž vůně je Bohu milá.

Nemohl dát lepší dar, než sám sebe. A o to jde i v našem životě. Chceš dát Pánu Bohu jen to, co ti zbude? Přebytek svých peněz? Jen zbytek svého času? To je málo. Pán chce tvůj život – ne jeho zbytek!

Vybízím vás, bratří, pro Boží milosrdenství, abyste sami sebe přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť; to ať je vaše pravá bohoslužba (Ř 12,1).

Svou lásku prokážeme ne slovy, ale skutky, svým životem.

V jedné písni se zpívá:

*Uprostřed marných slov činům se nedaří,
láska se musí žít, láska se netváří,
není vždy zlato, co leskne se.*

Žijme tedy v lásce, jako i Kristus miloval nás.

Věci s křesťanstvím neslučitelné

3 O smilstvu, jakékoliv nezřízenosti nebo chamtivosti ať se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu.

4 Vést sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči se nepatří; vy máte vzdávat Bohu díky!

5 Dobře si pamatujte, že žádný smilník, prostopášník ani lakomec, jehož bohem jsou peníze, nemá podíl v království Kristovu a Božím.

V těchto následujících třech verších je řeč o věcech, které u Božích dětí, u nového člověka, nesmějí mít místo. Pavel to říká velmi důrazně, že o těch věcech *ať se mezi vámi ani nemluví, jak se sluší na ty, kdo patří Bohu*. Natož, aby se tyto věci mezi nimi praktikovaly! Tím je dána nekompromisnost vůči těmto věcem.

Žijeme ve světě, a jeho vládce, ďábel, na nás působí. Tak tomu bylo, je a bude. Jsme stejně jako náš Pán pokoušeni, abychom se

„spustili dolů“, že „nám se přece nemůže nic stát!“ A jako jemu, tak i nám nabízí „toto vše“. Lákadla tohoto světa a hřích jsou velmi přítavné. A působí na nás. Počet rozvedených křesťanských manželství to dokazuje nade vší pochybnost. Proto ta nekompromisnost Pavlova. Je to akutní a existující nebezpečí!

Výrok *at' se mezi vámi ani nemluví* v žádném případě neznamena, že o těchto věcech máme mlčet a neřešit je! Naopak – Boží slovo jasně a jednoznačně říká o všem všechno! To znamená právě to, že tyto věci jsou s křesťanským životem **neslučitelné**. Nesmí se o nich mluvit ve spojitosti s námi, že se jich dopouštíme my! To je běžné ve světě, ale něco takového se nesmí vyskytovat v církvi!

Smilstvo

(porné = pohlavní nezřízenost, mimomanželský sex)

Boží slovo klade důraz na čistotu sexuálního života. Už Mojžíšovi bylo dáno přikázání: *Nesesmilníš* (2M 10,13; Dt 5,18). Porušení tohoto přikázání bylo trestáno smrtí, šlo-li o cizoložství – tj. o pohlavní styky mezi vdanými a ženatými mimo rámec manželství, nebo těžkými pokutami, šlo-li o styky, kterým dnes říkáme „předmanželské“.

V novozákonní době je Boží vůle v této věci rovněž jednoznačná. V usnesení první „konference“ či „koncilu“ v Jeruzalémě se říká křesťanům z pohanů, na které se nevztahuje Mojžíšův zákon: *Toto jest rozhodnutí Ducha svatého i naše: Nikdo at' vás nezatěžuje jinými povinnostmi než těmi, které jsou naprosto nutné: Zdržujte se všeho, co bylo obětováno modlám, také krve, pak masa zvířat, která nebyla zbavena krve, a konečně smilstva* (Sk 15,28.29).

Pavel píše: *Varujte se smilstva! Žádný jiný hřích, kterého by se člověk dopustil, netýká se jeho těla; kdo se však dopouští smilstva, hřeší proti vlastnímu tělu. Či snad nevíte, že vaše tělo je chrámem Ducha svatého, který ve vás přebývá a jež máte od Boha? Nepatříte sami sobě!* (1K 6,18.19)

V listu Židům je psáno: *„Manželství at' je u všech v úctě a manželské lože neposvrněné, protože Bůh bude soudit smilníky a cizoložníky“* (Žd 13,4 – Col).

Zcela jasné Boží slovo, a přece museli Boží lidé všech dob s tímto hříchem bojovat. Křesťané v Korintu si zakládali na své známosti

a svých duchovních darech, a přece tento hřích ve svých řadách klidně trpěli.

Je zajímavé, jak dokáže satan i ty nejjasnější a nejjednodušší Boží pravdy zatemnit a převrátit, jak si lidé pod jeho vlivem dovedou zdůvodnit to, co je pro ně tak přitažlivé a lákavé! A tak je smutnou skutečností, že i v dějinách církve se muselo častokrát v souvislosti se jménem křesťan mluvit i o smilstvu. V minulosti to byly výstřelky a excesy (např. Adamité za husitských válek, události v Münsteru, nebo hnutí Ranterů a jejich Familia amoris – společnost lásky – či jiné pozdější výstřelky na různých místech, kde tomuto hříchu podlehly celé sbory lidí, hlásících se ke křesťanství. Své počínání si dokonce zdůvodňovali Písmem, odvolávali se na svobodu v Kristu.

A co dnes? Dnes řada křesťanů si ani nepřipouští, že by jim někdo měl mluvit do jejich osobního života. Na to, zda se to Bohu líbí či nelíbí, se ani v nejmenším neptají. Je tohle ještě křesťanství?

Smilstvo je hřích, který v církvi nemůže být trpěn. Pavel píše věřícím v Korintu: *Napsal jsem vám v listě, abyste neměli nic společného se smilníky; ale nemyslel jsem tím všechny smilníky tohoto světa nebo lakomce, lupiče a modláře, protože to byste museli ze světa utéci. Měl jsem však na mysli, abyste se nestýkali s tím, kdo si sice říká bratr, ale přitom je smilník nebo lakomec nebo modlář nebo utrhač nebo opilec nebo lupič; s takovým ani nejezte* (1K 5,9-13).

Takový člověk nemůže být ve společenství věřících trpěn. Musí být vyloučen a to až do doby, než dojde v jeho životě ke změně, kdy vyzná a opustí svůj hřích. Jsou to slova zdánlivě tvrdá a bez lásky – ale není tomu tak. Jde o to, aby světlo zůstalo světlem a sůl solí.

Nezřízenost – nečistota (akatharsia)

Slovo „akatharsia“ znamená opravdu ne-čistotu.

Smilstvo je viditelný projev hříchu.

Nečistota je dalším hříchem, který u věřících lidí nemá mít místo. Tento hřích není vždycky hned vidět, protože je to především oblast mysli člověka, jeho zájmů a tužeb. Přesto však je právě tak hříchem. A to o to více, že zde je v podstatě zdroj.

Pán Ježíš řekl: *Slyšeli jste, že bylo řečeno: `Nezcizoložíš.` Já však vám pravím, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcizoložil ve*

svém srdci (Mt 5,27.28).

Hříchem není jen dokonáný skutek. Hřešit můžeme již pouhou myšlenkou. Naše myšlení nemusí být a nebývá vždycky čisté. Vím to moc dobře z vlastní zkušenosti. Kolikrát jsem musel s pláčem vyznat své hříchy právě v této oblasti a znovu a znovu prosit o odpuštění! Nečisté představy, zahrávání si s představou hříchu! Myslím, že je mnoho mužů, kteří mají podobný problém jako já.

Žijeme **ve světě**, který na nás působí. Na jedné straně nás láká svými nabídkami (vždyť je to tak příjemné a všichni si to dopřávají), na druhé straně nám vyhrožuje, nechceme-li se přizpůsobit „běžnému standartu“.

Avšak pouhá myšlenka, která nám přijde na mysl, ještě nemusí být hříchem. Mnohdy nemůžeme za informace a podněty, které se dozvíme, a které jsou jakýmsi startérem pochodů v naší mysli. Nevyhledávali jsme je, ale narazili jsme na ně. Ale **můžeme za to, jak s nimi naložíme!** Jestliže okamžitě zavrhneme to, co poznáváme jako zlé, činíme dobře. Je ale zlé, když začneme tyto podněty rozvíjet, necháme-li jim prostor ve své mysli a začneme-li si s nimi pohrávat. *Hřích se uvelebí ve dveřích a bude po tobě dychtit; ty však máš nad ním vládnout (Gn 4,7).*

Jeden bratr v našem sboru říkával (a jistě tuto moudrost převzal někde jinde): „Nemůžeme zabránit ptákům, aby nám létali nad hlavou. Ale můžeme jim zabránit, aby si na ní udělali hnízdo!“ To je právě to, co děláme, když žijeme nečisté věci.

Pravidla, které nám mohou pomoci v boji s nečistotou, jsou tato:

- nechod tam, kde nechceš, aby tě Bůh viděl,
- nemluv to, co nechceš, aby Bůh slyšel,
- nemysli na to, o čem víš, že se to Bohu nelíbí,

Staří Izraelité se měli nečistým věcem vyhýbat. A jestliže se znečistili, měli povinnost se očišťovat. V Bibli je věnováno mnoho prostoru tomu, co je nečisté a jak se očistit. Totéž platí i pro nás. I my se nemáme dotýkat nečistého. A pokud se nám podařilo se něčím poskvnit, usilujme o to, abychom se co nejdřív očistili. Je na to jediný prostředek: „... *krev Ježíše Krista, Božího Syna, nás očišťuje od každého hříchu.*“

Chamtivost / lakomství

Tento hřích je nejméně nápadný. Často je možno lakomství úspěšně maskovat jako šetrnost či rozumné hospodaření. A přitom je mezi námi tak rozšířený. Většinou myslíme na sebe, na své potřeby, na to, abychom měli odpovídající životní standard, abychom mohli jet na vytouženou dovolenou, aby... Tomu věnujeme spoustu energie, čas, sílu i schopnosti, takže pro Boží věci už není tolik času ani prostředků. Pánu Bohu většinou dáváme své přebytky, když už nám opravdu něco zbude. Lidé boří staré stodoly a staví nové, aby se naše **tělo** (ne duše) mohlo mít dobře a abychom si užívali pokoje.

Bible klade rovnítko mezi lakomství a modlářství. Jistě právem. Jeden pohan kdysi pořádal výstavu model nejrůznějších náboženství. Na jednom místě byl nápis: „bůh křesťanů“ – a pod ním byla položena zlatá mince. Je to smutné vysvědčení, že i my máme svou modlu – ale je na tom kus pravdy.

Bible říká: *Kořenem všeho toho zla je láska k penězům* (1Tm 6, 10). Tedy ne peníze samy, ty jsou nezbytné, ale láska k nim. Rozhodující je náš vztah – a to nejen k penězům, ale i k ostatním materiálním statkům, se kterými se setkáváme. Zaměříme-li se na ně, jak je získat v co největším množství, upadáme do nebezpečí, že propadneme lakomství. Pavel píše Timoteovi: *Zbožnost, která se spokojí s tím, co má, je už sama velké bohatství. Nic jsme si totiž na svět nepřinesli, a také si nic nemůžeme odnést. Máme-li jídlo a oděv, spokojme se s tím. Kdo chce být bohatý, upadá do osidel pokušení a do mnoha nerozumných a škodlivých tužeb, které strhují lidi do zkázy a záhuby* (1Tm 6,6-9).

Pro vykoupené lidi má být samozřejmostí, že nejsou svázáni závislostí na hmotných věcech, že mají otevřené srdce pro pomoc potřebným, že nejsou lakomí. Kdo jiný se rozdělí s potřebnými než ten, kdo si uvědomuje, že všechno, co jsme a máme, je Božím darem?

Sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči

4 Vést sprosté, hloupé a dvojsmyslné řeči se nepatří;

Další oblastí, kde bychom si měli dávat pozor, abychom nezažbledli, je naše řeč. Velice záleží na tom, co říkáme, jak to říkáme

a kdy to říkáme.

Doba, ve které žijeme, je poznamenána ztrátou studu. To se týká řady oblastí, nemusí jít jen o oblast sexu. Začíná to už v dětství – zdravé a čilé děti se vůbec nestydí sedět v přecpaném vlaku či tramvaji a ani jim nenapadne uvolnit místo starým a nemocným lidem, kteří vedle nich stojí a mají problém se udržet na nohou. Mladí lidé vyžadují úplně bez skrupulí, aby jim rodiče dali peníze na to, co si usmysleli, že musí mít.

Zmizel stud v řeči, lidé dnes používají bez zábran sprostá a vulgární slova. Velký podíl na tom mají média, která s tím v podstatě začala. Je smutný pohled na hezké mladé děvče, které má slovník, za který by se před lety rděl i pověstný dlaždič.

A samozřejmě sem patří také dvojsmyslné a oplzlé vtipy. I zde je velký posun vůči minulosti. Dvojsmyslné řeči a oplzlosti byly vždycky – ale dnes se dostávají dokonce do médií. Dokonce jsem si všiml, že i lidé, kteří byli nesmírně vtipní, postupem času jakoby se „vyčerpali“ a většinou končí svou kariéru hrubším kalibrem dvojsmyslnosti a nakonec i oplzlostí.

Pro křesťany je jediná možnost – takových věcí se neúčastnit – dát najevo, že o to nestojíme. Měli bychom být příkladem i v řeči. Moje zkušenost je zajímavá: Nikdy jsem nikomu ze svých kolegů neříkal, že nemá mluvit vulgárně a sprostě. Ale je zajímavé, že v mé přítomnosti se všichni „drželi“ a že dokonce, když jsem přišel někam, kde se právě třeba takové věci říkaly, tak najednou přestaly. Domnívám se, že to patří k našemu svědectví.

Zde nejde o to, abychom nebyli vtipní. Anekdota či vtipná odpověď může být zcela na místě – je-li použita k tomu, aby upoutala pozornost k tomu, abychom si zapamatovali něco závažného a důležitého.

Mořeplavec Kryštof Kolumbus byl po svém objevení Ameriky doma ve Španělsku oslavován a zván k významným lidem té doby. Na oslavě u Pedra Gonzalese de Mendozy (1428-1485) (kastilský politik a státník, od 1473 kardinál, od 1482 arcibiskup v Toledu a současně nejvyšší kastilský admirál) se našel závistivec, zlehčující význam cesty. Není prý těžké, doplout lodí do Ameriky. Kolumbus

přítakal, že to nic není, ale že to byl on, který na to přišel. Poté s úsměvem vzal vejce a vyzval „chytráka“, aby je postavil na špičku. Po jeho marném snažení i pokusech několika jiných hostů, když se vejce vždy vrátilo do ležící polohy, vzal objevitel nového světadílu vejce, zlehka naťukl špičku a vejce postavil na stůl. Opět se ozvaly hlasy, že to přece nic není. Kolumbus se nebránil - opravdu je to prý hračka, ale jen na to přijít. Ozvaly se hlasy, že je to podvodník, ale Kolumbus řekl, že to vejce jako ho naťukl on sám, mohl naťuknout i kdokoli jiný před ním. (dle Wikipedie)

Z historie církve víme, že mnozí požehnaní Boží lidé dovedli použít vtipné řeči k tomu, že mnozí lidé pochopili vzácné Boží pravdy a přijali je. O Moodym hovořili jeho odpůrci, že je to „šprýmař na kazatelně“ – a přesto tisíce lidí směly uvěřit v Pána Ježíše. Obdobnou zkušenost můžeme mít i s „knížetem kazatelů“ Ch. H. Spurgeonem, který dokázal rovněž často velmi vtipně odpovědět. A víme, že v i v dnešní době je řada požehnaných kazatelů a bratří, kteří dovedou posluchačům přiblížit vtipně Boží pravdy.

Nejde tedy o vtipy jako takové – ale o náš vztah k řeči, čeho chceme dosáhnout. Jde-li jen o pobavení a zasmání, můžeme snadno sklouznout. Jde-li o poučení, je vše v pořádku.

Do oblasti nevhodných „hloupých řečí“ patří také to, jestliže se bavíme na něčí účet, jestliže někoho zesměšňujeme či shazujeme. Ani to se u křesťanů nepatří.

Do oblasti hloupých řečí mohou patřit také známé „kanadské žertíky“, kdy mnohdy nedomyslíme důsledky svého domněle vtipného jednání a může dojít k těžkým úrazům jak v oblasti těla, tak i v oblasti duševní a duchovní. I zde je třeba říci, že tento druh vtipkování není pro křesťany vhodný.

Naši předchůdci ve víře občas považovali za nemístnou každou „prázdnou řeč“. Víím, že opravdu vtipný přístup nemusí být prázdnou řečí, ale když se člověk zaměří jen na zábavu, snadno se může stát, že je naše řeč bezobsažná a to by být nemělo.

... vy máte vzdávat Bohu díky! (v.4b)

Pavel není zaměřen jen negativně – není jen tím, kdo se vymezuje

k tomu, co dělat nemáme, ale je zaměřen i pozitivně. Co by u křesťanů nemělo chybět (a co pohříchu často chybí) – je vděčnost a to zejména vděčnost vůči původci všeho dobrého, co smíme v životě brát. Jsme vděční za život, který smíme prožívat, nebo si jen stěžujeme, nadáváme a pohoršujeme se? Milujícím Boha jsou všechny věci k dobrému – učme se tedy za ně děkovat. A to nejen slovy, ale i svým životem.

5 Dobře si pamatujte, že žádný smilník, prostopášník ani lakomec, jehož bohem jsou peníze, nemá podíl v království Kristovu a Božím.

Tento verš je takovým podtržením a zdůrazněním toho, co už Pavel psal předtím. Je velmi závažný svým důrazem na to, že nositelé těchto vlastností *podíl v království Kristovu a Božím* nemohou mít. To, co jsme udělali jako křesťané v této oblasti, bude muset být řešeno u Kristova soudného stolce – kde bez milosti shoří jako seno, sláma a strniště, postavené na ten předražený základ – jímž je Kristus.

Marné řeči / prázdná slova

6 Nenechte se od nikoho svést prázdnými slovy, aby vás nestihl Boží hněv jako ty, kdo ho neposlouchají.

7 Proto s nimi nemějte nic společného.

Uvedená slova jsou pokračováním předchozího textu, ve kterém nám Pavel ukazuje věci neslučitelné s křesťanstvím. Satan neustále usiluje zpochybnit zcela jasně zjevenou Boží vůli a nabízí člověku „něco víc“, co doposud nepoznal. I dnes přichází s otázkou „*Jakže, Bůh vám zakázal...?*“ a také s tvrzením, že to není tak zlé. Mnozí lidé se nechali svést domnělou svobodou a konali skutky těla, které jsou zcela jasně proti Boží vůli. A tak si lidé dovedou i zdůvodnit Písmem, že mohou těmto věcem dávat průchod.

To platilo v oblasti smilstva, platí to i v náklonnosti k nečistotě – dovedeme to maskovat jako lásku ke kráse a ke kulturním dílům. Podobně jsme to viděli i u lakomství – nazve je šetrností a omluva pro sobectví je na světě. Podobně dovedeme nazvat neomalenost a drzost odvahou a smělostí.

Oblast „marných řečí“ či „prázdných slov“ lze rozšířit i na lite-

raturu, televizní pořady, filmy atd. Každé takové dílo má určitou tendenci – autor chce něco sdělit, k něčemu čtenáře, pozorovatele či posluchače k něčemu dovést, chce ospravedlnit a zdůvodnit autorovo smýšlení, projevené ústy hlavních hrdinů. Dávejme na to pozor, rozpoznávejme, co je dobré (toho se držme) a zlé opusťme a neza-
bývejme se tím.

Jak mistrně dovede satan převracet hodnoty! A jak jsme my lidé náchylní omlouvat a zdůvodňovat své slabosti a hříchy, místo abychom je vyznali. Proto nám Pavel píše: *Nenechte se od nikoho svést!* Hřích zůstává hřichem, i kdybychom si jej sebelépe zdůvodnili. Můžeme uspat své svědomí, ale skutečnost zůstává skutečností. Důvod výstrahy je zcela jasný: *aby vás nestihl Boží hněv jako ty, kdo ho neposlouchají.* Nebudme neposlušnými dětmi. To je první předpoklad našeho vítězství nad satanem. Nikdy nebudeme mít sílu k tomu, abychom se satanu vzepřeli, pokud se nepoddáme Bohu. Proto Jakub píše: *Podříd'te se tedy Bohu. Vzepřete se d'áblu a uteče od vás...* (Jk 4,7)

Proto s nimi nemějte nic společného. (v.7) To je Boží výzva pro nás. S těmi, kdo zpochybňují Boží vůli, nemůžeme mít nic společného.

Děti světla a děti tmy

8 I vy jste kdysi byli tmou,

To je naše minulost. Nejen, že jsme sami byli ve tmě a cestu života jsme neznali, ale dokonce jsme byli tmou. Byli jsme majetkem vládce tmy. A z jeho panství jsme se sami nemohli vysvobodit. Naše síly a schopnosti nestačily na jeho pouta, hradby a mříže.

... ale nyní vás Pán učinil světlem.

Nebyli jsme tedy jen vyvedeni ze tmy do světla, ale dokonce jsme se stali světlem. Tím je zdůrazněna naše odpovědnost za svěšené světlo – máme svítit lidem kolem nás, máme jim přibližovat Pána Ježíše. Náš život a naše vyznání jim má říkat, že život s Kristem je reálný.

Tím světlem nás učinil *Pán*. To nám ukazuje podstatu našeho světla. Sami v sobě světlo nemáme a nedokážeme lidem svítit. Naše

světlo je reflexe světla Kristova, není to naše světlo. Je to jako odrazka na kole nebo jako měsíc, který odráží sluneční světlo na naši zem, i když sám o sobě je vyhaslé těleso, které samo nezáří. I my můžeme svítit pouze tím světlem, kterým nás osvětluje náš Pán.

9 *Žijte proto jako děti světla...*

To je požadavek na děti světla. Tedy nejen naše vyznání, ale i náš život. Je smutné, že v současné době je mnoho křesťanů, jejichž křesťanský život spočívá v tom, že vyznávají, že uvěřili v Pána Ježíše a že navštěvují shromáždění (a i to ne zcela pravidelně), ale tím jejich křesťanství končí. Máme žít jako děti světla. Má to být na nás poznat – náš život se musí měnit.

Náš Spasitel to vyjádřil slovy: *Tak ať svítí světlo vaše před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a vzdali slávu vašemu Otci v nebesích* (Mt 5,16). A Jakub píše: *Stejně tak i víra, není-li spojena se skutky, je sama o sobě mrtvá* (Jk 2,17). Pochopitelně ne s těmi mými, které bych tak rád konal, ale těmi, které Pán Bůh připravil, abych v nich jako spasené Boží dítě chodil. Světlo se ve tmě nemůže utajit. I to maličké světélko je vidět do dálky.

Tak to má být i v našem životě. Není důležité to, co si myslíme nebo říkáme o své víře my, ale to, co vidí lidé kolem nás. Buď splyváme s okolní tmou, anebo svítíme.

Následující slova ukazují, jak se naše „světlo“ projevuje konkrétně:

- ovocem světla je vždy dobrota, spravedlnost a pravda;

Žít jako dítě světla se projeví navenek – nesením ovoce. Děti světla mají nést určité ovoce. A to má následující rysy:

- *dobrota* – křesťané jsou lidé, kteří mají být k jiným přátelští, srdeční a ohleduplní,
- *spravedlnost* – děti světla mají mít vyvinutý smysl pro spravedlnost – mají o ni usilovat. Je to dobré svědectví, když nás naše okolí bude takto znát,
- *pravda* – naše jednání má být vždycky poznamenáno tím, že pravda má přednost za všech okolností, že se nebudeme uchýlovat k polopravdám a lžím, i když by to pro nás bylo výhodnější.

10 zkoumejte, co se líbí Pánu.

To je další charakteristický rys „dětí světla“ – zájem o to, co se Pánu Bohu líbí. Máme-li někoho rádi, zajímáme se o to, co se mu líbí. Tak to vidíme u rodičů, kteří přemýšlí o tom, co koupit dětem, podobně to prožívají i zamilovaní mladí lidé – kteří se zajímají o to, co má rád jejich partner. A jakmile je příležitost, tak chtějí toho, koho mají rádi, mile překvapit.

Je tomu tak i v našem životě? Usilujeme o to, co se líbí našemu Pánu – anebo dáváme přednost tomu, co se líbí nám? Podřizujeme své sobecké vlastní zájmy tomu, co se líbí našemu Spasiteli.

11 Nepodílejte se na neužitečných skutcích tmy, naopak je nazývejte pravým jménem.

K praktickému životu „dětí světla“ – křesťanů je také distancování se od „skutků tmy“. Neúčastněme se toho, o čem víme, že slouží ke zlému. Nenechme se přimět k tomu, abychom jednali nečestně, zálučně, abychom si neoprávněně přisvojili něco, co nám nepatří. Mnohdy nás k tomu budou lidé v našem okolí vybízet a nabádat, řeknou nám: „To přece dělají všichni...“ – „byli byste blázni, abyste nevyužili příležitost...“ Nabídek k tomu, abychom udělali něco, co je za hranou zákona, je nespočet. Nenechejme se nikdy k tomu lákat.

Naopak, je třeba věci umět nazvat *pravým jménem*. Lež zůstává lží – nenechejme si namluvit, že může být „nevinná“ nebo „milosrdná“. Podvod je a zůstane podvodem, i kdyby to dělali všichni kolem nás.

12 O tom, co oni dělají potají, je odporné i jen mluvit.

Je řada věcí, které lidé dělají potají. Je to vůbec charakteristický rys „skutků tmy“, že se dějí pod pláštíkem tmy – beze svědků. Ve tmě není nic vidět, proto zloději rádi kradou v noci, aby nebyli poznáni.

Pod pláštíkem tmy, v anonymitě, se dějí zlé věci – o kterých lidé neradi sami mluví. Je zajímavé, že o nich ale rádi slyší o jiných.

Náš život má být veřejný – nemáme dělat nic potají – nic, co bychom museli před jinými i před Pánem Bohem skrývat, zač bychom se museli před sebou i před jinými stydět.

To, co lidé dělají potají, je mnohdy velmi zlé. Sami se za to

mnohdy stydí – a přesto to dělají.

Někdy je potřebnou pomocí tyto věci pojmenovat pravým jménem. Proto píše Pavel

13 Když se však ty věci správně pojmenují, je jasné, oč jde.

Takový jasný postoj ve světle je velmi potřebný a užitečný. Nejhorší je, když se věci zamlžují a zakrývají. Jasně slovo je tím, co dá najednou všemu pravý význam. Když se ve sklepech rozsvítí světlo, náhle je nám jasné, o co jsme to zakopávali. Učme se dávat věcem kolem nás pravé názvy. Pak najednou zjistíme, že to není nevinné laškování, ale smilstvo, že to, co děláme není kult krásy těla, ale nečistota, že jsme lakomí a ne šetrní, že krademe a ne že využíváme příležitosti, že uplácíme a ne že ohodnocujeme dobrý postoj k zázakzníkovi apod.

Jak se stát dětmi světla?

14 A kde se rozjasní, tam je světlo. Proto je řečeno: Probud' se, kdo spíš, vstaň z mrtvých, a zazáří ti Kristus.

Chceme-li být dětmi světla – musíme do světla. Ve svém životě jsem udělal zajímavý objev, co se týče spánku. V létě, kdy je ráno brzy světlo, se také brzy probudím – zcela sám. Naproti tomu v zimě, kdy je dlouho tma, spím bez budíku mnohem déle. Doba spánku v létě je mnohem kratší, a přece se cítím odpočinitý a mohu bez problémů pracovat. Je-li zamračeno a deštivo, také spím déle. Nejhorší jsou pro mne sychravé podzimní dny bez slunečního svitu. Pak jsem unavený i po dlouhém spánku.

Myslím, že podobné je to i v životě víry. Pokud žijeme v prostředí tmy, jsme duchovně unavení a máme tendenci spát. U lidí světa je to běžné, ti moc o světlo nestojí. V Janově evangeliu čteme: *Soud pak je v tom, že světlo přišlo na svět, ale lidé si zamilovali více tmu než světlo, protože jejich skutky byly zlé. Neboť každý, kdo dělá něco špatného, nenávidí světlo a nepřichází k světlu, aby jeho skutky nevyšly najevo. Kdo však činí pravdu, přichází ke světlu, aby se ukázalo, že jeho skutky jsou vykonány v Bohu (J 3,19-21).* A tak je na nás, abychom se probudili a jako děti světla chodili ve světle. To má velký význam, jak nám píše i staříčkový apoštol Jan: *Jestliže však chodíme v světle, jako on je v světle, máme společenství mezi sebou*

a krev Ježíše, jeho Syna, nás očišťuje od každého hříchu (1J 1,7).

Život dětí světla

Potřebují žít moudře

15 Dávejte si dobrý pozor na to, jak žijete, abyste si nepočínali jako nemoudří, ale jako moudří;

Jdeme-li po cestě, musíme si dávat pozor, abychom o něco nezakopli, do něčeho nenarazili nebo do něčeho nespadli. Než přejdeme silnici, musíme se rozhlédnout na obě strany, abychom nevběhli pod auto. Nemůžeme si říci: „V 11:35.20“ přejdu železniční trať na druhou stranu, jestliže v 11:35.20 po trati projíždí rychlík. Naprosto stejně je tomu i v životě víry. I zde musíme dávat pozor, kam jdeme a co zamýšlíme udělat.

Máme si počínat moudře. Máme usilovat nejdříve poznat, co si Pán Bůh přeje. Bible říká: *Kdo věří, nebude kvapit...* proto zbytečně nespěchejme. Spěch se v takových rozhodnutích mnohdy nevyplácí.

Pán Ježíš říká: *Hle, já vás posílám jako ovce mezi vlky; buďte tedy obezřetní jako hadi a bezelstní jako holubice* (Mt 10,16). Být jako hadi neznamena být lstiví a úskoční, Pán měl na mysli jednu pozitivní vlastnost hadů – jejich opatrnost. Proč toto napomenutí? Život křesťana není jednoduchý – potřebujeme být i opatrní. Nesmíme používat vlčích zbraní – opatrnost je třeba, abychom se nestali jejich kořistí. Toto postavení „ovcí mezi vlky“ se dodnes nezměnilo. A přece je „vlci“ dodnes nevyhubili – jen proto, že daly na svého Pastýře, dbaly jeho pokynů a šly tam, kam je posílal. A to platí i pro nás dnes.

Využit čas a příležitost!

16 nepromarněte tento čas, neboť nastaly dny zlé.

Za dob mých studií se mi v jednom ročníku nedařilo – nakonec jsem ho musel opakovat. Tatínek mi jednou na povzbuzení řekl heslo starých Římanů „Carpe diem“ („Využij dne“ nebo také „plně užij života“) Staří Římané to chápali spíš v té druhé verzi – užij, co můžeš, a tak užívali, co mohli, bez ohledu na druhé, na okolí, na následky a šli do záhuby. Ale tatínek měl na mysli ten původní význam – abych využil všech příležitostí. To znamená, uč se, využij čas,

nemrhej jím na věci, které jsou sice samy o sobě dobré, ale mohou klidně počkat, až skončíš s tím, co je teď prvořadé. Snažil jsem se řídit se touto radou a školu jsem nakonec šťastně ukončil.

Využij dne – to je heslo i pro nás a plně se shoduje s Pavlovým „vykupujte čas“. Je nutno čas nepromarnit – protože uteče a už se nikdy nevrátí.

Pavlova výzva je zdůvodněna slovy *neboť nastaly dny zlé*. A byly to opravdu zlé dny. Pavel to pocítil nejednou sám na sobě, jak jsou lidé „naklonění“ křesťanství. Bičování, kamenování, štvání, věznění – to bylo jeho častou zkušeností s tím, jaké jsou postoje lidí vůči křesťanům. Pavel však nepřestal pracovat a nečekal na zlepšení situace, až bude lépe, ale naopak, snažil se využít každou příležitost, aby zvěstoval svého Pána. Jakoby ani nepředpokládal, že se někdy něcolepší v poměrech na této zemi. Proto říkal, že je zlá doba a že to, co neuděláme nyní, už třeba neuděláme nikdy. To bylo jeho „carpe diem“.

Zcela jinak tomu bylo za dob po návratu z babylonského zajetí. Boží lid měl stavět chrám. Tato stavba začala s velkou radostí a s nadšením, jak to popisuje kněz Ezdráš. Krásný začátek, který může být vzorem i nám dnes, v době, kdy nemáme podstatné překážky.

Ale pak přišlo protivenství, objevili se i při králově přízni nepřátelé a Boží dílo bylo násilně přetrženo, stavba zastavena. A co stavitelé?

Ochabli, jejich zájem o Boží chrám opadl a dál se nedělo nic. Tedy ne zcela nic. Stavba chrámu zůstala stát, ale stavitelé stavěli dál, stavěli si domy pro sebe, i s určitým přepychem (protože obklady dřevem nejsou nutnost, ale něco navíc). Zaměřili se na sebe a na své zájmy. Výčitky svědomí utišovali konstatováním: „*Ještě nepřišel čas, čas k budování Hospodinova domu.*“ (Ag 1,2) A čas plynul. Musel přijít prorok Ageus a ukázat jim, že ten čas už je tu. Řekl jim: „*Toto praví Hospodin zástupů: Vezměte si k srdci své cesty. Vystupte na horu, přivezte dříví a budujte dům! V něm budu mít zalíbení, v něm se oslavím, praví Hospodin. Pachtíte se za mnoha věcmi a máte z toho málo. Co přinesete domů, já rozvěji. Proč se to děje? je výrok Hospodina zástupů. Protože můj dům je v troskách, zatímco vy*

se staráte každý jen o svůj dům“ (Ag 1,8.9). Starali se o sebe – a přesto žili v bídě a chudobě. Jejich úsilí nebylo úměrné výsledkům. Tato událost se často opakuje v životě mnoha křesťanů. Kolikrát si říkali: „Dnes není vhodná doba pro šíření evangelia...“, dnes lidé nejsou ochotni tuto zvěst poslouchat. Místo, aby budovali Boží chrám, budovali své vlastní domy. Všechnu svou sílu a energii věnovali svým rodinám, dětem, domácnosti. A měli stále málo, nedosáhli toho, co chtěli.

Doba byla vždycky zlá. Tu nezměníme. Vždy bude něco, co nás omezuje. Dnes máme svobodu, ale zase si naříkáme na neochotu lidí a na nedostatek prostředků. Nehleďme na to, ale snažme se využít toho, co nám Pán dal. A není toho málo. Využijme čas – teď je vhodná příležitost, teď jsou otevřené dveře. To, co neuděláme teď, už třeba nikdy nebudeme moci udělat. Učme se hospodařit s časem i příležitostmi, které nám Pán dává. Nečekejme na velké věci, ale dělejme ty, které vidíme, že udělat jdou!

Čím jsme naplněni?

18 A neopíjejte se vínem, což je prostopášnost...

Ve světě je velmi rozšířená nadměrná konzumace alkoholu. Denně se setkáváme s potácejícími se postavami, které jen obtížně dokážou udržet rovnováhu. Země se s nimi točí. To je to nejmenší zlo... které sice každý vidí, ale nemá takové následky. Ale kolik zla alkohol napáchal! Kolik rozbitých manželství a zmařených nadějných existencí lze přičítat tomuto hříchu opilství. Alkohol dokázal zdecimovat celé kulturní národy – degradoval je na úroveň zvířat.

Boží slovo říká zcela jasně: *neopíjejte se vínem*. K tomu není co dodávat. Někdo namítne: Ale Kristus sám přece na svatbě v Káni proměnil vodu ve víno – udělal to přece proto, aby ho lidé pili. A také občas připomenou Pavlovu radu Timoteovi, aby nepil vodu, ale užíval víno. (1Tm 5,23). To je pravda, ale už se nezmiňují o tom, že je tam slovíčko *střídmě*, tedy „s mírou“. Bible neříká, že by člověk neměl pít víno (či jiný alkohol), ale na řadě míst upozorňuje na nebezpečí nemírného pití. Nemáme se prostě opíjet. Pán Bůh dal lidem schopnost (pokud ji člověk pitím „nepropije“), že vědí, že už mají dost. A tu je třeba nekompromisně skončit.

Opíjení se je hřích, Pavel píše, že je to *prostopášnost*. Nebezpečí alkoholu je v tom, že odbourává zábrany a lidé se nakonec dopouštějí činů, za které by se v normálním stavu styděli.

Proti „alkoholovému opojení“ Pavel staví jiné naplnění nitra člověka:

19 ale plni Ducha...

V souvislosti s opilstvím a v protikladu tomu naplněním Duchem svatým mne napadla jedna slovní hříčka. Je to zajímavé, jak jedno a totéž slovo může mít zcela odlišné významy.

Slovo „duch“ se latinsky řekne „spiritus“ – odtud také Spiritus sanctus – duch svatý. Ale totéž slovo může znamenat také líh – tedy alkohol. Někteří komentáři se domnívají, že toto Pavlovo varování vychází z určité vnější podobnosti, která mezi oběma stavy je. Jde o zcela odlišné stavy, které však mají některé podobné rysy. Možná proto při vzniku církve při vylití Ducha svatého se někteří lidé domnívali, že věřící byli opilí (viz Sk 2,13).

Jde o některé podobné rysy, které jsou však na zcela jiném základu a vedou ke zcela jiným důsledkům:

1. Ovládání vnějším vlivem – člověk nedělá to, co by dělal sám od sebe, ale to, k čemu je puzen.

Alkohol vede ke zlému – k prostopášnosti, k agresivitě, k napadání bližních, k ničení hodnot atd.

Duch svatý vede k tichosti a lásce a nutí nás pomáhat lidem kolem nás, kterých bychom si jinak ani nevšimli.

2. Dochází k uvolnění zábran, člověk ztrácí strach a obavy a stává se smělym a odvážným. Velice však záleží na tom, jaké zábrany se odstraňují.

Satan odstraňuje alkoholem morální zábrany – člověk se přestává stydět za svůj hřích a naopak jej považuje za něco velkého.

Duch svatý však působí, že člověk se přestává bát o sebe, o svou prestiž a autoritu, o své postavení – a najde smělost dělat to, čeho se předtím bál. Najednou se přestává ptát: „Co by si o mně řekli?...“

3. Obojí působí radost. Ale je mezi nimi obrovský rozdíl.

Dejte opojný nápoj hynoucímu a víno těm, kterým je

hořko, ať se napije a zapomene na svou chudobu a na své plahočení již nevzpomíná. (Př 31,6.7). A lidé to tak opravdu dělají. Pijí, aby se utěšili a zapomenuli na své trápení – ale není horšího způsobu, jak řešit problémy. Alkohol se nesmí stát řešením problému.

Nám křesťanům Pán Ježíš poslal Ducha svatého – jeho jednou funkcí je také to, že je Utěšitel. V téže knize Přísloví je napsáno: *Nehodí se králům, Lemóeli, nehodí se králům být pijany vína a vládcům toužit po opojném nápoji, aby nikdo z nich v opilosti nezapomněl na Boží nařízení a nepřevrátil při nikoho z utištěných* (Př 31,4.5). Tím, že jsme přijali Krista, jsme se stali králi a kněží našeho Pána. Pak nepotřebujeme hledat útěchu a zapomenutí v opojném nápoji, který je vlastně útekem od reality do světa neskutečného, do zapomenutí, které nikdy nic nevyřeší, jen oddálí dopad. Naše útěcha radost je v Duchu utěšiteli, který člověku dává sílu postavit se čelem ke skutečnosti a řešit ji. Záleží tedy na tom, který duch je v nás – duch alkoholu (a tím knížete tohoto světa) nebo Duch svatý – Utěšitel – seslaný Bohem.

Součástí radosti, již je člověk naplněn je také to, že zpívá. Nikdy lidé tolik nezpívají, jako ve chvílích, kdy se napijí vína či jiného alkoholického nápoje. Jinak lidem není příliš do zpěvu. Málokdy slýchávám a vídávám lidi zpívat, aniž by se předtím napili.

Projevem naplnění Ducha svatého je také zpěv. Proto píše Pavel dále: *19 ale plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce.*

Opět je pozoruhodný rozdíl v obsahu písní. Je-li člověk „ovíněn“ nebo „nachmelen“ – zpívá většinou zpočátku různé lidové písně, které však často postupně přecházejí v oplzlé odrhovačky.

Naproti tomu, je-li člověk naplněn Duchem, zpívá chvalozpěvy a duchovní písně, jejichž obsahem a předmětem je Pán, jehož chválí a děkují mu. To máme činit, a to z celého srdce.

Naplnění Duchem

Ducha svatého jsme dostali jako závdavek při obrácení, jsme jím pomazáni. Jinak bychom ani nebyli Božími dětmi a nemohli bychom vlastně ani říci „Otče náš...“ (viz Ř 8,15). Avšak být pomazán Duchem svatým a mít jeho závdavek je něco jiného, než být naplněn Duchem svatým. To jsou dva rozdílné pojmy. Říká-li Pavel „naplnění buďte“ – (Kral.) nebo „nechejte se naplnit“ (B21, KMS), pak z toho vyplývá, že je možné být také nenaplněn Duchem svatým. Být naplněn Duchem znamená, že Duch má v našem životě místo.

Být naplněn Duchem svatým je nutný předpoklad pro účinnou práci v Božím království. Kniha Skutků obsahuje učebnicové příklady, jak si učedníci Páně dávali záležet na tom, aby k dílu Páně byli vybíráni lidé naplnění Duchem. Tam, kde se Pán mocně prokázal, čteme pokaždé o tom, že jeho nástroje byly „naplněny Duchem svatým“ nebo „plni Ducha“.

Jak je tomu s námi? Dáváme ve svém životě prostor Pánu Bohu, aby ho vyplnil?

Čím srdce přetéká, tím ústa oplývají...

19 ale plni Ducha zpívejte společně žalmy, chvalozpěvy a duchovní písně. Zpívejte Pánu, chvalte ho z celého srdce

Jsme-li naplnění Duchem svatým, tak se to hned projeví i navenek. Pak společně můžeme ze srdce (ne z povinnosti) zpívat. A pozná se to i na tom, CO zpíváme. Jsou to chvalozpěvy.

Nemusí to být vždy jen zpěv. Petřů překládá tento verš takto: *Když mezi sebou mluvíte, užívejte slov ze žalmů, chvalozpěvů a duchovních písní...* Co je obsahem našich rozhovorů? Hovoříme spolu o Božím slově a o tom, co Pán Bůh dělá v našich životech, anebo hovoříme jen o pozemských věcech? Pamatujme celou svou bytostí na to, že patříme Pánu.

A samozřejmě, tam, kde jsme naplnění Duchem svatým, budeme také zpívat písně. Pavel tak činil. I když dolehla bolest, dokázal si zpívat, jak o tom čteme ve vězení ve Filipis. Píseň je úžasný Boží dar, který přináší povzbuzení. Zpívat ale může jen skutečně svo-

bodný člověk – a to i tehdy, je-li zavřený ve vězení.

V Egyptě a v Babyloně se nezpívalo. Cítary byly zavěšeny na vrbách a všichni přemýšleli o tom, jaké to bylo, když byli svobodní. Ale jak se to změnilo po jejich vysvobození. Čteme o tom jak v 2. knize Mojžíšově, tak i v knize Ezdrášově (3,10-13).

Apoštol Jakub nás také vybízí, abychom prozpěvovali, jsme-li dobré myslí. (Jk 5,13).

... *chvalte ho z celého srdce* – nejen ústy. Ne formálně, ale celou svou bytostí. Je to smutné, jestliže ústa zpívají, ale srdce pláče.

A máme chválit *ho* – to znamená svého Pána. On má být předmět naší oslavy, o něm máme zpívat, z něho se máme radovat a jemu projevovat svou vděčnost.

Vděčnost

20 a vždycky za všechno vzdávejte díky Bohu a Otci ve jménu našeho Pána Ježíše Krista.

... *vždycky* – za všech okolností – když se máme dobře a vše se daří, ale i když nám přímo do zpěvu není. Mnohdy jsme smutní a ztrápení. Ale v jedné písni zpíváme o tajemství, jak takovou krizi překonat:

*Když kol tebe zuří moře vzbouřeno
a ty lkát chceš smuten, že vše ztraceno.
Sečti všechny dary, které Pán ti dal
a v tvém srdci zazní nová píseň chval.*

Přesvědčme se, že to tak skutečně je!

... *za všechno* – tedy nejen za to, co považujeme za dobré, ale i za to, co se nám zdá být nepříjemné. Bible říká, že *milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému*. Mnohdy tomu nerozumíme a také se proti tomu nepříjemnému bouříme. Ale po čase přijdeme na to, že to opravdu bylo k našemu dobru.

... *vzdávejte díky* – dnešní doba je plná reptání a nářků. Lidé jsou neustále nespokojeni a dávají svou nespokojenost najevo. Vděčnost je něco, s čím se setkáváme jen velmi zřídka. A přitom vděčnost je lékem, který nám pomáhá proplout vším tím, s čím se v životě setkáváme. Učme se tyto situace řešit jako autor Ž 44 – sčítáním darů a spolehnutím se na svého Pána.

Pokyny pro praktický všední život

Muž a žena – obraz Krista a církve

Následující verše 5. kapitoly pojednávají o vztahu mezi muži a ženami. V 6. kapitole pak následují pokyny o vztazích mezi dětmi a rodiči a končí to posledními vztahy ve starověké rodině – o vztazích mezi pány a otroky – protože k většině rodin patřili také otroci či služebnictvo. Dnes to můžeme aplikovat do dnešní doby jako vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli. To vše patří i dnes do oblasti všedních dnů: rodina a práce.

Pavel začíná tím nejužším vztahem – vztahem mezi mužem a ženou v manželství. Kromě toho, že dává pokyny, jak se mají muži chovat ke svým ženám a opačně, má tento oddíl Písma ještě jeden obrovský rozměr. Pavel to nazývá tajemstvím, které dříve nebylo známo. Jde o tajemství vztahu mezi Kristem a církví. Kromě velmi užitečných návodů, jak dobře vycházet s manželem/kou se dozvídáme něco, co je opravdovým tajemstvím: na vztahu muže a ženy můžeme vidět vztah Ježíše ke své nevěstě, církvi.

Proto má tento oddíl nesmírnou cenu a je klíčovým v celé epištole.

21 V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým:

22 ženy svým mužům jako Pánu,

23 protože muž je hlavou ženy, jako Kristus je hlavou církve, těla, které spasil.

24 Ale jako církev je podřízena Kristu, tak ženy mají být ve všem podřízeny svým mužům.

25 Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval,

26 aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem;

27 tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná.

28 Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe.

29 Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale živí je a stará se o ně.

Tak i Kristus pečuje o církev;

30 vždyť jsme údy jeho těla.

31 `Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo`.

32 Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev.

33 A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu.

Princip vzájemné poddanosti

21 V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým...

Fungující lidská společnost je vždy postavena na principu moci a autority na straně jedné a poddanosti na straně druhé. Na tom nic nezmění ani současné postmoderní bourání autorit.

Mají-li fungovat vzájemné vztahy, musí určitým způsobem

- dítě poslouchat rodiče,
- žák učitele,
- dělník mistra,
- voják velitele

Kdyby nebylo autority, zcela zákonitě by nastoupila anarchie se všemi svými neblahými důsledky. Lidé by se na ničem nemohli dohodnout a vládl by chaos.

Pán Ježíš nepřišel na tuto zem zrušit autoritu a princip poddanosti. Ale přinesl převratnou změnu ve způsobu získávání a udržování autority. Autorita, kterou přinesl, byla pravá, přirozená, samozřejmá a všeobecně uznávaná.

Až do Ježíšova příchodu si lidé autoritu získávali donucením – všichni lidé usilovali vždy o to, aby zaujali co nejvýhodnější místo, aby si ostatní porobili – aby jimi mohli manipulovat. V lidském pojetí autority je důstojnost a osobnost podřízených potlačována a mnohdy na ní nezáleží. Kam až může tato bezohlednost vést, můžeme pozorovat třeba na příkladě římského císaře Tiberia, který říkával o svých poddaných, kterým vládl krutě a nemilosrdně: „Ať si nenávidí, jen když mi dávají za pravdu“ (Suetonius: Životopisy 12 císařů, str. 183). Lidé jednají z pozice síly, k dosažení a udržení moci používají donucovací prostředky, mnohdy se neštítí použít i kruté násilí.

Autorita v Božím pojetí, zjevená v Ježíši Kristu, je diametrálně odlišná. Naše poddanost není na principu donucení, ale dobrovolná, uvědomělá, z lásky a z úcty k bližnímu.

Ženy mají být poddány mužům, děti rodičům, podřízeny svým nadřízeným, občané vládě, věřící ve sboru svým starším a diakonům. Tak to můžeme číst v Ř 13,1-7. Ale tato podřízenost má být dobrovolná a z vlastní vůle (viz 1K 16,16). Ne na základě toho, že musím, ale proto, že mám rád svého Pána a své bližní.

Křesťanská autorita respektuje důstojnost člověka. Čteme přece: *v pokoře pokládejte jeden druhého za přednějšího než sebe* (Fp 2,3). Křesťanská autorita nesmí nikdy toužit po uchvácení moci a nesmí být nikdy zneužita k osobnímu prospěchu. Je otázka, nakolik to dokážeme. Poslání autority od Boha je jiné – je sloužit druhým, ne si je podrobovat. Jak jasná jsou v tomto směru slova Páně: *„Víte, že vládcové panují na národy a velicí je utlačují. Ne tak bude mezi vámi: kdo se mezi vámi chce stát velkým, buď vaším služebníkem; a kdo chce být mezi vámi první, buď vaším otrokem. Tak, jako Syn člověka nepřišel, aby si dal sloužit, ale aby sloužil a dal svůj život jako výkupné za mnohé.“* (Mt 20,25-28)

Vy však si nedávejte říkat `Mistře´: jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratří. A nikomu na zemi nedávejte jméno `Otec´: jediný je váš Otec, ten nebeský. Ani si nedávejte říkat `Učiteli´: váš učitel je jeden, Kristus. Kdo je z vás největší, bude váš služebník. Kdo se povyšuje, bude ponížěn, a kdo se ponižuje, bude povýšen (Mt 23,8-12).

Takovým způsobem roste pravá autorita a jen taková autorita má před Bohem cenu. Je otázka, jak je to i s naší „křesťanskou autoritou“ – do jaké míry je odrazem tohoto Božího požadavku nebo naopak klasickou lidskou autoritou s lidskými manýrami. Učme se mít v úctě své bližní a nepovažujme to za hanbu, ale naopak za výsadu, že jim můžeme posloužit.

Muž a žena = Kristus a církev

Zbytek 5. kapitoly pojednává o této úžasné rovnici. Hodnotí vztahy mužů a žen, dává návod, jak se k sobě máme chovat a srovnává vztah lidí ke vztahu Pána Ježíše k církvi.

Vezmeme-li to z opačné strany – na vztahu Ježíše k církvi ukazuje Pavel příklad pro náš pozemský život a náš pozemský vztah nám má zase umožnit nahlédnout do onoho „velikého tajemství“, které představuje církev.

Náš oddíl chci posuzovat ze tří hledisek:

- vztah ženy k muži,
- vztah muže k ženě,
- „veliké tajemství církve“

Vztah ženy k muži

21 *V poddanosti Kristu se podřizujte jedni druhým:*

22 *ženy svým mužům jako Pánu,*

To je Boží slovo, které nepřestalo platit přes všechny lidské úvahy o emancipaci žen, o tom, že žena se má osvobodit od závislosti na muži, že má rozvíjet svou osobnost a věnovat se svým zájmům.

To zní velice lákavě a přesvědčivě. Ale skutečnost je (jak uvidíme v následujících řádcích) zcela jiná.

Předně – pravou emancipaci zaručuje jen sám Bůh. On přece nechal zapsat ve svém slově úžasné prohlášení: *Není už rozdíl mezi židem a pohanem, otrokem a svobodným, mužem a ženou. Vy všichni jste jedno v Kristu Ježíši. Jste-li Kristovi, jste potomstvo Abrahamovo a dědicové toho, co Bůh zaslíbil* (Ga 3,28).

To je Boží dílo – ne výsledek lidského snažení. Právě křesťanství je to, co přineslo ženám stejná práva jako muži. Mohou právě tak jako muži vstoupit do Božího království za zcela stejných podmínek. Mohou dosáhnout kterékoliv odměny, kterou Pán Bůh pro nás má připravenou.

To, co lidé nazývají emancipací, však se skutečnou emancipací nemá nic společného. A ve skutečnosti je to opak – znamená zotročení ženy a větší svobodu pro muže. Copak je to osvobození ženy, musí-li pracovat jednu směnu v zaměstnání (aby se muži vyrovnala) a druhou doma, zatímco muž se věnuje svým zálibám? Kde získá čas, aby realizovala sebe a své zájmy? Pokud to bude dělat, je to většinou na úkor rodiny a dětí.

Ale proč má být právě žena poddána muži? Boží slovo nám uvádí důvod: *budou ti dva jedno tělo* (v.31). V krásném a harmonickém

manželství, takovém, jaké se Bohu líbí, nemůže nikdo žít jen sám pro sebe. Zde už neplatí známá rovnice $1+1=2$, ale je zde jiná matematika, která říká, že $1+1=1$. Jeden potřebuje druhého, sami o sobě by nemohli žít plnohodnotný život. Bible nám to zobrazuje na příkladu těla, kde muž znázorňuje hlavu a žena tělo. Jedno bez druhého není schopno samostatné existence. A tělo je podřízeno hlavě – ruka se nepohne bez pokynu z hlavy, noha neudělá sama krok, nedostane-li k tomu impuls z mozku. Mozkové centrum v hlavě odpovídá za to, aby se tělo nedostalo do nebezpečí. Muž je obecně (samozřejmě existují výjimky, potvrzující pravidlo) stavěn tak, že má předpoklady k odpovědnějšímu rozhodování. Nepodléhá tolik náladám, nenechá se citově vydírat a dovede se lépe orientovat v krizových situacích. Je tedy přirovnán k hlavě, odpovědné za celé tělo. Samozřejmě hlava potřebuje pomoc těla. Nikdy by se nedostala sama bez pomoci těla tam, kam potřebuje. Dá se říci, že žena je takovým motorem, která dovede hýbat celou domácností, i svým mužem.

Ženu můžeme zase přirovnat k srdci. Jedině ona totiž dokáže vytvořit ničím nenapodobitelné a nenahraditelné srdečné kouzlo domova.

Žena byla stvořena pro muže. Bible říká: *Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná (jako jeho protějšek – ČSP) (Gn 2,20)*. Proto byla stvořena Eva. *Muž přece nebyl stvořen pro ženu, ale žena pro muže (1K 11,9)*. Milá sestro, uvědomuješ si své poslání na této zemi? Na ženě záleží především, jak se její muž bude projevat. V Písmě čteme: *Žena statečná je korunou svého manžela, kdežto ostudná mu je jako kostižer v kostech (Př 12,4)*. Řečeno slovy dneška – záleží na ženě, bude-li její muž král nebo žebrák. Každý významný křesťan vděčí nejméně 50 % toho, čím je, své ženě. Mnozí z nich by nebyli tím, čím jsou, kdyby neměli chápající a trpělivé ženy. Mnohé z nich se kvůli svému muži vzdali svých ambicí. Žena dovede výrazným a významným způsobem podpořit svého muže, ale může jej také naopak brzdit a srážet. Izraelský král Achab byl v podstatě statečný voják, ale co z něj udělala jeho žena Jezábel? Čteme Boží soud o něm: *Nebyl nikdo jako Achab, aby se zaprodal a dopouštěl toho, co je zlé v Hospodinových očích, jak ho k tomu podněcovala Jezábel, jeho žena (1Kr 21,25)*.

Rád bych použil ještě jednu ilustraci, která pomůže pochopit důležitost tohoto vztahu mezi mužem a ženou. Ve 2. světové válce byla poraženou mocností fašistické Německo. Jedním z důvodů jeho porážky bylo obyvatelstvo Německem porobených zemí, se kterým Němci z ideologických důvodů jednali tvrdě a nelidsky. To se bouřilo a vedlo partyzánskou válku. Němci byli nuceni bojovat nejen na frontě, ale i ve vlastním týlu. Nikdy nevěděli, kde je někdo napadne.

Obdoba toho je i ve spolupráci muže a ženy. Muž má nést „tíži fronty“, vnější útoky, problémy, starosti a boje a žena má za úkol mu pro to vytvořit bezpečné a spolehlivé zázemí – domov, kde může načerpat novou sílu. Jestliže toto zázemí vede „partyzánskou válku“, pak je pochopitelné, že muž si nemůže odpočinout a stravuje zbytečně své schopnosti i síly, které by jinak mohl věnovat životu víry.

Proto nesmírně záleží na tom, aby ženy byly oporou svým mužům. Je to jejich odpovědné postavení, mnohdy nedoceněné a neoceněné, ale zcela určitě jednou odměněné naším Pánem.

Vztah muže k ženě

25 Muži, milujte své ženy, jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval

Manželství je oboustranný vztah – oba sehrávají významnou roli a záleží na obou. Proto Boží slovo klade požadavky na oba – na muže i na ženu. Každý manželský nesoulad či roztržka má dva účastníky a obvykle bývá velmi obtížné určovat viníka.

Muž má *milovat svou ženu*. Není jeho úkolem ji „držet v poddanosti“. To je její odpovědnost, ne odpovědnost mužova. Škoda, že někteří mužové svou úlohu nepochopili a ničí své manželství tím, že usilují o to, aby jim žena jako své hlavě poddána, místo aby ji prostě milovali. Harmonického manželství nelze dosáhnout bez toho, aby muž miloval svou ženu.

Pavel to myslí velmi vážně. Uvádí JAK máme milovat své ženy. *Jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval*. To je řádně vysoko nastavená laťka a těžko z nás může říci, že takhle své ženy milujeme. Náš Pán se pro církev vzdal všeho, dokázal pro svou církev položit život. Dokážeme mít v sobě aspoň malou jiskřičku tohoto života – dokážeme se pro svou ženu vzdát aspoň něčeho ze svých

(většinou sobeckých) zájmů a koníčků, abychom jí aspoň trochu usnadnili život?

Jde tu možnost i dalšího extrému – někteří muži se domnívají, že jejich ženy jsou jejich služky a že jim prostě musí všechno udělat. Sami prolenoší doma celé odpoledne a ženu nechají se dřít. To je nepochopení postavení ženy. Moje žena je přece můj *protějšek* – ne můj otrok.

28 Proto i muži mají milovat své ženy jako své vlastní tělo. Kdo miluje svou ženu, miluje sebe.

29 Nikdo přece nemá v nenávisti své tělo, ale žíví je a stará se o ně.

Pán Bůh nám mužům připomíná, že máme mít rádi své ženy tak, jak máme rádi sebe. Na sebe obvykle nezapomínáme. O své tělo pečujeme, aby mělo pohodlíčko, dopřejeme si to, co nám chutná atd. Stejně bychom se měli chovat ke svým ženám. Potřebujeme si to občas připomenout, protože na ně už obvykle tolik nemyslíme.

Pavel nám říká, že to má smysl, že se to vyplatí. Že tím, pečujeme-li o své ženy, myslíme-li na ně, že vlastně myslíme na sebe, že se nám to bohatě vrátí. Je to investice, která má perspektivu. Nebuďme krátkozrací a pečujme o své ženy jako o svá vlastní těla. Překonejme svou pohodlnost a lenost – stojí to za to.

V listu Kolosenským je další pokyn mužům, který rovněž stojí za to si připomenout: *Muži, milujte své ženy a nechovejte se k nim drsně / hrubě...* (Ko 3,19) Mnozí mužové ve svém životě udělali zásadní chybu. Špatně volili. Použili nesprávná kritéria pro volbu životní družky. Vzali si ženu, jejíž zevnějšek byl atraktivní a líbila se jim (což je důležité), ale zapomněli na všechno ostatní. Vůbec se nezajímali o praktickou stránku života, nenapadlo jim myslet na to, jak se umí postavit k rodinnému životu. A teď chtějí násilím ze své ženy „vytlouci“ to, co vidí za potřebné. Najednou poznávají, že pro život jsou důležité zcela jiné věci. Dřív byli jako miliusi a teď jsou hrubí. Ale už je pozdě – i když ne tak docela. Právě teď je třeba ženu milovat a pomoci ji dohnat to, co dříve právě tak jako oni nepokládala za důležité a potřebné.

Je nutné být přísný a náročný ve chvíli, kdy volím. Tu musím mít

na myslí nároky. Ale ve chvíli, kdy jsem zvolil, už mohu jen slevovat, chci-li žít v pokoji a v lásce.

Budiž nám útechou, že mnohé se dá napravit. Tam, kde muž miluje svou ženu, jak nás Pán Bůh vybízí, ji dá příležitost dohnat to, co jí chybí. Nikdo učený z nebe nespádl a spoustu věcí se stejně učíme až v praktickém životě.

Veliké tajemství – Kristus a církev

Pavel přirovnává vztah muže a ženy v manželství ke vztahu Pána Ježíše k církvi. Církev, její vznik, existence a funkce je pro nás opravdu „velké tajemství“, které dříve v Bibli nebylo zmiňováno (i když náznaky o tom, že něco takového bude – přece jen jsou – např. Ž 45) a které ani dost dobře nedovedeme chápat. Církev v plném svém rozsahu je něco, co se vymyká běžným lidským schopnostem.

Proto Bible církev představuje různými obrazy.

Je přirovnávána k „nebeskému Jeruzalému“, k „ovčinci“, „stavbě“, „chrámu“, „tělu“ a mnoha dalším věcem, abychom dokázali pochopit některé její vlastnosti.

Zde nám Pavel popisuje **vztah Pána Ježíše k církvi a naopak** na vztahu mezi mužem a ženou v manželství. Umožňuje nám pochopit, jak Kristus miloval církev a naopak tento dokonalý vztah má být vzorem pro náš pozemský život.

Podívejme se na několik míst Písma, která nás opravňují takto smýšlet o církvi a Pánu.

Člověk byl stvořen k Božímu obrazu a tento obraz, i když je hříchem značně zdeformován, v sobě neseme. Čteme o tom: *Jak je psáno: `První člověk Adam se stal duší živou` - poslední Adam je však Duchem oživujícím. Nejprve tedy není tělo duchovní, nýbrž přirozené, pak teprve duchovní. První člověk byl z prachu země, druhý člověk z nebe. (1K 15,47-49) Nejprve tedy pozemský člověk – Adam a potom druhý člověk – sám Pán z nebe.*

Oba toho mají mnoho společného, co řadu lidí irituje, co napadají a zpochybňují.

Je to hned jejich původ. Oba vznikli předivným způsobem – ne jako jiní – na Boží zásah. Stvoření Adama je lidem pro smích – jak byl stvořen ze země. Ale copak tvůrce všeho – vesmíru, hmoty

a všeho existujícího – nestvořil člověka ze země – z jejích stavebních prvků? Člověk je ze země – je s ní svázán – je zemský.

Právě tak je lidem pro smích vznik a původ nebeského člověka – Pána Ježíše. Zrození z panny je předmětem mnoha posměšků – ale Bůh činí své věci mnohdy nepravděpodobným způsobem právě proto, aby dokázal svou moc, že je opravdu Pánem všeho a může všechno.

Oba zde byli dříve než jejich „manželky“. A tak, jako musel na Adama přijít tvrdý sen, aby z jeho boku mohla vzniknout Eva, právě tak musel přijít „tvrdý sen“ smrti na našeho Pána, abychom z „jeho boku“ mohli vzejít my, kteří smíme být jeho církví.

A opět další dvě události – jak stvoření Evy, tak i vznik církve o letnicích – se staly zdrojem posměchu. A přece tomu tak muselo být, aby se naplnila Písma.

Bůh stvořil muže a ženu, aby byli „jedno tělo“ (Gn 2,24). A stejný princip smíme vidět i ve vztahu Pána Ježíše k církvi.

Sám Pán prosí ve své velekněžské modlitbě: *aby všichni byli jedno jako ty, Otče, ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás, aby tak svět uvěřil, že jsi mě poslal* (J 17,21).

Vztah Pána Ježíše k církvi smíme vidět ve všech třech časových rovinách:

- v minulosti:
jako si Kristus zamiloval církev a sám se za ni obětoval, - (v.25). To by mělo být předmětem našich díků.
- v přítomnosti:
aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; - (v.26). To je předmětem našich proseb a úsilí o denní svatost a očišťování od prohřešků a poklesků, jichž se dopouštíme.
- v budoucnosti:
tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. - (v.27)
To má být předmětem naší touhy, abychom došli té jedinečné naděje, kterou máme v něm.

31 `Proto opustí muž otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo`.

32 *Je to velké tajemství, které vztahují na Krista a na církev.*

33 *A tak i každý z vás bez výjimky ať miluje svou ženu jako sebe sama a žena ať má před mužem úctu.*

Tajemství je odhaleno. Je v tom, že ti dva (tj. církev a Kristus) budou jedno tělo. To, jaké to bude ve vší kráse podle verše 27, uvidíme teprve v budoucnosti. Dnes nevidíme církev *slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná*. Spousta lidí má vůči církvi celou řadu výhrad (mnohdy zcela oprávněných). I spousta křesťanů, a to nejen nominálních, ale znovuzrozených, se církve straní, žijí si sami pro sebe, izolovaně od ostatních křesťanů. Je to škoda, protože se o mnoho připravují. Možná se zdánlivě ušetří různých zklamání a zranění – ale jejich vlastní charakter se nebude obrušovat a tříbit. Potřebujeme jedni druhé – vzájemně se nejen zraňujeme, ale také povzbuzujeme a dodáváme si odvahy a vzájemně se učíme.

Poslední verš je podtržením a sečtením pro náš pozemský život.

Velmi bych zdůraznil to slovo „*jeden každý z vás*“ (v ekumenickém překladu je to podtrženo *bez výjimky*, v B21 *každý jednotlivý z vás*) v posledním verši, jímž shrnuje Pavel vztah mezi manžely. My máme tendenci vždy hledat výjimky v pravidlech a zdůvodnit si, že právě my jsme tou výjimkou. Pavel tuto zásadu milování žen a poddanosti mužům uvádí jako něco, co platí vždycky!

Možná si bratře řekneš – ale ta moje žena je tak hrozná, nebo ty sestro – oceníš svého muže za nemožného, ale to nic nemění na našem závazku. A jak láska, tak poddanost není, jak si možná myslíme, otázkou (jen) sympatie či citů, ale především otázka našeho rozhodnutí, vůle a ochoty poslechnout to, co si Pán Bůh v našem životě přeje.

6. kapitola

Tuto poslední kapitolu listu Efezským můžeme rozdělit do tří částí. První část je pokračováním předchozí 5. kapitoly v praktickém řešení vztahů v lidském životě. Po vztazích nejužších (mezi mužem a ženou v manželství) následují vztahy další, vztahy mezi rodiči a dětmi (bráno zase z obou stran – jak ze strany rodičů, tak i ze strany dětí) a posléze o vztazích mezi pány a otroky. Otroci byli ve starověku součástí většiny domácností a doplňovali tak společenské vztahy. Dnes otroctví neexistuje – zůstaly však vztahy zaměstnavatel – zaměstnanec. A tak to, co Pavel píše o pánech a otrocích, můžeme vztáhnout právě na zaměstnanecké vztahy.

V další části se zabývá Pavel duchovním bojem křesťana. Je třeba vědět, proti komu vlastně bojujeme a jaké zbraně máme používat.

Poslední část je závěrem celé knihy. Z obecné roviny přechází do roviny osobní, připomíná Pavlův život a život Epafrodita, člena sboru, kterého za ním vyslali. Vede nás k tomu, abychom si vážili takových pracovníků.

Rodinné vztahy

Rodiče a děti

1 Děti, poslouchejte své rodiče, protože to je spravedlivé před Bohem.

2 `Cti otce svého i matku svou´ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení:

3 `aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.´

4 Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.

Po prvním a nejužším lidském vztahu – manželství – následuje další velmi důležitý vztah a to mezi rodiči a dětmi. I zde se ve svém životě dopouštíme oboustranně mnoha chyb. Pavel nám připomíná některé zásadní věci, které nám mohou pomoci k harmonickému životu, abychom byli příkladem lidem kolem nás. Tam, kde se lidé řídí zásadami Božího slova, tam nemusí existovat příslovečný „gene-

rační problém“ a rodiče mohou žít se svými potomky ve vzácné shodě.

Slovo dětem

Boží slovo hovoří nejprve k dětem:

1 Děti, poslouchejte své rodiče...

Nejprve je řeč o poslušnosti. Život neposlušných dětí nemůže být požehnaný. Poslouchat je často nepříjemné, ale my se potřebujeme naučit poslouchat – poslouchat je víc než obětovat. Platí to předně v našem pozemském životě, ale můžeme si to přenést i do duchovního života. Je dobré, dovedou-li mladí bratři a sestry uposlechnout starší sourozence ve víře a nedělají-li si sami na svou pěst něco, co může jim i celému Božímu dílu přinést škodu.

Slovo *poslouchejte* má kromě prvotního významu poslušnosti, uposlechnutí ještě jeden význam, jehož se chci dotknout. Jde o to, abychom se naučili poslouchat to, co nám druzí, v tomto případě starší chtějí říci. V knize Přísloví čteme vícekrát podobné výzvy jako: *Můj synu, poslouchej otcovo kárání a matčíným poučováním neopovrhuj* (Př 1,8) nebo: *Synové, slyšte otcovské kárání, pozornost věnujte poznávání rozumnosti* (Př 4,1).

Umění **poslouchat** druhého je základem dorozumění vůbec. Jen stěž si se s druhými na něčem dohodneme, budeme-li jim jen vnucovat své vlastní představy a nebudeme-li ochotni vyslechnout jiné. To platí všeobecně, ale vztahu k dětem je to třeba podtrhnout. Děti bývají zvlášť v období puberty a dospívání silně kritické vůči svým rodičům a na to, co jim rodiče chtějí říci, mnohdy vůbec neberou zřetel. Ke své vlastní škodě – protože jejich rodiče je přece mají rádi (v naprosté většině) a myslí na jejich dobro. A navíc mají proti svým dětem jednu velkou a nenahraditelnou přednost, která se jmenuje **zkušenost**. Vědí, že za neuváženým činem zpravidla přichází dopad, který si mladí lidé neuvědomují.

Naprosto stejně to platí i ve vztahu ve sboru mezi mladými a staršími lidmi.

...v *Pánu*

Nevím proč v ČEP toto slovo chybí – ale považuji ho za velmi důležité. Je to slovíčko, které totiž vymezuje hranice poslušnosti. Je

totiž těžké poslechnout tam, kde rodiče vyžadují něco nezákonného a zjevně nesprávného. Ale vše, co je v *Pánu*, se vyplatí poslouchat a Boží slovo to po nás vyžaduje.

... *protože to je spravedlivé před Bohem...*

Výchova dětí není jednoduchá věc. Pro rodiče je spojena s řadou obětí, které děti v té době nedokážou ocenit. (To je důvod, proč dnes je tak málo dětí – lidé nejsou ochotni tyto oběti přinášet, omezovat se ve svém vlastním životě. Zapomínají ale na druhou stránku věci – že to je investice do vlastního stáří, která se nám později vrátí, budeme-li mít s dětmi hezké vztahy). Rodiče se musí omezit. Výchova dětí vyžaduje spoustu práce, času, peněz, nervů a námahy. Rodiče se musí o děti postarat, musí jim zajistit ošacení, jídlo, ubytování a věnovat jim spoustu času. To, co děti potřebují, musí zajistit mnohdy hned, ne až jim na to zbude čas. Kolik nocí musí maminky probdít u svých nemocných potomků.

Je tedy opravdu spravedlivé, aby děti poslouchaly, aby svým rodičům jejich úlohu nezneřímňovaly a neztěžovaly.

Výjimečné přikázání

2 *‘Cti otce svého i matku svou’ je přece jediné přikázání, které má zaslíbení:*

3 *‘aby se ti dobře vedlo a abys byl dlouho živ na zemi.’*

Pavel připomíná přikázání, dané Izraeli – ctít rodiče. To neznamená jen mít je v úctě a úctu jim prokazovat, ale toto přikázání předpokládá také pomoc rodičům, když ji potřebují. Farizeové tento Boží příkaz obcházeli svým pojmem „korban“ (viz Mk 7,11) a Pán Ježíš jim to musel vytknout.

Tato Boží výzva platí i pro nás – i my se máme snažit svým rodičům pomáhat. Nejen v dětství, ale zvláště, když už naši rodiče zestárnou a sami začínají pomoc potřebovat.

Pavel nám zdůrazňuje, že toto přikázání je výjimečné, protože je spojeno se zaslíbením. Poslouchat rodiče se vyplatí. Kolika věcí se ušetříme, necháme-li se svými rodiči varovat, protože to s námi myslí dobře. Jak je dobře, poslechneme-li jejich rady, pokud jde o to, abychom se dobře učili, abychom se uměli postavit k práci a nebyli líní, pokud nám radí, abychom se naučili hospodařit s penězi, jak se

máme chovat k jiným lidem a já nevím co ještě všechno. Vezmeme-li si jejich rady k srdci, ušetříme se mnoha nepříjemných zkušeností.

A toto zaslíbení má kromě toho *aby se ti dobře vedlo* ještě druhou část: *abys byl dlouho živ na zemi*. Pán Bůh slibuje lidem, kteří mají své rodiče v úctě ještě jeden zvláštní bonus – prodlužuje nám náš pozemský život.

Slovo rodičům (zvláště otcům)

4 Otcové, nedrážděte své děti ke vzdoru, ale vychovávejte je v kázni a napomenutích našeho Pána.

Podobně to píše Pavel Kološanům: *Otcové, neponižujte své děti, aby nemalomyslněly* (Ko 3,21) nebo také *Otcové, nepřivádějte své děti svým hněvem k zoufalství* (B21). Boží slovo pamatuje na obě strany. Samozřejmě i rodiče se mohou prohřešovat vůči svým dětem. Mohou své děti vést ke vzdoru nebo k zoufalství. Jinak by o tom Pavel nepsal.

Děti mají jednu nevýhodu. Nemohou se bránit. Samozřejmě se neubrání fyzické přesile rodičů v raném mládí, nemohou se ale bránit ani v době, kdy jsou na rodičích sociálně závislí. Jaká je pak reakce? Pocit křivdy, nespravedlnosti a nepochopení – a mnohdy vzdor a zatvrzelost.

Je jistě na místě, aby rodiče své děti vychovávali ke kázni – a určitě se to neobejde bez přiměřených trestů. Ale jde o to, aby trest byl prostředkem výchovy, ne průchodem vlastního, možná i „spravedlivého“ hněvu. Dítě musí vědět, za co je trestáno a proč je trestáno. A trest musí být vykonán s láskou. Potřebujeme hodně Boží moudrosti k výchově maličkých i odrůstajících dětí.

Učme se stavět své děti do Boží přítomnosti, učit je, že tím, že dělají zlo, nezarmucují pouze své rodiče, ale i Boha, který je vidí i tehdy, když si myslí, že je nikdo nevidí.

Nadřazení a podřazení

5 Otroci, poslouchejte své pozemské pány s uctívou pokorou a z upřímného přesvědčení jako Krista.

6 Nejen naoko, abyste se zalíbili lidem, ale jako služebníci Kristovi,

kteří rádi plní Boží vůli

7 a lidem slouží ochotně, jako by sloužili Pánu.

8 Víte, že Pán odmění každého, kdo něco dobrého učiní, ať je to otrok nebo svobodný.

9 Vy páni, jednejte s otroky také tak a zanechte vyhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestraní.

Náš text řeší vztahy mezi podřízenými a nadřízenými. Pavel píše o služebnících (doslova „otrocích“) a o jejich pánech. V dnešní době se pracovně právní vztahy značně změnily, v naší době už nejsou ani otroci, ani služebnictvo, jak tomu bylo dříve. Ale to jádro, o které Pavlovi jde, zůstává. Stále zůstává princip toho, kdo práci dává a kdo práci vykonává a stále zůstává princip nadřízenosti a podřízenosti. O tom jsme již přemýšleli v Ef 5,21. Chceme-li si Pavlova slova přenést do dnešní řeči, můžeme směle říci, že jde o vztah nadřízených a podřízených a opačně.

Bez tohoto vztahu by nebylo v dnešní společnosti dělat nic. Pán Ježíš tyto vztahy nepřišel zrušit, ale dát jim nový, hlubší smysl.

Vztah služebníků (podřízených) k pánům (nadřízeným)

5 Otroci, poslouchajte své pozemské pány

Podřízenost předpokládá poslušnost. Lidé neradi dělají to, co dostanou nařízeno, zejména v dnešní době. Ale křesťan má umět poslechnout. Mnohdy se musí poslušnost dokonce vymáhat donucovacími prostředky (např. při manifestacích), křesťan má ale poslouchat uvědoměle, sám, ze svého vlastního rozhodnutí. Ne proto, že je k tomu nucen, nebo že se bojí následků neposlušnosti, ale proto, že jej k tomu vede jeho vlastní svědomí.

... ve všem je dovětek z Ko 3,22.

Tedy nejen tam, kde se naše zájmy kryjí se zájmy našich nadřízených. Pochopitelně zde platí omezení – ve všem dobrém. Je těžké plnit příkazy nadřízených, který jsou proti Božím zákonům a proti našemu svědomí.

... s uctivou pokorou

Vůči představeným máme mít úctu. Křesťan by neměl zlehčovat své nadřízené. Boží slovo nás učí: *Dávejte každému, co jste povinni: daň, komu daň; clo, komu clo; úctu, komu úctu; čest, komu čest.* (Ř

13,7). Platí to zvláště v případech, kdy zaměstnavatel i zaměstnanec jsou křesťané. Tu je často zaměstnanec v pokušení zneužívat svého postavení bratra v Kristu k získání neoprávněných výhod. Mnohdy pak dostává svého bratra zaměstnavatele do těžkých situací. Není divu, že někteří křesťanští podnikatelé z těchto důvodů nechtějí zaměstnávat křesťany – protože nekřesťané udělají svou práci bez řečí, kdežto křesťané mají spoustu připomínek. Nesmíme zapomínat, že zaměstnavatel určuje, kdo a co bude dělat, na nás je, abychom sjednanou práci poctivě vykonali.

... a z upřímného přesvědčení

Křesťan poslouchá své nadřízené ne z vypočítavosti, s kalkulací, co mu to vynesou, ale v upřímnosti, protože jeho Pánu se líbí, aby poslouchal ne na oko, ale doopravdy.

... jako Krista

To je v našem vztahu k nadřízeným zásadní bod, jemuž bychom se měli naučit.

Nevidět jen osobu našeho nadřízeného (u něhož vnímáme jeho lidské omezení), ale vidět toho, jemuž má být podřízeno všechno – Krista. Není to tak snadné. Německý farář Wilhelm Busch píše o vzácném Božím muži Fritzi von Bodelschwinghovi, že se na všechny lidi díval zvláštním pohledem, někam za ně, že neviděl je, ale Krista. To máme mít na mysli – nemáme vidět jen své nadřízené, ale Pána Ježíše a pro něj, kvůli němu být vědomě podřízeni. Teprve z tohoto vědomí plyne naše poslušnost, úcta a upřímnost k nadřízeným. Pavel píše Kolosenským: *Cokoli děláte, dělejte upřímně, jako by to nebylo lidem, ale Pánu, s vědomím, že jako odměnu dostanete podíl na jeho království. Váš Pán je Kristus, jemu sloužíte* (Ko 3,23,24).

Měli bychom si položit jednu otázku: Jaký je můj vztah k mému zaměstnavateli? Jsem ochoten ho poslouchat? Proč ho mám poslouchat? A když cítíme nespokojenost, přemýšlet o tom ve vztahu k těmto místům Písma. Možná se náš vztah k našim představeným změní.

6 Nejen naoko

Jak je mezi lidmi rozšířeno „předstírání práce“. Ještě za totality jsem si jednou všiml v časopisu Dikobraz karikatury s titulkem: „Oni

předstírají, že nás platí a my předstíráme, že pracujeme“. Známe to dobře – dělník dovede stát na místě, opřen o lopatu, ale jakmile se objeví v dohledu mistr, pracuje najednou tak horlivě, že to až zaráží. Stejně dovedou proklábosit a promrhat spoustu času lidé v kanceláři, na úřadě, není-li někdo nablízku, kdo by je kontroloval. Zcela jinak dělají lidé, kteří jsou si vědomi, že se na ně někdo dívá, než když se domnívají, že jsou sami. Jednal by takto někdo, kdo pracuje sám pro sebe, kdo je závislý na tom, co udělá? **Takhle** by rozhodně křesťan pracovat neměl a pokud tak činí, nečiní čest svému Pánu.

... abyste se zalíbili lidem.

Důvodem takového postoje je lidské pokrytectví. Chceme být dobří v očích svého okolí. Proto děláme „dobré skutky“ jako to dělávali farizeové. Dovedeme vynaložit i neskutečné úsilí, děláme velké činy, ale jen tehdy, má-li to žádoucí efekt, to znamená, najdeme-li obdivovatele, cítíme-li úctu druhých, můžeme-li se realizovat. Farizeové dokázali dělat velké věci, dávat skutečně velké almužny (na které ostatní neměli), házeli do chrámové pokladnice velké sumy, modlili se dlouhé hodiny. To vše byly jistě dobré věci, ale Pán Bůh se dívá na pohnutky, a motivem jejich jednání byla touha po obdivu a úctě bližních.

Jak je tomu se mnou? Proč dělám to, co dělám?

Jako mladý člověk jsem jezdil na Nivy a tam jsem zažil něco, co mi to plasticky připomíná. Bratr Hruška, který zde bydlel, měl psa Šohaje. Tento pes dokázal celé dlouhé hodiny předvádět divadlo mladým lidem, tahat se s nimi o starou pneumatiku z kočárku nebo o dřevěné polínko, visel ve vzduchu celé dlouhé minuty zakousnutý do dřeva, které někdo držel ve vzduchu a doprovázel to kňučením, vrčením a štěkáním. Dokázal se s kýmkoliv tahat o kousek dřeva. Ale jeho počínání bylo podmíněno jediným – zájmem diváků. Jakmile pominul zájem o jeho exhibici, ležely tyto předměty, o které se tak do krve tahal, zcela bez povšimnutí a pes se natáhl někde ve stínu.

Připomíná mi to postoje některých lidí, kteří se také mohou „přerazit“ v horlivosti, jsou-li obdivováni, ale kteří dovedou nechat věci zcela bez zájmu, protože postrádají obdiv a úctu jiných. S tím se dost často setkáváme. Nechováme se tak také ale i my?

... ale jako služebníci Kristovi, kteří rádi plní Boží vůli 7 a lidem slouží ochotně, jako by sloužili Pánu.

Uvědomujeme si to, milí bratří a sestry, že jsme *služebníci Kristovi* a že ve skutečnosti sloužíme **jemu**? Náš Pán nás vidí i tehdy, když náš mistr není zrovna v dílně anebo když je náš vedoucí na služební cestě. Pracujeme ochotně, jako bychom to dělali jemu? Chceme činit jeho vůli? Každá práce má být takto dělána – jako Pánu a ne lidem. Naše práce nemá být odbytá, jen abychom ji mohli vykázat a dostat zaplacenou – ale má být vykonána s maximální svědomitostí a poctivostí.

Někdy si myslíme, že naše práce je něco jiného než služba Pánu. Ale náš život není rozdělen na duchovní a profánní. Žijeme pouze jeden život. Proto máme lidem sloužit *ochotně, jako bychom sloužili Pánu*. I naše práce na pracovišti je bohoslužba! Proto nereptejme, nebuďme neochotní – protože to vrhá světlo na náš život a lidé nás budou podle toho posuzovat. A tak místo aby za nás chválili Boha a viděli naše dobré skutky, dáme jim příležitost říci: „Ti křesťané mají plnou hubu Pána Boha, ale pracovat, to ne...!“ Chceme dělat svému Pánu takovou reklamu?

8 Víte, že Pán odmění každého, kdo něco dobrého učiní, ať je to otrok nebo svobodný.

Poctivá práce má svou cenu a bude odměněna. Pán nezapomene ani na tu podanou číši studené vody ve jménu toho, že jsme jeho učedníky.

Dnes povětšinou pracujeme za smluvenou mzdu – otroci dříve měli zajištěnou stravu a ubytování u svého majitele. Kromě dohodnuté mzdy však nehledejme zvláštní odměnu a ocenění od lidí. Pán Bůh má pro nás totiž připravenou odměnu, kterou dává on sám. O farizejích, kterým šlo o lidské uznání, je řečeno, že už svou odměnu dostali. Spokojili se s odměnou od lidí – ke své vlastní škodě. Pracujeme proto s tím vědomím, že Pán Bůh nám nezůstane nic dlužen. Pracujeme pro něho a on nás odmění.

Vztah pánů ke služebníkům (nadřízených k podřízeným)

9 Vy páni, jedněte s otroky také tak a zanechte vyhrůžek. Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestraní.

Možná, že se nám zdá být souhrn pokynů pro podřízené (otroky) mnohem rozsáhlejší než pokyny pro nadřízené (pány). Ale je to jen zdánlivě. Pro nadřízené platí totiž v plném rozsahu to, co pro podřízené, a dokonce mají dva body navíc.

Stejný princip – „jako Pánu“ – platí totiž i pro ně. Jak se má chovat křesťanský vedoucí vůči svým podřízeným?

Měl by jednat podobně jako Kristus – vyžadovat plnění úkolů bez výmluv, ale zároveň mít i pochopení pro lidské slabosti – být milosrdný.

K tomu, co mají nadřízení navíc:

... *zanechte vyhrůžek* – jiný překlad (Petrů) píše: *nechtějte je jen stále trestat*.

Jsou totiž někteří nadřízení, kteří pouze trestají. Nedovedou odpustit. Jsou tvrdí i tam, kde tvrdost není na místě. Trest má mít výchovný účinek. Potrestaný musí vědět, za co byl potrestán.

Pro pány je ještě jedno připomenutí. *Víte přece, že jejich i váš Pán je v nebesích, a ten nikomu nestrání*. Křesťanský vedoucí by měl mít stále na paměti, že i on má svého Pána, který je nestranný a měl by počítat s tím, že jak se bude chovat on ke svým podřízeným, tak se bude chovat i jeho pán k němu. Myslím, že kdybychom si to uvědomovali, bylo by naše chování zpravidla jiné.

Pro doplnění vztahu mezi nadřízenými a podřízenými se můžeme ještě podívat do listu Koloským 4,1: *A vy, páni, dávejte otrokům, co jim spravedlivě patří. Pamatujte, že i vy máte Pána v nebi*. Nadřízený má tedy s podřízenými zacházet spravedlivě, dávat jim to, co jim patří. Jiné než ekumenický překlad dodávají *a slušně*. Nemáme dávat najevo aroganci a povýšenost. Jsou to právě tak lidé jako my. I to patří k tomu připomenutí, že i my máme Pána v nebi. A také to, že tím v lidech vytváříme jejich obraz o Kristu. Bude kladný, anebo záporný?

A ještě jednu věc je třeba připomenout křesťanským podnikatelům – to, co vlastně píše Jakub bohatým křesťanům: *Hle, mzda dělníků, kteří žali vaše pole, a vy jste jim ji upřeli, volá do nebes, a křik ženců pronikl ke sluchu Hospodina zástupů*. (Jk 5,4). V dnešní společnosti

se stává, že zaměstnavatelé občas nedají podřízeným to, co jim patří. Že jim dokonce z různých důvodů nezaplatí smlouvenou mzdu. Tohle si křesťanští zaměstnavatelé nemohou dovolit – přivlastnit si mzdu svých zaměstnanců. Víím, že v dobách krize mohou být těžké situace, že firma nemá na momentálně na výplatu. Ale nemělo by dojít k tomu, aby se to časem nevyrovnalo. O to horší, dojde-li k něčemu takovému s úmyslem obohatit se na úkor jiných.

Boj křesťana

10 A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci.

11 Oblecte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat d'áblovým svodům.

12 Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocnostem, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla.

13 Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát.

14 Stůjte tedy `opásání kolem beder pravdou, obrnění pancířem spravedlnosti,

15 obuti k pohotové službě evangeliu pokoje`

16 a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého.

17 Přijměte také `přílbu spasení` a `meč Ducha, jímž je slovo Boží`.

18 V každý čas se v Duchu svatém modlete

V tomto textu Pavel přirovnává náš život k životu vojáka. Možná v něm tento obraz vyvolal pohled na po zuby ozbrojené římské vojáky, kteří ho hlídali ve vězení. Byli vyzbrojeni k boji a připraveni kdykoliv zasáhnout. Pavel měl otevřené oči (podobně si všímal třeba sportovců při řeckých olympijských hrách) a dokázal využít každou životní situaci k tomu, aby nám přiblížil náš duchovní boj v životě víry.

Zdroj síly křesťana

10 A tak, bratří, svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci.

Ve slovech *bratří moji* se nám vynořuje to, co pro Pavla znamenalo mít bratry. Nejsme sami, máme *bratry*, kteří mne mají rádi

a kterým na mně záleží. Pavel si toho byl vědom, měli bychom si toho být vědomi i my.

...svou sílu hledejte u Pána

K vedení duchovních bojů potřebujeme *sílu*. A to sílu, která se nevyčerpá. Naše vlastní síla je velmi omezená. Dostaneme-li se do nepříznivé situace, velmi rychle ztrácíme životní optimismus, malomyslníme a začínáme se bát. Naše síla rychle mizí. Vliv našeho okolí, nevěry a její moci, vliv lidí kolem nás působí, že se bojíme, vše se nám zdá být marné a zbytečné. Potřebujeme posilu. To je zcela normální.

Boží hrdina Eliáš, který bez bázně zúčtoval s Baalovými proroky na hoře Karmel, se naprosto stejně jako my bál pohrůžek královny Jezabel a utekl. Najednou byl u konce se silami, nevěděl si rady. Sám Bůh ho musel posílit a říci mu: „*Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!*“ (1Kr 19,7) Není tomu tak i s námi? Nejsme mnohdy štvání z místa na místo, utíkáme „na poušť“, uzavíráme se sami do sebe, jsme bezradní a nejraději bychom zemřeli? I pro nás platí Boží výzva *Vstaň a jez*.

Pavel to ostatně znal velmi dobře z vlastní zkušenosti. Proto říká *svou sílu hledejte u Pána, v jeho veliké moci*. Tedy v Boží moci – ne naší lidské. Eliáš musel nejprve vidět Boží moc – vítr, zemětřesení a oheň, aby nakonec slyšel tichý a jemný hlas, aby se posilnil, aby se přestal bát a byl znovu ochoten jít tam, kam ho Pán posílal. Pak najednou nenávisť Jezabel, její přísaha a pohrůžky ztratily svou moc a Eliáš mohl dál.

Nahlédneme-li do dějin Božího lidu, najdeme celou řadu příkladů toho, co to znamená *hledat svou sílu u Pána v jeho veliké moci*.

V této síle dokázal bázlivý Gedeon rozbořit Baalův oltář a nakonec se 300 bojovníky porazit madianskou armádu (Sd 7). V těžce síle dokázal bojovat Jonatan s Filistinskou stráží, mladičkový David porazit Goliáše, Danielovi přátelé nechat se uvrhnout do ohnivé pece, Daniel nechat se hodit do lví jámy. V této síle dokázali ustrašení učedníci směle zvěstovat Krista ukřížovaného a vzkříšeného.

Boží moc dělá ze slabých a bázlivých lidí hrdiny. To nebyla moc a síla těchto lidí, ale moc, kterou jim propůjčil Bůh. Totéž platí i o našem životě. Obstojíme jen tehdy, bude-li naše síla spočívat

v Pánu, ne na našich schopnostech, ale na jeho moci.

Učme se mít Elizeův pohled. Jeho služebník byl zoufalý na tom, že jsou v Dotanu obklíčeni nepřáteli. Co na to jeho pán? Jak potěšující jsou jeho slova: „*Neboj se, protože s námi je jich víc než s nimi.*“ *Potom se Eliša modlil: „Hospodine, otevři mu prosím oči, aby viděl!“ Tu Hospodin otevřel mládenci oči a on uviděl horu plnou koní a ohnivých vozů okolo Eliši.* (2Kr 6,16.17) I my se můžeme dostat do podobné situace. Modleme se také, aby se naše oči otevřely a abychom se tak posílili. To je význam slov *hledat svou sílu u Pána v jeho veliké moci.*

Nutnost zbroje

11 Oblecte plnou Boží zbroj, abyste mohli odolat d'áblovým svodům.

Římští vojáci, hlídající Pavla ve vězení, byli oblečeni do boje. Každý na první pohled věděl, že to jsou vojáci. A každá součást jejich výstroje měla svůj účel. Později si o jednotlivých součástkách povíme více.

Proč se máme obléci do vojenské výstroje? Je to proto, že život křesťana je boj. A do boje se nechodí ve slavnostních šatech, ale v obleku, který vojáka chrání před nepřízní počasí a umožní pobyt v těžkém terénu, který mu umožňuje splynout s okolím, a který chrání před úrazem a zraněním. A třeba také jen to, aby voják měl teplé oblečení v době tuhých mrazů. Tak zvítězil nad ostřílenými a zkušenými Napoleonovými vojáky v Rusku mráz, se kterým nepočítali.

Výstroj musí být úměrná způsobu boje. Jinak byl oblečený římský voják, který se musel chránit hlavně před sečnými a bodnými ranami – jinak se musí chránit dnešní vojáci, které ohrožují především střelné zbraně, ale musí počítat i s chemickými zbraněmi a výbušninami.

Cílem výstroje je, aby voják mohl v boji obstát – aby nebyl vyrazen i bez boje. Jsme si toho vědomi, že náš život je boj? Jsme si vědomi, proti komu vlastně bojujeme?

Kdo je náš nepřítel?

12 Nevedeme svůj boj proti lidským nepřátelům, ale proti mocností, silám a všemu, co ovládá tento věk tmy, proti nadzemským duchům zla.

Boj křesťana není proti lidem (doslova proti tělu a krvi). To je důležitý fakt, který si mnohdy bohužel plně neuvědomujeme. Bojujeme s ďáblem a jeho svody, bojujeme proti duchovním mocnostem. Samozřejmě, ďábel se maskuje a nastrkuje nám jako naše nepřátele lidi. A my pak místo toho, abychom bojovali s ďáblem, bojujeme s lidmi – a co je nejhorší, občas se mu podaří, že bojujeme mezi sebou navzájem, s bratry a sestrami.

Satan není nepřítel, kterého bychom mohli podceňovat. Pavel nám ho ukazuje jako vládce tohoto věku. Satan má velkou moc. Nemůžeme proti němu bojovat lidskými prostředky.

V boji se satanem je úspěšná pouze jediná taktika, popsána v Jk 4,7.8: *Zní takto: Podříd'te se tedy Bohu. Vzepřete se ďáblu a uteče od vás, přiblížte se k Bohu a přiblíží se k vám.* Teprve pak bude muset satan utéci. Nebudeme-li postupovat takto, budeme zakoušet jen porážky. Hledat svou sílu u Pána znamená především poddat se jemu, nechat jej působit ve svém srdci. Berme boj se satanem vážně, nepodceňujme jej, nezahrávejme si s ním. Je to duchovní mocnost, která si chce podmanit našeho ducha, naši mysl, rozum, vůli i cit. A tomu se musíme bránit. Satanovi ani tak nejde o náš pozemský život, o naše tělo, ale o naši duši a ducha. O tom, kdo je to Satan, jsme se zamýšleli již při rozjímání 2. kapitoly (viz též ŽS 6/75 – Kníže mocné v povětrí).

Exkurs – Satanova taktika

Satan je zkušený bojovník – má s lidmi několikatisícileté zkušenosti. Zná dobře naše slabá místa. Jeho boj s námi je promyšlený a systematický. Jeho strategie je jednoznačná: Zabránit lidem všemi dostupnými prostředky, aby se dostali z jeho područí do království Syna Boží lásky. A když se mu to nepovede a lidé přesto uvěří Božímu Synu, pak se snaží je nejrůznějšími způsoby diskvalifikovat, zneškodnit je, aby neplnili své poslání svědků o Boží zachraňující lásce.

Taktiku používá různou.

Prof. Roháček překládal místo v Ef 6,11 takto: *abyste mohli obstát proti taktice a úskočnosti diablovej*. Ďáblova taktika je velmi široké téma, ale aspoň několik základních způsobů jeho boje si uvedme. Používá je mnohdy kombinovaně, přechází z jedné do druhé. Ďábel využívá našich slabin – útočí tam, kde nám chybí Boží zbroj – není to rytíř, který by bral ohledy na naše handicapy. Nestydí se dávat rány pod pás či vrazit dýku do zad, kde by to člověk nečekal. Takový je náš protivník a my s tím musíme počítat. Nevystavuje se příliš navenek, ale maskuje se za obyčejné lidi, mnohdy neváhá použít masku i našich nejbližších přátel.

Přesto si v jeho taktice můžeme všimnout několika zásadních způsobů:

Zpochybnění Božího slova – to použil úspěšně již v ráji. Dodnes zní jeho zpochybnění: „*Opravdu Bůh řekl: Nebudete jíst ...?... Jistě nezemřete!*“ (Gn 3,1-6) Jeho cílem je zpochybnit Boží slovo. Chce, abychom pochybovali o pravdivosti a autentičnosti Božích výroků. Dá se říci, že tato taktika slaví velké úspěchy. Lidé se staví do role kritiků Bible a v lepším případě chtějí sami rozhodovat o tom, co je a co není Boží slovo, v horším případě odmítají Bibli jako celek. Pro nás je Boží slovo Božím slovem. Ochrana proti tomu je postavit se na tom, co Bible sama o sobě říká: *Nikdy totiž nebylo vyřčeno proctví z lidské vůle, nýbrž z popudu Ducha svatého mluvili lidé, poslaní od Boha.* (1Pt 1,21) Mnohému v Bibli nemusíme rozumět, ale víme, že možnosti našeho Pána převyšují daleko naše schopnosti

chápaní. Je docela možné, že se jednou ve věčnosti budeme divit, jak mnohé věci vlastně byly geniálně prosté.

Nenechme se nikdy zvíkat ve své víře v pravdivost Božího slova. Co Bůh prohlásil, za tím stojí celou svou bytostí: „*Nebe a země pomínou, ale má slova nepomínou...*“ To platí i dnes, v době, kdy mnozí lidé odkládají Bibli jako nepotřebnou báchorku a nevěnují jí sebemenší pozornost. Ke své vlastní škodě.

Nesprávné aplikace a výklad Bible. Nedokáže-li Satan zpochybnit Boží slovo jako takové, snaží se o to, abychom ho špatně chápali a vykládali si ho jinak. Satan dokáže citovat Bibli. Ve své nestydatosti citáty Písma pokoušel i Božího Syna. Charakteristickým rysem této taktiky je vytržení části Písma z kontextu a jeho aplikace bez ohledu na to, co je napsáno na jiných místech Písma. Takovému vytržení z kontextu a svévolné spojování s jinými nesouvisejícími místy (mnohdy očividně proti duchu Písem) jsou vlastně základem všech bludů. Chraňme se jednostrannosti. Snažme se každou myšlenku zkoumat ve světle celého Písma. Nikdy nepostupujme opačně – že budeme své myšlenky „podepírat důkazy z Písem“. Klasickým příkladem této satanovy taktiky je pokušení Pána Ježíše na poušti. Satan citoval Písmo, ale vytrhoval věci ze souvislosti a také to, co se mu nehodilo, zamlčel.

Hrubé fyzické násilí a terorizování křesťanů. Ty dva první způsoby byly pokusy, jak nám vyrazit zbraň („meč“) z ruky. Dalším osvědčeným způsobem, který používal hned v začátcích křesťanství, bylo pronásledování křesťanů. Satan je používal a dodnes používá na různých místech světa. (Dnes hlavně v muslimském světě a v zemích s komunistickým či jinými totalitními režimy). Mnoho lidí se pronásledování a jeho následků zalekne a zavrhne křesťanství jako něco nemoudrého, co jen komplikuje život. Celé dějiny církve jsou ponomenány pronásledováním opravdových věřících. Slova Pána Ježíše o pronásledování se na mnoha z nich doslovně naplnila. Tak to zažívali za císaře Nerona, můžeme připomenout středověké upalování věrných svědků Ježíše, přes Bartolomějskou noc a dál až do dneška v mnoha zemích. Tato satanova taktika je neúčinná tam, kde křesťan prožívá to, co vyznal Pavel: „Pro mne žít znamená Kristus a zemřít je zisk“. Právě tam, kde bylo pronásledování nejkrutější,

vyrůstaly zdravé sbory věřících v Ježíše Krista.

Duševní perzekuce – je to obdoba předešlé taktiky – jde jen o jinou variantu. Satan člověku dává k zvážení, o co vše přijde, pak poškodí sebe, svou kariéru, svou rodinu tím, že bude následovat Krista.

Hojnost – Možná, že si někdy myslíme, že Satan je tím, kdo nám jen bere. Ale on také vždycky něco nabízí, něco, co je velmi lákavé a příjemné. Jen si vzpomeňme na Evino pokušení v ráji.

Připomenu jednu událost z řeckých pověstí. Řekové neúspěšně deset let dobývali město Tróju. Výsledek dlouholetého obléhání a těžkých bojů byl nulový. Padl Achilles, největší řecký hrdina, ale město zůstalo stát. Nebylo síly, která by dokázala Tróju pokořit. A přece nakonec Trója padla a byla zničena. Jak k tomu došlo? To, co se nepodařilo hrubým násilím, se povedlo lstí. Řekové naoko uznali svou porážku. Odysseus vymyslel lest. Zhotovili velkého dřevěného koně, toho nechali stát před branami města, nalodili se do svých lodí a zdánlivě odpluli. Jeden Řek, převlečený za žebráka (tuším to byl Odysseus sám) pak řekl radujícím se Trójanům, že Řekové upustili od marného boje a že jim věnují tento dar – obrovského dřevěného koně. Kůň byl ovšem tak velký, že se nedostal žádnou branou do města a tak Trójané i přes varování některých opatrných lidí probourali hradbu a vtáhli koně za velkého jáсотu do města. Měl to být památník jejich udatnosti a vítězství nad Řeky. Ale „žebrák“ v noci otevřel tajná dvířka a z útrob koně vyskákalo asi dvacet po zuby ozbrojených Řeků, kteří pobili strážu u prolomené hradby a řecká armáda, která se mezitím vrátila nepozorovaně za nočního temna zpět, smetla Tróju provždy ze zemského povrchu. Dřevěnému koni se dodnes říká **Danajský dar** a je to i dnes všeobecně známý pojem něčeho, co přináší zkázu. Je zajímavé, že i dnes se názvem „Trojský kůň“ označují zvláště nebezpečné viry v počítači.

Podobnou taktiku používá často i satan. Tam, kde nemůže prorazit hrubým násilím ochrannou hradbu věřících lidí, jejich osobní statečnost a odvahu, přichází s nějakým pochybným darem. Satan nabízí a štědře rozdává. Stejně jako kdysi přišel za Pánem Ježíšem se slovy: „*Toto všechno ti dám, padneš-li přede mnou a budeš se mi klanět*“ (Mt 4,9), přichází i za námi. I dnes nám bude nabízet *všechno*

– skvělou budoucnost, kariéru, bohatství, pohodlí, vážnost, čest, vše, nač si jen vzpomeneme. Ale pozor – je to danajský dar. Satan ještě nikdy nikomu nic nedaroval zdarma. Zaplatíš pokaždé velkou cenu, přijmeš-li jeho nabídku.

Naše ochota přijmout Satanovu nabídku se dá připodobnit také metodě amerických farmářů, kterou vedou vepře na jatka. Říká se, že vepři cítí svůj osud a že se snaží utéci. Slyšel jsem ale způsob, jak je přivést na jatka dobrovolně. Vepři prý mají rádi fazole. A tak šel jeden farmář a po cestě rozhazoval fazole. A vepři se předháněli, aby o fazole nepřišli. Šli od fazole k fazoli – až na jatka. Nic jiného je v tu chvíli nezajímalo. Velmi příznačné. Jakou „fazoli“ musí ďábel nastražit, aby nás svedl?

Nebezpečí hmotných věcí je velké. Ne každý dokáže říci to, co Pavel ve Fp 4,12: *Dovedu trpět nouzi, dovedu mít hojnost. Ve všem a do všeho jsem zasvěcen: být syt i hladov, mít nadbytek i nedostatek.* Nouzi se musíme učit snášet, tu nám obvykle nic jiného nezbyvá – ale umíme mít i hojnost? Nevede náš pohled k zemským věcem jako Lota, kterému se zalíbily „sodomské roviny“? Nesvede nás hojnost k lhostejnosti k Božím věcem, nevede nás k tomu, že péče o pozemské statky nám nedopřeje čas k Božím věcem? Nenechejme se spoutat touto satanskou léčkou. *Hleďte především jeho království a spravedlnost, a všechno ostatní vám bude přidáno.* (Mt 6,33) Hojnost se stala hrobem mnoha nadějných křesťanů. Srdce bohatých lidí bývá často lhostejné pro Boží věci, lpí na získaném majetku. Zapomněli, že to vše je dar, jehož jsme pouze správci, že to není náš majetek, se kterým smíme zacházet dle vlastní libovůle.

Narušení vztahů. Další satanskou taktikou, o které se chci zmínit, kterou dnes často úspěšně používá, je narušení vztahů mezi lidmi. A to na všech rovinách. Je to známé heslo: Rozděl a panuj.

Satan narušuje vztahy nejbližší – mezi mužem a ženou. Je to normální, že v naší době se víc než 50 % manželství rozvádí? Je to normální, že pohled na manželství je takový, že je to přežitek a nepotřebná zátěž?

Narušuje vztahy mezi sourozenci – místo aby se milovali, se nenávidí. Svě by mohli vyprávět notáři, kteří mají na starosti dědická řízení.

Jsou narušeny vztahy mezi rodiči a dětmi. Rodiče se nestarají o své děti – nechají je vyrůstat na ulici, mnohdy se o ně nestarají vůbec. A děti se nestarají o své staré bezmocné rodiče, kteří potřebují pomoc.

Jsou narušeny vztahy mezi sousedy, vztahy mezi kolegy v práci – ve společnosti (jen si vzpomeňme na politické půtky v parlamentu, kdy zájmy voličů jsou zcela nerelevantní a kdy jde aktérům jen a jen o jejich prospěch).

Ale co je nejsmutnější – toto rozbití vztahů se projevuje i mezi křesťany ve sborech i mezi sbory. Člověk by plakal, když vidí, jak se křesťané vůči sobě chovají, jak si nedůvěřují, očerňují se, bojují proti sobě, místo aby jim šlo o Boží věci. Místo abychom bojovali s pronikajícím vlivem světa, s ďábelskými nabídkami a rostoucí nevěře v Boží slovo, místo abychom lidi probouzeli z duchovního spánku vyvolaného hojností a dostatkem, místo toho vyčerpáváme svou energii i síly k nemalé radosti satana tím, že bojujeme jeden proti druhému, maříme čas přemýšlením nad tím, co kdo proti nám má a jak se tomu máme bránit. Očerňujeme ty, kdo postupují jinak než my, považujeme své bratry za nebezpečné nebo dokonce nežádoucí... To je politováníhodný stav křesťanů dnes. Je to důsledek toho, že jsme naletěli na tuto satanskou taktiku. Místo abychom vedli duchovní boje s naším nepřítelem, bojujeme mezi sebou.

Proto je velice důležitá věc, abychom věděli, **kdo je náš nepřítel a čeho chce dosáhnout.**

Boží výstroj a výzbroj

Vojáci dnes mají v principu dvojí oblečení. Jeden nosí v míru ve společnosti. Je to vycházkový stejnokroj. Často se „třpytí zlatem“, vojáci na něm mají své odznaky a případně stužky vyznamenání, aby všichni věděli, že je to správný chlap na svém místě.

Ale pak existuje polní stejnokroj, ten si berou na výcvik a do boje. Na ten se řády a vyznamenání nevěší, ten má zcela jiné poslání.

Možná tomu tak je i s oděvem Božích dětí. Jednou v míru, až bude Pán vládnout, budeme nosit slavnostní šat, na kterém budou všechna naše vyznamenání, naše „koruny“, které nám náš Pán dá. Bude to šat Boží spravedlnosti. Nástin toho máme třeba v knize Zjevení.

Ale teď, v současné době, je čas boje proti našemu nepříteli, proti Satanu, proti duchovním mocnostem. Tu potřebujeme polní stejnokroj, jak nám jej popisuje Pavel. Teď není čas na slávu a nošení vyznamenání, teď musíme bojovat.

13 Proto vezměte na sebe plnou Boží zbroj, abyste se mohli v den zlý postavit na odpor, všechno překonat a obstát.

Je třeba položit důraz na sousloví *plnou Boží zbroj*, jde tedy o to, abychom na nic nezapomněli. Dovedeme si představit římského ozbrojence, který by vytáhl do boje pouze s přilbou, ostatní by považoval za zbytečnou zátěž? Jsme přesvědčeni, že nepřítel bude bodat jen do jeho přilby? Určitě ne, naopak, bude hledat nechráněná místa, aby právě tam zaútočil.

Před druhou světovou válkou Francie vybuďovala řadu opevnění, zvanou „Maginotova linie“. Celá hranice s Německem byla nedobytnou pevností. Tehdejší armády by ji nepřekonal. A přece Němci Francii dobyli. Jak? Nedodržením mezinárodních konvencí. Němci vtrhli do neutrální Belgie a odtud do Francie. A hranice s Belgií pochopitelně opevněna nebyla. Nikdo nepočítal s tím, že Hitler napadne a obsadí neutrální stát.

Ani Satan nebude plýtvat energií tam, kde je před ním hradba. Je mistrem v hledání slabých míst. Proto Pavel říká: ... *vezměte na sebe plnou Boží zbroj*. Na vojákovi to je poznat, co mu chybí. Jen si nemysleme, že Satan nevidí, co chybí nám.

... abyste se mohli v den zlý postavit na odpor...

Voják musí počítat s nepříznivými okolnostmi. Ani my na tom nejsme jinak. Bible mluví o „zlém dni“ na mnoha místech. Jde o to, abychom byli připraveni, aby nás to nezaskočilo nepřipravené. Může to být leccos, čeho satan využívá. Může to být utrpení, které snášíme pro Pána Ježíše a svou víru v něj, ale může to být i nemoc a mnohdy také útrapy, které jsme si zavinili sami a nepřítel toho teď využívá ve svůj prospěch.

Vzpomínám na úsměvné historky z vojny. Mívali jsme jednu dobu dost často noční poplachy, které se obvykle ukázaly jako plané. A tak vojáci se ani nepřevlékali řádně do uniformy a nastoupili v pyžamu, přes které si přehodili kabát. Až jednou... se takto vyjelo ven z kasáren. Jindy si zase vojáci chtěli trochu zpříjemnit taková cvičení, a tak do pouzdra na masku dali místo masky a filtru „něco na zahřátí“ či nějakou konzervu navíc. Jenže pak došlo k tomu, že venku pustili slzný plyn. Hned se poznalo, kdo má svou výstroj v pořádku a kdo ne.

Cílem toho, abychom měli plnou zbroj je, abychom byli připraveni, až nastane chvíle, kdy je budeme potřebovat. Nebudeme-li připraveni, jak se postavíme na odpor?

... všechno překonat a obstát

To je cíl, který máme dosáhnout. Překonat všechno – ne zbaběle utéci či vyhnout se. Právě ve zlém dni se ukáže, co v nás je, zda se zachováme jako Boží děti nebo zda budeme jednat jako lidé v našem okolí, kteří patří světu. Právě v těžkostech máme příležitost dokázat, že jsme jiní lidé, když uděláme to, co jiní nemohou. Pravá kvalita se nikdy neprojeví, když je pohoda. Naším cílem je obstát.

Opasek pravdy

14 Stůjte tedy `opásání kolem beder pravdou...

Pavel ve svém vězení zřejmě dobře pozoroval své strážce, římské vojáky, a přemýšlel, k čemu slouží jednotlivé součásti jejich výstroje. A hned se vžil do role vojáka, který bojuje s nejzákladnějším nepřítelem, se Satanem.

Nejprve si všiml *opasku*. Tato nenápadná část vojenské výstroje přežila všechny změny ve vojenské technice. Nosili jej staří Římané, měl své místo i ve středověku a má svůj význam i dnes. Proč nosí

vojáci opasek?

Opasek je nosný prostředek. Drží pohromadě celou tu spoustu věcí, která patří k tzv. „plné polní“. Kdysi na něm byl pověšen pouze meč a dýka a na dlouhém pochodu ještě láhev s vodou a držel oděv, aby nevlál ve větru a nepřekážel v boji. Dnes má mnohem více úkolů, musí toho nést ještě více. Náboje, ochrana proti chemickému napadení, to vše je na opasku. Dnes stejně jako tenkrát udržuje to, co má voják na sobě, jako jeden účelný celek.

Bible nám říká, že máme být *opásáni kolem beder pravdou*. Pravda je tedy tím nosným prostředkem, který drží vše pohromadě. Kdyby nebylo učení Pána Ježíše založeno a postaveno na pravdě, dávno by se zhroutilo. Učení, které není postaveno na pravdě, dříve nebo později ztroskotá.

Mějme tedy na paměti, jak důležitá je v našem životě pravda. Je to, co říkáme, pravda? Potvrzuje náš život naše slova?

Ostatně, tento pás pravdy je součástí oblečení i našeho Mistra a Pána. Tak to viděl už Izaiáš: *Nebo spravedlnost bude pasem bedr jeho, a pravda přepásáním ledví jeho.* (Iz 11,5 – Kral.)

Pancíř spravedlnosti

... obrnění pancířem spravedlnosti...

Pancíř slouží k ochraně životně důležitých orgánů před zásahem, ať už to bylo kopí nebo šíp nebo meč. Dnešní obdobou pancíře jsou neprůstřelné vesty. Jsme obrnění? Je náš pancíř v pořádku? Na jeho kvalitě velmi záleží. Král Achab v boji o Rámot v Gileádu měl na sobě také pancíř – ale měl jednu slabinu – nebyl v celku. Dostal zásah *mezi články pancíře* (2Pa 18,33). Nepomohla mu ani lest, že se převlekl za prostého vojáka, nepřátelská střela jej přece jen našla. Záleží tedy na tom, **jaký** pancíř máme. Pavel připodobňuje spravedlnost pancíři. Možná mohl mít přítom na mysli proroctví Izaiášovo o Pánu Ježíši: *Oděl se spravedlností jako pancířem* (Iz 59,17).

Máme tedy obléci pancíř spravedlnosti. Ale pozor! Není spravedlnost jako spravedlnost. Po světě běhá spravedlivých lidí! Boží pohled na spravedlnost vidíme krásně v tom, co řekl na toto téma Pán Ježíš při pohledu na modlícího se farizea a celníka. Je jen jeden *pancíř spravedlnosti* bez nebezpečných spojovacích míst. Je to spravedlnost

Boží. Ta je nenapaditelná a neporazitelná. Lidská spravedlnost je pokaždé nastavovaná z mnoha kousků se spoustou slabých míst. Pavel píše Římanům, že nikdo z lidí není spravedlivý. Ale jedním dechem dodává, že *lidé jsou ospravedlňováni zadarmo jeho milostí vykoupením v Kristu Ježíši*. (Ř 3,24). A to je spravedlnost, která obstojí!

A tu je na místě otázka: Co je mým pancířem, který má chránit můj život?

Obutí

15 obuti k pohotovému službě evangeliu pokoje...

Máme být obuti. Obutý člověk může okamžitě vyrazit. Je připraven. Bosý člověk se musí nejprve sehnout nebo si sednout, aby se obul.

Když jsem byl na vojně a měl jsem „službu“ – byly na 24 hodin, mohl jsem z této doby 4 hodiny odpočívat vleže na kavalci. Ale boty jsme museli mít obuté a mohli jsme si pouze rozepnout opasek. Důvod je jasný – abychom byli připraveni zasáhnout.

V životě víry tomu není jinak. Máme být připraveni.

Záleží také na tom, jaké boty máme na sobě. Bačkůrky jsou velmi dobré, když odpočíváme doma, ale na sportování ve sněhu se nehodí!

Do společnosti nosíme krásné boty – protože nejen šaty, ale i boty dělají člověka. Ale takové boty nejsou dělány na to, abychom s nimi bojovali někde v bahně. Tam potřebujeme zcela jiné boty.

Ale my si nemáme ani dělat pohodlí, ani se chlubit tím, kým jsme. Máme být hotovi zvěstovat evangelium pokoje. Máme pohotovost, nemáme své „vojenské boty“ sundávat. Totéž říká i Petr: *Bud'te vždy připraveni dát odpověď každému, kdo by vás vyslyšel o naději, kterou máte* (1Pt 3,15).

Jedinečným příkladem pohotovosti ke službě evangeliu je náš Pán. Měl čas pro Nikodéma, který přišel v noci, měl čas dokonce i na kříži pro zločince, trpícího vedle něj...

Štít víry

16 a vždycky se štítem víry, jímž byste uhasili všechny ohnivé střely toho Zlého.

Slovo *vždycky* (nebo jeho alternativy v jiných překladech – Kral: *zvláště pak*, B21 – *nadto* apod.) nám připomíná důležitost této součásti Boží zbroje. Zatímco všechny ostatní součástky chrání jen některé části těla, je štít ochranou univerzální, která může chránit celé tělo.

Štít víry je prostředkem chránícím před střelami. Jen si nemysleme, že nás satan nechá v klidu. Jsou to opravdu často *ohnivé střely*. Dovedou pěkně pálit! Jsou účinné, rány se těžko hojí a zanechávají jizvy na celý život. Dovede nás zasáhnout na tom nejcitlivějším místě, kde nás to nejvíc pálí a bolí. Pozor na tyto střely. Jsou různého druhu. Mohou to být pomluvy, může to být lidská závist, může to být věrolomná zrada či zklamání od těch nejbližších, od nichž bychom to nečekali. Každá z nich velice bolí.

Je jen jedna účinná zbraň – *štít víry*. Je-li tvůj pancíř, který máš na sobě, poškozen, kryj se štítem víry. Je-li tvá přilba, tvá jistota spasení nějak otřesena, užij štít víry. Kéž dovedeme v každou chvíli říci: „*Věřím, pomoz mé nedověře!*“ (Mk 9,24) To je štít, který odrazí i ty nejhorší rány. A tak *stůjme s pohledem upřeným na Ježíše, který vede naši víru od počátku až do cíle.* (Žd 12,2)

Přilba spasení

17 Přijměte také `přilbu spasení`...

Mít přilbu je velmi důležité. Bible nám uvádí příběh, kde skutečnost, že někdo neměl přilbu rozhodla ztracenou bitvu. Gedeonův bezbožný syn Abímelek podnikl trestnou výpravu proti obyvatelům města Tébes a město dobyl (Sd 9). Jeho obyvatelé utekli do městské věže, kde se opevnili. Abímelek měl v tomto směru zkušenosti – dobyl předtím město Sichem tak, že věž obložil dřívím a zapálil je. Chtěl to tak udělat i zde. Byl svým bojovníkům příkladem. Sám nosil dříví. Zdálo se, že osud obležených je zpečetěn. Ale Abímelek se neměl těšit z vítězství. Nějaká žena vzala kus žernovu a shodila jej dolů, přímo na hlavu Abímelekovu a prorazila mu ji. Boj nerozhodl žádný vojenský hrdina, ale prostá žena. Neměl dobrou přilbu.

Proto dnes nosí přilbu motocyklisté, cyklisté a dokonce i lyžaři. Kolik životů by nemuselo být předčasně ukončeno, kdyby lidé měli na hlavě přilbu.

Bible hovoří o *přilbě spasení*. Ta je velmi důležitá součástka Boží zbroje. Bez ní s námi má Satan lehkou práci. Naší přilbou je spasení, které nám vydobyl Pán Ježíš Kristus.

Důvod, proč hovoří Pavel o přilbě spasení, je možná také v pro-roku Izaiášovi, kde čteme o Mesiáši: *na hlavě má přilbu spásy* (Iz 59,17).

Meč Ducha

17 Přijměte také ... a `meč Ducha, jímž je slovo Boží`.

Až doposud byly všechny součásti Boží zbroje jen pasivní, obrané. Ale voják má také svou osobní zbraň, sloužící k útoku. A naší zbraní má být *meč Ducha*.

Náš boj není proti tělu a krvi, proto křesťané sami o sobě nemají sahat k tělesným zbraním. Nemáme bojovat proti lidem pozemskými prostředky. Nikdy si nenechejme vnutit satanovu taktiku boje a zbraně, kterými máme bojovat. Náš boj je v duchovní oblasti – proto potřebujeme *meč Ducha*. Je jím *slovo Boží*. Pamatujme na to. To, co lidi velmi účinně zasáhne, nejsou naše řeči, naše myšlenky a mou-drost. Je to *slovo Boží*. To má tuto moc. *Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč; proniká až na rozhraní duše a ducha, kostí a morku, a rozsuzuje touhy i myšlenky srdce. Není tvora, který by se před ním mohl skrýt. Nahé a odhalené je všechno před očima toho, jemuž se budeme ze všeho odpovídat.* (Žd 4,12.13) Boží slovo, podepřené bezúhonným životem, dokáže zasáhnout na tom pravém místě.

Zbraním se v armádě vždy věnovala velká pozornost. Nesměly se povalovat někde v koutě, aby na ně sedal prach a aby snad dokonce zrezivěly. Zbraň se musela stále používat a ošetřovat, ať to byl kdysi meč či dnes automatická zbraň. Zrezivělá zbraň je k ničemu. Zrezivělý meč nevytáhneme z pochvy. Než jej vytáhneme, je po všem.

Naší zbraní je Bible. Jak s ní zacházíme? Leží někde pohozená v koutku, nebo možná i na čestném místě na očích v nábytkové stěně, kde je „zaprášená“ a „rezivějící“. Nediv se pak, že v boji neumíš „vytásit“, že jsi zaskočen, že neumíš odpovědět, když o něco jde. Kéž je Bible denně v našich rukou, kéž ji čteme, přijímáme do srdce, dokonale ji známe a dovedeme ji použít.

O Pánu Ježíši je napsáno, že z jeho úst vycházel ostrý dvousečný meč (Zj 1,16; 19,15). Jak mocné bylo jeho Slovo! Dovedlo utiřit bouři, vzkřísit mrtvé, vrátit zdraví – ale také i srazit i ty nejmocnější nepřátele na zem!

Závěr listu

Důležitost modliteb

*18 V každý čas se v Duchu svatém modlete a prostě, bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry i za mne,
19 aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluví. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia,
20 jehož jsem vyslancem i v okovech, a svobodně je zvěstovat, jak je mi uloženo.*

Přemýšlel jsem hodně o tom, zda modlitby, o kterých teď Pavel píše, nepatří také k zbroji křesťana. Svým způsobem určitě ano – protože ty největší boje v našem životě svádíme obvykle právě na modlitbách – alespoň podle mé zkušenosti se ty vítězné boje bez modliteb neobejdou. Mluvíme také často o modlitebním zápase. Lukáš popisuje modlitbu Pána Ježíše v Getsemane slovy: *Ježíš v úzkostech zápasil a modlil se ještě usilovněji; jeho pot kanul na zem jako krůpěje krve* (L 22,44). V tomto smyslu můžeme i my považovat modlitbu jako neodmyslitelnou součást našeho duchovního boje. Ostatně i kontext Pavlův uvádí modlitbu do úzké souvislosti s duchovním zápasem, který vedeme. To je podstatné, ať už modlitba samotná je či není součástí duchovní zbroje. Modlit se máme. Jeden bratr mi nedávno řekl: „My se můžeme stavět na hlavu, ale nebudeme-li se modlit, pak to všechno jde do kytiček...“ Moudrá a pravdivá slova!

Náš duchovní boj musí být provázen poctivými a opravdovými modlitbami ze srdce, máme-li dosáhnout vítězství. Pro mne je v této souvislosti obrovským příkladem první boj Izraelského lidu s Amálekovci (viz 2M 17). Tam Jozue bojoval a Mojžíš s Aronem a Hurem se modlili na hoře. Vítězství Izraele podmiňovaly Mojžíšovy ruce,

vztažené k Hospodinu. Tak je tomu dodnes. Nejen vlastní boj – ale i boj, který není vidět, ale je tak nesmírně účinný.

Trvalé modlitby

18 V každý čas se v Duchu svatém modlete a prostě...

V dnešní době věřící znovu objevili tzv. „modlitební řetězce“. Můžeme uvést např. 24/7, ale jsou i jiné. Přiznám se poctivě – zprvu mně takové způsoby modliteb „neseděly“. Napadla mne slova Pána Ježíše o modlitbě: *Při modlitbě pak nemluvte naprázdno jako pohané; oni si myslí, že budou vyslyšeni pro množství svých slov* (Mt 6,7). Ale to není to správné použití Písma. Jistě, Pána Boha „neumodlíme“ a ani by nemělo smysl Pánu Bohu „vnucovat“ své řešení. Ale Písmo nás nabádá: *v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu* (Fp 4,6). On je svrchovaný a může rozhodnout tak, jak On chce. Ale na nás je, abychom se modlili. Ve Skutcích 1,14 čteme: *Ti všichni se svorně a vytrvale modlili spolu se ženami, s Marií, matkou Ježíšovou, a s jeho bratry*. Když byl Petr ve vězení, čteme: *Petra tedy střežili ve vězení a církve se za něj stále modlila k Bohu* (Sk 12,5). Na mnoha místech Bible jsme vybízeni k tomu, abychom se modlili bez přestání (např. 1Te 5,1).

A pokud jde o to praktické provedení. Je známo, že bratří ve staré Jednotě bratrské v Ochránově (Herrnhutu) se takto modlili 100 let. A to, jak si je Pán použil k šíření radostné zvěsti evangelia do celého světa, je nepochybně spojeno s tím, jak bojovali na modlitbách dnem i nocí. Jsou tak příkladem pro nás. Neodsuzujme to, co sami neděláme, abychom nebyli jednou zahanbeni! Pán Bůh se dívá k srdci lidí.

Podle Boží vůle

Máme se modlit *v Duchu svatém*. To je důležité připomenutí. My se občas pokoušíme Pánu Bohu radit, jak má to či ono v našem životě či v životě našich bližních řešit. Ale Pán Bůh má i jiná a buďme si jisti, že i lepší řešení. Na čem mu však záleží, je naše spoluúčast na tomto boji. Modlit se *v Duchu svatém* znamená, že si necháme Duchem připomenout, zač je třeba se modlit. Velký modlitebník Pavel nám připomíná: *Tak také Duch přichází na pomoc naší*

*slabosti. Vždyť ani nevíme, jak a za co se modlit, ale sám Duch se za nás přimlouvá nevyslovitelným lkáním. Ten, který zkoumá srdce, ví, co je úmyslem Ducha; neboť Duch se přimlouvá za svaté podle Boží vůle. Máme se přimlouvat za svaté. A hledat přitom Boží vůli. My obvykle prosíme, aby svaté ušetřil od pronásledování, aby je uzdravil, aby nemuseli procházet utrpením – místo abychom prosili o to, aby si je Pán Bůh použil k tomu, k čemu chce – ke své oslavě, k záchraně bližních. Někdy je provází i tím, čemu nerozumíme, takže opravdu nevíme, zač se modlit. Těžko přijímáme to, co píše Pavel na závěr: *Víme, že všechno napomáhá k dobrému těm, kdo milují Boha* (Ř 8,26-28).*

Přimlouvat se

... bděte na modlitbách a vytrvale se přimlouvejte za všechny bratry

Součástí modlitby jsou přimlavy za jiné lidi. Náš text nás učí tomu, že naše přimlavy mají být **vytrvalé**. Pro mne byl příkladem Job, který myslel na své děti a pokaždé, když se sešli k nějakému sejití, za ně obětoval (Jb 1,5). Zaujala mne slova: *Tak činil Jób po všechny dny*. Samozřejmě, Pán Bůh nás slyší. Mohli bychom se tedy teoreticky spokojit tím, že svou záležitost předneseme Pánu a tím to pro nás končí. Můžeme se věnovat dalším záležitostem. Ale Písmo nás učí, že máme mít trvalý zájem o ty, za které se přimlouváme. Ne kvůli Pánu Bohu, ale kvůli nám samotným. Pán Bůh nepotřebuje mnohá slova, ani stálé opakování. Jemu to opravdu stačí slyšet jednou. Ale je mu milý náš zájem o ty, za které se přimlouváme. Jiří Müller se za záchranu některých lidí modlil dle svého svědectví desítky let. Nevzdal to, nezlomil nad nimi hůl. Je to příklad pro nás.

Další skutečnost vyplývající z tohoto verše je to, že se máme přimlouvat **za všechny** v našem okolí. Obvykle z praxe vím, že se většinou přimlouváme za ty, kteří to podle našeho vědomí a svědomí potřebují. Za bratry a sestry, kteří se dostali do nějaké nouze či problému. Třeba onemocněli, nebo ztratili zaměstnání anebo byli nějak jinak postiženi. To je zcela v pořádku. Ti potřebují naše přimlavy. Ale naše přimlavy potřebují také ti, kteří jsou zdánlivě zcela v pořádku. Jen se podívejme kolem sebe ve sboru. Je tam řada věrných bratří a sester, kteří pravidelně chodí do shromáždění, kteří nezištně

slouží, a zdánlivě nic nepotřebují. Myslíte, že opravdu nic nepotřebují? Možná to, abychom za ně Pánu poděkovali a vyprošovali pro ně milost a požehnání.

... i za mne

Pavel dovede do tohoto okruhu všech bratří zařadit i sám sebe. Ví, že on sám právě tak jako ostatní vykoupení potřebuje Boží milost a ochranu. Je tím možná vzorem i pro nás. Někdy z falešné skromnosti neříkáme druhým o svých potřebách a neprosíme je o to, aby se modlili i za nás. Je to škoda, protože lidé se budou rádi modlit, když budou vědět, zač se mají modlit. Nebojme se to druhým říci. Pavel tak činil, můžeme tak činit i my.

Oč Pavlovi šlo, aby se bratří modlili? Aby se mu ulevilo, aby ho bratří podporovali a on nemusel pracovat vlastníma rukama? Podívejme se na ta místa v Bibli, kde prosí o modlitby. Pavel neprosil o to, co by sloužilo jen jemu. Šlo mu o to, aby vykonal to, k čemu ho Pán Bůh povolal.

19 aby mi bylo dáno pravé slovo, kdykoliv promluví. Tak budu moci směle oznamovat tajemství evangelia,

Pavel toužil po tom, aby mu Pán Bůh dal pravé slovo v pravý čas a na pravém místě. Nechtěl mluvit zbytečně. Někdy je to problém, že nevíme, co vlastně říci. Co by toho druhého oslovilo, aby to nebylo házení hrachu na stěnu.

Když víme, že to, co říkáme, padá na úrodnou půdu, pak máme najednou odvahu a řekneme to podstatné. Nezabředneme do okrajových a nepodstatných detailů. Nepustíme se do odvádějících diskusí. Ve sportu se tomu říká přímý tah na branku. O to šlo Pavlovi a je to jistě i příklad pro nás. Ale to je něco, co dává Pán Bůh.

20 jehož jsem vyslancem i v okovech, a svobodně je zvěstovat, jak je mi uloženo.

Pavel prosil o přímluvy vykoupených pro jeho službu. Tím, že byl ve vězení, nebyl zbaven svého poslání Kristova vyslance. Nedal si pauzu, neřekl si, že teď nemusí nic říkat, když je ve vězení. Bral život takový, jaký byl – nerozlišoval mezi svobodou a vězením. Věděl, že i ve vězení je možno být svobodný a konat dál své poslání.

Díky tomuto jeho postoji vlastně vděčíme i za řadu listů v Bibli, napsal je právě ve vězení. Využil čas, který mu Pán dal. Jsem přesvědčen, že o Kristu mluvil i s vojákem, který ho hlídal a jehož stejnokroj tak důvěrně znal.

Náš život je stejný. Dopouštíme se velké chyby, jestliže se chováme jinak na pracovišti a jinak doma a ještě jinak ve shromáždění. Náš život je jen jeden, také naše povolání a poslání je jediné. Vždy a všude máme být svědky svého Pána.

A možná právě tam, kde se nám to zdá být nejméně pravděpodobné, si nás Pán použije ke své oslavě, budeme-li mu věrně sloužit.

Touha po společenství

21 Chci, abyste i vy věděli, co je se mnou a co dělám. Všechno vám to vypoví Tychikus, milovaný bratr a věrný pomocník v díle našeho Pána.

22 Poslal jsem ho k vám, abyste se dověděli, co je s námi, a aby povzbudil vaše srdce.

Pavlovi záleželo na tom, aby věřící (v Efezu) věděli o tom, jak Pavel žije, jak se mu daří, co prožívá. To je pro společenství velmi důležité. Máme-li někoho rádi, záleží-li nám na něm, chceme také vědět, kde je a jak se mu vede.

Samozřejmě se to dá udělat i písemnou formou – Pavel poslal z vězení poměrně rozsáhlý dopis s hlubokým obsahem, který jsme si právě četli. Ale osobní kontakt je mnohem víc. Proto Pavel odkazuje na širší informace doručitele tohoto dopisu, bratra Tychika. Ten pocházel z římské provincie „Asie“ (dnes v Turecku – jejím centrem byl právě Efez). Byl to křesťan, kterého jeho sbor vyslal spolu s Pavlem do Jeruzaléma, aby tam nesl sbírku pro jeruzalémské svaté. (Sk 20,4; 1K 16,1-4). Byl také doručitelem Pavlových listů do Efezu a Kolos (Ko 4,7-9). List do Kolos byl psán jako okružní list – to znamená, že ho četli nejen v Kolosách, ale byl určen i věřícím v Hierapoli a Laodikeji. A i tam ho nesl, možná také i četl právě Tychikos. A po přečtení také mohl podat zprávu o tom, jak na tom Pavel je, co prožívá, jaké má potřeby apod.

Pavel ho poslal, aby věřícím osobně pověděl, jak se mu (Pavlovi)

daří, a hlavně, aby je povzbudil. Chtěl, aby věděli, že Pavel, i když je ve vězení, neklesá na mysli, a netrápí se tím, ale využívá času ke službě svému Pánu. A aby ani oni na mysli neklesali, ale věděli, že je to naopak využito k Božím záměrům a cílům a tak aby mohli naopak chválit Boha a být povzbuzeni k tomu, aby i oni žili rozhodně pro Krista.

Pro Pavla totiž jeho vězení bylo možná jedinou cestou, jak se dostat ke králům a vysoce postaveným lidem. Jinak by ho asi nepřijali – ale museli řešit jeho případ a tak chtě nechtě museli vyslechnout jeho řeč. A Pavel to dokázal využít.

Závěr

23 Pokoj bratřím i láska a víra od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.

24 Milost všem, kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.

Pokojem a milostí začínal Pavlův list, pokojem a milostí také končí. Je to charakteristické spojení pro Pavlovy listy. Vyjadřuje to, co křesťané všech dob, nejen tehdejší, potřebují pro svůj život. Nejsou to věci, které by si vydobyli svým úsilím, ale věci, které dostávají od toho nejvyššího dárce - *od Boha Otce a Pána Ježíše Krista.*

Pro náš pozemský život, pro to, abychom jej efektivně využili pro svého Pána, potřebujeme:

pokoj – abychom měli vnitřní ujištění, že jsme na dobré cestě,

lásku - ta je zdrojem vědomí přijetí,

víru – abychom nemalomyslněli a přenesli se přes těžké chvíle a

milost – ke všem krokům, abychom obstáli ve složitosti doby, ve které žijeme.

To je zaslíbeno těm, *kdo nepomíjející láskou milují našeho Pána Ježíše Krista.* Patříme k nim také? Pak tento závěrečný odstavec (stejně jako celý list) patří i nám.

